

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OEHLENSCHLÄGERS UNGDOMSERINDRINGER

JLLYBECKERS FORLAG
KØBENHAVN

OEHLENSCHLÄGERS
UNGDOMSERINDRINGER

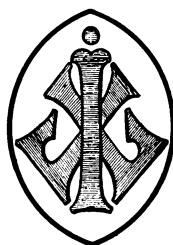
A. Oehlenschläger

OEHLENSCHLÄGERS UNGDOMSERINDRINGER

UDGIVNE

VED

LOUIS BOBÉ

KØBENHAVN

J. L. LYBECKERS FORLAG

1915

MED PORTRÆTTER OG ILLUSTRATIONER

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

Første Gang Adam Oehlenschläger nedskrev sine Livserindringer, var det paa Tysk og i Følge Opfordring fra hans tyske Forlægger Josef Max, der under Titlen »Selbstbiographie des Verfassers, bis zu seinem dreissigsten Jahre« lod den fremkomme 1829 som 1.—2. Bind af Digterens samlede Værker (Adam Oehlenschlägers Schriften. Zum erstenmale gesammelt als Ausgabe letzter Hand, Breslau I—XVIII Bd). Aaret efter udkom Selvbiografien paa Dansk med Titlen »Oehlenschlägers Levnet, fortalt af ham selv« i to smaa Oktavbind. Oehlenschläger betegner den som en Oversættelse; i den danske Udgave er dog tilføjet Stykker, som særlig maatte have Interesse for danske Læsere, bl. a. hans første danske Digte, og Afsnittet om hans første Polemik med Baggesen. Første Bind baade af den tyske og danske Udgave slutter med hans Afrejse fra Danmark 1805; anden Del af den tyske Udgave ender i den fortløbende Fremstilling med hans Hjemkomst 1810, hvortil er føjet et kort Slutningskapitel, indeholdende et Overblik over de følgende tyve Aar af Digterens Liv; andet Bind af den danske Udgave afsluttes med en Skildring af Digterkroningen i Lund (28. Juni 1829). Et Optryk af den tyske »Selbstbiographie« fremkom som 1.—2. Bind af anden Udgave af hans tyske Værker 1839 (Adam Oehlenschlägers Werke. Zum zweiten Male gesammelt, vermehrt und gebessert, Breslau 1839—41).

Bidrag til hans Selvbiografi fremkom i hans »En Reise fortalt i Breve til mit Hjem 1817« (1.—2. Bd.), der omhandler hans Udenlandsrejse 1816—17, og hvoraf han senere indførte et Udtog i sine »Erindringer« III (S. 107—208).

Aaret før sin Død bestemte Oehlenschläger sig til at nedskrive sit Levnetsløb i udvidet Skikkelse, beregnet til det dobbelte Omfang af den oprindelige Tekst, i hvilken Anledning han i Septbr. 1849 henvendte sig til sin i Norge boende Datter, Fru Marie Konow om at

faa alle de Breve, han i de sidste ti Aar havde tilskrevet hende, for at han deraf kunde »uddrage det Tjenlige«.

I Forordet betegner han sin Selvbiografi i dens oprindelige Form som saa »fragmentarisk og ufuldstændig« at den paa ingen Maade kunde tilfredsstille ham selv. Ofte var det meddelte kun Overskriften til Kapitler, der ikke var skrevne. Mange af hans Samtidige var dode i de senest forløbne tyve Aar, og han havde derved faaet friere Hænder, tillige ønskede han ogsaa at skildre dette Tidsrum af sit Liv.

Oehlenschläger arbejdede ivrigt og naaede at faa sit Levnetslob ført ned i Tiden til 1844, da Døden overraskede ham 20. Januar 1850. Forinden havde han overdraget sin Son Kammerjunker J. W. Oehlenschläger at gennemse og afslutte Manuskriptet samt udgive det. I den 26. Jan. s. A. daterede Subskriptionsindbydelse siges, at Oehlenschläger endnu i denne Maaned havde tænkt at udgive det første Hefte som Supplement til den nye store »Pragtudgave« af hans Tragedier. »Oehlenschlägers Erindringer« udkom endnu 1850—51, i fire Bind, samtidigt ogsaa paa Tysk (»Meine Lebenserinnerungen«, Leipzig). Da Oehlenschlägers »Erindringer« allerede 1870 »var udsolgte eller meget nær ved at blive det«, bestemte Bestyrelsen for det Oehlenschlägerske Aktieselskab sig til at foranstalte en ny Udgave, dog ikke fuldstændig, men et Udtag af Skriftet paa højst 30 Ark, beregnet efter Originalens, og overdrog F. L. Liebenberg at foretage Uddraget. Med Bistand af nuv. Censor, Professor O. Borchsenius foretog han Beskæringen af Erindringerne, der udkom 1872 (Oehlenschlägers Erindringer, sammendragne og udgivne af F. L. Liebenberg og O. Borchsenius). Teksten er revideret ved at sammenholde den første Udgave med Originalmanuskriptet og den tyske Oversættelse samt Oehlenschlägers »Selbstbiographie« (1829) og hans »Levnet« (1830).

Trangen til en ny Udgave af Oehlenschlägers »Erindringer«, revideret efter det endnu bevarede Manuskript, hvorved en Del Fejl-læsninger og Trykfejl kan rettes, og som tillige bringer fornodne oplysende Anmærkninger og et haardt savnet Register, har længe gjort sig gældende. At udgive Erindringerne i deres fuldstændige Skikkelse, vil dog næppe kunne tilraades, ikke mindst paa Grund af deres Omfang og Bredde, og en Beskæring, der er afhængig af personlig Skon, vil aldrig kunne blive virkelig tilfredsstillende. Derimod vil

det være berettiget at udsende en ny Udgave af Ungdomserindringerne indtil Udenlandsrejsen 1805, som danner første Bind af »Erindringer«. Dette Afsnit giver baade en samlet og afsluttet Fremstilling af Oehlenschlägers Udvikling til hans Gennembrud som Digter, og et Tidsbillede af det litterære og kunstneriske Liv i Kobenhavn, som altid vil blive raadspurgt af enhver, der beskæftiger sig med hin Tids fremtrædende Personer, og hvoraf mangt et Træk forlængst er gaaet over i den almindelige Bevidsthed. Ungdomsminderne er tillige det eneste Afsnit af »Erindringerne«, som Oehlenschläger naaede at faa gennemarbejdet. De øvrige Dele omfatter for en stor Del hans Rejser i Udlandet og er væsentlig bygget paa Breve, hvoraf Brudstykker er istroet i Teksten, som derved har faaet et Præg af Uferdighed.

Nærværende Udgave af Oehlenschlägers Ungdomsminder er en bogstævet Gengivelse af hans Manuskript til »Erindringerne«, der sammen med hans øvrige litterære Efterladenskaber nu findes i det kgl. Biblioteks Haandskriftsamling.

De oplysende Anmærkninger, der ledsager Teksten, og som i mange Tilfælde har udkrævet arkivalske Undersøgelser, godtgør, at Oehlenschlägers Hukommelse for Personer og Begivenheder, særlig de første, næsten altid viser sig at være sikker og paalidelig, hvad der sjældent er Tilfældet med selvbiografiske Optegnelser, nedskrevne i en senere Alder (bl. a. H. Steffens, Was ich erlebte).

Udgiveren skylder Tak til afdøde Kammerjunkerinde B. Oehlenschläger, der har givet sit Minde til at en ny Udgave af en Del af »Erindringerne« fremkom og stillet de hos hende beroende Brevsamlinger til min Raadighed. Frøknerne Thora, Marie og Alvilde Konow har velvilligst tilladt Reproduktionen af flere Portrætter.

Af Direktionen for den Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse er der bleven ydet mig en Understøttelse til mit Arbejde ved Bogens Udgivelse.

Kræv paa min Erkendtlighed har ogsaa Hr. Forlagsboghandler F. L. Lybecker, der ligesom tidligere ved min Udgave af Johannes Ewalds »Levnet og Meninger« har lagt sin offervillige Interesse for Dagen.

LOUIS BOBÉ.

ERINDRINGER

1779 1805

Af en Stambog, skrevet af min Bedstefader og min Fader paa Tydsk, uddrager jeg følgende Optegnelser til Indledning. Først min Bedstefaders August Henrich Oehlenschlägers:

»Anno 1672 — siger han — blev min salig Fader Christoffer Oehlenschläger født. Efter hans Faders Henrich Oehlenschlägers Død fik han efter ham af Hans Høifyrstelige Durchlauchtighed Biskoppen i Eutin Organisttjenesten i Rensefeld. Anno 1696 døde min Bedstefader. 1705 indgik min salig Fader en christelig Ægteforening med min Moder Elisabeth Gerdes, født i Schlutop. Anno 1715 den 2den Febr. om Aftenen mellem 10 og 11 kom jeg for Lyset, og modtog af Guds Naade den 6te dito den hellige Daab. 1718 fødtes min yngre Broder Peter Christoffer. Anno 1729 den 11te Decbr. om Morgenen Kl. 10 sov min kiære Fader sødt og saligt ind, og den 21de dito blev han bragt til sit Hvilested. Hans Ligtext var af den 84de Psalme 11te Vers: »Een Dag er bedre i dine Forgaarde, end ellers tusinde; jeg vælger hellere at være hos Dørtærskelen i min Guds Huus, end at boe i de Ugudeliges Pauluner.« — Min Moders Farfader heed Marcus Gerdes, boende i Schlutop, og var en Fisker. Hendes Morfader Peter Hofemann var ogsaa Fisker. — Anno 1737 gik min Broder Christopher fra Lübeck, og jeg fik et Brev fra ham fra Bremen, hvori han skrev, at han agtede sig til Holland. Fra Amsterdam meldte han mig, at han tænkte at gaae enten til Ost eller Vestindien, at han vilde reise til Middelburg i Zeeland, og boe hos En, der heed Ludvig Korn op de Kay. I Amsterdam har han kiendt en Kiøbmand, som heed Conrad Sprick. Et senere Brev meldte: at han skulde emploieres i Ostindien, hvorhen han var gaaet med Skibet Wickenburg, og at han slet ingen af vore Breve havde faaet, fordi de alle vare opsnappede af Jochum Havemann. Fra Batavia fik vi, 1739 den 30te Januar, et Brev fra

ham, hvori han meldte, at han var ansat »op de Garnison Cammer«, at han informerede den første Bogholders Børn, og havde Haab om at blive Bogholder. Vore Breve til ham maatte have den Udskrift: »Batavia in het Casteel op de Guarnison Cammer, to behandigen: Pieter Christoffel Keulensläger«.*

Min Bedstefader givtede sig første Gang 1743 med Anna Margaretha Faasch; med hende havde han en Søn, Joachim Joseas; Moderen døde 1746, og Barnet et Aar derefter. Derpaa fortæller min Bedstefader: »Anno 1747 den 12te Mai lod jeg mig copulere til min hiertelskte Hustru Christina Tolstrup. Gud, der behersker Menneskets Hierte, lede os stedse paa rette Vei og formere vor inderlige Kiærlighed fra Dag til Dag, samt føie det saa med os, at vi altid maae takke ham og love og prise hans hellige Navn. Amen! Dertil hielp os Herre Jesu! Amen!«

I denne fromme Tone ere alle Optegnelser. Anno 1748, den 31te Julius blev min Fader Joachim Conrad født. Geheimeconferenceraad Joachim Brockdorf paa Nöer stod Fadder til ham, og efter ham er min Fader formodentlig opkaldt.

Nu komme min Faders Optegnelser. Af dem seer jeg, at min Bedstefader døde 1753, som Organist i Crusendorf, efter at have forrettet sit Embede 10 Aar »rosværdigt og som en god Christen«. Aaret derefter givtede min Bedstemoder sig igien med Marqvård Bolt, som fik Embedet efter min salig Bedstefader. 1765 kom min Fader til Rensborg, til Organisten Rosenbaum, blev hos ham i to Aar, og gjorde Fremgang i Musiken hos ham. Og nu blev den syttenaarige Slesviger af sin Stedfader sendt til Kiøbenhavn til den dengang i Danmark almægtige Greve Adam Gottlob Moltke, der formodentlig ved en Leilighed har lovet at tage sig af Drengen og i sin Tid at befordre ham.

At min Fader maa have været en duelig Claveerspiller, kan jeg vide deraf, at han, som han selv har fortalt, ved sin Ankomst til Kiøbenhavn strax kom til at give de unge Comtesser Underviisning paa Claveer. Ogsaa har jeg endnu en Attest fra en Pastor

* Flere Aar derefter i min Barndom søgte min Fader at faae Efterretninger om denne Farbroder med det forandrede Navn, om hvem Rygtet gik, at han var bleven en riig Mand i Batavien, men vi hørte aldrig noget til ham.

JOACHIM CONRAD OEHELSCHLÄGER
1748—1827

Lorch ved Frederiks tyske Kirke paa Christianshavn, hvori denne, roser min Fader efter aflagt Prøve, for at besidde de Kundskaber og den Færdighed, som behøvedes for at være en god Skolelærer paa Landet i de tyske Provindser. Men ligesom Jakob maatte tiene Laban i flere Aar, og først tage den hæsleige Lea, før han fik den deilige Rachel, saa maatte ogsaa ofte Borgerlige i de Dage i bogstavelig Forstand tiene de Store, naar de vilde befordres af dem. Det var en Skiæbne, som selv undertiden theologiske Candidater underkastede sig. Min Fader, en halv Bondedreng fra Hytterne i Crusendorf, har formodentlig aldeles intet havt imod at bytte Vraaen i Landsbyen med Palaiet paa Amalienborg, og at være Deeltager i alle prægtige Fester, Lystigheder og Nydelser; om det nu skete siddende, eller staaende, lidt før eller lidt senere. Her lærte han at kiende min Moder Martha Maria Hansen. Hendes Fader, en Tydsker, havde været kongelig Fuldmægtig. Min Mormoder Anna Maria Severin var Datter af en Borger i Kiøbenhavn. Min Morfader efterlod ved sin tidlige Død Enken i Armod med tre Børn. Min Moders Forældre vare altsaa Tydske, og hun blev, ligesom min Fader, opdraget paa Tydsk. Det forekommer mig, som om min Fader har fortalt mig, at min Mormoder gjorde en Reise til Tydskland med sine Børn, efter sin Mands Død, men vendte tilbage igien i den yderste Nød.

I min Moders tidligste Ungdom var hun i Huset paa Landet hos en Slægtning, Forvalter Bruun paa Herlofsholm. Jeg har hørt hende spøgende fortælle, at hvis der ikke havde været Forskiæl i Alderen mellem dem, saa kunde der maaskee blevet et Par af hende og Sønnen, der gik i Herlofsholms Skole, og siden blev den bekjendte Digter Thomas Christopher Bruun. Fra Bruuns kom hun som Huusjomfru til Proczanzler Cramer i Kiøbenhavn, der behandlede hende med særdeles Godhed og Agtelse, og forærede hende Bøger, blandt andet sine egne Prædikener, som jeg har endnu. Cramers Huus var en Samlingsplads for udmærkede Tydskere, og det har vist meget bidraget til min Moders meer end almindelige Dannelselse. Ogsaa Klopstock kom der i Huset. Jeg mindes, min Moder har fortalt mig, at hun engang laante ham sine Sølvskospænder, da han skulde paa Maskerade. Hun holdt ellers ikke meget af ham; han var hende for overspændt; Gellert tiltalede meget meer hendes Hierte. Fra Cramers blev hun Kam-

merjomfru hos Grevinde Moltke; og det var det samme paa den Tid for en fattig borgerlig Pige, som at komme til Dronningen og giøre sin Lykke. Min Moder skal i sin Ungdom have været meget smuk. Min Fader har fortalt, at flere unge fornemme Damer i hendes Ungdom misundte hende, fordi hun havde hvidere Hænder end de, da de dog hver Dag vaskede deres i Mandelklid, og hun sine i grøn Sæbe.

Saaledes seer man, at jeg paa fædreneside stammer i flere Led fra angelsachsiske Spillemænd og Fiskere. Min Farmoders Fader Tolstrup var en Jyde, min Morfader Hansen en Høitydsker, min Mormoders Fader Severin en Kiøbenhavnver. Videre veed jeg intet tilforladeligt at sige om min Slægt. At den berømte Adam Olearius eller Oehlschläger, der gjorde den morgenlandske Reise med Paul Flemming, og udgav et for den Tid classisk Værk derom, har været af vor Familie, er sandsynligt. Hans Fader var Skrædder, og ved at komme i Slægtskab med ham, kunde jeg, ligesom Goethe, faae Skrædderahner. Han var ikke blot lærd, men ogsaa skøn Aand; han kunde godt Persisk, og oversatte Saadis Rosenhauge og Lockmans Fabler paa Tydsk. Da han var Hertugen af Holsteen-Gottorps Bibliothekar og Hofmathematiker og efter sin Reise kom tilbage til Holsteen igien, er det saameget mere sandsynligt, at han har været af vor Slægt. Til Patricierne Ohlenschlager i Frankfurt vover jeg ikke at tegne mig, skiondt jeg mindes, min Fader undertiden taledede om Frankfurt, som et Sted, hvor der skulde være Beslægtede.

Fra 1767 til 1777 var min Fader hos Grev Moltke; hvorpaa han ægtede min Moder, og blev befordret til Organist paa Frederiksberg. Mine Forældre boede iførstningen paa Vesterbro i Huset Nr. 53, strax paa hoire Haand naar man kommer ud af Alleen. Dette lille Bindingsværkshuus staaer tilfældigviis endnu som for 70 Aar siden. Jeg blev født den 14de November 1779.

En ældre Broder, af samme Navn som jeg, født et Aar før, blev kun 24 Timer gammel. Et Aar efter at jeg var født blev min Fader ogsaa Fuldmægtig paa Frederiksbergslot hos General-inspecteur Schmidt, en meget dygtig Mand, og et særdeles godt Hoved. Min Fader havde Haab om at blive Slotsforvalter efter

Schmidt, da han tog sin Afsked og drog til Jylland, thi han var en formuende Mand. Men da Voigt, en ung Mand, der havde lært den nyere Gartnerkunst i England, og var en Slætning af Schmidt, kom hjem, fik han Embedet. Først mange Aar derefter blev min meget ældre Fader Slotsforvalter efter den Yngres Død. Voigt anlagde Søndermarken (plantet i Frederik den Fierdes Tid) i den ny Smag. Han var Gartner med Liv og Siæl, drog omkring til Godseierne i Siælland, hialp dem at anlægge Hauger, og overlod aldeles min Fader Slottet; han viste ham al den Agtelse, som den Yngre kan vise den Ældre, uagtet han stod over ham. Han havde et venligt Ansigt; naar han mødte mig i mine Barneaar, kaldte han mig altid »Mester Adam!« Jeg kunde ikke begribe, hvordan jeg alt var bleven Mester; først mange Aar senere begreb jeg, at det var en Talemaade, han havde bragt med fra England.

Schmidt blev meget gammel, jeg troer henved 90 Aar. Jeg har et Brev fra ham, skrevet i høi Alder til min Fader, med kraftig Haand, hvori han lykønsker ham til sine Børn, og hvoraf jeg seer, at denne Gubbe havde Sands for Poesie.

Ved min Fødsel var en berømt Læge, Cülpin, en Tydsker, min Moder behielpelig. Næppe var jeg bragt til Verden, før Cülpin, der var en rask lystig Mand, for at trøste og glæde min Moder, der havde mistet et Barn et Aar i Forveien, tog mig ved Benene, strakte mig hen imod hende og raabte: »Meiner Seel' ein grosser Junge!«

Man havde dengang den slemme Vane, der har skadet mange Mennesker paa Lemmer og Helbred, at svøbe Børnene med Arzene ind. En lille Dreng, som boede lige over for os, ved Indgangen til Alleen, kom engang over, for at see mig i Vuggen, men løb forskrækket hjem igien og raabte til sin Moder, der spurgte, hvi han kom saa snart igien: »Moder! Barnet har ingen Arme«. Det var Herr Etatsraad Walsøe.

Jeg havde mange fornemme Faddere i Frederiksberg Kirke; Grevinde Moltke holdt mig over Daaben. Da hun havde spurgt min Moder: »Hvad skal Barnet hedde?«, og min Moder havde svaret: »Adam Gottlob«, sagde hun: »Det skulde jeg haabe«.

Den Søn, mine Forældre havde havt et Aar iforveien, heed ogsaa Adam Gottlob. Min Fader, en munter lunefuld Mand, pleiede

tit at sige, naar han taledede om sine Børn: »Ja min ældste Søn, det var en ganske anderledes Karl, end denne Poet«.

Jeg mindes endnu tydeligt den Morgen, da Pigen kom ind og sagde min Fader og mig, der sov sammen i en Seng med grønne Raskesgardiner i Contoiret, strax ved den saakaldte Østerport paa Slottet, at min Søster Sophia var født. Jeg var dengang halvtredie Aar. Jeg laae i Sengen og saae paa et stort Søm i Væggen, der var omviklet med Papir, og Vinden tudede i Skorstenen i Kakkellovnen, hvor man nylig havde fundet en stor Ugle, der var falden ned. Jeg seer endnu min Fader aabne Kaminen og Vindvet, og Uglen flyve bort over Træerne paa den smalle Bakke.

Den første Bedrift, jeg mindes at have udført i Verden, var et Mord i al Uskyldighed paa en lille Hund, som jeg holdt grumme meget af. Til den Løngang under Jorden, der gaaer fra Slottet ned til Kiøkkenet, er to Luft- og Lyshuller, nu bedækkede, og den ene skiult i Dronningens Hauge; men dengang vare begge tilgiengelige, uden Dæksel, og havde blot Rækværk.

Der gik paa den Tid en Kalkslager i Slotsgaarden, som heed Schulz, med et stort sort Skiæg, hvilket gjorde mig bange for ham. Maaskee for at gjøre mig bange for Hullerne til Løngangen, havde man sagt mig, at denne underjordiske Hvælving var »Schulzes Kirke.« Engang som jeg stod allerbedst og legede med den lille Hund, fik jeg det forfløine Indfald, — ikke for at skade Hunden, eller fordi jeg var vred paa den; jeg klappede og kyssede den tvertimod, — at kaste den ned i Schulzes Kirke. Uagtet jeg selv var bange for at gaae derned, troede jeg, at Hunden der var vel forvart. Maaskee haabede jeg ogsaa, at den snart kunde komme tilbage og fortælle mig noget om denne forunderlige Kirke. Altsaa jeg ilede af alle Kræfter, uagtet min Fader var i Hælene paa mig, og kastede den ned. »Hvad har du giort, Dreng? Hvor er Hunden?« — »Jeg har kastet den ned i Schulzes Kirke.« — »Følg mig!« — Jeg maatte følge ned med i den gyselige Kirke, og da jeg nu der fandt min Yndling jammerlig knust og død, opfyldte jeg Hvælvingen med mine Skrig, og min Fader havde al Møie med at faae mig fra Hulen og fra den lille døde Hund, som jeg vilde kysse levende igjen.

Som lille Dreng toge mine Forældre mig engang med til Kiøbenhavn, til nogle Bekiendtere, hvor jeg nær havde mistet Livet, ved at falde og slaae Hagen istykker. Et dybt Ar bærer jeg endnu deraf. Paa mine Udenlandsreiser satte det mig i Respekt; thi det saae ud som et Ar af et Sabelhug, jeg havde faaet i en Duel.

De satte mig i Skole hos en vranten gammel Kone, hvor jeg maatte udstaae meget for Lærdommens Skyld. Vi maatte sidde stille paa Skamler, og vor eneste Morskab var, at plukke Ulden af vore Trøier, og rulle smaae Kugler deraf. Naar hun opdagede det, bankede hun os med Fingerbøllet i Hovedet. Undertiden fik man et Rap af et Stykke Kakkellovnsbrænde, naar der intet Andet var ved Haanden. Jeg veed nok, hvor jeg misundte Hønsene og Ænderne i Gaarden, som kunde gaae derude i frisk Luft og kagle og snaddre, uden at blive straffede.

Vor Lærerinde heed Madame Bergau, hendes Mand havde været Maler. Der hang et Portræt af ham i Stuen; han sad med Palet og Pensler; det betragtede jeg ofte opmærksom. Han saae saa from og venlig ud, medens hans Enke bankede os, naar vi ikke kunde vore Lectier. En komisk Tildragelse mindes jeg fra den Tid. En Dag da jeg skulde gaa i Skole, og kom lidt silde, vilde jeg skyde Gienvei over den aabne Plads, der dengang laae inden for alle Husene i Alleegaden, hvor nu Haverne ere. Over denne Plads løb et Sted en Grøvt, paatvers ud fra Husene til Grøvten ved Alleen. Den havde jeg reent glemt. Solen skinnede mig i Øinene; det kunde jeg ikke taale, jeg klemte Øinene næsten i, løb til, og inden jeg vidste et Ord deraf, stod jeg i Grøvten i Mudder til Hofterne. Saaledes kom jeg i Skole, hvor jeg blev klædt af og fik Skole-Jomfruens Skiørter paa, mens mine Beenklæder bleve vaskede, strøgne og tørrede. Saaledes maatte jeg sidde og læse hele Formiddagen til Spot og Spee for Drengene og Piger, der ikke kunde holde op at lee af mig. Snart loe jeg med, snart græd jeg; og saaledes gik da Tiden, til Buxerne vare tørre.

Min Trøst var Hübners bibelske Historie. Naar vi havde lært vore Lectier, fik vi Lov at læse et Stykke deri. Hver havde sit Mærke af meer eller mindre fortræffeligt Stof, fra Kattun lige til Guld og Sølvmor. Min Moder havde givet mig Mærker med af sidste Slags, der vel ogsaa var Mærker af den forsvundne Her-

lighed, fra den Tid hun var hos Grevinde Moltke. Med alle disse Mærker mellem Bladene kunde Hübners Historie slet ikke lukkes, men laae altid gabende paa Ryggen, og rakte de utallige Tunger ud, med Moses, Joseph, David, Salomon, etc. etc.

Madame Bergau havde en Svingerson, Herr Kinderlein, der var en Børneven. Naar han besøgte hende, var det en Fest; thi for det første fik vi Lov, og for det andet fik vi vore Penne skaarne, hvilket Madamen ikke selv kunde.

Det maa nok omtrent have været paa den Tid, at følgende tragiske Begivenhed indtraf, der gjorde stort Indtryk paa min barnlige Phantasie. Jeg havde en Fætter, et ungt Menneske, der besøgte mine Forældre: Han legede engang med mig, jeg sad just og reed paa hans Knæ, og var grumme glad, da det faldt mig ind at spørge ham: »Hvad er din Fader?« »Birkedommer!« — »Birkedommer! — raabte jeg — Fy!« og sprang ned af Knæet, Fætteren gjorde store Øine, og kunde ikke begribe, hvorfra denne Foragt og Væmmelse kom for en Birkedommer. Men Sagen var denne.

Kort iforveien havde der en Spekhøker hængt sig i et Piletræ i Frederiksbergallee, paa Marken ved Grøvten. Min Fader tog mig ned med at see dette Syn. Spekhøkeren hang ganske lavt, saa at næsten Fødderne berørte Jorden. Sit Spanskrør havde han plantet ved Siden af Grøvten, paa den hang hans trekantede Hat og Pidskeparyk. Lige over for i Lindetræet i Alleen var der slaaet en lille Bog fast med fire Neglikesøm, i hvilken udførlig stod berettet, at han havde hængt sig, fordi hans Kone gjorde ham til Hanrei. To Riis havde han bundet, og lagt under Træet, det ene var et Birkeriis, det skulde Konen have af, det andet var et Tiørneriis, det var bestemt for hendes Boler. — Af alt dette forstod jeg nu ikke det Mindste, men jeg stirrede kun med Gysen paa den Hængte. Han skulde skiæres ned, men Ingen vilde røre ved ham, før Birkedommeren kom, og havde lagt Haand paa ham først, for at gjøre Arbeidet ærligt. Jeg saae ham komme i Uniform med sine Folk; han rørte ved den Hængtes Skulder, der nu blev skaaret ned. — Heraf kom min Rædsel og Væmmelse for min Fætters Fader. Jeg havde intet andet Begreb om en Birkedommer, end at det var en Mand, som skulde skiære Folk ned, der havde hængt sig selv.

Jeg havde hørt Een bande ved hvert andet Ord, og syntes det

klædte ham godt. Nu fik jeg ogsaa Lyst, og sagde hvert Øieblik til min Moder en Dag: »Nei sgu gjør Adam ikke!« Istedet for at straffe mig, sagde hun hvergang ganske rolig: »Nei saamænd gjør Adam ikke!« Saaledes fik hun mig snart til at sige »saamænd« istedet for sgu.

Min Fader pleiede undertiden, naar han legede med mig, at knibe mig i Ørerne og sige: »Est du ikke min Canaille?« — En Dag, da der var Fremmede hos os, stillede jeg mig midt i Stuen, satte begge Hænderne i Siden, saae stivt paa min Fader og raabte høit: »Est Du ikke min Carnalie?« Først korsede man sig over den lille saa tidlig forlorne Søn; men da man hørte, det var et Kiærtegn, som min Fader selv havde lært mig, loe man desmere.

Hvad jeg meest elskede paa Slottet i denne tidlige Barndom, var Livvagten. Jeg havde faaet mig et lille Trægevær, overstrøget med Kørnøg; med det stod jeg altid i en vis Afstand fra Soldaterne paa Slotsgaarden og presenterede, efter Officerens Commando. Kronprindsen, siden Frederik VI, saae mig ofte der, oppe fra Vinduet af, og skal engang spøgende have spurgt, da jeg var borte: »Hvor er Adam idag?« — Naar jeg engang imellem turde nærme mig Officeren, og han tillod mig at udtrække sin Sabel og see paa Klingen, følte jeg mig giennembævet af den høitideligste Følelse. Det skønne blanke og blaatanløbne Staalværge forekom mig som en Talisman; hvo der svang den i sin Haand, troede jeg, maatte altid seire og betvinge. Naar Herskabet tog ind om Efteraaret, spillede Livvagten altid den Dag, den gik bort, en anden Marsch, end den sædvanlige. Jeg fulgte bag efter, som om jeg fulgte Liig, og ved Bakken, hvor vi skiltes ad, græd jeg mine modige Taarer.

Min eneste Trøst var da at gaae op i de tomme Værelser med min Søster Sophie, og finde Medicinflasker, som der altid stod mange af. Dem skyllede vi rene, og legte med, til de gik itu, To Gange blev jeg paa det Behageligste overrasket ved et Fund, som jeg aldrig havde ventet: det Ene var en Kobberskilling, bedækket af Pudder paa et Marmorconsolbord hos en Hofdame; det Andet var en Kage paa Hylden i Conditoriet.

Om Vinteren kiørte jeg med en lille Slæde, der havde tilhørt Kronprindsen, og som min Fader havde fundet blandt andet Skram-

leri paa Loftet. Ofte bad jeg Bønderne udenfor Slotsporten, om jeg maatte binde min Slæde lidt i deres Vogn; og naar jeg fik Lov dertil, kiørte jeg et Stykke med dem ned af Bakken. — Engang vilde en slet Karl røve min Kane fra mig, og langede efter Snoren, men jeg slog hans Arm saa stærkt med Kasteskaftet, jeg havde med, at han slap. Med tvende Kasteskafter pleiede jeg ellers selv at arbeide mig ned af Bakken med Slæden, naar der ingen Vogne var.

Min Søster var undertiden med. Hun legede gjerne med mig. Kronprindsen, som ofte saae os sammen i Slotsgaarden om Sommeren, spurgte mig engang venligt, da han gik os forbi: »Adam! hvad hedder din Søster?« »Hun hedder Sophia,« svarede jeg. »Hun burde hedde Eva,« sagde Kronprindsen.

En Vinterspas mindes jeg, der ikke løb saa fornøieligt af som Slædeturene. Det var en sneefuld Dag, det var faldet i Tø, og jeg gjorde en af mine sædvanlige Sneemænd i Gaarden med Øinene af Kul og Læberne af Rødsteen. Men nu fik jeg Lyst til at arbeide videre i dette Fag, og fik et — i mine Tanker — kosteligt Indfald. Slotsjernporten var just den Dag lukket. Bønderne kiørte hyppigt fra Kiøbenhavn hiem. Livvagtstuen var ved Siden af Jernporten, Vindvet vendte ud til Landeveien, og i Stuen stod der et stort Bord. Hvad har jeg at gjøre? Jeg fylder Bordet med Sneebolte, ligesom en Bager sine Hylder med Fastelavnsboller, lukker Vinduet op, og bombarderer nu, fra min sikke Fæstning, Bønderne i Nakken med Snee, alt som de kiøre forbi. — Af dem havde jeg intet at frygte; thi for det første kunde de ikke komme ind for det Andet kunde og vilde de ikke forlade Heste og Vogn. Men jeg havde ikke tænkt paa en mægtig Bundsforvandt, der tog sig af de uskyldigt Overfaldne, og som uformodentlig faldt mig i Ryggen. Det var min egen kiødelige Herr Fader, som aabnede Døren til Fæstningen, og smurte min Ryg med en Rotting, han havde medtaget til dette Brug, uden i mindste Maade at lade sig bestikke af det Inventiøse i Udførelsen og det Morsomme i Situationen.

Fra Madame Bergaus Skole avancerede jeg op i Degnens, hvor Bernt Winckler, Søn af en velhavende Gaardeier og Gartner der i Byen, og jeg bleve Kammerater med Byens Gadedrenge. Naar vi kunde komme til, spillede vi gjerne et Slag Klink med

dem, efter Skoletiden, som oftest paa de Steenporte, der staae ved Pilealleen og Alleegaden ud til den saakaldte Ridebane. Her sad en gammel Mand, som solgte Brød, Aal, og Brændeviin. Naar jeg havde et Par Skilling, købte jeg mig gjerne et Rundebrød og et Stykke stegt Aal med Salt og Støv paa, der smagte meget bedre, end den lækkreste Mad hiemme. Engang vilde een af mine Skolekammerater forføre mig til ogsaa at drikke en Snaps. Jeg havde alt Brændeviinsglasset i Haanden, da min gode Engel i min Faders Lignelse kom ind af Slots-Haugeporten. Jeg spildte Brændevinen i Forskrækkelsen; lykkeligviis saae han mig ikke og gik forbi. Men Rædselen havde helbredet mig for oftere at gjøre dette farlige Experiment.

Da jeg færdigt kunde læse Dansk, læste jeg løst og fast Alt, hvad jeg kunde faae fat paa. Men i Hurtigheden tog jeg tit feil af Titrerne. Saaledes vilde jeg engang have Gellerts »Fortællinger«, og blev noget flau, da det var »Forelæsninger«. En høist latterlig Feiltagelse mindes jeg. Jeg havde engang opskrevet paa min Bogseddel: »Historie om to slemme Purpuri-Træer, eller Jord-Rotter.« Jeg troede, det var et Eventyr om to duftende Træer, som maaskee vare gnavede i Roden af et Par Troldmænd, der havde forvandlet sig til Rotter. Men hvordan blev jeg tilmode, da Bogen kom, og den virkelige Titel var »Historie om tvende slemme Proprietærer eller Jord-drotter«. Det var et polemisk Skrift, der angik Landbrugen, og altsaa laa aldeles udenfor min Sphære. Franske Navne læste jeg naturligviis reent forkeert. Saaledes kiendte jeg f. Ex. meget godt Barberen af Sevilla etc. af »Bomarkais« inden jeg vidste, hvad Manden virkelig heed.

Disse Misforstaaelser ved galt læste Ord maatte naturligviis oftere indtræffe i en tidligere Periode. Saaledes læste jeg i Pontoppidans Forklaring: »Ja det kan ikke seile«, istedet for: »Ja det kan ikke feile«, fordi Stregen over f'et manglede i min Forklaring. Ganske lille undrede jeg mig en heel Dag over et Forbud af vor Herre, som jeg slet ikke kunde begribe. Der stod i Bogen »vi maatte ikke lyve, ikke skuffe«. At vi ikke maatte lyve, kunde jeg nok forstaae; men hvorfor vi ikke maatte skuffe? I Kongens Hauge blev der altid skuffet i Gangene, for at holde Ukrudtet borte; jeg selv morede mig tit med at lege med en lille Ildskuffe i en Sandbunke. Og nu skulde det være en blodig Synd;

Jeg havde ingen Ro paa mig, før min Moder væltede den tunge Steen af mit Hierte, ved at sige mig den dobbelte Betydning af Ordet.

I Søndermarken havde jeg daglig et Billed for Øie af engelsk Naturlighed, ligesom i den gamle Hauge endnu af fransk Regelmæssighed; og midt imellem begge det italienske Slot, fuldt af skønne Værelser og Billedsale. Min Omgivning var Sommer og Vinter saa forskiellig som Naturen. Om Sommeren vrimlede det derude af Mennesker, af smukke pyntede Damer; hele Hoffet var der; smuk Taffel- og Janitschar-Musik kunde vi Børn høre hver Søndag. Fra et Gallerie af kunde vi see de kongelige Herskaber sidde til Taffels. — Søndermarken derimod stod for det meste tom, den var alene bestemt for Hoffet. Men min Fader havde Nøglen, og jeg og min Søster gjorde mange Bekiendtere lykkelige, naar vi spadserede med dem der. Der var stille og eensomt, som ti Mile fra Byen; der besøgte man det norske Huus, hvor den store Natur skuffende var efterlignet i det Smaa; Eremiten i sin Hytte; Grotten med sine Krystaller og Malmstykker, som en Feehule; det chinesiske Lysthuus med sit store Conchyli-Speil, sine brogede Billeder af Mandariner og Damer med Klumpfødder, og Klokker paa Taget, som bevægede sig og klang for Vinden.

Engang om Sommeren gjorde vi sædvanlig en Valfart til Dyrehaugen, ad den deilige Strandvei, eller ad Ordrupsveien; hvor de ældgamle Bøge indbøde os at nyde de Forfriskelser i Skyggen, som vi selv havde medbragt. Vi saae da Liniedandseren og Mester Jakel, spiste i Græsset og skare vore Navne i en tyk Bøg, der bærer dem endnu.

Kom den sildige Høst, og drog Herskabet til Staden, saa var ogsaa Skuepladsen ganske anderledes. Ingen Musik meer, ingen Spadserende; men fuldt af Haandværkere og Arbeidsfolk, paa Slot og i Hauge. Nu gik jeg omkring mellem Murere, Tømmerfolk, Tapetmagere, Malere; undertiden vovede jeg mig vel endog op paa Taget med Blytækkerne. Og ligesom jeg om Sommeren beundrede den store, smukke Verdens fine Levemaade, saaledes lurede jeg nu Haandværksfolkene deres Væsen og Egenheder af, og saae til, naar Gartnerne saae, plantede, eller podede Træerne. — Kom nu den egentlige Vinter, saa vare vi ganske alene paa det store Slot med to Vægttere og to store gule Hunde. Hele Slottet

hørte da os til; saa gik jeg i de kongelige Værelser, betragtede Malerierne og byggede Luftkasteller. Var det smukt Veir, saa tillod min Fader mig imellem at gaae ind til Byen, for at hente Bøger af Venninghausens Liebibliothek. Med sex Bøger bundet i et blaåt Lommetørklæde, stukket paa min lille Stok og baaret paa Ryggen, kom jeg da hiem i Mørkningen igien; og naar vi saa havde faaet Thee og der var sat Lys paa Bordet, brøde vi os hverken om Storm, Regn eller Snee. Min Fader sad da i Lænestolen med den lille Hund i Slaaprokken, og læste høit; eller jeg læste selv sagte, og fulgte Albert Julius og Robinson Crusoe til deres Øer, sværmede omkring i Feelandet med Aladdin, eller morede mig med Tom Jones, og loe over Siegfried von Lindenberg. De fleste af Holbergs Comødier kunde jeg halv udenad.

Jeg har fortalt een Hundehistorie, jeg maa endnu fortælle to. Vi havde en Tienestepige, som duede ikke meget, men hun holdt ogsaa af den lille Present. Da hun nu skiftede og kom til at tiene i Kiøbenhavn, blev Hunden en Dag borte, al Søgen var forgieves, den var ikke at finde. Dette frembragte stor Sorg i Familien. Jeg og min Søster begræd den lille forsvundne Ven, og troede, den var død. Det smertelige Saar var allerede begyndt at læges, da jeg, en fiorten Dages Tid derefter, gik med min Fader til Kiøbenhavn. I Borgergaden mødte vi tilfældigviis Pigen med Hunden under Armen. Neppe seer min Fader hende, saa gaaer han hende lige ind paa Livet, og med de Ord: »Ei du Carnaille! har du min Hund der?» tager han ganske rolig den lille Present i Nakken og rækker mig Byttet. Flere Ord bleve der ikke vexlede. Men med hvilken Henrykkelse jeg bar Hunden hiem, og med hvilken Glæde vi bleve modtagne, lader sig ikke beskrive.

Endnu en Hundehistorie, alvorligere, men dog ikke saa slem som den kunde blevet. Jeg kom en Dag de to store Dogger, der stode lænkede i Gaarden, for nær; den ene beed et Stykke ud af mit Trøieærme, og Mærket af Tænderne sad i min Arm. Neppe saae min Moder det, førend hun vaskede Saaret omhyggeligt; derpaa gik hun til Vægteren og sagde: »Han skyder mig strax den Hund!« — »Gud bevares, Madam, det er en kongelig Hund, en stor Sieldenhed, en Gave til Slottet fra en fornem Herre, det vover jeg ikke.« — »Han skyder mig strax Hunden!« vedblev min Moder; »nu fattes den ingenting, men den kunde maaskee blive gal;

den har bidt min Søn, jeg maa sørge for mit Barns Redning. En Moders Barn er mere værd, end en Hund. Jeg tager alting paa mig!« — Hunden blev skudt, og Selvraadigheden blev ikke misbilliget, endskiøndt den moderlige Ømhed uidentvilt krævede en overdreven Forsigtighed.

Naar min Fader besøgte de gode Venner i Frederiksbergby, spillede de Qvadrille, til vi Børn faldt i Søvn, og vi bleve først vækkede igien, naar vi skulde gaae hjem. Jeg maatte sædvanlig bære Lygten, og mindes endnu en meget kold, mørk Vinteraften, da vi gik til Slottet giennem Haugen. Pludselig blev det ganske lyst, en deilig Maane svævede langsomt hen over Himlen og forsvandt. Mine Knæ skiælvede, jeg troede, Maanen var falden ned, og undrede mig over, at min lille Praas i Lygten brændte endnu. Nu fortalte min Fader mig allehaande om Stjerneskuddene og om Nordlysene; hvad han havde læst i Gottscheds verdslige Viisdom. Jeg har aldrig siden seet et saa stort og skønt Meteor.

I Vinteren 1789 blev vor eensformige Levemaade en Eftermiddag afbrudt, da min Fader og jeg kørte i Kane til Kiøbenhavn med min Faders kiereste Omgangsven Winckler, for at see Illuminationen i Anledning af Kronprindsens Hiemkomst fra Norge. Jeg forundrede mig over alle de Lys i den store Stad, og troede, jeg var hensat i Tusind og een Nats Feeeventyr. Selv Sneen paa Gaderne, som de mange Lys gave et guult Skiær, bildte jeg mig ind, var Sand, der var strøet paa Brostenene, for at pynte til Festen. Endnu mere forundrede jeg mig næste Aar, ved Indtoget, over alle de deilige Sindbilleder og Æreporte.

Forresten gik jeg ikke paa Roser i min Barndom; thi mine Forældre vare fattige og lede af Næringsssorger. Dertil kom, at min yngste Søster Christine Maria blev født med Vand i Hovedet, og laa fem Aar i Vuggen før hun døde, med Legemet som et lille Pattebarn, og Hovedet større, end paa et voxent Menneske. Over denne store Ulykke faldt min Moder hen i en dyb Melankolie, og var tilsidst tabt for os alle og for sig selv.

Men det barnlige lette Sind trøstede mig; jeg ilte let fra det Trykkende til det Skønne, hvor jeg overgav mig til mine Drømmerier, der som Digterknupper svulmede i Drengens Phantasie. Det herlige, muntre Slot med sin sunde, friske Luft, med sin deilige Udsigt fra Bakken, sin lystige Folkevrimmel i den lyse Hauge, sin

romantiske Eensomhed i den stille, mørkere, bakkede Søndermark, Architectur og Maleri henreve mig. Billederne paa Slottet stude-rede jeg daglig. I det lille Galerie gjorde de smukke Italiener-inder dybt Indtryk paa mit Hierte; Romerinden i Bondepigedragt, der sidder og syer; den Skønne, der kommer fra Maskeraden, med Masken under sin lille trekantede Hat; Blondinen med Purpurliv-stykket; den deilige, med Kappen over Haarene, med det smekke Liv i den snørede graae Silkekiøle etc. etc. Til Modsætning hang den stærke Gustav Adolf der, med sit ærlige, dierve Kæmpeansigt. Paa Platfonderne saae jeg de græske Guder. Her sadde de alle til Taffels. Hist kiørte Juno med sine Duer. Her kom Venus, Thetis, Neptun, Mercurius, til Jupiter. Hist flygtede den fæle Avind med Fakler i Hænderne, for Freden. Den herlige Copie af Lorenzen efter et af Rubens' Mesterstykker, hvor de bringe Qvinden til Jesus, som siger: »Hvo der er reen, kaste den første Steen!« gjorde især et overordentligt Indtryk paa mig, og gjør saa endnu; aldrig har jeg siden seet et Ansigt af Jesus, der syntes mig saa-meget at maatte ligne ham, som dette. Denne Følelse kommer vel af, at jeg saaledes førstegang saae ham malet; men Jesushovedet i dette rubenske Maleri har ogsaa stor Skønhed: Adel, Klarhed, Mildhed, Forstand og Følelse. De kastaniebrune Haar ere maaskee lidt for rødlige, Ansigtet lidt for sangvinsk blomstrende; det Dybe, det Mystiske savnes! det egentlig Guddommelige! Men Hvo kunde ogsaa giengive det? Kunde Rafael selv? Kunde Thorvaldsen selv? Jeg sætter dette Jesusansigt af Rubens over Giovanni Bellinis straf-fende Jesus i Dresden-Galleriet, ikke at tale om Carlo Dolcis sød-sentimentale Christus. Pharisæeren og Saducæeren i Rubens' Billede ere høist mesterlige. Hvilken fortræffelig Composition er det Hele! Pharisæeren i sin Pragt i den guldbrokades Hovedbedæk-ning, med det prægtige Skiæg; et høist mærkværdigt Ansigt! Man seer, det er en Mand, som er istand til med Energie at beherske sin Tids Meninger og fremme dens Fordomme. Med hvilken Ar-ighed, Strænghed, Grumhed, Særhed under det fortrukne Smil, de stirrende, hidsige Øine! Og nu Saducæeren — der ikke troer paa Udødelighed, og derfor ret har mæsket sit Legeme, før det skal ædes af Ormene; med lumpen, phlegmatisk Rolighed seer han paa Jesus; men lumsk Vrede over det Idealske, det Guddommelige, der vover at gjøre sig gieldende, bæver ogsaa paa hans laskede

Ansigt. Ogsaa Synderinden er god. Den Lyst, Rubens havde til at male fede blonde Qvinder, passede sig godt her. Hun skammer sig; hendes Ansigt er halv skiult; smukke Træk, som Fyldigheden alt begynder at udslette, vidne om en Qvinde, der er mere Legem end Siæl. Det er ikke Anger, men blot Undseelse, der ytrer sig hos hende. Faderen, der ligner hende og staaer hos hende, har alt tilgivet hende. Frelseren viser hende heller ingen særdeles Opmærksomhed, men tager blot Anledning til, af hendes Forhold at udvikle en almindelig Lære for Mennesket, idet han redder hende fra en gyselig Død. Hvad Under, at sligt et Billed maatte gjøre stort Indtryk paa min barnlige Phantasie? Det var ved det, at jeg først gjorde Bekiendtskab med det religiøse Historiemaleri, og, efter Alt, hvad jeg har seet af Herligt og Stort siden i fremmede Gallerier, vender Erindringen dog ofte taknemmelig tilbage til det, som gav mig det første Indtryk.

De herlige Landskaber af Poulsen, der hænge i samme Sal, virkede ogsaa stærkt paa mig. Jeg lærte deraf først at kiende Norge. Især stod jeg altid studsende og betragtede den skummende Sarp. Veien forbi de norske og svenske Fieldkløfter, hvor en Hest, en saakaldt Nordbakke, trækker Kariolen ned, ved at nedglide med de indbøiede Bagbeen paa Jorden, fornøiede mig ogsaa særdeles. Lagde jeg nu de Forestillinger, disse Malerier vakte, sammen med det norske Huus i Søndermarken, som jeg daglig besøgte, — saa fik jeg ingen aldeles slet Forestilling om Norge, hvilket jeg overbeviste mig om mange Aar derefter, ved at sammenligne Originalen med min barnlige Forestilling.

Et Billed i den saakaldte Rose eller Maskeradesal beskieftigede mig ogsaa meget. Der sidder en beskienket ung Herre, med hvide Silkepantalone, Ridderhat; med et smilende Ansigt, som Rusen næsten har forvandlet til Maske, uagtet han har taget Masken af. Et stort Glas Rhinskviin har han i Haanden, som han er paa Vei til at spilde. Ved Siden af ham staae ædrue Musikanter, der arbeide for Føden, medens han drikker. Tyrken (Frederik den Fierde formummet) løfter Masken lidt i Veiret for den deilige Tyrkinde, han taler med, mellem mange flere Skiønne. Naar jeg i min stille Vinterro engang imellem vilde have mig ret en lystig Glædesfest, med stadselig Vrimmel af alle Stænder — saa gik jeg blot op i Maskeradesalen og stod og stirrede der, til jeg blev

stiv i Nakken; — saa havde jeg, uden ringeste Bekostning, anrettet det prægtigste Gilde.

Maleri og Musik bidroge tidligere til at udklække min Digter-aand, end Poesie. Alterbilledet i Slotskirken og Billederne i Frederiksbergkirke satte mig ind i den hellige Historie. Jeg saae Christus som nydeligt lille Barn for de hellige tre Konger, og jeg saae Frelserens afsiælede Legem, nedtaget af Korset, indsvøbes af de troe Efterlevende. Oppe i de forgyldte Skyer laa phantastisk Lammet, med Fanen paa Bogen med de syv Seigl. Af et lille Skib, der hang i Kirken efter en der begravet Sømand, fik jeg det første Begreb om et Skibs Indretning.

Musiken virker mægtigt paa den barnlige Følelse, og jeg havde Musik paa alle Maader, ligefra Livvagtens Piber og Trommer til de tvende Orglers fromme, hellige Toner. Taffelmusiken kunde jeg hvergang høre. De blæsende Instrumenter vare høist fornøielige, men naar der imellem var Concert, og Strængelegene kom til, da var det først ret en Nydelse. Saaledes hørte jeg tidligt mange gode Compositioner.

Og Tonerne blandte sig dog ogsaa med Poesie. Vore Piger sang Kæmpeviser; i Kirken sang jeg selv Psalmer. Mangen lystig Selskabsvise hørte jeg, naar der vare Fremmede hos mine Forældre. Ved slige Leiligheder kom undertiden en Mudderforvalter til os, som heed Schiøtt, en lystig, opvakt Mand, som var istand til at sætte Liv i en heel Kreds. En Mand, som ogsaa meget tildrog sig min Opmærksomhed, var vor Præst, Dr. siden Professor Smith. Hans Bog om »Dyrenes Bestemmelse« læste jeg med stor Glæde, da jeg fik den siden engang i Præmie, i Efterslægteskolen.

Vi havde i Forveien havt en meget alvorlig, stille Præst, Herr Bruun; mod ham afstak Smith meget med sit Genievæsen. Han prædikede ypperligt og begeistrede Menigheden; men han var heller ikke bange for i selskabelige Timer at hylde Glæden, ja vel endog uskyldig Overgivenhed. Saadan maatte min Fader, naar han ret vilde more Smith, synge ham følgende tyske Vise for:

»Ich wollt' um tausend Thaler nicht,
Dat mir der Kopf abwär';
So lief ich mit dem Rumpf herum,
Sah Niemand wer ich wär'.

Wenn ich kein Geld zum Saufen hab',
 So geh ich und schneid' Besen ab,
 Und lauf' die Strasse auf und ab,
 Und rufe: Kauf mir Besen ab,
 Damit ich Geld zum Saufen hab'.

Af Mudderforvalter Schiøtts lystige Indfald mindes jeg kun eet; men han kunde næsten ikke lukke Munden op, uden at sige noget Pudseerligt. Han søgte engang om Tillæg i sin Gage hos Kronprindsen. Denne sagde i Spøg til ham: »Ei hvad Schiøtt, De har ingen Nød, De gaar jo med Silkestrømper i Halvtøvlerne!« — »Tag Dem iagt, Deres kongelige Høihed« — raabte Schiøtt — »der er F. g. m. ingen Sokker til Skafterne.«

En Festdag om Sommeren var det altid, naar min Fader tog mig med paa den saakaldte Andebakke i Frederiksberghauge, for at plukke Stikkelsbær. Vi havde kun to Stikkelsbærbuske i vor lille Hauge, og uagtet den aarlige Længsel efter Stikkelsbær faldt det aldrig min Fader ind at plante fleer. Men paa Andebakken voxte de i Mængde, da ingen kunde komme derover, som ikke havde Nøglen til Flydebroen. Her fik jeg da de skønneste Stikkelsbær i Mængde. En anden Stikkelsbærhistorie falder mig ind ved denne Leilighed. Jeg havde aldrig Lov af min Moder at gaee længer end til Bakken paa egen Haand. Een Dag, da jeg sad paa en Bænk ude paa Smallebakke, kom Hofgartner Petersen forbi, og sagde: »Adam! vil du have Stikkelsbær?« — »Ja gierne.« — »Saa følg med.« Jeg fulgte ham ned ad Bakken, ind i Frugthaugen, hvor han skar mig den herligste Bouquet Stikkelsbærgrene, fulde af de deiligste Frugter. Med denne Urtekost styrtede jeg glad op ad Bakken og hiem, for at vise min Moder den. Men ak! Stikkelsbærbouquetten burde have varslet mig med sit Torneriis! Min Moder havde været i en dødelig Angst over min Fraværelse. Jeg fik Riis! Efter udstaaet Straf og aftørrede Taarer satte jeg mig ganske trøstig ud paa Dørtærskelen ved Buegangen, og nippede mine Stikkelsbær af Grenene, saa længe der var eet.

En lystig Fest mindes jeg fra min tidlige Barndom, som let med mig kunde have taget en sørgelig Ende. Det var ved en Fugleskydning i Søndermarken. Dette Skydeselskab havde faaet sin Begyndelse blandt Kokkedrengene, som i Kiøkkengaarden havde faaet Lov til at skyde med Flitsbuer efter en Fugl, hæftet paa

Plankeværket. Nu maae man ved Drengene i Kongens Kiøkken ikke forestille sig smaae Drengbørn; men disse vare Mænd, der lode sig rage flere Gange om Ugen; adskillige deriblandt vare givte og havde selv Børn. Benævnelsen var gammel, fra en Tid, hvor Dreng betydede en voxen Karl; gaae vi høiere op i Oldtiden, saa betyder jo »Dreingur« selv en Helt. Det var altsaa disse yngre kongelige Kokke, der grundede hint Selskab. De Ældre toge Deel deri; iblandt dem var nogle, der heed Aide-Kokke (eller, som mange skreve dem, Æde-Kokke), Mundkokke, (der dog ikke vare de eneste, der kogte for Munden), og endelig Kiøkkenmesteren, den fornemste, om hvem jeg i min barnlige Enfoldighed ikke begreb, hvi han ikke var ligesaa fornem som Staldmesteren, da han dog sørgede for Mennesker, og den Anden blot for Heste. Da disse Honorationes kom til, toge ogsaa de andre Hofofficianter Deel deri, saasom Conditoren, Kammer- og Hoffoureren, Hofskriveren, Sølvpoppen, Kammertienere og Kammerlakaier. Slotsforvalteren og min Fader kom ogsaa med. Nu fik Selskabet Lov til at skyde i Søndermarken. Men det varede ikke længe, før det ringe i sin Oprindelse gik over til største Pragt, hvilket er let at begribe, naar man veed, at Hoftapetmageren, som ogsaa var i Selskabet, fik Lov at opslaae Teltene paa kongelig Regning, Kokke og Conditør forsynede med koldt Kiøkken og Confect. Og — det havde jeg nær glemt — Mundskienken, der raadede for Vinen, var ogsaa med. Enhver stræbte nu af bedste Evne at bidrage til Selskabets Tarv. Hver tænkte ligesom Vagtmesteren i Wallenstein hos Schiller:

Ging es nicht aus seinen Kassen,
Sein Spruch war: leben und leben lassen!

I denne Selskabets glimrende Periode vare Stifterne beskedent udtraadte, derimod hædrede Hofcavallererne det med Besøg og med at skyde enkelte Skud med, ligesom de Kongelige i det danske Broderskab paa Skydebanen. Tvende fortræffelige, stærke Staalflitsbuer, der maatte optrækkes med Maskiner, gjorde Riffeltieneste; thi skydes med Krudt og Kugler maatte der ikke i Søndermarken. Med klingende Spil drog nu saaledes Toget ud, — og naar man nu hører, at min Fader netop var Fuglekonge og gik foran med et grønt Baand over Kiølen, saa kan man begribe, hvad Indtryk det maatte giøre paa os Børn. Vi vare ogsaa pyntede,

og kort før Toget begyndte, trak jeg min Søster hen i en Krog og sagde: »Hør, veed Du hvad, Sophie! Naar vor Fader er Konge, saa maae vi jo være Prindser og Prindsesser?« — »Ja,« sagde hun, »det kan vel ikke være andet.« Imidlertid besluttede vi, slet ikke at blive hoffærdige, men at vise al mulig Nedladdenhed mod de andre Kammerater, hvilke Skiæbnen ikke havde sat saa høit paa Straa som os. Om det nu var disse Prindsetanker, som gjorde mig adspredt, eller om det var nogle Blomster i Græsset, som jeg fik Lyst til at plukke, nok, jeg glemte alting, krøb ind under Snoren, og vilde just spadserere over til den modsatte Side, da en jernbeslagen Piil som en Fugl suste mit Hoved forbi. »Herre Jesus, mit Barn!« raabte min Moder, som sad paa en Bænk i Nærheden, ved et Telt. — Mig havde det ikke forskrækket, jeg kom løbende med Blomster i Haanden, og troede kun, jeg skulde have Skiend, fordi jeg var krøbet ind under Snoren. En deeltagende Ven bragte mig en Kop Iis ud af Teltet, for at faae mig til at glemme en Skræk, som jeg ikke havde havt. Og medens min Moder tørrede sine Øine og taknemlig hævede dem til Himlen, spiste jeg ganske ligegyldig min Iis, og kunde ikke begribe, hvorfor hun var saa rørt.

Men en virkelig stor Folkefest var jeg Vidne til, uden dog endnu at forstaae Betydningen deraf, da Kronprinds Frederik nedlagde Grundstenen til Frihedsstøtten udenfor Vesterport. Der var en uhyre Menneskevrimmel, og jeg kunde ikke begribe, hvorfor Prindsen den Dag som en Haandværkssvend skulde muure med Kalk og Steen. Det glædte meget min barnlige Phantasie at see Støtten reise sig og smykkes med de skønne Statuer. Jeg havde allerede en dunkel Idee om Kunst. En herlig Mand, en Ven af mine Forældre, besøgte os ofte, og sad tit og talede, især med min Moder, om Sligt. Det var Bygmester, Professor Harsdorf. Jeg seer endnu den venlige Gubbe i sin graae Kiole og med den trekantede Hat, med Spanskrør i Haand, med smaa Bukler ved hver Side af Ørerne og en lille Pidsk i Nakken. Jeg mindes, han klagede ofte, men blidt og taalmodigt over, at han havde ondt i sin Side. Han forærede mine Forældre nogle Kobberstik til deres Stue, de fire Aarstider, med franske Vers under, og La bonne femme de Normandie af Ville. Jeg har arvet dem og har dem endnu.

Jeg sov om Natten i min Faders Seng, hvor han, før vi faldt

i Søvn, ofte skiendte paa mig, fordi jeg laa saa urolig. Denne Urolighed tog til, da jeg blev ældre, og mit hele Liv igiennem. Jeg manoevrerer hele Natten med Tæpperne, som en Sømand med sine Seil; snart er der mig for mange, snart for faa. Dog forstyrre disse gientagne Bevægelser og Opvaagninger paa ingen Maade min sunde Hvile; jeg slumrer strax ind igien. Een Nat, da jeg havde vækket min Fader, ved at kaste mig saaledes fra een Side til en anden og faaet mine Skiænd og laa og lurede paa, hvordan jeg snart ubemærket skulde vende mig igien — hørte vi, at der langt borte paa Slottet blev slaaet en Rude ud. Det var en kold Efteraarsnat. De to gamle Vægtere laa temmeligt langt fra os, og de vare, med samt et Par Hunde, Fæstningens hele Besætning. Min Fader følte intet Kald til at løbe ud i bare Skiorte og give sig i Kast med Røveren, hvis der var nogen. Det var ogsaa uden Exempel, og han troede, han havde hørt feil. I denne Tro bestyrkede jeg ham, skiøndt jeg selv havde hørt det med, og — vi lagde os i Guds Navn ganske rolige til at sove igien. Næste Morgen opdagede man, at der, ganske rigtigt, var giort Indbrud i Slotskirken. En Tyv havde taget en af Vinduesstængerne bort, sat sin Stige ned i Kirken og stiaalet den ene store massive Sølvstage paa Altret. Min Fader ilede strax til Byen og angav det for Overhofmarskallen og Politimesteren. Alle Guldsmedde i Byen fik det betids at vide. Det varede ikke længe, før en Soldat kom og vilde sælge et stort Stykke Sølv til en Guldsmed. Han blev grebet, og tilstod strax, at han havde giemt Stagen i Sandgraven i Søndermarken, ved det norske Huus. Kun det lille Stykke var afhugget. Stagen blev sat istand igien og bragt i Forvaring tillige med den anden.

I vor Hauge havde vi et Par herlige Kirsebærtræer, fortræffelige Keiserinder og Gravenstener. Min Fader havde selv plantet disse Træer paa en øde lille Plads, der var anviist ham til Hauge. Tode havde i min Barndom oversat en Vise af Bürger, hvori den Elskede bliver sammenlignet med en Keiserinde. »Du en Keiserinde? holdt! — Pige, bliv kun ei for stolt.« etc. Jeg troede i lang Tid, at hermed var meent en af vore Pærer, som jeg ogsaa dengang yndede fremfor alle Piger, naar jeg undtog min Søster Sophie.

Uagtet mine Forældre levede meget tarveligt, vankede der dog om Sommeren mangan Lækkerbidsken fra Kongens Kiøkken og Conditoret. Vi fik tit Iis i smaa deilige Porcelainskrukker. Det

varede mange Aar, inden jeg vidste, at saadan Iis skulde egentlig være kold, da jeg altid før havde faaet den optøet som Vælling. Det gik mig næsten med den rette Iis som med Schlegels Shakespear mange Aar senere: Jamberne vilde i Begyndelsen ikke ret smage mig, fordi jeg var vandt før til at læse Shakespear i den Wielandske og Eschenburgske Prosa.

De nydelig klædte Pager, som havde deres Skole lige over for mig i den anden Buegang, og i deres prægtige røde Dragt med gule Underklæder, hvide Silkestrømper og Guldgaloner hver Dag gik op til Taffelet, interesserede mig særdeles; men de imponerede mig ikke. Den stolte Adelsmine, der i min Barndom endnu ofte viste sig, prægede sig ogsaa i nogle af disse Drenges Ansigter, og den forbittrede mig. Fra saa længe, jeg kunde skionne, var det mig umuligt at taale Ringeagt; den kunde næsten gjøre mig rasende, indtil jeg i modnere Aar lærte at møde den, først med Spot og Foragt, og siden med christelig Taalmodighed. Min Moder sagde engang, jeg kunde gierne lege med Pagerne imellem, naar de selv vilde. »Kan jeg da ogsaa sige du til dem?« spurgte jeg. »Nei, det gaaer ikke an.« »Saa vil jeg heller ikke lege med dem.« Engang havde een af disse Pager faaet Lyst til at see min Faders Hauge, og spurgte mig, om han maatte gaae med derind? Jeg svarede strax Ja, med megen Venlighed, viste ham om, og fortalte ham vidt og bredt om den lille Hauge. Han maalte mig med et fornemt Blik, begyndte at tale om sin Faders Herligheder; det ene Ord tog det andet, han vilde gjøre sin Rang giældende, og jeg gav ham et Drag over Nakken, hvormed han løb sin Vei, og anklagede mig for de Andre. Jeg gik hiem. Det varede ikke længe, saa kom den ældste Page i sin hele Stads, før han skulde til Taffelet, i vor Stue, forklagede mig og bad min Fader holde Styr paa den uartige Dreng, der ikke viste unge Adelsmænd den skyldige Respect. Jeg stod i Krogen, taug ganske stille, og tænkte: Hvad skal der blive af? Men hvor lettede det mit Hierte, da min Fader sagde: »Ja, min unge Herre! det kan jeg ikke indlade mig i; give de dem af med min Søn, saa maae de ogsaa tage, hvad der følger paa. Jeg veed ikke, hvo der har havt Ret eller Uret.« Dermed gik Pagen; og da min Fader hørte, at Nakkedraget var givet til Straf for Mangel af skyldig Agtelse for hans egen Person, havde han intet videre at indvende derimod.

Munthe og Samsøe vare Lærere hos disse Pager. Munthe mindes jeg, men jeg veed slet ikke, at jeg nogentid har seet Samsøe. Jeg anede ikke, at der ligeover for mig boede den Digter, der om nogle Aar skulde henrykke mig med sin Dyveke. Og Samsøe anede ligesaa lidt, at den lille Dreng, der gik og legede derovre, skulde skrive Tragødier efter ham.

Den Legekammerat, som jeg omgikkes meest, var Bernt Winckler; men det var ingen paa Sympathie grundet Natur, som forenede os; vore Characterer og som oftest Meninger vare yderst forskiellige, hvilket ogsaa har foraarsaget, at vi i Ynglings- og Manddomsaarene næsten skiltes ad, skiøndt vi bestandig agtede hinandens gode Egenskaber, og Barndomserindringerne ikke sieldent sammensmeltede vore Følelser. Hans overordenlige Vittighed, overordenlige Hukommelse og bestemte, eiendommelige Charaktere øvede sin Magt over mig; jeg var usigelig gierne i hans Selskab, og vi morede os altid prægtigt sammen, saalænge vore Aander fik Lov til at virke roligt og fredeligt paa hinanden. Men naar han drillede mig, og naar jeg blev hidsig — saa var Venskabet for den Dag brudt. Jeg yttrede mine Følelser stærkt, og blev utaalmodig, naar jeg ikke fandt Sympathie; han kritiserede mig altid, og naar jeg troede at finde Bitterhed i Kritiken, saa blev jeg opfarende og veiede ikke længer mine Ord. Men jeg skrev strax Forsoningsbreve. Det første, vi saaes igien, var mit Spørgsmaal: »G eller U?« (Gode Venner eller Uvenner?). Og naar han undertiden koldt svarede: »U!« lod jeg mig dog ikke afskrække, men dvælede ikke, før jeg med Venlighed havde vundet ham igien. Vi have vist havt en langt større Indflydelse paa hinanden, end vi selv vidste af; thi ved at disputere bestandigt, ved at skrive Breve til hinanden uaf-ladelig i et Par Aar, øvede vi baade Mund og Pen. Rigtignok vare de fleste af disse Breve kun Drengeløier. Jeg mindes endnu et Par af hans udenad, og har en heel Skuffe fuld. Efter hans Død har man ogsaa fundet mine; men de bleve uheldigviis brændte.

»Min kiære Ven!

Nu drikker jeg Theevand, derfor er Blækket saa tyndt; thi naar jeg ikke har Blæk nok, saa sætter jeg Blækhornet under Maskinen, og dreier Hanen om, og saa har jeg Blæk i svære Mængde.«

Et andet:

»Min kiære Ven!

Det vil jeg lade Ham vide, at det er det sidste Brev, jeg skriver Ham til, siden det skal kastes mig i Næsen, hvergang jeg kommer derop. (Paa Slottet nemlig). For det Andet haver jeg ikke mere Papir og forbliver din tro Ven

B. O. W.«

Det ældste Brev, jeg har fra ham, fra 1789, har uden al Tvivl hans Fader dikteret, da han endnu var for lille til at føre Pennen selv. Der er Svensk i (hans Fader var en Svensker), og det er skrevet i en saa ydmyg Tone, som Bernt vist selv aldrig havde nedladt sig til paa egen Haand. Begyndelsen lyder saaledes:

»Min kiære Ven!

Jeg vilde gierne ursikte mig, om jeg kunde, men jeg er ikke Forladelse værd. Jeg havde den Ære og Fornøielse at have min Skolekammerat hos mig i Aftes, men var saa uartig at sove Selskabet bort. Dit Selskab er mig ellers saa kiært; thi jeg haver intet Legetøi, som du haver. Min Fader siger, jeg river det strax i Stykker« etc.

Min Faders Omgangsvener i Frederiksbergby vare Wincklers Fader, den gamle Overlandinspecteur Berner, Dr. (som han blev kaldt, fordi han var Chirurg) Hunæus, og undertiden Bager Kamphövener. Den gamle Winckler var en rask, stærk, høi, mager Svenske, alvorlig i sin Adfærd, munter og tilfreds i sit Sind. Han havde været Gartner hos den rige Ladiges, stod sig selv meget godt, havde Jorder til sin Gaard, en prægtig, veldyrket Hauge, og syslede altid flittigt fort som Gartner og Landmand. Han var en stor Oeconom, og saa sparsom og ordentlig, at han, for at give et eneste Exempel, havde en Knappenaal i sin Skiorte-krave, som han havde giemt i mange Aar ligesaa omhyggelig, som en Anden sin Diamantbrystnaal. Han beboede et lidet uanseeligt Huus; men det morede mig meget at ombytte Frederiksbergslot med Wincklers lille Stue, hvor Norcross's og Drackenbergers Kobberstik over Chatollet altid tiltrak sig min Opmærksomhed, især den første med sit lange Skiæg, legende i Fængslet med sine Muus.

Gamle Winckler fortalte gjerne om Drackenberger, der havde opnaaet en saa høi Alder, og han efterlignede ham forsaavidt, at han selv blev 92 Aar, og gik Aaret før sin Død ligesaa rask fra Frederiksberg til Kiøbenhavn, som for 50 Aar siden. Han læste gjerne comiske Romaner, især vare Tom Jones og Siegfried von Lindenberg hans Yndlingsbøger. Min Fader var mere fleersidig dannet; han var vittig og støiede lystig, naar Winckler sad ganske alvorlig, men min Fader yndede ogsaa det Rørende, og Skildringer af det høiere Liv. Disse to Mænd holdt meget af hinanden, og Venskabet varede i al den Tid, de levede sammen. Jeg mindes et smukt Træk i den Anledning af gamle Winckler. Min Fader spillede ofte, som Organist, ved Liigbegængelser; Winckler, der var en Deel Aar ældre end han, sagde engang til ham: »Naar jeg døer, skal De ikke spille for mig; De skal følge mig til Jorden.« Men det skeete ikke; den Gamle fulgte den Yngre.

Naar vore Forældre kom sammen og spillede Qvadrille, var gamle Berner og Hunæus tredie og fjerde Mand, naar ikke Madame Winckler og min Moder gjorde Partie med. Berner boede ved Siden af Winckler. Wincklers Gaard var den paa Hiørnet af Alleegaden og gamle Kongevei. Berner eiede den, som Uldall siden har eiet. Den gamle Overlandinspecteur var en riig Mand ligesom Winckler; han havde et stort Huus, stor Hauge, og blev, da han ogsaa var ældst, altid ydet en vis Ærbødighed af de Andre. Det var en lille, stille, pæn Mand; jeg mindes aldrig, at han har talet et Ord til mig. Hunæus var givt med en Slægting af hans Kone; dette var en lystig, humoristisk Mand. Han havde i yngre Aar været Skibslæge og faret til Vestindien. Nu havde han en Gaard paa Frederiksberg, med Jorder, en stor deilig Hauge, og levede deels af sine Jorder, deels af sin Hauge, deels af sin Praxis; thi han var Byens Læge. Naar han skrev Indbydelser for gamle Berner til et Qvadrillepartie, saa kaldte han altid ham Admiral, de Andre Capitainer, og de bleve da budne fra deres Fregatter til Admiralskibet. Han kom sielden til Kiøbenhavn, men naar han gjorde det, besøgte han gjerne nogle gamle vestindiske Venner; der blev da opvartet med gammel Madeira til Frokost; naar han da kom tilbage, var han dobbelt saa lystig som før, og det heed da: »Doktoren har været i Byen«. Det gjorde et forunderligt Indtryk paa mig, da jeg mange Aar efter hans Død saa et frappant Billed af

ham (Beruselsen og Egennyttens frærgnet) i Rosenkildes Stykke »Vennernes Fest«, i Stage, som spillede Piberens Fader. Det Humoristiske i denne Rolle, lige til Ansigtet, Pidsken i Nakken og Paaklædningen, mindte mig stærkt om gamle Hunæus.

Jeg holdt meget af ham, skøndt han undertiden gav mig »Kinderpulver«. En egen Historie, der har psykologisk Interesse, maa jeg fortælle i Anledning af dette Kinderpulver. Min Fader havde laant »Mallings store og gode Handlinger«, som de kaldte den, af Gartner Petersen; deels for selv at kiende Bogen, deels for at faae mig til at læse noget Nyttigt ovenpaa alle de Eventyr, Romaner og Skuespil, jeg proppede mig med. Men en ulykkelig Omstændighed gjorde, at det varede mange Aar, inden jeg kunde finde Smag i dette i mange Henseender fortræffelige Værk. Jeg mindes som det var igaar, at den i et grønt Bind laa om Morgenens paa Bordet, hvor der blev drukket Thee efter den ny Maade, som ogsaa Petersen havde lært os: nemlig »med Smørrebrød til«, hvilket vi fandt, var en herlig Opfindelse. Men denne Morgen fik jeg intet Smørrebrød; thi jeg havde faaet Kinderpulver. Pulveret laa ved Siden af de store og gode Handlinger; der var spildt noget deraf paa Bogen; da jeg tog den i Haanden, lugtede den i sit grønne Bind saa stærkt af Medikamentet, som en Patient i sin grønne Slaabrok i Frederiks Hospital, og jeg kastede den fra mig. Der gik flere Aar, inden jeg kunde vænne mig til at læse deri, og inden Kinderpulverlugten gik mig bort af Mallings store og gode Handlinger.

Gartner Petersen laante os ogsaa Ewalds og Wessels Skrifter. Det var især Kobberne i disse Værker, som først tiltrak sig min Opmærksomhed. Med Beundring betragtede jeg Ewalds Billed. Han saae saa syg og fattig ud, og jeg forbausedes over, at alle de skønne Ting kunde være komne fra en ulykkelig Skrantnings Sygekammer. Han saae følsom, tankefuld og venlig ud. Haarene vare strøgne, som paa en Bonde, fra den herlige Pande. Nu aabnede jeg Bogen og fandt mig pludselig hensat i Paradis, som jeg meget godt kiendte fra Madame Bergaus og Degnens Skole af. Det var mig meget kiært at gjøre Englenes nærmere Bekiendtskab; thi jeg havde intet ret Begreb gjort mig om dem. Nu saae jeg dem, venlige eller vrede, med Lynild og Skyer i de Abildgaardske Billeder. En lille Feiltagelse indløb, der hvor Adam kommer ren-

dende, for at hindre Eva i at spise Æblet; jeg troede nemlig, da han saae saa vild og rasende ud, med Hænderne i Veiret, at det var Satan, indtil jeg blev bedre underrettet. Den kiære Harlekin, som jeg holdt saa meget af, og saae i Dyrehaugen, ved Siden af Mester Jakel, var ogsaa her. Bataillen paa Gulvet med Skriver var just i min Smag. Udgiveren gjør en Undskyldning for at Chodovicky har misforstaaet Stykket og fremstillet Harlekin i Harlekindsdragt; dette kunde jeg naturligvis ikke forstaae, og har heller aldrig siden forstaaet det. Et Stykke som Ewalds Harlekin Patriot, der ingen objectiv Sandhed har, men hvis Værdie ligger i den satiriske Fiction, hvor Hovedpersonen er en lyrisk-comisk Mythe, ingen naturlig Character, — et saadant Stykke vinder just ved at Harlekin beholder sin Maske, som i den gamle italienske Comødie.

I Ewalds Rolf Krage aabnede den nordiske Saga førstegang sine Gravhøie for mig, viste mig sine Askekrukker og fremmanede sine Aander. Det var ogsaa her Billederne først, som rørte mig og fængslede min Opmærksomhed; det besynderligt Hemmelighedsfulde i Skoven og Lythusene med Lamperne, Skioldmøerne med Hielme og lange Haar; den underlige barbariske Trods, forbunden med det Følsomme i Ansigterne. Forresten var Rolf Krage mig ikke fremmed. Min Søster og jeg havde ofte siunget Madam Bojes »Rolf Skattekonge« sammen, og spillet den — Sophie var Hiartvar, og jeg Viggo; accurat som Bournonville mange Aar senere har brugt det i den nydelige Børne-Episode af sin Waldemar.

Wessels Portræt var nu igien aldeles forskiælligt fra Ewalds; det saae saa lunefuldt ud, og den satiriske Spot i de stærke Øienbryn, der spændte sig som Buer, for at afskyde Vittighedens Pile, mildnes ved et vist venlig-melankolsk Udtryk i det hele Ansigt.

Winckler foretrak Wessel, jeg Ewald, og vi disputerte ofte om, hvo af disse Digttere var størst. Om Holberg faldt det os aldrig ind at disputere. Forresten havde Winckler altid mere Sands for det Lystige; det Følsomme vilde ikke ret smage ham, før i Lafontaines Romaner, da det Erotiske begyndte at udvikle sig hos ham. Det var ham let at finde noget Latterligt, hvor man mindst skulde vente det. Naar jeg imellem tog ham op i de kongelige Værelser, hvor vi fra en mørk Sal kunde ubemærket høre Aften-Taffelmusiken, og jeg stod henrykt over de skønne Toner, morede

der ham ikke andet, end de allerdybeste af Fagotter og Valdhorn, hvilke, ved den besynderligste Ideeassociation af Verden, bragte ham til at bide Tungen halvt itu, for ikke at briste af Latter. Tilsidst stak han mig an med, og vi maatte løbe vor Vei, for ikke at blive hørte.

Degnens Skole var en Skole for Gadedrenge, hvoraf der var mange i min Barndom paa Frederiksberg; thi der boede en stor Hob fattige Folk, som spandt paa »Skotrok« i Mester Collins (Geheim-Conferenceraadens Faders Faders) Fabrik. I Laser, Pialter og Træskoe kom disse Drengene i Skolen, der saae ud som en Svinestie, med optraadt Steengulv, og Borde og Bænke som i den sletteste Kro. Wincklers ældre Broder Henrik, som gik der og var Dux, da han overgik alle andre i Aar og Kræfter, skar dybe Render i disse Borde, med Udløb til Siderne; han tog undertiden Øl med, hældte det i Hovedrenden, og nu satte de fattige Drengene Mundene til Udløbene, for at faae noget af det Øl, som han skiænkede dem i Truget. Jeg sad ofte om Vinteren paa en gammel Dragkiste, der stod nær ved den store Bilæggerovn, og morede mig med at lade den Snee smelte paa Pladen, som jeg havde taget ind i Lommen med fra Gaarden. I Skolen gik vor Præceptor Lassen, eller, naar han var fraværende, Degnen Herr Wibe selv, begge tykke, i Slaaprokke, med Nathuer paa Hovederne og lange Kridtpiber i Mundene. Hver Søndag skreg Herr Wibe, som den Fugl, hvis Navn han bar, Psalmerne i Kirken, saa min Fader tit maatte udtrække alle Registerne, for at overdøve ham med Orgelet, lige indtil det meest skingrende, som havde til Overskrift: *Mixtur*. Sin Menighed gjorde Degnen Visitter i en lyseguul Kiortel, med sorte Knapper. Evangelier, Psalmer, Pontoppidans Forklaring, Skrivning og Cramers Regnebog vare de Videnskaber, der bleve dyrkede; dog lærte Winckler og jeg ogsaa lidt latinsk Grammatik; men det var kun fint. Herr Wibe skrev engang i min Skrivebog: »*Ora et labora*«, hvilket beviser, at baade han og jeg forstode Latin. Naar Biskop Balle og Provst Bast kom at visitere, blev Skolen pyntet saa godt som muligt. Her fik jeg allerførst Idee om, hvad en Souffleur er, naar vore Mentorer, der sadde udenfor Kredsen, hvoraf Bispen eller Provsten udgjorde Centret, og med et eller andet Hvisk i Øret kom den tynde Hukommelse, eller den tykke Uvidenhed til Hielp. Saaledes mindes jeg grant, at da Provsten engang smilende

SKOLEN I PILEALLEEN
nedrevet 1910

spurgte mig, om jeg kunde sige ham, hvad der var tørt Vand, og jeg blev ham Svaret skyldig (Ørsted var maaskee bleven ham det endnu), hviskede Degnen: »Skyerne«. Jeg gientog hen i Veiret det samme, og Provsten beundrede min barnlige Skarpsind. Jeg kan aldrig høre Skolemesteren i Julestuen spørge: »Vil Fatter have Sprikvorter eller Ordsprog?« uden at tænke paa hin Scene. Men slige Forstandsøvelser vare meget Brug paa den Tid. Ogsaa den Maade at gientage en Ting tre Gange med eensbetydende Ord, for ret at gjøre den tydelig, som man finder i alle gamle Documenter, og som Holberg spørger med i Else David Skolemesters Tale, var Brug endnu i min Barndom; og jeg mindes en oratorisk Vending i en Liigprædiken meget godt, der lød saaledes: »Tre Dyder udmærkede denne høie Prindsesse: høi Byrd, fyrstelig Herkomst, kongeligt Svogerskab«.

Biskop Balle var en elskelig Mand, som vi tilbade næsten som en Guddom, der kom ned til os fra Himlen. Hans store Person imponerede, hans Ansigt var fuldt af Værdighed, Mildhed og Begeistring. Paryk, Bladkrave og lang Præstekiole understøttede disse Egenskaber. Det kunde, nogle Aar i forveien, gierne gaaet mig som den Dreng, der var førstegang i Kirke, troede, at Præsten var vor Herre, og spurgte Moderen ved Udgangen: »Moder! Hvorfor slog den gode Gud saa stærkt i Prækestolen?«

Da jeg endnu gik i Mad. Bergaus Skole, og Biskoppen engang visiterede i Kirken, lærte jeg førstegang, hvad Cabale var; thi jeg, som ogsaa vilde været derhen, for at erhverve mig en Bog til Flidsbelønning, fik det for silde at vide, og maatte siden nøies med et Stykke Sukker Candis, som han stak mig i Munden, da han sad i en Stol for Alteret.

Bønderbørnene fra Valbye kom ogsaa til Visitats. Jeg mindes, at han spurgte en Bondepige: »Christus sagde: Qvinde, hvad haver jeg med Dig at gjøre? var det et Skiældsord? var det i Vrede, at Christus sagde Qvinde til hende? Nei, paa ingenmaade? Qvinde var et Hædersnavn; og det er saa endnu.«

Allerede i mit niende Aar havde jeg skrevet en Morgenspsalme, som Herr Lassen fik fat paa. Imod Indholdet havde han intet at indvende; men han dadlede (ligesom Montanus), at Versene ikke

havde de fornødne Fødder at gaae paa. Jeg vovede at paastaae det Modsatte; en Psalmebog blev fremtaget som Voldgiftsmand, og nu havde jeg den Triumph, at Degnen maatte tilstaae: imod Fødderne var intet at indvende.

Jeg har denne lille Psalme endnu, skrevet af min egen Haand fra den Tid; den er ganske kort, og jeg vil afskrive den her, da det maaskee dog kunde more een eller anden af min Musas Yndere, at læse den niaarige Digers første Forsøg. Orthographien er uforandret som i Originalen.

Morgenpsalme.

Gode Gud jeg dig nu Priser
 For den skjønnne Morgenstund,
 Og den Naade, du beviser
 Jeg dig takker med min Mund!

For den Naade, Gud, du giver,
 Hvergang jeg staaer fra min Seng;
 O Hvor sødt du mig opliver,
 Du, min søde Himmel-Ven!

Jeg nu vil min Gierning gjøre,
 Og mit Arbeid denne Dag.
 Gid jeg maae mig vel opføre,
 Gode Gud dig til Behag!

Med Wincklers var jeg tit ude i Marken, naar der blev høstet; deres Marker laa paa hin Side Frederiksberg Hauge, hvor Smallegaden ender. Jeg forbausedes ved paa Markerne herude at see adskillige Stolper ved Leddene giorte af Hvalfiskekjæber, og fik derved først en Forestilling om disse Dyrs Størrelse. Hist og her staae disse Kjæber endnu.

En ganske besynderlig Jagt mindes jeg fra den Tid. — Wincklers havde en stor Stak i Gaarden, hvori der var en Mængde Markmuus. Bernt gjorde mig det Forslag, om vi ikke skulde lege Katte og fange Muus. Hertil var jeg strax villig. Vi fik hver en Spand op til os i Stakken, og idet vi nu kastede Kornnegene ned til Karlen, som skulde bringe dem i Laden, grebe vi Musene, sloge dem ihjel med Hælene af vore jernbeslagne Støvler, og kastede dem i Spandene, der snart bleve fulde. Det forunderligste var, at jeg ellers var medlidende og bange for Muus baade før og

længe efter. Men denne Jagt havde hos mig idag, ligesom hos de Store paa Klap- og Parforcejagt, reent forjaget enhver anden Følelse, saa at jeg kun tænkte paa at gribe og tilintetgiøre dem.

At løbe om Vinteren paa Skøiter var en af mine store Glæder. Da jeg saae de fattige Drengene glide med Træskoe, tænkte jeg, det maatte ogsaa være morsomt. Jeg fik min Fader til at købe mig et Par Træskoe; men de vare for smaae og pinede mig i Tærerne; men jeg vilde ikke sige det, for ikke at miste dem igien. Jeg havde ofte hørt, at man kunde træde Fodtøiet ud, og haabede, de gave sig nok efter Foden, naar jeg traadte i Sneen med dem. Men da jeg en Times Tid havde gledet ude paa Parken ved min Faders Hauge, maatte jeg humpede hjem og opgive en Fornøielse, der var kiøbt med saa mange Smertes.

Det morede Winckler og mig at seile paa store Stykker Iis paa Gadekiæret om Foraaret, naar det begyndte at tøe. Engang da vi vare hos Berners, faldt jeg i Vandet, og var nær siunken i Mudderet, men kom dog lykkelig op, og ind i Borgestuen, hvor jeg blev omklædt med nogle andre Klæder, saa at de Gamle, der sadde inde og spillede Qvadrille, ikke fik det at vide.

Mine første Vers gjorde min Fader for mig. Jeg mindes endnu eet til Bernts Fødselsdag, hvor, meget kunstigt, hver Linie begyndte med et Bogstav i hans Navn: »B. O. Winckler.«

Bevær Ham Gud og Lykke send!
O lad ham dig behage!
Vi leve Aarene saa hen
I Fryd og glade Dage;
Nu er et Aar for dig, min Ven!
Ret skjønt og glad henfaret.
Kiæreste Vén jeg elsker dig!
Lev mange Fødselsdage!
Ei Sorg, ei Uheld møde dig!
Ret Engleliv du smage!

Hvorledes Mennesket higer efter Forandring, og ofte foretrækker det Slettere for det Bedre, naar det blot er Nyt og Usædvanligt, har jeg i tidlige Barneaar erfaret med mig selv. Der var en gammel Syjomfru, som hialp min Moder og kom undertiden nogle Dage til os. Hun heed Jfr. Kiøbel. Hun havde en Veninde, der var gift med en Herr Hegelund, som boede paa Uhlfelds Plads i Kiøbenhavn.

Denne Mand besøgte ogsaa mine Forældre undertiden. Han havde studeret i sin Ungdom; om han stammede ned fra den gamle danske Poet Hegelund, veed jeg ikke; men han taledede engang med min Fader om Holberg, hvad det var for en stor Digter, og til Beviis derfor anførte han de Linier i Barselstuen:

»Aurora aabnede sin purpurfarvet Dør,
Og aad til Frokost Brød, som dyppt var i Smør.«

Det var især dette »dyppt«, som han beundrede. En slettere Digter, meente han, vilde sagt: »Som var belagt med Smør,« eller: »som var besmurt med Smør.« Men den genialske Holberg havde brugt det uforlignelige: »som dyppt var i Smør.« Jeg hørte paa disse første æsthetiske Forelæsninger med stor Andagt, og har ofte siden bivaanet lignende, skiøndt i ganske andre Indklædninger og efter høist forskiællige Theorier. Denne Herr Hegelund besøgte min Søster og jeg med Syjomfruen engang om Aaret, midt i Sommerheden. O, hvad var alle Frederiksbergs Roser, Levkoier, Gyldenlakker og Ambra mod den Lugt, der mødte os af Tiære, Klip- og Bergesk fra Hørkræmmerboderne, medens Øiet hvilede paa de glimrende Knive, Saxe, og paa det brogede Legetøi hos Isenkræmmeren? Selv Rendestenen, syntes mig, havde noget Aromatisk tiltrækkende, som jeg ikke var vant til i den fri Luft paa Frederiksbergbakke. Nu kom vi til Ulfeldtsplads! Nu stege vi op ad en steil Trappe til fjerde Sal i et lille snevert Huus. O, Gud, hvilken Udsigt! Det var noget ganske Andet, end det evige daglige Billed af Østersøen, Amager, Sverrig, Hovedstaden med sine Taarne, Skibene, Søndermarken, Møller og Qvæg paa Marken. I en snever Kreds af Slagterboder, hvor Kiødet hang i prægtige Stykker, med blomstrende Talg og kunstige Indsnit, hævdede sig høist romantisk Ulfeldts forunderlige Støtte til »Ævig Skam, Spot og Skiændsel«. Det satte mig paa en forunderlig Maade tilbage i Middelalderen, ja endog hen i Mexico, hvormeg jeg nylig havde læst; og min barnlige Phantasie forestillede sig, at det var Menneskekiød, der hang omkring Støtten, og var offret til Vizliputzli. Kastede jeg nu Blikket tilbage hen i Stuen, saa standede det ved en Dragkiste, fuld af de deiligste Gibsdukker, hvor Billedhugger- og Malerkunsten viste sig i sin elskværdige Barndom før Cimabues Tid. Dværgene kunde dreie Øinene i Hovedet, og

række Tungerne ud af Munden. En grøn Poppegøie fik jeg især Lyst til, og hvad skildrer min Glæde, da Madammen forærede mig den, og jeg kunde bringe den hjem med til Frederiksberg som den eneste Levning af en kjær, forsvunden Verden, der først skulde aabne sig for mig igien i Hundedagene i næste Aar, »hvis vi levede saa længe«, som den gamle Syjomfru altid meget forsigtig lagde til, naar hun gav os dette Haab.

Vi vilde altsaa gjerne til Kiøbenhavn, og det var en Fest, naar vore Forældre med os imellem kom til deres Venner Viinhandlerne Colstrup og Böhling, og til Herr Leppert, den fornemste Skrædder i Byen. En Kammerat af Colstrup og Böhling, Viinhandler Bolten, havde nylig svunget sig op til Baron, og man mumlede om, at det maaskee ogsaa kunde lykkes dem. Handelen var i hine franske Revolutionsaar overordentlig fordeelt. Min Fader havde givet Böhling et Par hundrede sammen sparede Rigsdaler med i sin Handel, som han haabede stor Fordeel af; men det gik uheldigt; den lille Sum gik tabt, — men vi Børn vandt derved; thi der blev lang Tid i Renter sendt os nogle Flasker Kirsebærviin, der smagte fortræffeligt. I disse Selskaber herskede megen Munterhed, Böhling var en lystig Mand, men den før omtalte Mudderforvalter Schiøtt gjorde især Mudder og glimrede som første Stjerne. Om jeg ret mindes, saa kom der ogsaa imellem en Billedhugger, eller Billedsnider Købke, der havde gjort Eremiten i Søndermarken, som reiste sig op af sit Leie i Hytten, naar man traadte paa en Lem ved Døren. Han, tilligemed afdøde Skuespiller Knudsen, bidrog meget til den selskabelige Moro i den Tid. Colstrup boede i Viingårdstræde, og eiede den Gaard, hvor det harmoniske Selskab længe har været; og hvor jeg mange Aar derefter som Professor holdt æsthetiske Forelæsninger for Herrer og Damer.

Madame Leppert var en munter Kone, som, naar vi Børn besøgte hendes Børn, lod sin næstældste Søn forelæse os i Uglspeil. Selv havde vi den danske Thurasse Udgave af Reineke Foss. Engang gjorde vi Mageskifte: vi fik Uglspeil og de Andre Reineke Foss. Men det fortrød mig dog siden, for Træsniitenes Skyld, hvor Løve-Kongen og Dronningen sidde med Kroner paa Hovederne og række Tungerne langt ud af Halsen, hvor Hinze Kat taler med Biørnen Bruun, og hvor Mikkell kommer som Capuciner, staaer paa Stigen og snakker sig fra Galgen. De herlige Kaul-

bachske Billeder gjorde i Oldingsaarene ikke nær det Indtryk paa min Phantasie, som i Barndommen hine slette Træsnit.

Den ældste Søn Leppert var Student, et venligt, stille Menneske, der leed af Brystsyge. Han fattede Godhed for mig; det gjorde ham ondt, at jeg gik saalænge uden at lære noget. Han tog mig hiem til sig; jeg sov undertiden om Natten i hans Værelser, han begyndte at lære mig lidt Geographie, og forærede mig et Atlas, som jeg havde Nytte af i mange Aar efter hans Død.

Jeg var bleven tolv Aar gammel, og der blev endnu ikke tænkt paa at lade mig lære noget Ordenligt. Winckler, hvis Fader var riig, blev sat ind i Borgerdydskolen i Kiøbenhavn; han havde frit Logie hos Ladiges. Min Fader var fattig, det var ham umuligt at betale Skolepengene og tillige et Logie for mig i Kiøbenhavn. Paa min Fremtid blev der altsaa ikke videre tænkt. Det heed, at jeg skulde være Kiøbmand. Min Moder havde en Søster, der var givt med en velhavende Kiøbmand Gierlew, som eiede sin egen Gaard i Magstrædet; hun gjorde os undertiden Formiddagsbesøg, og vi hende; men vi saae aldrig hendes Mand. Da hun engang hørte, jeg skulde være Kiøbmand, sagde hun spodsk: »En Kiøbmand uden Penge, det er som en Viol uden Strænge!« Det var al den Trøst, jeg fik af hende.

Lykkeligviis traf Digteren Edvard Storm mig engang i Frederiksberghauge. Han gav sig i Samtale med mig, jeg behagede ham, og han skaffede mig en Friplads i Efterslægtsskolen. Strax ved det første Besøg hos mine Forældre vandt han mit hele Hierte. Det var en lille Mand i en lyseblaa Kiøle, med en bredskygget rund Hat, Haaret holdt han tilbage med en Krumkam, ligesom Ewald paa Portrættet. De store blaa Øine straaede Kraft og Lune; han var en Guldbrandsdøl, og en ægte sokratisk Character. Kun dum Hovmod gjorde ham spodsk, ellers var han Venligheden og Humaniteten selv. Da han fandt min Moder ved Spinderokken, roste han hendes Flid, og fortalte paa sin lunefulde Maade strax om en fornem Frøken, han engang havde truffet ude paa Landet, der havde seet en Rok og spurgt ham, hvad det var for en Tingest, hvorpaa han havde svaret: »Det er et Stegespid, min Naadige!« — Saaledes kom jeg da i Skole; og hos en Pakhuusforvalter Gosch i Kiøbenhavn, i lille Strandstræde blev jeg tinget i Kost, paa meget billige Vilkaar.

JOHANN CLEMENS TODE
1736—1806

EDVARD STORM
1749—94

THOMAS THAARUP
1749—1821

HANS VILHELM RIBÉR
1760—96

Men foruden Storm havde jeg udentvivl en anden Mand at takke for min Lykke; thi havde han ikke først gjort Storm opmærksom paa mig, og foreslaaet mig til Eleve i Skolen, saa var det neppe skeet. Denne Mand var Muurmester Lange, Major og Chef for det borgerlige Artillerie. Det var en høi, stærk, velvoxen Mand, med et deiligt Ansigt, et fortræffeligt Tale-Organ, og al den Dannelse, som ypperlige Naturanlæg, uden videnskabelig Opdragelse, ere istand til i Omgang med Mennesker at give sig selv. Han holdt af mine Forældre; thi han havde været en fortrolig Ven af min Moders Broder. Jeg har alt fortalt om min Faders Familie, jeg maa endnu lægge til, at hans Moder, efter sin anden Mand Bolt's Død, kom over fra Schlesvig i Huset til os. Det var en stille alderstegen Bondekone; den ny Verden, hun kom i, kiendte kun ikke og lærte aldrig at kiende. Det varede længe, inden vi Børn forstode hende, og hun forstod ikke os; thi hun taledes kun Plattydsk. Jeg mindes ikke andet om hende, end at hun havde stor Respekt for Noblessen, og spurgte engang min Fader med dæmpet Røst og dyb Ærbødighed om Een: »Hat Er de Slötel?« Hun meente Kammerherrenøglen. Hun var omtrent fem Aar i Huset hos os før hun døde; en stille blid Siæl, taknemmelig mod sin Søn og hans Kone, fordi de skiænkede hende en sorgfri Alderdom. I de samme Aar laa den lille Christine i Vuggen, som jeg har omtalt, som et Barn, der netop kunde skiønne, og maatte passes saaledes i al den Tid. Dette og mere til, satte min stakkels Moder i en sorgfuld tungsindig Tilstand, — det svækkede hendes Kræfter, som hun forgieves søgte at ophielpe med øjebliklige Pirremidler — og denne herlige Natur gik lidt efter lidt tabt for os. I lyse Øieblik gav hun bestandig endnu Prøver paa den Aand, det Hierte og den Dygtighed, som Naturen saa rigt havde begavet hende med. Man saae endnu Levningerne af den forrige Skiønhed. Min Fader sagde tit i overdrevne Beskedenheds Øieblik, der altid fulgte paa hæftige Utaalmodigheds Ytringer: »Hun har meer Forstand i sin lille Finger, end jeg i min hele Krop!«

Meget havde forresten bidraget til at bedrøve hende og svække hendes Sundhed. Hun havde havt en Broder, et meget smukt ungt Menneske, fuld af Aand og Hierte. Han lærte Murerprofessionen, blev Svend, og var, som jeg har fortalt, nysomtalte Major

Langes Ungdomsven. Lange forsikkrede tit, at dersom den følgende Ulykke ikke havde rammet, vilde Hansen have bragt det ligesaa vidt, som han. Men det unge Menneske faldt engang i et Værtshuus i Hververnes Hænder, blev Soldat, og siden var der ingen Mulighed i at faae ham frelst, da min Fader ikke kunde betale Løsesummen for ham*. Den ældste Søster, min Moster, var den velhavende Kiøbmandskone; men maa vel ikke have været istand til at gjøre noget for sin Familie, da hendes Broder blev ved at være Soldat, og hendes Moder døde i Vartou. Af Fortvivelse givtede det unge Menneske sig nu med en Tienestepige, fik to Børn — og havde Gud være lovet overstridt og var død, da jeg kunde skjønne. Min Fader besøgte engang med mig Enken paa et Loftskammer i Adelgaden; og det kommer mig for, at jeg hverken før eller siden har seet Mage til usigelig Nød. Det var en haard Vinter, og hun laa i Sengen med Børnene under Dynen, for ikke at fryse ihjel. Min Fader hialp saa godt han kunde. Af min Søster veed jeg et skjønt og ædelt Træk, mange Aar efter, som jeg vil fortælle ved denne Leilighed, før jeg glemmer det. Den ene af Døttrene, Frederikke, en rask og særdeles god Pige, skulde ud at tiene, da hun var bleven voxen; min Søster var nylig givt med Ørsted, som maatte manuducere i de første Aar mange Timer om Dagen som Assessor i Hof- og Stadsretten, og havde Intet tilovers. For at gjøre Frederikke saameget godt som muligt, tog min Søster hende i sin Tieneste som Pige; thi anderledes kunde hun ikke have hende; men man kan ikke forestille sig, hvad det var et skjønt Forhold mellem Fruen og Pigen, og dog mellem to Sødskendebørn, der sagde Du til hinanden. Aldrig overtraadte Frederikke Ærbødigheden mod sit Herskab, aldrig var hun utaknemlig eller misundelig; og med den ædelmodigste Elskværdighed behandlede Sophie hende, og bidrog ved Samtaler og ved at give hende Bøger til at danne hende, uden dog at gjøre hende kied af sin Stand, eller faae hende til at skamme sig over den. Hun blev siden vel givt, men er nu ogsaa død.

Da nu min Morbroders ulykkelige Skiæbne altid smertede den gode Major Lange, da han ved at faae Murer-Arbeidet paa Frederiksbergslot gjorde mine Forældres Bekjendtskab, og ofte hierteligt

* Jeg tænkte paa ham, da jeg digtede Scenerne med Rudolf i Dina.

taledede med min Moder om hendes ulykkelige Broder — saa fik han vel ogsaa mig stakkels Dreng kjær — og for dog idetmindste at redde mig, taledede han med Storm og skaffede mig ind i Efter-slægtskolen.

Der foregik nu en stor Forandring i mit Liv; jeg kom til Kiøbenhavn hos Pakhuusforvalter Gosch. Denne Mand havde i sin Ungdom reist med en riig Herre som Kammertiener i Europa flere Aar, han havde meer end sædvanlig Dannelse og besad en fortræffelig Character. Alting i hans Huus var meget ordentligt; han holdt Blade og Journaler, som, naar de vare læste, bleve lagte pænt i Presse under smukke Marmorstene. En lille Naturaliesamling havde han paa sin Væg, hvoraf jeg mindes Saugen af en Sværdfisk, som jeg betragtede med stor Opmærksomhed. Kort efter min Ankomst fik han nogle Kokusnødder fra Vestindien; jeg havde af Robinson Crusoe lært at kiende denne Frugt, og var meget begjærlig efter den søde Melk. Men de svarede ikke til Forventningen. Da jeg ikke strax kunde komme ind i Efter-slægtskolen, men maatte bie til Examen var forbi, gjorde Herr Gosch alt hvad han kunde, for at forberede mig. Med et Par andre Drengene, Paarørende af Gosch, maatte jeg øve mig i at skrive. Engang som vi sad saaledes, kom Broder Drees, som vi kaldte ham, en Student Werliin, der holdt meget af os, og var Fætter til de andre Drengene, giennem Værelset med en af sine Venner. »Kan De skrive mit Navn!« spurgte denne mig venligt. Jeg skrev »Mango«, »det er ganske rigtigt,« sagde han, »naar De blot sætter et r til.« — Det var afdøde Major Mangor. Herr Gosch tog mig med hen om Eftermiddagen at høre Prof. Vahls Forelæsninger i Prindsens Palais bag Slottet. De morede mig meget. Jeg betragtede Klapperslangen og Brilleslangen i de spiritusfyldte Glas med en kildrende Gysen. Men hvor stor Lysten til at see Skuespil allerede dengang var hos mig, mindes jeg, ved at tænke paa en Aften, da jeg med Herr Gosch og en Skibskapitain gik fra Vahls Forelæsninger over Kongens Nytorv. Da vi nærmede os Comødiehuset, sagde Skibskapitainen ganske phlegmatisk: »Jeg troer, jeg gaaer paa Comodie i Aften. Farvell!« Han gik. Med smægtende, længselsfulde Blik stirrede jeg efter ham. Der blev givet

Indtoget af P. A. Heiberg. Jeg veed ikke, om jeg havde seet det før, eller blot hørt tale om, at Knudsen skulde spille Jøden Salomon Joseph saa ypperligt. Jeg fulgte Kapitainen med Øinene saa længe jeg kunde; han aabnede Døren, hvor jeg saae Lyset af Forsalen giennem den aabne Fiirkant. »Gud! den Lyksalige! Og slig en himmelsk Glæde maa Du undvære.« Ganske bedrøvet og modløs fulgte jeg hiem med Herr Gosch forbi Hesten paa Torvet i den mørke Aften.

Ogsaa Storm lod mig komme til sig i Efterslægtskolen i sit nydelige Værelse, med det lille Sovekammer foran. Her saae jeg Drengene lege i Haugen, og glædte mig meget til at komme i en Skole, hvor ogsaa Leg og Løben omkring paa en Maade hørte med til Underviisningen. Hvad det angik, saa var jeg temmelig forberedt, og haabede, at ingen af mine Kammerater skulde overgaae mig. Storm lærte mig Geographie. Da vi havde giennemgaaet Danmark, og han fremtog Norges Kort, sagde han med sin besynderlige hiertegribende Stemme, »Nu komme vi til mit Fædreland, mit Barn!« — Det varede nu ikke længe, før jeg blev sat i Skolen dengang Storm fandt, jeg havde lært saameget, at jeg kunde strax komme i 3die Classe. Maaskee fandt han mig ogsaa for stor og gammel til at sætte mig iblandt Smaapogene. Allerede i 3die Classe ragede jeg frem, som en Vaderise. Da jeg gik i en grov mørkegrøn Frakke, med de sorte Haar ned ad Nakken, kaldte man mig Kudsken. Jeg har min gamle Ven, nu afdøde Oberstlieutenant og Postmester Schwarz, mistænkt for Meddelelsen af dette og flere Hædersnavne; thi det morede ham, med sin lystige Ugspilsnatur, at give mig Øgenavne for at gjøre mig vred og opfarende. Han kaldte mig ogsaa imellem Kræk og Krøte, naar det Andet ikke vilde forslaae. Og dog mindes jeg ikke, at jeg nogensinde har pryglet ham; hvilket dog var Tilfældet med flere Andre og Større; thi Schwarz var kun liden af Væxt og spærlemmet. Tvertimod, jeg besøgte ham, og kom derved til at see og tale med hans Fader, for hvem jeg havde en til Adoration grændsende Ærefrygt, fordi han var en saa udmærket Skuespiller.

Jeg bragte en ikke ubetydelig Formue med fra Frederiksberg, hvilken jeg, der aldrig havde haft meer end 2 eller høit 4 β i Penge at raade over, skyndte mig at forøde. Vi havde nemlig hiemme truffet den Indretning, at naar vi Børn sparede en lille

Æske fuld af det Sukker, som vi fik til vor Morgenthee, saa fik vi to Skilling. Jeg vænte mig nu til at drikke Thee næsten reent uden Sukker (uagtet jeg var en stor Slikmund), og derved bragte jeg det saa vidt, at jeg ved min Kiøbenhavnsreise havde den lille Sukkeræske fuld af deilige blanke nye Toskillinger. Nu skulde man jo troe, at hvad jeg saa møisommelig og med saa stor Selvfornægtelse havde sammensparet, ogsaa med stor Omhyggelighed vilde blive bevaret. Thi jeg var ingen af disse unge Flødeskiægge, der komme sovende til deres Formue, og derfor af al Magt søge at bortødsle den, naar de blive myndige; jeg havde — om just ikke med suur Sved, dog med sød Mangel erhvervet min Eiendom, som Gnieren sin kiære Skat. Og dog hialp det ikke. I de første otte Dage havde jeg ved at kiøbe Violiner hos Isenkræmmere til mine nye Kammerater, Makroner hos Yegor og Figen hos Urtekræmmere til mig selv — aldeles tømt min Æske. — Jeg var især en overordenlig Giæk efter Figen; naar jeg havde kiøbt mig et stort Kræmmerhuus fuldt, pleiede jeg gierne, i det jeg stak den første i Munden, at løbe i fuld Carriere ned ad Gaden, og raabe temmelig høit: »Lyksaligt er det Land, som har saa gode Figner!«

Herr Gosch bebreidede mig min Ødselhed, da han erfarede den; dog — herpaa var snart raadet Bod; thi naar jeg ikke havde meer, saa ødte jeg intet meer. Men en anden Leeg øvede jeg, som let kunde kommet mig dyrere at staae. Engang som de sadde allerbedst i Stuen oppe i fjerde Etage, saae de en underlig Pakke dingle paa Krogen fra Gaarden op i Loftslugen; og det var mig, som med den ene Fod stod i Krogen, og med den anden parerede mod Væggene, naar jeg slingrede, for ikke at støde Vinduerne i Stykker. Dette saae nu lidt farligt ud. »Ja det vil lidt sige,« sagde en af Drengene til Moster, som vi kaldte Konen i Huset; »men han gaaer aldrig ned af Trapperne, han rider altid ned i fuld Carriere paa Rækværket.«

Aftenen efter at dette var skeet, sadde vi Drengene ved Bordet med Bro'er Drees. Vi bade ham tegne os Noget for; thi han tegnede smukt. Han tog et Stykke Papir, tegnede en Trappe med et Rækværk, og en Dreng, der var falden ned og havde slaaet sig ihjel. Forældrene stode over Liget og vrede deres Hænder af Fortvivlelse. Han rakte mig det, uden at sige et Ord. Jeg betrag-

tede det, brast i Graad, faldt ham om Halsen, og reed siden aldrig ned ad Rækværket.

Jeg mindes endnu alle de Dreng, der vare i 3die Classe, da jeg kom ind i Skolen 1792, og vil her opregne dem: Bille (Nu Chargé d'affaires i Nordamerika). Holsten (Kapitain i Søetaten, døde i Afrika). Nestved. Haste (siden Søkapitain). Evers (afdøde Etatsraad). Johannsen (Broder til Conferensraad Amtmand Johannsen i Haderslev). Geisler. Appelby (hans Fader eiede den store Rebslagerbane paa Christianshavn). Thomsen (Søn af Urtekræmmeren i store Kongensgade). Proft (Søn af Boghandleren paa Børsen). Caspersen (hans Fader var Ankersmed paa Christianshavn, som han selv blev). Schneider (hans Fader var Etatsraad og eiede Svaneholm paa Gamlekongevei, hvor siden Hornemanns boede). Schnabel (hans Fader var Hofviolon). Øehlenschläger, Schwarz og Grandjean.

Min Fader maatte knibe paa alle mulige Maader, og see til, hvorledes han kunde skaffe mig Klæder for godt Kiøb. Nu havde den kongelige Garderobemester solgt ham flere gamle Klædningsstykker; og saaledes gik jeg i lang Tid i Kronprindsens høirøde vendte Kiøle, i Kongens stive Støvler, og af et cassetet Billardklæde havde man syet mig grønne Buxer. Dette besynderlige Costume hidsede nu fremdeles mine Skolekammerater til at spotte mig.

Paa Grund af de Skiældsord, jeg maatte døie, vankede der ofte Puf og Slag. Man klagede for Storm, men han, i Tillid til det fromme Gemyt, han troede at have sporet hos mig, svarede dem barsk: »Det er Løgn!« Jeg rødmede; thi jeg vidste, det var altfor sandt; men lod ham blive i Troen, fordi jeg fandt det for vidtløftigt og misligt at forklare ham Motiverne til disse tilsyneladende glubske Handlinger. Men endelig fik han en Dag en anden Tro i Hænderne, da han saae mig, med en stor Dreng af en høiere Klasse, der heed Koch, hvorledes vi stode i Haugen med Hænderne i Haaret paa hinanden. Just midt under Slaget faldt mine »Øines Direction« under min venstre Arm hen til Storms Vindue, og da jeg nu blev ham vaer der, som en rolig Tilskuer med store, stirrende Øine, da gik det mig som Æneas. Og jeg kunde — ligesom den fulde Gartner i Figaro, hverken røre Haand eller Fod meer paa den Finger, jeg havde i Haarene paa Koch. — Jeg fik en »Clamamus« som vi kaldte det, i min Charakterbog, og var

saa ulykkelig at tabe den, men dog tillige saa lykkelig, at min Fader først saae den og tegnede sit Navn deri. Var Tabet indtruffet før, saa havde Storm maaskee troet, at jeg havde kastet Charakterbogen bort, for at undgaae Straf; og jeg havde tabt hans Godhed, men nu slap jeg med en Anmærkning i den ny Bog »at jeg skulde passe bedre paa den«. Jeg mindes godt, hvilken Angst jeg var i, for at Storm skulde mistænke mig for Uredelighed.

At min poetiske Natur allerede dengang begyndte at røre sig, seer man af følgende Vise, jeg skrev i 3die Classe i Efterslægten kort efter min Ankomst, og som næst den fromme »Morgenpsalme« fra Degns Skole er det ældste, jeg mindes af mine poetiske Arbejder. Men denne Vise er ikke længer from; den sprudler Spot og Satire; dog blot som af en af de saakaldte Troldkiællinger, jeg dengang ofte lavede. Godmodighedens Vand blander sig med Hidsighedens Krudt — og Krudtet gjør ingen Skade, men bliver som et barnagtigt Fyrværkeri.

Første Classe Courage har,
 Man kan ei komme inden dens Døre,
 Førend Dux os i Nakken ta'er,
 For ud deraf os igien at føre.
 Han vil sig befitte
 De Smaae at udsmitte;
 Men Større — de give ham Død og Kritte
 Een paa sin Kiæft.

I anden Classe det fredeligt gaaer;
 Thi Ufred de som Rottekrudt hade.
 Der er vel Somme, som baxer og slaær,
 Den meeste Tid de dog være lade.
 Men arrige Trolde
 Og fusse Knolde,
 Som megen Uro i Classen forvolde,
 Af dem er der og.

Desuden saa er der Brødre tre,
 Som ei ere gode med at bestille;
 Thi ved det Mindste de blive vre';
 Man derfor for Løier dem gierne vil drille.
 Og blier de for raske,
 Saa maa man dem daske,
 Og deres Øren med Kindheste vaske,
 Det er jo Raison.

(Nu kom tredie, min egen Classe, men her svigter netop Hukommelsen mig,
saa jeg ikke mindes de fire første Linier. Slutningen lyder:)

See tredie Classe
Det er en Basse,
Efter hvis Lyd alle de Andre maae passe
Der' Dands efter Takt.

Den fierde Classe er altfor viis;
Thi den har en Mentor uden Lige.
Den vinder efter den tredie Priis,
Det er alt, hvad man derom kan sige.
Det var og forbandet,
Om det var andet;
Hvor der er saa vise Soloner i Landet,
Maa det jo gaae godt!

Jeg Classernes indvortes Tilstand har
Sandfærdigen og nøiagtigt beskreven;
Men Alle maatte kalde mig Nar,
Ifald jeg dermed færdig var bleven;
Nei, Haagens Manøver
Vi ikke berøver
Sin Ret, vi ellers den bedrøver.
Det gaaer ei an!

Her seer det farligt med Krigen ud;
Thi alle Magter de stride tapper;
Hvad Udfaldet bliver — ja det veed Gud!
Det ene Partie det andet rapper.
Det Blod, man udgyder,
Som Bække flyder,
Og Saaredes Skrig bestandig lyder:
Ak Vee, ak Vok!

Dog slutter man Stilstand den meste Tid,
Og da har man ganske andet fore,
Man hører vel undertiden lidt Splid,
Men aldrig seer man en draget Kaare.
Da Langbolt man spiller
Og Makkerne driller,
Fordi de Stakler Legen forspilder,
Dem stikke la'er.

Om Vinteren kører man rask omkap
I lette Kaner og lette Slæder.
Man suger saa gjerne paa kiølend' Iistap,
Og Kryderkringler man gjerne æder.

I Slæde man kiører,
 Og Kroppen rører,
 Som man undertiden af Slæden fører
 Ved Svingninger.

Nu er min Beskrivelse forbi;
 Thi haver jeg ikke meer at sige;
 Jeg derfor Pultet lukker i
 Og Pennen for en Tid læer lige
 Men kommer der mere,
 Jeg svær' paa min Ære
 At jeg det straxen skal raportere.
 Adieu solang!

Man seer, at jeg havde alt en temmelig Lethed til at bevæge mig i Sproget, skøndt nogle galtskrevne Ord vidne om Drengen, der endnu ikke kan skrive rigtig grammatikalsk. Montanus vilde maaskee rose denne Vise, ligesom sin Broder Jacobs Epigram over Fiskeren, der drak sig ihjel, skøndt der formaliter kan siges meget imod den. Man seer en vis lystig Dristighed deri, hvilken ikke blot vover sig til at snærte Drengene, men endogsaa en Lærer i fjerde Klasse, der ikke var synderlig afholdt.

I tredie Classe var der kun en Lærer Spleth, som var udmærket, han lærte os Historie; men han var sygelig, stille, en Kantianer, og ikke begavet med det levende Foredrag, som giver Børn Lyst til at læse. Dette besad derimod Dichmann i høi Grad. Men ham kom vi først til i anden Classe. Første og anden Classe vare adskilte ved en Forstue, og aandeligt tagne vare disse Classer ogsaa saa forskiællige fra vor, at man gjerne kunde sige, de vare en ny Skole; thi de havde lutter andre Lærere. Dichmann har havt en stor Indflydelse paa min aandelige Udvikling, jeg har i Ynglings- og Mandomsaar helliget ham tvende Digte, og med kiærlig Følelse vender Erindringen her tilbage til ham igjen. Han var ikke stor af Væxt, men velskabt, med et interessant, smukt Ansigt, fuld af Ild, Følelse og Bevægelighed. Han saae stolt, godmodig og veemodig ud. Med Ærbødighed traadte jeg ind i Classen, da jeg var avanceret derop, den Dag, da Storm presenterte os Nykomne for Skolens første Lærer. Storm og Dichmann havde stor Agtelse for hinandens Duelighed og Talenter, men — uagtet Normænd, gode Hoveder og gode Mennesker begge — vare de grundforskællige. Underligt afstak Dichmann strax, med sin Toupee og

raske Pidsk i Nakken, til Storm, der stod der med sine tilbagestrøgne Haar som en Sokrates eller Franklin. Ved Dichmann kom jeg altid, skøndt han ingen Helt var, til at tænke paa Henrik den Fierde i Frankrige, fordi det var Dichmanns Helt. Det Chevalereske, det i visse Henseender svage og i andre Henseender kraftige Hierte; det Ridderstolte og Letbevægelige, den veltalende dybe Menneskefølelse; Kiærlighedens, Vinens Begeistring — Alt dette deelte Dichmann med Henrik den Fierde. Med Hensyn til sædelig Kraft stod Storm meget over Dichmann, der havde gaaet i Ewalds og Wessels Skole, vænt sig til visse Friheder og Nydelser og til at betragte dem som en licentia poetica, der udstrakte sig ikke blot til Poeter, men til alle skønne Aander. De sympathiserede heller ikke i Skolesager. Storm vilde, at der slet ingen Hug skulde gives af Lærerne, men alting afgjøres ved Charactererne og overlades til Forældrene. Dette var Dichmann undertiden, med sin hurtige Character for vidtløftigt. Da vi traadte ind førstegang, holdt han os følgende Tale, der just ikke var af den Beskaffenhed, at den maledede Fremtiden rosenrød. »Det er en Bestemmelse her i Skolen, at Eleverne ingen Hug faaer, men kun slette Characterer, naar de ikke kunne deres Pensum. Dette skal ogsaa af mig strængt overholdes; og for Dovenskab og Forsømmelse skal jeg aldrig prygle Jer; det er Eders egen Skade, og det maae Eders Forældre helbrede Jer for. Men jeg har hørt, at der imellem Jer skal være nogle slemme Dreng, der undertiden ere næsviise mod Lærerne. Ere I det mod mig, saa faae I Prygl! det er nemlig da ikke Læreren, som slaauer Eleven, men den voxne Mand, der ikke lader sig fornærme af en Dreng.« — Høre I vel? sagde Storm. — Og vi hørte alle vel.

Hvad mig angik, saa var jeg, hvad dette angik, ikke bange; thi saa længe jeg har levet, var det mig umuligt at vise Ringeagt mod den, som jeg skyldte Ærbødighed. Det var heller ikke mig eller de Fleste meent. — Dichmann gjorde heller ikke, saavidt jeg mindes, meer end en enkelt Gang Brug af denne sig tiltagne Ret. Han kom dengang i mørkt Lune paa Skolen. »Sætter Jer paa Eders Pladse,« sagde han til Drengene, som legede i Classen. En eneste gik hen og krøb under et Bord, istædet for at sætte sig paa Bænken, og han fik et Par velfortiente Ørfigen.

Forresten var der saa god en Spektakelmager, som man kunde

forlange, i første Classe, den berømte Jürgensen, der siden blev Konge paa Iisland. Det var en ægte Uglspil — og i denne Uglspilscharacter var hans Galskaber undertiden vittige nok. Saaledes kom i Tegnetimen, naar Dinesen selv blev borte, en Herr M. i hans Sted. Denne Mand, uden videre Dannelse, fortalte os ofte løst og fast om de lange Reiser, han havde giort. Jürgensen vilde gierne vide, hvor han havde været i Verden. »Ja,« sagde Herr M., »hent mig et Kaart, saa skal jeg vise Ham det«. Nu ilede J. afsted, hentede Kaartet over Siælland, og sagde: »Aa, Herr M! vil De nu ikke have den Godhed at vise os, hvor langt De har reist?«

Vi havde en Lærer, som hed Svendsen, i Physik og Tydsk. Et fortræffeligt godt Menneske, fuld af Ild og Hiertelighed, der elskede os som en Fader sine forkiælede Børn, men derfor kunde vi ogsaa gjøre i hans Timer hvad vi vilde. Tydsk lærte vi ret godt, men af Physiken næsten ingenting. Han holdt sig altid op ved de første Difinitioner. Engang skulde han examinere ved den halvaarlige Examen, kom forsilde — var ganske befippet derover, og for ikke at spille Tiden mere, raabte han strax, i det han satte sig, til den første Eleve: »Hvad er det!« Dermed stødte han til et Blækhorn saa stærkt, at han væltede det. »O, jeg beder om Forladelse,« raabte han, til de tilstedeværende Medlemmer og Censorer, og tørrede i det samme Blækket af Bordet med Ærmet af sin lysegule Søndagskiøle. Han vilde nemlig have spurgt Eleven om Forskiællen i Physikken paa Tryk og Stød. I denne Lærers Timer gik Overgivenheden saa vidt, at engang, medens to af Eleverne opoffrede sig til at ligge op af ham, see ham i Øinene, og sige »Ja!« til alt hvad han fortalte dem, de fleste andre sloges som Furier i Balletterne med gamle Skrivebøger, der vare dreiede til Fakler og indsølede i Lysetælle. — Midt i denne Helvedesdands indtraadte Storm. Og hvad mener man nu, han gjorde? Med sine store funklende Øine stirrede han, uden at tale et Ord, paa os alle i den høieste Forbauselse over, at en sliq Uforskammenhed var mulig, og gik derpaa langsomt bort igien. Alle satte sig i Angst paa deres Plads; alle elskede, høiagtede, frygtede Storm, og vare bange for at have tildraget sig en langvarig Vrede. — Men da han saae os igien, lod han som ingenting. Han indgreb ikke i Lærers Pligt, hvis Kald det var, at gjøre

sig selv agtet. Men Frygt for et saadant Besøg igien, gjorde, at det gik meget ordenligere til i Herr Svendsens Timer fra den Tid.

Om denne Svendsen fortalte man, at han engang før min Tid vilde vise Eleverne, hvordan en Loppe paa Vandet kunde trække et lille Skib. Til den Ende havde han faaet et stort Vandkar op i Forelæsningssalen; men medens de Andre stirrede paa Skibet og Loppen, der ikke vilde rigtig trække, fordi Svendsen ikke forstod at spænde den rigtigt for, morede Jürgensen sig paa egen Haand, ved at bukke sig ned, vrikke og trække saalænge i Proppen af Karret, til den gik ud og satte hele Salen under Vand.

At disse Galskaber, hvorover man næsten altid maatte lee, forresten ikke behagede Storm synderligt, der var en intim Ven af Jürgensens Fader, den fortræffelige Uhrmager, som havde været en af Skolens Stiftere, begribes let. Paa Grund af dette Venskab gik Storm ogsaa, hvad den unge Galning angik, uden for Regelen og regalerede ham undertiden med egenhændige Stryg, for at spare Faderen Uleiligheden. — Flere af Selskabets Medlemmer holdt Forelæsninger for de to øverste Classer, iblandt andre afdøde Conferenceraad, dengang Lektor Saxtorph over Anatomien. Kammersecretair Rosenstand Goiske læste over Oeconomie og Biergmandsvidenskab. Storm selv over nordisk Mythologie og dansk Grammatik. Jeg skrev i alle disse Forelæsninger ligesom i Dichmanns, og glemte i flere Aar mine Excerpter, der siden ere komne mig bort. Engang, før Rosenstands Time, havde Urtekræmmer Thomsens Søn bragt en af sine sædvanlige Ladninger Socade, syltede Ingefær etc. med, som han med sielden Rundhed uddeelte blandt os; især blandt dem, der kunde være ham til Souffleur-tieneste igien ved visse Leiligheder. Denne Collation var uddeelt fra Cathedret af. Da Rosenstand nu kom, og fandt lidt Sliim paa Bordet af det syltede Ingefær, sagde han med Væmmelse: »Ak, der har Saxtorph været igien med sine Liig.« (Saxtorph havde nemlig en Uge i forveien anatomert os et lille Barnecadaver der.) Vi lode naturligviis Rosenstand blive i Troen, da vi ikke turde sige ham Sandheden; og nu maatte Budet Eriksen ind, og tørre Bordet af.

Da Saxtorph førstegang examinerede os, var Storm tilstæde. Raden kom til Jürgensen, og S. spurgte ham: »Hvor afsondres Spyttet?« — »I Nyrerne!« svarede Jürgensen. Storm, som vidste,

at J. havde sagt dette af Kaadhed, gik ganske rolig hen og gav ham et dygtigt Ørfigen. For ikke at faae flere, lod han sig falde under Bordet. Storm gik hen og satte sig igien. Jürgensen krøb op paa Bænken igien, ganske rødmosset paa den ene Kind, og Saxtorph fortsatte med uforstyrret Gravitet Examen med Jürgensens Eftermand, uden med ringeste Mineforandring at tilkiendegive Forundring over, hvad der var skeet.

Engang da Jürgensen gik fra Skolen, snappede han et Æble fra den lille Pige, som sad paa Gaden og solgte Frugt. Da hun begyndte at græde og skiænde, vendte han sig, spisende af Æblet, til hende og sagde ganske alvorligt: »Fy, du uartige Pige! Vil du være rolig? Jeg skal sige det til din Moder.« Dermed imponerede han virkelig den lille Frugtsælgerske til Taushed, og gik med sit Æble.

Tilsidst gjorde han det dog for grovt, og Faderen tog ham ud af Skolen. Naar han nu stod i Gadedøren af sin Faders Huus paa Østergade, vinkede han ad de smaa Elever, der kom fra Skolen, som om han havde noget at sige dem. Naar de da kom ind i Forstuen, gav han dem et Rap med en Rotting, han havde skiult paa Ryggen, og løb ind i Stuen.

Dette Uglspilsvæsen har han siden i sit Liv fortsat, og man seer tydeligt, at Herredømmet paa Island var en Fortsættelse af Løierne i Efterslægten, kun efter en større Maalestok, der let kunde kostet ham hans Hals.

Uagtet jeg aldrig tænkte paa at blive Digter, skrev jeg som Dreng dog tit Vers til mit eget Morskab. Jeg blev snart i Storms danske Sprogunderviisningstime den Bedste, og jeg gav Ugeblade ud, Onsdagsposten allerede i tredie, Balder i anden Classe, hvilke mine Skolekamerater betalte med Grifler. I Balder versificerede jeg nogle af Æsops Fabler og husker endnu den første, der lød saaledes:

En Hane, da den engang ragede
Om i en Møddingpøl, og sig beklagede,
Fordi, at den slet intet saae,
Som den at æde kunde faae, —
Da fandt den — kan I gætte? —
En Ædelsteen, ei af de slette,
Det var en Diamant.
O lumpne Tant!

Udraabte Hanen vredelig,
 Du kan til intet nytte mig.
 Ja, om en Juveleer dig havde fundet,
 Han kunde meget ved dig vundet.
 Men jeg langt hellere et Bygkorn have vil,
 End alle Ædelstene, der er til.

Jeg begyndte ogsaa at skrive Comødier og at opføre dem selv, med min Søster og Winckler, i den kongelige Spisesal paa Frederiksbergslot, Foraar og Efteraar, naar det endnu ikke var for koldt. Som oftest havde vi slet ingen Tilskuere. W., som gik i Borgerdydsskolen, bragte dog undertiden en Skolekammerat med, som ikke lod til at have megen Sands for slige dramatiske Øvelser, og sædvanlig faldt i Søvn. W. havde en overordentlig Færdighed i at kaste og træffe. Engang da vor Tilskuer, siddende i den modsatte yderste Ende af Salen, var sovet ind paa sin Stol, — og vi spillede et Stykke af mig: Den belønnede Giestfrihed (hvori en fornem Herre incognito som Nødlidende, besøger et Par fattige Folk, for at prøve deres Gavmildhed og siden belønner dem), sagde W., for ikke at forstyrre Illusionen: »Aa med Forlov, jeg har endnu en lille Hund med, som ogsaa maa have noget.« Dermed tog han et halvraadent Æble af Tallerkenen og traf den indslumrede Tilskuer midt i Panden, saa han vaagnede op igien, og med største Opmærksomhed saae Stykket til Ende.

Saaledes vidste W., omendskiøndt egentlig mine alvorlige Bestræbelsers negative modstridende Princip, kun legende med Legen, ofte ved en lykkelig Haandevending, at staae mig bi i Nøden.

En Dag opførte vi f. Ex. et større Stykke af mig, hvori flere Kammerater toge Deel. Den Dreng, som spillede Faderen, havde faaet en af min egen Faders gamle Parykker paa, og saae heel fortvivlet ud, da han desuden ikke kunde sin Rolle. Min Søster spillede Datteren, der faldt i Afmagt, fordi hun ikke strax maatte ægte sin hemmelige Elsker. Den fortvivlede Fader, der ikke kunde sin Rolle, havde derimod lært alle Parentheserne og Anmærkningerne udenad paa sine Fingre. I det nu Datteren falder om paa Gulvet, siger han ganske rolig: »Imidlertid hielpe de hende tilrette!« og og dermed vilde han gaae, fordi han ikke kunde meer. Men lykkeligviis stod W. i Døren, og med et yderst behændigt Stød i Ryggen kastede han ham atter midt ind paa Skuepladsen, saa at

Stykket kom i Gang igien; thi Stødet havde havt en magnetisk Virkning paa Skuespilleren, og de glemte Replikker vaagnede alle op i hans Hukommelse paany.

Ogsaa Storm saae os engang spille saadan Comødie og sagde spørgende til mig: »Ei, mit kiære Barn! du er jo en større Digter end Moliere! Man holdt det for noget Overordentligt, at han i otte Dage skrev og opførte et Stykke; men det gjør du altsammen paa een.« — Hverken Storm eller jeg troede dengang, at jeg virkelig skulde blive Digter. Dog havde jeg en vis hemmelig Anelse. Heller ikke Dichmann troede det; han havde overalt ingen høie Tanker om mig, men dog holdt han af mig, og jeg elskede ham. »Bild Dem ikke ind, kiære Oehlschläger,« sagde han engang i ondt Lune, »at De har Genie, fordi de gjør disse Vers! De kan blive en duelig Lærd, en flink Forretningsmand (her nævnede han mig en fornem Mand, der aarlig havde 3000 Dalers Indkomster, og boede meget elegant), En saadan, sagde han, kan De blive, men De bliver aldrig en Edvard Storm.« — »Det er muligt!« sagde jeg med indbidt Harme og med Haanden knyttet i Kiølelommen. Jeg ansaae det for en uhyre Fornærmelse; og dog havde Storm kun 200 Daler aarlig og beboede to smaae Værelser i Baghuset.

Forresten vare mine Vers, som man har seet, for en Dreng af den Alder, dog ikke saa aldeles slette; de vare næsten alle satiriske. Jeg vil afskrive eet endnu her, der var digtet i anden Classe om en Dreng i Skolen, der hedde Peter Remcke, der altid bragte store Portioner Smørrebrød med, hvilket han anvendte paa den Maade, Visen omtaler.

Remcke han har ingen Nød,
Naar han kun har Smørrebrød;
Thi han bruger det som Mynt;
Denne Mynt var ganske god,
Hvis han det tykt skiære lod,
Men det er saa saare tyndt!

Naar han nogen gjør imod,
Og igien vil gjøre god,
Siger han: O tilgiv mig!
Dersom du mig ei vil slaae,
Og i Ro smukt lade gaae,
Smørrebrød jeg giver dig.

Naar han ei sin Lectie veed,
Siger han : Jeg er bereed
Strax at give Smørrebrød
Af det bedste, som jeg har
Til den Fyr, som er saa rar,
Og mig hiælper af min Nød.

Naar han Æbler kiøbe vil,
Har ei Pengene dertil,
Handler han med Smørrebrød;
Og for Pengene, han faaer,
Han til Madam Obel* gaaer,
Saa er han af denne Nød.

Her kan nu min Læser see,
Det er ikke at belee,
Smørrebrød at bære hen
Udi Skolen; thi enhver,
Som har Smørrebrødet kiær,
Er jo altid Peters Ven.

Jeg nu har i Peters Navn
Priset Smørrebrødets Gavn,
Nytten, som han deraf nød;
Stemmer derfor alle i:
Ret oprigtigt ønske vi:
Længe leve Smørrebrød!

Da min Aand dog altid drev mig til det Videnskabelige, saa havde jeg i den senere Tid, med nogle andre Skolekammerater, begyndt at tage Privatinformation i Latin hos Dichmann.

Min Søster paa Frederiksberg gav jeg atter Underviisning i adskillige Ting, naar jeg besøgte hende der. Hun behøvede kun liden Anviisning, for at lære alt, hvad hun vilde, med største Lethed.

Jeg havde fra Barnsbeen af Lyst til at lære andre, hvad jeg selv lærte, og vilde gjerne holde Forelæsninger. Ogsaa i Kirken, naar jeg troede mig ene der, besteeg jeg Prædikestolen og prækede høit. Præsten, Hr. Bruun, havde engang i Sacristiet, uden at jeg vidste det, været min hemmelige Tilhører; han raadte min Fader til at lade mig studere Theologie.

* En berømt Frugthandlerske paa den Tid.

Om Sommeren gik jeg hver Aften til Frederiksberg; kun om Vinteren blev jeg i Byen. Engang havde jeg lovet een af mine Kammerater (den fortvivlede Fader) at lære ham Anatomie; et Barneskelet havde jeg faaet ud med. Det stod paa Bordet, og jeg laae denne Nat hos min Ven, for næste Morgen aarle at gaae i Søndermarken og plukke Nødder; hvilket egentlig ikke var tilladt. Neppe vare vi komne i Seng og havde slukt Lyset, førend vi hørte nogen banke paa Døren. Vi taug forskrækkede, og jeg tænkte paa Skelettet, der formodentlig vilde straffe os for det provisoriske Nødderan. Hvor let blev jeg om Hiertet igien, da vor Tienestepige traadte ind med et Lys og med min Nattrøie, som jeg havde glemt at faae med.

I disse Aar gav min Fader sig ikke meget af med mig, og overlod mig til mine Lærere. Jeg mindes, hvorledes jeg to Gange, kommende fra Staden, angst mødte ham i Haugen. Førstegang havde jeg ladet mig overtale til at skulke fra Skolen, og følge med en god Ven paa et stort Linieskib, Elefanten, der laa paa Rheden. Dengang følte jeg mig førstegang besialet af vore udødelige Søheltes, Christian den Fierdes, Tordenskiolds, Juels, Adellers og Hvidtfeldts Aander. Tougværket, Seilene, den skønne Kahyt, Kanonerne, de lystige Matroser, de velklædte Officerer, det gode Maaltid, alting forvandlede Elefanten for mig til et Trylleslot. — Men da jeg nu skulde hiem, begyndte Hiertet at banke; jeg havde hele Dagen været borte uden Tilladelse. Saaledes mødte jeg min Fader i Haugen, som Adam vor Herre efter Syndefaldet. Men da han havde hørt alting, skiendte han ikke paa mig. Der havde ikke været Tid, sagde han, til først at spørge derom, og uden at lade det komme an derpaa, havde jeg maattet undvære en sielden Glæde og en nyttig Erfaring. En anden Gang mødte jeg ham ogsaa, idet jeg kom fra Vandet, men dyngvaad, da jeg var falden ud i Kiøkkenkurven ved Kiøbenhavn, med Klæderne paa og maatte gaae saaledes hiem. Men da alle mine Klæder vare gien-nemvaade, og altsaa alle forholdsviis havde faaet en mørkere Farve, mærkede min Fader, der gik og talede med en Fremmed, ikke Forandringen. Jeg tog min Hat meget ærbødig af, lykkeligviis holdt han mig ikke op; jeg løb hiem til min Moder, og hun hialp mig da ud af denne som af flere Forlegenheder, med moderlig Kiærlighed, og takkede Gud for, at jeg ikke var druknet.

Af en anden Skole, jeg ogsaa var kommen i, maatte jeg snart ud igien, fordi jeg ikke kunde gaae i Ro, og fordi Fienden var mig for stærk. Jeg holdt meget af at tegne; vor Tegnelærer i Efterslægten, Hr. Dinesen, fandt, at jeg havde Talent, og da han tillige var Lærer paa Kunstacademiet, foreslog han mig at gaae der. Jeg kom ind i den første Frihaandstegnings-skole. Med hvilken Ærefrygt betragtede jeg Gibsafstøbningerne af de græske Mesterværker, i Følelsen og Anelsen af en Skiønhed, som jeg endnu ikke forstod. Hvor gierne copierede jeg »det brusende Skiæggehoved« og andre slige, og længtes efter at komme ind i næste Classe og tegne Mennesker efter den fortræffelige Abildgaards »Stumperinger«. Om Thorvaldsen vidste vi dengang ikke videre, end at han havde været en fortræffelig Skolar, og nu var i Rom. Jeg skulde just flyttes ind i næste Classe, da jeg opgav Tegnekunsten. Hvorledes skulde jeg ogsaa faae Tid til den, naar jeg om Dagen skulde gaae i Skole, om Aftenen gaae hos Dichmann, og siden læse paa mine Lectier?

Men der var endnu en Grund. Paa en vis Tid af Aaret gik Malerdrengene paa Academiet. Disse store Drengesloges altid, naar de kom og naar de gik, udenfor paa Kongens Nytorv, og vi andre kunde ikke gaae i Fred for dem. For disse Angreb vilde mine Forældre ikke udsætte mig; desuden forstod jeg ikke at omgaaes pent med Rødkridtet, og var i al den Tid, jeg gik paa Academiet, omgiven af en straalende Helgenglorie. Jeg opgav altsaa Tegningen.

Men ogsaa hos Dichmann vare Privattimerne mig for trykkende, naar Sommeren kom, og jeg ganske skulde give Slip paa de skønne Aftenglæder, jeg hidtil havde nydt i den frie Natur. Hertil kom, at den gode Dichmann, der leed af Næringsssorger og huuslig Kummer, daglig blev vrantnere. Eengang, da han havde oversat os et vanskeligt Sted i en latinsk Autor, spurgte han: »Forstaaer De det nu allesammen?« — »Ja«, var Svaret. — »De ogsaa, Oehlschläger?« — »Ikke ganske, svarede jeg; dersom maaskee Hr. Dichmann vilde være saa god og oversætte mig det endnu engang!« — »Ak«, sagde han med en foragtelig Trækken paa Skuldrene, »jeg seer nok, hvorledes det er fat.«

Han oversatte det endnu engang. Men jeg hørte intet Ord; jeg var bleg som et Liig og skiælvede over mit hele Legeme. —

Intet Genie? Det lod jeg gielde. Men nu ei engang Hoved til at studere! Et slettere Hoved, end alle de Andre? Det gik for vidt! — Jeg løb til min Fader og sagde ham, at jeg intet Kald følte hos mig til at blive en lærd Mand; jeg havde mere Lyst til at være Kiøbmand, og ønskede at opgive Aftenunderviisningen hos Dichmann. — Min Fader lod mig have min Villie. — Da jeg betalte Dichmann de sidste Maanedspenge, var han meget godmodig, og bad mig fare fort. »Kiære Oehlschläger, sagde han, bryd Dem dog ikke om et Ord, hvormed jeg intet har meent. Spørg De alle mine Disciple og hør, om jeg ikke ofte har sagt dem langt drøiere Ting.« Han behøvede ikke at tale saa meget, for fuldkommen at forsone mig og vække min gamle Kierlighed for ham. Jeg søgte nu af alle Kræfter at udmærke mig i hans historiske Timer. Naar han havde hørt os i vort Pensum af Kalls Verdenshistorie (en Bog, som jeg lærte udenad, ligesom i Degnens Skole Pontoppidans Forklaring), saa holdt han os Forelæsninger over de forskellige Landes private Historie. Han havde til dette Brug skrevet en stor Mængde Excerpter, og havde et fortræffeligt Foredrag. I den øverste Classe skrev Adskillige under Forelæsningen det Vigtigste op af hvad han sagde. Jeg var endnu i anden Classe, og der skrev ingen uden jeg. Een Dag sagde han: »Jeg gad dog hørt engang, hvad De der sidder og skriver, læs mig det op!« — Jeg forelæste ham det Meste af hans Forelæsning, i et ganske ordenligt Sprog; thi Pennen havde jeg tidlig lært at føre. — »Sandelig, det er mere, end jeg selv kunde gjøre!« sagde han, og gav mig Ug; en stor Sielendhed hos ham, som ingen i den næstøverste Classe ellers fik. Jeg blev henrykt af Glæde, styrtede ind i Mellemtimerne i første Classe, med Protokollen, raabte: »jeg har faaet Ug!« og viste dem Stedet, hvor det stod. Nogle sloge en høi Latter op; — men Dichmann irettesatte dem alvorligt, og fra det Øieblik af viste han mig stedse Agtelse. Jeg blev bestandig ved at skrive i Forelæsninger, og havde mit lille Chatol fuldt af Excerpter over Mythologie, Historie, Oeconomie, Biergmandsvidenskab og Anatomie.

Men Dichmann blev alt mere melankolsk, nedtrykt af Nærings-sorger, og hans Helbred blev svagere. Den hele Retning, min Aand tog, var ikke efter hans Sind. Som alle skønne Aander paa den Tid havde han en overveiende eensidig Hang til det Sentimentale. Jeg begyndte, efter Drengens Natur, lystig og naiv. Men det var

heller ikke med sin poetiske Smag, at han havde Indflydelse paa mig. Den var ikke meget god; han var — som Mange paa den Tid — en stor Beundrer af Kotzebue og færdig at sætte ham over Shakespeare. Dog Holberg, Ewald, Wessel beundrede han og siden især Schiller. Men det var Dichmanns Foredrag i Historien — ved den livlige, begejstrede Maade, hvorpaa han gav os Characteristikerne af de sieldne Helte, de store Bedrifter — at han henrev mig. Overalt hvor Humaniteten vandt Seir, eller hvor det Heroiske yttrede sig paa en ædel, usædvanlig Maade — der var Dichmann begejstret, der flød hans Taare, der bævede hans Stemme — der fik han os alle mere eller mindre henrevet med, især mig, som var ganske henrykt; Historien har altid været mig dyrebar og mit Yndlingsstudium, som Poesiens Planteskole, da min kiæreste og høieste Stræben altid har været, at idealisere store Bedrifter og Characterer. Men saa kiær som Historien var og er mig, — saa at min Læsning især altid har været historisk — saa fiern var derimod min Aand fra den prosaiske, hierteløse Maade at studere Historie paa; og jeg væmmedes ved den, jo mere den nærmede sig til et blot Navne- og Aarstalsregister, til en diplomatisk Afhandling. Og dog kun saaledes agtedes den af Mange, hvis største Siæleevne var en stærk Hukommelse. Jeg mindes f. Ex. meget vel, at Professor Abraham Kall, hvis uhyre Hukommelse gjorde ham uhyre lærd, men paa Følelsens og Phantasiens Bekostning, forkastede Dichmanns Maade at lære Børn Historie paa, som blot Anecdoteværk. I mine Tanker er den livlige Fremstilling af de characteristiske Træk, der betegne Personerne og Tiden, de leve i, just den rette Maade at foredrage Historien paa for Børn; ikke, som i et Vademecum, til blot Tidsfordriv. Men Anecdoten er jo egentlig ikke andet, end en kort Fortælling om en enkelt Handling og dens Bevæggrunde. Alle Menneskers Liv bestaae af slige. Det kommer an paa, at fortælle de vigtigste, betydningsfulde, og at ordne dem saaledes efter hinanden, at disse Perler, trukne paa Tidsfølgens Snor, udgøre den historiske Musas Halsbaand. Men i den Vrimmel af ubetydelige Navne, eensformige, elendige Handlinger drukner saa at sige den virkelige, Menneskehedens vigtige Historie. Disse Erindringsremser kunne smigre en forfængelig Hukommelse og beundres af Enfoldighed, men de have intet at betyde for Hiertet og Fornuften. Den egentlige Historiker maa vel kiende Alt, saa-

ledes som den, der samler Perler, maa aabne alle de Østers, han træffer, for at finde sin Skat, — men han skal skaane os for de tomme Østersskaller.

Dichmann havde en vis Maade, som han havde lært af sin Rector i Bergen, for at faae os til at huske Aarstallene bedre, nemlig ved Ord istedetfor Tal. Havde dette Ord nu lidet i sin Klang, der kunde antyde det Characteristiske hos Helten eller i Begivenheden, saa var det bedst; men oftest var det umuligt. Bogstavet **A** var Tallet 1, **E** 2, **I** 3, **O** 4, **U** 5, **B** 6, **S** 7, **M** 8, **N** 9, **G** 0. Nu maatte man vide, om man skulde bruge et, to, tre eller fire Tal, og saa altid tælle bagfra. Jeg vil anføre nogle af disse Ord, som jeg mindes endnu. Nero utro — Aar efter Christi Fødsel 54. Trajanus gudnærm — 98. Huguenot akusle — 1572. Westphalabom — 1648. Det sidste Ord har ingen Betydning, og saadan var det oftest. Hvorvidt denne Maade kunde være at foretrække for den almindelige, er et Spørgsmaal. Gall har jo fundet Forskiæl paa Organer for Navne- og for Talhukommelse. At man i Almindelighed ikke har fundet nogen Lettelse derved, maa jeg formode, da denne Maade, der dog var kiendt af Flere, reent igien er ophørt. Mig hialp den usigeligt, da jeg ellers strax glemmer Tal igien. Til Examen kunde jeg derimod sige Prof. Kierulff alle Aarstal, som han spurgte mig om, og naar de Andre ikke vidste deres, vendte han sig smilende til mig, og jeg sagde ham det strax, naar jeg bare først fik Lov til at skrive Ordet med min Finger paa mit Knæ, og Tid til at regne det ud.

Dichmann havde, uagtet sin Melankolie, noget Godmodigt, Lunefuldt i sit Væsen, som morede os meget. Han spøjte, uden at miste noget af sin Værdighed. En af hans Spøg var, at han lod, som om han ikke kunde huske, hvad vi heed, og kaldte os blot afvxlende Christophersen og Blokkus. Oprindelsen til disse Benævnelser veed jeg ikke. Men derfor gik det lige alvorligt med Spørgsmaalene, og naar Christophersen eller Blokkus ikke kunde deres Lectier, fik de N., M. eller S., det vil sige Nogenledes, Maadelig eller Slet. Jeg har aldrig i Skolen faaet Slet, men to Gange Maadelig og sielden Nogenledes, eller som Dichmann i sin spøjende Tone kaldte det: Nogenlunde. Han vilde gierne spotte det Spidsborgerlige, og fortalte os, hvorledes en Oldermænd for

Brændeviinslauget engang meget gravitetisk havde begyndt sin Tale med de Ord: »Mine Herrer og Brændeviinsmænd!«

Tit naar han sad i Tanker og sukkede, sagde han spøgende, naar han saae, at vi mærkede det: »Ak ja! hvad ere vi Mennesker andet end Lysestøberskilter og Oste!« Den første Lignelse havde han lært af en Friseur, der engang, da han accommoderede ham og hørte ham sukke sit: »Ak ja, hvad ere vi Mennesker« — sagde: »Ja, hvad ere vi vel andet end Lysestøberskilte!« — »Lysestøberskilte?« spurgte Dichmann forundret. — »Ja, Herr Dichmann! naar vi ret ville overveie alting, saa ere vi i Grunden ikke andet; vi maae ikke bilde os mere ind.« — »Jeg bilder mig slet intet ind«, sagde Dichmann, »og vil gjerne tilstaae, at vi ere saare lidet, men hvorfor just Lysestøberskilte?« — »Det kan ikke hielpe, Herr Dichmann, at smøre sig selv om Munden, vi ere Guds Død og Pine ikke Andet.« — Det varede længe, inden Dichmann kunde erfare Grunden til denne forunderlige Lignelse; endelig sagde Friseuren: »Hvad ere vi andet? lade vi os ikke bevæge frem og tilbage af Vinden, accurat ligesom et Lysestøberskilt?« — Nu forstod Dichmann ham; og for at gjøre Lignelsen fuldkommen, lagde han »Oste« til, fordi vi, naar vi ere døde, fortæres af Orm ligesom Oste.

I denne humoristiske Melankolie viste han sig meget elskværdig. Et flaut, indbildsk eller taktløst Menneske kaldte han fus paa bergensisk, og med et godmodigt Smil, hvori der dog ofte laae en dyb Spot over mange Folk, som vare i Velten, taledede han tit om »fusse den eller den.« Naar man havde en antagelig Undskyldning for at man ikke kunde sit Pensum, fik man en Streg i Protocollen istedetfor Character. En Urtekræmmersøn havde efter Dichmanns Mening altfor ofte antagelige Undskyldninger, og nu fik han ved sin Streg en lille Hage, der skulde betyde en Urt. Dichmann vilde dermed sige, at han mere studerede til at blive Urtekræmmer, end til at blive Historiker.

Storm havde en vis lunefuld Ironie at behandle os med, som altid gjorde sin gode Virkning. Han var langt fra at bruge den senere tydsk-philantropiske, moralsk-fromme Tone, der saa let gik over til sød Sentimentalitet og derfra til Hykleri. Naar Een imellem i hans Time havde lagt Armen bondeagtig paa Bordet, og støttede Hovedet dertil, sagde han tørt til sin Pleiesøn Paul Rasmussen: »Aa Paul, gaae ind og hent min Hovedpude til N. N.«

Strax trak N. N. sin Arm ned af Bordet. Der var Een, som altid var saa næsviis og selvklog, som Storm engang havde befalet noget, der ikke var skeet. »Hvorfor har du ikke gjort det?« spurgte han i Alles Nærværelse. — »Jeg meente —« — »Du skal ikke mene!« — »Jeg tænkte —« — »Du skal ikke tænke!« — »Jeg troede —« — »Du skal ikke troe, men Du skal gjøre, hvad jeg siger dig.«

Hjemme hos Goschs var der foregaaet en Forandring; vi flyttede fra lille Strandstræde til foran i Store Kongensgade, men boede ikke nær saa godt der. Her fik jeg Skarlagensfeber i en temmelig stærk Grad. Da jeg begyndte at komme mig, men var meget mat, skilt fra mine Forældre, min Syster, mit Frederiksberg, min sunde Luft, og desuden følte, at jeg var de Fremmede til Byrde, fordi jeg behøvede mere Pleie end sædvanlig — laa jeg en Dag i Sengen, græd og skiulte mine Taarer. Da kom der en Dreng ind til mig, der heed Peter og ikke var bekiendt just for noget brillant Hoved; han legede med Poppegøien, hvis Buur ikke stod langt fra min Seng. Det morede ham, at gjøre Poppedrengen saa arrig, at Fiærene paa Hovedet reiste sig. Medens den nu bestandig forgieves med sit skarpe Næb hakkede efter Peters Fingre, der altid i rette Tid trak sig tilbage fra Staaltraadene, var han nærved at døe af Latter, og stammende (thi han stammede altid noget) raabte han: »Aa! ku— ku— kunde Poppe nu faae en liden Paryk! Aa! ku— ku— kunde jeg nu rive Parykken af Poppe!« — Alt imellem skreg Poppedrengen i sit hævnngierrige Raseri; og denne Scene bidrog ikke lidet til at opmuntre mig, saa at jeg kom mig igien. Nogle Dage derefter hentede min Moder mig til Frederiksberg, som jeg alt før har fortalt.

Gosch fik et Toldforvalterembede paa Femern, og jeg kom nu i Huset hos en Controlleur ved det Vestindiske Compagnie, som hedde Laasbye. Hans gode, blide Kone var en fortræffelig Huusmoder; han var ogsaa venlig og viste mig alt Godt, men Manden var aldeles uvidende og uden Dannelse. I de første Dage, for at forsøde mig Skilsmissen fra de forrige Kiære, tog han mig engang ud med paa Toldboden, hvor de sloge nogle store Sukkerfade op. Ved denne Leilighed forærede en af Folkene mig en uhyre stor Klump Sukker. Jeg havde hidtil altid været graadig efter Sukker, og da det kun blev tildeelt mig i smaa Quantiteter, aldrig faaet min Lyst

styret. Jeg begyndte nu af alle Kræfter at bearbejde Sukkerklumpen; men alt, hvad jeg spiste, saa mærkede jeg ingen Forskiæl, og jeg blev tilsidst saa kied deraf, saa jeg kastede den ud i Søen; hvilket siden tit har fortrudt mig, og med smægtende Blik stod jeg ofte ved Strandbredden og stirrede ud i Bølgerne til det Sted, hvor det deilige Sukker var smeltet bort til ingen Nytte.

Det var en stor Forandring fra Gosch's, hvor der var Legekammerater nok, til Laasbyes, hvor jeg var ganske ene med de to stille Folk. De havde ikke meer end to Værelser, en saakaldet Sal paa fire smalle Fag, og et lille Sovekammer paa eet. I dette Kammer blev min Feltseng opslaaet, og der sov vi alle tre. Lykkeligviis var Manden et stort Barn, og som det ofte gaaer mellem uvidende Voxne og halvvoxne Dreng, der gaae i Skole — Forskiælligheden i Cultur ophæver Aldersforskiælligheden, og de blive Lige-mænd. Saaledes gik det ogsaa her. Vi legede sammen. Jeg havde bragt en saakaldet Fløite *douce* med, hvorpaa jeg kunde spille alle de Melodier, jeg hørte. Jeg lærte ogsaa Laasbye at spille paa denne Fløite, og han gik og tudede i den hver Aften i Mørke i Salen, medens Sengene bleve redte. Om Aftenen sad jeg og læste høit for dem i Morskabsbøger, og det skikkede sig slet ikke — Taknemmeligheden forbød mig det aldeles — at læse sagte paa mine Lectier; men jeg fik dog altid en Smule Tid tilovers om Morgen, — og jeg var i det Hele taget anseet for en dygtig Eleve i Skolen.

Kun med det Franske vilde det ikke gaae. Vi havde en Lærer, Herr Haslund, som var meget ivrig og ofte bankede os; men det hialp ikke meget; dog takker jeg hans Knups for, at jeg grundigt lærte det vanskelige Verbum *s'en aller* »at gaae bort« — hvilket er Nøglen til en heel Deel af det Andet. Herr Haslund var en Jyde, skaldet, krøllet og puddret, med en lille Pidsk i Nakken. Han forstod ikke den Kunst at giøre sig yndet, og derfor lærte Mange af os intet. Den, jeg ikke elskede, kunde jeg heller ikke lære noget af. Det gik mig med Marmontels *Contes moreaux* og med Fenelons *Telemaque*, ligesom i tidligere Aar med Mallings store og gode Handlinger, — der forgik lang Tid, inden jeg kunde faae den bittere Smag ud af Munden, naar jeg vilde læse disse Bøger.

Jeg var nu imidlertid kommen i første Classe og var et heelt

Aar Dux, fordi jeg blev i Skolen og havde ingen anden Bestemmelse. Den var i mange Henseender ypperlig, i sin første blomstrende Tilstand et Slags Gymnasium, og den første i Landet, hvor Orden og Smag i Indretningen fandt Sted, hvor der blev sørget for Sædernes og Hiertets Opdragelse. De fleste af de gamle Skoler var endnu Hestestalde eller Svinestier, hvor man vel blev indpryget Græsk og Latin, men forlod Skolen ofte mere raa, end man var kommen derind, ja de kaade Drengestreger udskieiede ikke sielden til Nederdrægtigheder og Skarnagtighed. Den eneste Feil, Efterslægtskolen havde, var, at det var en altfor skøn Indretning til en blot Forberedelsesskole; og andet var den dog i Grunden ikke for de Fleste. Hvo, der skulde være Militær, kom derfra paa Academierne; hvo, der skulde studere, forlod Skolen paa Halvveien, eller tog lærd privat Information, hvilket var for anstrængende for en munter Dreng, hvis Phantasie og Følelse ogsaa behøvede Frihed og Natur. Jeg kunde idetmindste ikke finde mig i endnu at sidde 2 Timer, naar jeg allerede havde siddet 6, og saa komme hiem, for at læse paa mine Lectier. Borgerdydskolen var stiftet omtrent paa samme Tid som Efterslægten; det var en lærd Skole, hvori den gamle Møller dannede gode Studenter; men som Opdragelsesinstitut havde Efterslægten dog vist langt Fortrinnet. Imidlertid følte jeg selv snart, at der paa den Maade ingen Udvei aabnede sig for mig; ved Winckler, som gik i Borgerdyden og gjorde stærke Fremskridt, fik jeg ogsaa Lyst til at komme derind; jeg bad min Fader derom, men han afslog mig det reent. Storm havde faaet min Plan at vide; da han hørte det, smilte han og taug. Det blev ved det gamle; endnu vidste jeg ikke selv hvorfor; endelig erfoer jeg, hvad man hidtil af en falsk Undseelse havde fortiet mig, at jeg havde en Friplads, og at min Fader ikke havde Raad til at betale for mig, naar han ogsaa skulde holde mig i Byen i Kost og Logie. Neppe erfoer jeg dette, saa fandt jeg mig taalmodig i min Skiæbne, og søgte i de sidste Aar at profitere saameget af Skolen som muligt.

Det var i Directoriets Tid i Frankrige. Den gyselige Revolution var imidlertid gaaet for sig, uden at vi Børn følte noget derved, og vi hørte heller ikke vore Lærere yttre stor Medlidenhed

med Ludvig den Sextende og Dronning Marie Antoinette. Den ædle Ild, der havde bragt Revolutionens første herlige, kraftige Mænd til at afryste Despotismens Slavelænke, havde bemægtiget sig Hierterne. I den lange Afstand fra Ulykken røres ikke nok Medlidenheden; man mærkede ikke ret, at Revolutionens første herlige Tid og Jakobinernes Cannibalisme vare grundforskjællige; man betragtede i Kongen og Dronningen af Frankrige Personer, der havde sveget Constitutionen og spillet under Dække med Frankrigs Fiender; dette svækkede Medynken for det ulykkelige Kongepars tragiske Skiæbne. Derfor kunde selv den ædle Storm komme rolig ind den Dag, Aviserne vare komne med Efterretningen om Kong Ludvigs Henrettelse, og sige (dog naturligviis aldeles uden Spot, kun i et vist stille Lune): »De kaldte ham Ludvig Capet, nu er det Ludvig Caput!«

Børn gjøre alting efter ligesom Aber. Vi havde ogsaa faaet et Directorium, hvor jeg var første Consul ligesom Bonaparte, og jeg havde to andre Medconsuler, der heller ikke havde noget at befale, saalidt som Sieyes og Cambaceres. Det morsomste var, at jeg udkastede Love for min Republik, hvori den første Artikel lød saaledes: »Da ingen Stat kan bestaae uden en Øverstes Anførsel, saa ville vi ogsaa en slig udvælge.« Denne Øverste maatte nu Republiken sværge ubetinget Lydighed. Og saaledes eftergjorde jeg, uden selv ret at vide det, aldeles Bonaparte, og stiftede en Republik som Dr. Francia siden i Paraguay. I Spidsen for mine Republikanere drog jeg ogsaa ud engang mod en Hær fra Borgerdyden, og vi skulde have leveret hinanden et Slag, men der blev ikke noget af; det blev kun ved Marscher og Manevrer.

Det Mærkværdigste, der hændte et Par Aars Tid før jeg forlod Skolen, var Storms Død. Han havde en slem Hoste, den tog Overhaand og lagde ham i Graven. Kort før hans Død var han udnævnt til Theaterdirecteur, og — jeg havde nær sagt — det var vel, han døde; thi det var aldrig gaaet godt. Jeg kiendte intet Menneske mindre skikket til denne Post, end den ædle, fortræffelige Storm, naar jeg undtager et Par andre senere. Han havde skrevet et maadeligt Stykke, som heed Erast, der havde mishaget Alle; om det var paa Grund heraf, at han var foreslaaet til denne Post, veed jeg ikke. Til Administrator ved Theatret var han aldeles ikke skikket, den lunefulde, særsindede Pebersvend,

uden Verdenskiendskab, hvis hele Stræben hidtil havde været at bevare Børns Uskyldighed og med from, stille Viisdom at danne de ufordærvede, bløde Hierter. Dette Embede havde vist indviklet ham i mange Ubehageligheder, maaskee havde han selv derved tabt noget af sin herlige Ligevægt. Han døde altsaa, da hans Helbred dog var fordærvet, i rette Tid. At han ogsaa strax var kommen til at staae i et underligt Forhold til den første Theater-directeur, hvilket maaskee ikke saa let havde jevnet sig til begge Parters Fornøjelse, dersom han var kommen sig igjen, — fik jeg først en Snees Aar derefter at vide en Middag hos Grev Schimmelmann, da jeg sad ved Siden af Overkammerherre Hauch, og vi kom til at tale om Storm. Jeg roste ham, og Hauch sagde i det godmodige Lune, han ofte havde, og der klædte ham saa godt: »Ja, det var vist en rar Mand; men mig har han, uagtet vi vare Embedsmænd sammen, kun sagt et eneste Ord i Verden, og det var: »Skidt!« — »Hvorledes, Deres Excellence?» spurgte jeg forundret. — »Jo — vedblev Hauch — jeg havde aldrig seet eller talt med ham, da han blev Directeur. I de samme Dage blev han syg. Jeg sendte min Løber hen og lod spørge: Hvorledes han befandt sig? Han mødte Løberen i Døren, svarede: »Skidt!« og lukkede Døren i for Næsen af ham. Han havde ganske Ret; thi han døde faa Dage derefter.«

Der var en overordentlig Bedrøvelse i Skolen, da vi en Morgen kom der og hørte: »Storm var død!« Medens han skrantede, bragte jeg ham jevnlig Meloner, Ferskener og Viindruer fra Frederiksberg, som jeg fik min Fader til at tigge af Hofinspecturen, da jeg vidste, Storm var en stor Elsker af fin Frugt, og det var det eneste, som i de sidste Dage vederqvægede ham. Det var mig en salig Følelse, naar han venligt modtog mine Smaagaver, han, som havde skiænket mig saa meget, og sagde: »Tak, mit kiære Barn!« — Men nu havde han flere Dage ligget paa Frederikshospital, og idag var han død. Næsten Alle græd. De Kiærligste blandt os higede efter at see hans afsiælede Legem, med det gode, venlige Ansigt, og at sige ham det sidste Farvel.

Lindrup kom i den første Time; en brav, duelig Lærer i Matematik, men saa kold som den Videnskab, han gav Underviisning i. Han mødte vor Bedrøvelse med et misfornøiet Ansigt, dadlede vor Følelse som svag, og da vi yttrede, at det var os umuligt at være

agtpaagivende, og bade om Lov, for at gaae ud at see Storms Liig, mærkede jeg tydeligt, at han ansaae det for Hykleri og et Skalkeskiul for Dovenskab. Han befalede os at sætte os ned, at være agtpaagivende, og forsikkrede: vi kunde ikke vise Storm større Kiærlighed, end ved at være flittige og passe vore Skolesager. Vi satte os; men jeg glødede og skiælvede af Harme. Den naturlige Taknemmelighedsfølelse for en ædel Velgiører i et ungt Hierte skulde undertrykkes for et Øiebliks usle Agtpaagivenhed for Noget, som vi ligesaagodt, og langt bedre kunde høre imorgen. Med hver Triangel og Cirkel, han skrev paa Tavlen, voxte min Harme. Jeg fik en af mine Sidemænd, Falch, som Lindrup kunde lide, til at bede om Tilladelse at gaae ud et Øieblik. Han fik det. Strax løb han, efter min Tilskyndelse, over til Etatsraad, Professor Nørregaard, der boede i Forhuset, og var een af Skolens Directeurer. Falch skildrede ham Skolens Sorg, og bad, om vi idag maatte være frie, da vi aldeles ingen Opmærksomhed havde. Han gav os Tilladelsen. Falch havde vel vogtet sig for at tale om Lindrups Mening. Han ilede ind i Classen igien og raabte til os Andre: »Vi have Lov af Nørregaard!« — »Adieu, Herr Lindrup,« raabte jeg, rev min Hat ned af Sømmet og styrtede ud med alle de Øvrige. Skøndt der nu var Trods i, hvad vi gjorde, har Lindrup dog formodenlig ved nøiere Eftertanke fundet, at det var en tilgivelig Trods, thi han fattede ikke Nag til mig, og omtalte ikke den Sag videre.

Jeg gik ud paa Frederikshospital med en halv Snees Andre. Da vi kom i Gaarden, bare to Karle en Bør med et tildækket Liig over Gaarden. »Kan De ikke sige os, hvor er Storms Liig?« — »Det er her!« Vi fulgte Liigbærerne — og vare saaledes den afsiælede Vens første Liigfølge. Da Baaren var sat i Kammeret, blottede man hans Ansigt, vi saa det for sidste Gang, overgav os til vore Følelser og gik.

Nogle Dage derefter blev han begravet paa Assistentskirkegaarden. Skolens Elever vare alle tilstæde. Over hans Grav blev siden sat et Monument med et Basrelief af Marmor; hans Ansigt efter en Tegning, som hans Pleiesøn, Poul Rasmussen, meget ligt havde gjort efter Hukommelsen. Bedre end i Marmoret finder man dette Billed kobberstukket i Storms samlede Digte.

Storm var ingen stor Digter; han havde ingen skabende Phan-

tasie, hans Følelse kunde ikke mangesidig bevæge sig og modtage forskiellige Indtryk; han opluedes ikke af den stærke Ild, som er nødvendig til den høieste Begeistring; hans Vittighed og Lune vare ikke spillende; han havde ikke levet i meget forskiellige Livsforhold, og kiendte Verden mere af Bøger, end af Erfaring. Hans Erast er en slet Comødie, hans Bræger et daarligt comisk Heltedigt, og i de fleste af hans Vers findes ikke mange poetiske Gnister. Men han var en ægte Christen, en ægte Normand, en ægte Menneske- og Børneven. Han havde Sproget tildeels i sin Magt; han var begejstret af vore gamle Kæmpeviser og af sit Fædrelands Skønheder, derfor ville altid Zinklars Vise, Jønsdalen og nogle af hans religiøse Sange beholde deres Værdie i den danske Digtetekunst.

Laasbyes flyttede fra lille Kongensgade hen i Borgergaden, hvor vi boede endnu mindre smukt. Det forrige Logie laa dog saa nær ved Kongens nye Torv. Først mange Aar derefter erfarede jeg, at det berømte Skuespillerpar Preisler havde boet her, hvor jeg tilbragte mange Barndomsdage og spillede i Mørke med Laasbye paa Fleute douce. Nu boede vi hos en Brændeviinsmand i en bestandig Maskdamp, og den evige Musik udenfor var: »Skal I hae Holsteensk Sild og levende Reier, Piger?« Ligeoverfor var et Huus, som vor Tienestepige kaldte Morstiernen, men som hedde Nordstiernen. Men jeg følte lidet til det Trange omkring mig, naar jeg fulgte Robinson paa sin Ø og sværmede om i Tusinde og Een Nats Feepaladser. Madam Laasbyes Broder heed Wulf, han var Kok i Kongens Kiøkken. Stundum besøgte vi Wulfs. Der var en Dame, der straaled som Middelpunctet for Selskabets Beundring, Madame Obel, den berømte Frugthandlerske. Hun var overordentlig tyk, feed og rød, og smykket med tunge Guldkiæder, der flere Gange vikled sig om Hals og Arme, saa hun undertiden forekom mig som en mexikansk Afgud. Om Wulf mindes jeg, at han mange Aar derefter, da han blev ældre og var Pensionist, ofte mødte mig i Frederiksberghauge og spurgte mig hvergang, om jeg ikke havde hørt Giøgen kukke? Om jeg ikke vidste hvor Giøgen var? — Jeg kunde aldrig begribe, hvad han vilde sige dermed, til jeg opdagede, at den gamle Mand vilde vide af Giøgen, hvormange Aar han havde at leve endnu. Jeg tvivler ikke om, at Giøgen har giækket ham; han var vel tilfreds med dens Spaadomme; men vilde dog altid for en Sikkerheds Skyld høre dem om igien, til han

ikke kunde komme meer for visse Aarsagers Skyld. Han var nemlig død; men Giøgen kikkede lystigt fort.

Der herskede altid en munter Tone mellem Laasbyes og mig; jeg vilde gierne spøge, og Konen kaldte mig Uglspil. Et lille Træk af vort godmodige Forhold maae staae her for flere. En Ven af Manden kom engang og foreslog, at vi skulde gaae ud paa Spurvejagt. Det var om Vinteren. Jeg har aldrig før været paa Jagt i mine Dage, og saavidt jeg veed, var det ogsaa sidstegang. Vi fik hver en ladt Bøsse, og gik nu ud ad Landeveien til Frederiksberg, hvor der pleiede at være Spurve nok. — Men idag var der ulykkeligviis ingen. Eller kom det maaskee af, at vi ingen kunde træffe. Nok, en eneste Spurv blev vort hele Bytte. Denne udbad jeg mig, og bad de Andre om at lade mig raade, naar vi kom hiem til Konen, der var en fortræffelig Huusholderske, og havde forsikkret, at hun skulde stege de Spurve, vi skiøde, saa de skulde smage som Lærker. Men først udbad jeg mig de Andres Lommetørklæder; hermed udstoppede jeg mine Lommer og hængte vor eneste Spurv halv udenfor den ene Lomme. Med et fornøiet Ansigt traadte jeg ind i Stuen, og de Andre efter mig. »Nu,« raabte Konen, »hvorledes er det gaaet? Have I havt en lykkelig Jagt?« Jeg sagde ikke et Ord, men pegede paa mine Lommer. »Jøsses! min søde Dreng! raabte hun, »Du har jo saamange, at de falde ud.« Hun greb begierlig til — men fandt sig skammelig skuffet; og jeg maatte atter hedde Uglspil.

Min største Glæde var, naar jeg undertiden kunde faae en Parterrebillet. Jeg gik da og legede med den iforveien, lukkede Øinene, kastede den hen i en Krog, uden ret at vide hvor, da jeg først snoede mig om paa Hælen, derpaa søgte jeg den op, og naar jeg da fandt den, studsede jeg som over et virkeligt Fund, og undrede mig og jublede over den store Lykke, lig Biergmanden, der i et Kobberværk pludselig finder en rig Sølvaare. — Denne Leeg at lukke Øinene, kaste noget bort og finde det igien, brugte jeg ogsaa med andre Ting; men det kom mig eengang dyrt at staae med en ny Pennekniv, som jeg saaledes legede med i Frederiksberghauge, og aldrig fandt mere, da den havde skiult sig i Sandet.

Det første Stykke jeg saae i mit Liv — jeg var en 7. til 8 Aar — var »de forliebte Haandværksfolk.« Min Fader tog mig med fra Frederiksberg. Det var en kold Vinteraften, der laa Sne

saa Veien, men det var stierneklart. Med dyb Følelse seer jeg endnu altid, naar man spiller dette Stykke, den samme Dekoration, som dengang mødte mit barnlige Øie. Den lille Snedkerbutik i Baggrunden med sit Gitter og sin Høvlebænk, Skomagerens, Smedens og Jomfru Engelkes Huus. Hvor fortryllede det mig! og det fortryller mig endnu altid med sin skønne Musik, sine lystige comiske Characterer og Situationer. Det Satiriske deri kunde jeg som Barn endnu ikke forstaae, men det egentlig Poetiske i Haandværkernes lystige Liv, hvor Musik og Elskov blandte sig med deres daglige Hverv; Modsætningen af den franske Haarskiærer til Smedens og Skomagerens Plumshed, som naar en Sommerfugl flyver over en Skarnbasse — alt dette bevægede sig i Musikens fortryllende, usynlige Element og idealiserede det Plumpe til noget Høiere. Jeg var som i Paradis. Jeg spurgte min Fader, om jeg ogsaa turde klappe, og da han sagde, at Enhver, som havde betalt, havde Lov til at give sin Mening tilkiende, trak jeg mine Uldvanter af og daskede i Hænderne, til de bleve ganske varme. Noget, som jeg slet ikke kunde begribe, var, hvorledes de fik malet alle disse Huse, Gader og Hauger saa hurtigt; thi jeg troede, det blev strax giort. Jeg spurgte min Fader, men han havde, saavidt jeg mindes, heller ingen tydelig Forestilling derom.

I min Skolegangs tvende sidste Aar indtraf Slottets og Kiøbenhavns Ildebrande. Den første 1794, midt om Vinteren, udbrød en Eftermiddag, da jeg sad paa Frederiksbergslot og tegnede med min Søster. Vi havde faaet en Farvelade, og det morede os at kline Papir sammen og at fabricere os selv et Spil Kort. Min Fader saae i Tasmørket ud af Vinduet. »Hvad er det,« raabte han, »staaer Maanen op over Christiansborgslot! Vi have jo ikke Maaneskin!« Snart fik vi at vide, hvad det var, og jeg gik til Byen med min Fader, hvor vi fra Marmorbroen vare Vidner til det frygtelig-skønne Skuespil. Jeg har aldrig seet saadan et Ildhav i mit Liv, hverken før eller siden. Flammen var først indsluttet i Salene, de kostbare Gardiner brændte i Vinduerne som en Smule tændt Papir. Endelig giennembrød Luehavet Kobbetaget, smeltede det, og med de deiligste Farver stege de røde, blaa og grønne Luer i Luften. Endnu stod Taarnet som en sort Kæmpe midt i

Ilden; længe spottede den uhyre Kæmpekrop de forræderske Ildkys, hvormed Salamanderne slikkede dens Brynie. Endelig vaklede Kæmpen, og med tre forfærdelige Drøn styrtede han ned giennem alle Stokværk. Fra dette Øieblik var alting kun, som om Helvede havde aabnet sit Svælg, som om Vesuv eller Ætna var plantet hen paa Slotspladsen; og jeg er vis paa, at ei engang hine Bierge sprude saa megen Ild paa eengang, som Murene her i den kulsorte Nat. Da jeg gik hjem med min Fader, var der lyst til Frederiksberg, og endnu vist en Miil borte. Hiemme hos os kunde man tydelig læse i en Bog ved Slotsbranden. En lang lyseguul Røgstøtte foer med Vinden over Søndermarken, og meget brændt Papir, der var slyngt i Luften, faldt først ned der.

Man havde slet ikke troet, at Slottet kunde brænde, og Murene brændte heller ikke; men de utallige Kakkellovnsrør, der løbe igiennem den uhyre Bygning paa kryds og paa qvær, ofte nær let forbrændelige Skillerum, skal have givet Anledning dertil. Man fortalte, at Slottets Folk i Begyndelsen slet ikke vilde fløtte, og da Matroserne kom for at redde, sagde Nogle: »Vi tør ikke flytte, før vi have Ordre.« — »Der er F. g. m. Ordre!« raabte Matroserne og pegede paa Ilden, som slog ind ad Vinduet.

Næste Aar 1795 leed Kiøbenhavn af den store Ildebrand, der var ligesaa prosaisk, som den forrige poetisk. Følelsen af Kongeborgens Tab var ikke blandet med kummerlig Medlidenhed over grændseløs Ulykke. Det gik dengang især ud over den Mand i Landet, som havde bedst Raad til at bygge sig et nyt Huus. Det Historiskmærkværdige ved det gamle Slot forsvandt ikke aldeles; de kæmpetykke Mure bleve staaende; man havde Haab om, at Borgen skjønnere skulde reise sig igien, og det er ogsaa skeet, skjøndt jeg har hørt aristokratiske Siæle klage over, at den snevre Steenkasse havde tabt meget i sin Storhed ved at aabnes i den ene Side med Colonnader for frisk Luft og ved at Taarnet var borte. — Byens Ildebrand indtraf midt om Sommeren i det blændende Solskin, der neppe tillod at see den Ild, der som en fortærende Kræft udbredte sig lidt efter lidt i det store Legem. Jeg vovede mig ind i en saadan brændende Gade, og blev neppe den flammende Biælke var, der faldt ned ikke langt fra mig. Men skjøndt denne Brand hverken var poetisk eller malerisk, var det trøstende, at den opkom om Sommeren i den mildeste Aarstid, hvori Naturen

tog saa mange Huusvilde i sit venlige Skiød; dersom Ilden var opkommet i stræng Vinter, vilde Utallige været grændseløs ulykkelige. Et eneste uhyre Vinduesrum i Slotsruinerne var nok med en Smule Tilklining og Tilmuring til at blive Stue for en heel fattig Familie. Det var ligesom om Rigdom og Pragt vare forsvundne, for at give Armod og Nøisomhed Rum. At Byens Forskiønnelse maatte blive en naturlig Følge af denne Brand, kunde vel ikke trøste de Brandlidte; det er først en Frugt, som Efterslægten nyder.

Da begge disse Brande vare overstaede, og Bedrøvelsen havde sat sig, fik jeg fat paa Reisers »fürchterlige Ildebrandshistorie«, som jeg læste med stor Forundring og Fornøielse. Reiser spiller i disse tragiske Forhold Narrens Rolle, som i de gamle Marionet-spil. Han blev ogsaa et af Skiæbnen kaaret Værktøi — som Peer Syv siger: »til lystig Tidsfordriv i dette ulystige Liv.« Og det forunderligste er, at man — af Mangel paa andre Optegnelser — er nødt til at ty til hans latterlige Taabeligheder, for at finde individuelle Træk til en af de sørgeligste Begivenheder.

Førend jeg forlader min Barndom, maa jeg endnu omtale Noget, der deals aarligt, deals kun eengang gjorde Afbræk og Forandring i mit sædvanlige Liv. Det Aarlige var Dyrehavsreisen, der hver Sommør foretoges paa en lang holsteensk Vogn med hele Familien og et Par Venner en smuk Eftermiddag. Madkurven blev da pakket fuld, Flaskefoderet vel forsynet, min Fader trak en Nankinsoverkiøle paa for Støvet, og nu rullede vi afsted. Dette Tog henrykte mig, der, uagtet vant til at leve i Naturen, i de skønne Hauger, dog savnede to Ting, der nu viste sig for mig i deres hele Herlighed! Havet og Bøgeskoven! Med hvilken Beundring betragtede jeg de skyllende Bølger, der, skøndt de i Østersøen kun er Dværge mod Kattegattets og Nordhavets, vare store nok for den stakkels Dreng, der blot var vant til at see Blæsten kruse Canalen i Frederiksberghauge. Vel gik jeg imellem til Toldboden; — men her, ude ved Fiskerleierne, var det langt mere fremmed og skønnere. De fattige Fiskerhytter saae jeg igiennem Ewalds Trylleglas, og Armoden forekom mig, forbunden med Kiækhed, Nøisomhed og eventyrlige Bedrifter, langt ædlere, end den mædskede Ro; hvilket den unægteligt ogsaa er. Det er egenlig Fiskeren ved Havets Kyst,

der repræsenterer Dansken. Søhelten udspringer fra ham. I Skoven, omgiven af de mægtige brede Bøge, følte jeg mig hensat i Friggas Helligdom, og anede hendes dybeste Hemmeligheder. Den hellige Kilde, der saa gæstfrit udsprudlede sit skønne Vand, hidmanede mig alle Elverpiger fra Kæmpeviserne. At Spøg, Folkevrimmel og fremmede Giøglere blandte sig i denne store Natur, at Øieblikkets Tant gjorde det Eviguforgiengelige et kort Besøg, og forstærkede det Alvorlige, Høie, ved at stille det i Modsætning til det Lystige, Overgivne, ja endogsaa Lave, — virkede stærkt paa Digterdrengens Phantasie. — Men naar jeg havde leet over Mester Jakel og Harlekin, der aad Blaar, gik jeg ind i den dybe Skov og forvildede mig lidt paa egen Haand. Engang paa en saadan Vandring blev jeg forundret ved at see en Snog snige sig i Græsset. En slig havde jeg endnu aldrig seet; thi — besynderligt nok — paa Frederiksberg er der slet ingen Snoge; jeg har idetmindste aldrig seet nogen der. Naar vi nu, efter alle disse Syner, vendte tilbage til det store Træ paa Grønningen, uden for Bommen ved Kilden, hvor vor Vogn og vor Proviant ventede os, ved et Træbord — saa begyndte Lystigheden til den mørke Nat, — og i Støv og Vognvrimmel kørte vi hjem igien med de Andre, til Vibens Huus, hvorfra vor Vei skraanede ganske eensomt til Frederiksberg. — De ere forsvundne, de skønne Barndomsaar! Fader, Moder, Søster, Venner ere døde! — men det store Træ staaer der endnu, hvori Bernt Winckler og jeg, lige fra 1792 af, mange Aar i Rad, skare vort Mærke, under mit A. G. Ø., og min Søsters S. W. B. Ø. I en senere Periode har jeg ofte valfartet herud med mine egne Børn, fortsat Mærkerne i Træet, og skaaret mit Navn deri, der dog ikke blev heelfærdigt.

Det andet Eventyr, der afbrød min sædvanlige Levemaade, var Enkedronning Juliane Marias Begravelse i Roeskilde Domkirke. Jeg fik Lov af min Fader at tage derud med nogle Folk fra Sølvkammeret. Det var min første Reise, i en stræng Frost, og jeg sov om Natten paa et Tagkammer paa Palaiet, hvor jeg giennem en Sprække saae Stierne paa Himlen, men jeg saae ogsaa det prægtige Optog med Enkedronningens Liigvogn; jeg saae første Gang den herlige Kirke og dens Begravelser, som jeg i senere Aar gientaget har besiunget.

Jeg var nu sexten Aar gammel, og skulde confirmeres. I den sidste Skoletid var alting gaaet mig let fra Haanden; jeg fik Flidsbelønning og offentlig Roes; og dog havde jeg endnu Tid nok, til at skrive de omtalte Ugeblade for mine Skolekammerater, og at spille Comødie. Engang spillede vi et Stykke, Slaven i Tunis, hos den fortræffelige Skuespiller, Instructeur Schwarz. Jeg spillede Hovedrollen, Slaven, der sukkede i sine Lænker og længtes efter sin Familie. Der var et heelt Selskab voxne Folk tilstæde som Tilskuere. Jeg spillede den stakkels Slave ret rørende, Damerne græd, og Herr Schwarz roste mig. Det kunde mine Legekammerater ikke lide; i en stor Monolog søgte de at bringe mig ud af Fatningen, ved at vrænge ad mig i Coulissen, og ved at hviske Øgenavne ind til mig. Men det hialp intet! Jeg følte kun derved min Ulyksalighed dybere, og det passede just fortræffeligt for min Rolle. Herr Schwarz roste mig paa ny, da Stykket var tilende, og denne Roes har vel bidraget Sit til min Beslutning et Par Aar derefter.

Jeg blev confirmeret med Winckler i Frederiksberg Kirke. Ligeover for os paa Kirkegulvet stode tvende unge Damer, som vi ikke kiendte, da de vare gaaede til Præsten i private Timer. Den ene, ligeover for mig, var meget smuk, smagfuldt og prægtigt klædt og særdeles rørt. Det var Brug dengang, at efter Confirmationen Drengene bøde Pigerne Armen, og at de saaledes Parviis gik ud af Kirken. Men just fordi jeg havde saa stor Lyst dertil, vovede jeg det ikke, men tog Flugten, løb min Vei, og standsede ikke, før langt ude paa Kirkegaarden, paa en Liigsteen, hvor jeg ærgrede mig over min taabelige Undseelse. Den Skønne boede i Nærheden og sad ofte i et Lysthuus, der vendte ud til den offentlige Spadseregang. Der hilste jeg hende da meget ærbødigt, naar jeg gik forbi. Først mange Aar derefter taledede jeg med hende, og gjorde hendes Bekiendtskab som Fru Schönberg.

Ved min Confirmation var, foruden mine Forældre, endnu en os mærkværdig Person tilstæde, som gjorde megen Opsigt i Kirken, og tildeels forstyrrede Høitideligheden; men man maatte have inderlig Medlidenhed med hende. Det var min gamle Skolemadames Datter. Denne gamle Jomfru, som ikke kunde blive givt, havde tilsidst tabt Forstanden, forelsket sig i en høi Person, og gik nu selsomt og latterlig udmaiet omkring som en travesteret hamletsk Ophelia. Ved Wincklers og min Confirmation var hun tilstæde, med et

underligt Hovedtøi paa, der havde stor Lighed med en Mandeltærte.

Da jeg var confirmeret, kom jeg ud af Skolen. Hvad skulde jeg nu tage mig for? Jeg kunde Historie, Geographie og mit Modersmaal meget godt; jeg skrev en smuk Haand; jeg kunde tegne ret smukt, ogsaa Geometrie og Trigonometrie havde jeg lært. Tydsk forstod jeg godt, men kunde endnu ikke skrive en Linie rigtig; med det Franske gik det middelmaadigt. Med nogle Videnskaber, Physik, Chemie, Anatomie, Oeconomie, havde jeg gjort et overfladisk Bekiendtskab; jeg regnede slet. Noget latinsk Grammatik vidste jeg, og kunde ty en let Autor.

Saaledes udrustet skulde jeg være Kiøbmand, uden Penge, uden at vide et Ord engelsk, uden at kunne regne, og uden at have det mindste Anlæg til Standen. Men da jeg ikke vidste, hvad jeg ellers skulde være, saa lod jeg min Fader raade. Han havde talt med en Kiøbmand, Herr Rabe Holm, som vilde tage mig paa sit Comptoir, da det unge Menneske var bleven syg, som han ellers brugte. Jeg gik ud til Christianshavn med min Fader, som til min Død; min eneste Trøst var, at Kiøbmanden ikke vilde have mig, naar han mærkede, at jeg ikke havde bedre Kiøbmandskundskaber; dog svulmede ogsaa min Stolthed mod denne Ydmygelse. Lykkeligviis var det unge Menneske kommen sig igien, og Herr Rabe Holm lod os gaae med en høflig Undskyldning.

Paa Hiemveien vagnede min gamle Studerelyst atter. Jeg troede, at jeg i to Aars Tid kunde gjøre mig færdig til examen artium, hvilket min Ven W. alt med Roes havde taget. Min Fader gav sit Samtykke. Paa Frederiksberg havde Hofgartner Petersens Børn en Lærer, Herr Høisgaard; denne lovede at give mig daglig en Times Underviisning, om Morgenen fra 8 til 9, den eneste Tid, han havde tilovers; og saaledes haabede han i to Aar at kunne dimittere mig.

Jeg boede da nu igien hos mine Forældre paa Frederiksberg; jeg havde mit kiære Ungdomssted i uafbrudt Nydelse fra Morgen til Aften. Jeg havde kun en eneste Skoletime! Men jeg gyste ved alle disse Fritimer, jeg følte forud, at jeg ikke vilde have Magt nok over mig selv, til at sætte mig frivillig ind i en tvungen Tilstand, naar der slet Intet var, som tvang mig. Desuden, hvad skulde jeg gjøre, naar jeg havde lært det, som der var foresat

mig og gaaet igiennem med mig til næste Dag? Det var jo Græsk og Latin, jeg skulde lære, og det kunde jeg ikke lære mig selv, den latinske Grammatik lærte jeg saa temmelig, men medens jeg i Munthes græske Grammatik lærte det Verbum *τυπω*, jeg slaæer, udenad, ønskede jeg mig næsten nogle af de Haandtaver, jeg i yngre Aar havde faaet i Degnens Skole, fordi jeg syntes, at der nødvendig hørte Prygl til slige Exercitier. Der er intet Spørgsmaal om, at naar Drengene med stærk Phantasie og Følelse, skulle faae de saakaldte gode Fundamenter, det vil sige, lære perfect latinsk og græsk Grammatik, saa maae de i Almindelighed have Prygl, ligesom Dyrene, naar de skulle lære at giøre Kunster. Dog kan Lærerens Fortræffelighed ogsaa hielpe. Den gamle Herr Høisgaard var en brav og venlig Mand, og udentvivl selv en god Student, men han var fra Landet, fra en af de lærde Skoler i Provindserne, hvor man formodenlig lærte Alting i hin Tid paa ovenanførte Maade. Denne kunde han nu ikke anvende paa mig, der var et voxent, confirmeret og tildeels dannet Menneske. — Det var mig tungt nok, der havde været Dux et heelt Aar i Efterslægten, og havde været yndet af Eduard Storm, — at komme nu til Herr Høisgaard som fattig Peer Eriksen. Han mødte mig, i Tøfler og dyb Negligee, som han var staaet ud af Sengen, drak sin Spølkomm Thee, spiste sit Smørrebrød i min Nærværelse, og kaldte mig: Han. — Men dette Pronomen betiente han sig dog kun et Par Gange af; thi uagtet al min Bestræbelse efter Ydmyghed, har han dog nok paa mit Blik og mit hele Væsen mærket, at jeg ikke gierne vilde tiltales i tredie Person, saa lidt som Guilielmo i Freias Alter. Det varede desuden ikke længe, før jeg skaffede mig hans Agtelse, ved at vise Kundskaber i flere Ting, og, naar vi oversatte de latinske Digtere, en Sands for Poesie, som han ikke selv havde. Snart var Tønen imellem os, som imellem venlige Ligemænd, og der blev aldrig vexlet et ondt Ord imellem os.

Først maatte jeg læse den hele lange Justinus hos ham, men siden gik det over til Ciceros de officiis, og vi læste første, anden og siette Bog i Virgil. Paa denne Maade var det nu gaaet ret godt med Latinen, hvis han ogsaa havde ladet mig skrive Stil; men — besynderligt nok, derpaa tænkte han ikke. Derimod begyndte vi paa Græsk, og da jeg havde læst lidt meer end *τυπω*, maatte jeg strax til at oversætte Pauli Breve til de Romere

og Corinthier — paa Latin, det vil sige: jeg maatte daglig lære den latinske Version udenad. Dette var et Helvedes Arbeide, — der gjorde mig saa kied og leed deraf, at jeg virkelig læste Romerne og Corinthierne, som Fanden læser Bibelen, og Veien til Examen artium forekom mig saa tung og knuddret, at jeg alt meer og meer tabte Lysten til at vandre den. Hertil kom, at H. ved at fortælle mig Anekdoter daglig om Professorernes Egenheder, om Enkeltes Særheder, hvorledes man maatte bære sig ad, for at hugge sig godt igiennem, etc. — sløvede den barnlige Ærbødighed, jeg havde medbragt for det academiske Institut; saa at Examen tilsidst forekom mig som en Farce, der skulde spilles, og hvori jeg havde en lang og kiedsommelig Rolle.

Saaledes gik det nu i denne Morgentime fra 8 til 9. Men hvordan gik det hele den øvrige Dag? Den tilbragte jeg med at gaae i Haugen og Søndermarken, med at tale med min Moder og Søster, og med saakaldet Mørskabslæsning — det vil sige: med at gjøre mig fortrolig med skøn Litteratur, hvilket netop vedkom mit Talent og min naturlige Bestemmelse. Men jeg be- tragtede det dog altid som en Slags blodig Synd, som et Dag- driveri, og græd tit, fordi jeg ikke havde Kraft nok til at fore- trække Høisgaards latinske Version af Pauli Breve til de Corinthier, for Ewalds Fiskere, Holbergs Comødier og Wessels Kiærlighed uden Strømper.

Men nu indtraf en vigtig Overgangsperiode, som havde stor Indflydelse paa min Tilstand, min Tænkemaade og mine Beslut- ninger: Overgangen fra Dreng- til Ynglingsalderen; Sands og Følelse for det skønne Qvindelige begyndte at udvikle sig, og havde, som alting i Verden, sin gode og sin slemme Side.

Der er intet Spørgsmaal om, at da Christendommen blev indført i Norden, gik meget godt Gammelt tabt med Hedenskabet, men det maatte tabes, for at efterhaanden noget langt bedre kunde vindes.

Saaledes udvikledes nu i mit Hierte en blød Følsomhed, der for en Tid fortrængte den ægte barnlige Sands, den uforstyrrede kraftige Phantasie for den hele Natur, og tildeels den sunde Men- neskeforstand. Det gik mig nu ligesom Don Qvixote, der nød- vendig maatte have sig en Dulcinea i det mindste i egen Indbildning at sukke for.

Først henvendte jeg mig til mine skønne Italienerinder i Galleriet paa Frederiksbergslot — men uagtet de alle smilede mig kiærligt imøde og vare meget deilige — fandt jeg det dog altfor flaut at forelske sig i et Billed af en Dame, der var død for idetmindste halvhundrede Aar siden, og maaskee af Alderdom! Lykkeligviis blomstrede dengang en ung Skønhed, i hvem den halve Byes Ungdom var indtaget. Jeg hørte engang der blev sagt i Spøg: en Skuespillerinde havde alle Folk Lov at forelske sig i; dette lod jeg mig ikke sige to Gange, men forelskede mig dødeligt i den deilige Maria Smidt (siden Mad. Heger), der spillede Dyveke, og Ca-thinka i Peter den Stores Kiærlighedshistorie.

Nu begriber man da, at al min Higen og Tragten gik ud paa at komme paa Comødie saa tit som muligt, og naar jeg havde tiggat et Par Mark af min Moder, løb jeg strax afsted med min lille Kikkert i Lommen; thi Øienglas behøvede jeg alt dengang saa vel som nu, og nu ikke stærkere end dengang.

Saaledes forbandt sig da Kiærlighed og Poesie med Romerne og Corintherne; men det Ene gav ofte det Andet en skiæv Retning; — for det første holdt jeg Peter den Stores Kiærlighedshistorie af Kratter for et Mesterstykke, siden Maria Smidt spillede saa ypperligt deri; og jeg ærgrede mig senere, da jeg læste i et Flyveblad den vittige Spøg i en satirisk Fortegnelse over endeel fingerede Malerier, der skulde sælges: »Czar Peter den Store giver Tragødie-skriveren Kratter et Livfuldt Prygl.« — Nu bleve ogsaa alle Kotzebues Stykker mig kiære, hvori et Par forelskede sædvanlig optraadte i Afvexling med lystige Carricaturer. Det ofte Usande i Skildringerne, affecteerte i Følelsen og tit Skiæve i Tænkemaaden oversaae den 16 Aars Yngling, henreven af den livlige Colorit, det lystige Lune, Vittighederne og det virkelig Rørende, der ikke sielden findes i Situationerne. »En Bog kan have hundrede Feil« — siger Goldsmith i sin Landsbypræst af Wakefield, »og dog behage — en anden kan være uden Feil, og dog kiedsommelig.« Der er intet Spørgsmaal om, at Kotzebue, uagtet han saa tit syndede imod sund Sands, havde mere Lune, Vittighed, Phantasie og Følelse, end Scribe i vor Tid, der, correct og kold, med megen Kunst for det meste varierer det samme Thema, og manoevrerer, ligesom Kunstberidderne, med forunderlig Dristighed i en snever Kreds, med saamegen Smidighed, at han faaer os til at glemme det

indknebne Rum, hvori hans Aand bevæger sig, saa det først er Gientagelsen af hans Stykker, som viser os det Tomme og Kied-sommelige deri.

Hvad der hos Kotzebue fornemmelig skader i hans Stykker, ere Motiverne, som tit ere slette. Ofte kunde et Stykke af Kotzebue reddes, ved at forandre Motiverne. Jeg vil her blot tale om det af hans Dramer, som har gjort meest Opsigt, og først skaffede ham et Navn: Menneskehad og Anger. Det blev opført i Tydskland, i Norden, selv i Frankrig og Italien med stort Bifald. Var det lutter Forblindelse og Smagløshed i Europa, der gav Anledning til dette Bifald? Det var paa en Tid, da Goethe og Schiller blomstrede i Tydskland, og dog behagede det: det var paa en Tid, da Fordom imod den tydske Smag var allerstærkest i Frankrig, og dog behagede det. Hvorfor? Fordi dette Stykke, uagtet alle sine Feil i Motiverne, er af stor Virkning i Compositionen og har mange gode Scener. Det Slette bestaaer deri, at et Fruentimmer, der for ikke længe siden har handlet som letfærdig Skiøge, her fremstilles som en ædel, ulykkelig Character med aandelig Uskyldighed. Det Latterlige deri, at Meinau, med samt sit Menneskehad, strax tilgiver hende, rørt af en slap Sentimentalitet. Men havde det ikke været Digteren let at adskille dette Ægtepar paa en mindre oprørende, paa en mere tilgivelig Maade. Og antage vi nu det, hvor mange smukke Scener er der da ikke i dette Skuespil. Eulalias Forhold i det stille, beskedne Incognito, efter at have mistet Meinau; hans Kiærlighed og bløde Hierte, der skiuler sig i det indbildte Menneskehad. Og nu den joviale Greve, og de fortræffelige Carricaturer Bitterman og Peter.

Jeg anfører dette enkelte Exempel, der kunde anvendes paa meget, ogsaa paa Ifflands Stykker.

Denne Digter gieldte i min Ungdom for at være mere solid, mere naturlig og sanddru end Kotzebue, og det var han ogsaa i nogle af de Dramer, der især hos ægte Kunstdommere havde skaffet ham et Navn. Jægerne er og bliver til alle Tider en ypperlig dramatisk Idyl; ligeledes de to sidste Akter af Pebersvendene, der ere en Goethe værdige. I den gamle Student Wallers Character i Høstdagen, og mange andre Steder viser Iffland sig som en meget god Genremaler. Men han var for lidt Poet, til at skrive mange Værker. Det var ikke friske Bølger,

der flød ud af en rigelig Kastale til aandelig Lædskelse, det var matte Gientagelser af Eet og det Samme. Dertil kom, at Iffland snart blev en Philister; Aanden i de fleste af hans Stykker er en smaalig Ærbødighed for blot Forretningsflid og en evig Hakken paa alt det Dristige og Blomstrende, der vover sig udenfor den almindelige Slendrian. Nogle af hans Stykker see ud, som om en Contorchef eller Renteskriver, der polemiserede imod Poesien, havde skrevet dem. Ogsaa Kiærligheden hakker han sædvanlig paa, og kan aldrig faae den tam og fornuftig nok. Han kunde altsaa i hin Periode ikke behage mig nær saa meget som Kotzebue.

Men en Mand, som var Kiærlighed fra først til sidst, som svømmede i Kiærlighed, og netop fremstillede den paa den Maade, som jeg selv dengang følte den, nemlig den barnagtige, bløde, om jeg saa maa sige Melkebrødskiærlighed — denne Mand, La-fontaine, var min Afgud. Af ham lærte jeg ogsaa først ret at læse tydsk. Det var den første Forfatter udenfor Danmark, som jeg først paa egen Haand rask læste i Grundsproget. Det gik saa det var en Lyst; — ogsaa dette smigrede, behagede og morede.

Paa den Tid skrev Spiess sine Spøgelsehistorier, sine Reiser giennem Jammerens Huler og Elendighedens Boliger. Jeg slugte hans Skrifter med umættelig Graadighed, og intet henrykte mig meer i hiin Periode, end en belle horreur, hvorved Haarene ret kunde reise sig paa Hovedet. Ogsaa gad jeg nok imellem tømme en Viinkande med Veit Weber; men Spiess var dog den rette Mand, til hvem jeg altid vendte tilbage.

Ogsaa i det virkelige Liv søgte jeg at udklække og danne hin Følelse. Der tilbød sig en Leilighed som kaldet. Imellem Kiøbenhavn og Frederiksberg stod dengang Retterstedet ude paa Vesterfælled, ligeover for Værtshuset »den forgyldte Løve«. Steile og Hiul og en muret Galge saae man, i hvilken sidste, efter Siggende, ingen uden Kiøbenhavns Borgere kunde blive hængte; de Andre maatte nøies med een af Træ.

I min spiessiske Rædselsperiode blev just en Synder henrettet. Jeg gaaer en Octobereftermiddag i Søndermarken med min Søster og vor Tienestepige, for at slaae de Vald nødder ned fra de høieste Grene, som Gartnerne ved Indsamlingen ikke selv gad havt Uleilighed med at hugge ned. Pigen var taus, tvær og melankolsk. Det var allerede silde, Solen gik ned, og Tusmørket graanede.

Pludselig sagde hun efter en lang Taushed: »Skal vi gaae ned paa Fælleden og see Synderen, der er rettet?« — »Ja!« raabte jeg; og den Valdnød, jeg havde taget op, slap jeg atter af Forfærdelse ud af Haanden. Der blev ikke talt et Ord meer; vi gik.

Da vi stode paa Landeveien ligeover for Retterstedet, vovede Pigen og min Søster ikke at gaae videre. Men en usynlig Magt drev mig afsted, som Fuglen i Klapperslangens udspilede Gab. Jeg havde endnu aldrig været der; nu sprang jeg over Grøfter og Gierder for at korte mig Veien. Paa den eensomme Fællad nærmede jeg mig Rædselstedet. Solen var gaaet ned, et høstligt Aftensløv laa over Naturen. Jeg vovede ikke at see i Veiret, men stirrede paa den grønne Jord, og det kom mig for, som om Jordklumperne under mine Fødder gyngede som Bølger. Endelig opdagede jeg de sorte Pæle lige foran mig. Jeg slaarer Øinene op! — Et blegt, blodigt Hoved grinte fra Stagen; derunder var naglet en afhuggen Haand. Paa Steilen en hovedløs Krop med nedhængende Arme, uldne Strømper paa Benene. En panisk Skræk betog mig, jeg tog Flugten; det var, som om den Henrettede fulgte mig i Hælene, som om han vilde gribe mig i Nakken. Først da jeg var kommen langt ud paa Landeveien, til min Søster og til Pigen, kom jeg til mig selv igjen.

Min Fader derimod havde ingen stor Spøgelsefrygt, hvilket følgende Historie kan bevidne: En sildig, mørk Aften, da han kom fra sit Qvadrilleselskab og vilde gaae hjem, saae han, idet han gik forbi Kirken, et opsprunget Vindue i Klokketaarnet, der klappede for Vinden. Som Kirkeværge gjorde det ham ondt for Ruderne, der hvert Øieblik stode Fare for at knækkes; han besluttede altsaa kort og godt at gaae derop og lukke Vinduet. Tilfældigviis kom just en Gartnersvend gaaende forbi, hvilken han spurgte i sin sædvanlige Spøgetone, om han vilde gaae med? — Svenden skammede sig vel ved at sige Nei, og fulgte med bekymret Hierte. Først aabnede min Fader Kirkegaardsporten med Slots-hovednøglen; de gik over Kirkegaarden og kom til en lille Bagdør, den eneste, som han kunde lukke op med denne Nøgle. Det gik dog noget vanskeligt, og han sagde: »Vi maae lade Døren staae aaben; thi indenfra kan jeg ikke faae Laasen op.« Gartnersvenden spærrede Døren op paa vide Væg, og de gik ind. Min Fader steeg modig op ad den smalle Trappe; nu stode de i Taarnet, og

han lukkede Vinduet. Men ligesom de skulde tilbage igien, hørte de et forfærdeligt Skrald nede i Kirken. »Herre Jesus!« raabte Gartnersvenden, »nu gaaer det løs!« — »Nei!« svarede min Fader fortrædelig, »nu gaaer det desværre fast. Vinden har slaaet Døren i Laas, og jeg kan ikke lukke op fra den indvendige Side.« — »Ak, Du min Frelser og min Skaber!« raabte den forfærdede Svend og vred sine Hænder, »hvad have vi giort? Hvortil har De forført mig! Skal vi nu blive hele Natten i Kirken?« — »Det var rigtignok ubehageligt,« sagde min Fader, — »men fat Mod! Jeg hører Vægteren raabe nede i Pilealleen; jeg vil kalde paa ham: Kirkegaardsporten staaer aaben. Jeg vil kaste Nøglen ned til ham, saa han kan lukke os den lille Dør op udenfra.« — »Ak,« svarede Svenden, »det gør han vist ikke. Troer De, at Vægteren er saadan en godherttet Nar, som jeg? Han vil bedre vide at tage sig iagt.« — Imidlertid vare de begge stegne op i Taarnet igien, og min Fader kaldte paa Vægteren ud af Vinduet. Men neppe havde denne ved Midnat seet et Ansigt i Kirketaarnet fra det lille Vindue, før han i største Hurtighed smurte Haser. »Det er rigtignok forbandet«, sagde min Fader; »nu maae vi dog prøve, om det ikke gaaer an indenfra.« De gik ned; min Fader stak Nøglen i Laasen og dreiede og dreiede længe forgieves, medens Angstens kolde Sved stod paa Gartnersvendens Pande. Endelig lykkedes det, og Døren gik op. Men et saadant Spring — forsikkrede min Fader ofte siden — havde han aldrig seet, som det Gartnersvenden gjorde, over tre, fire Grave, fra Dørtærskelen af, da endelig Døren sprang op.

Men jeg vender tilbage til mine Skuespilbesøg og min æstetiske Læsning.

Med de Schröderske og Jüngerske Stykker havde jeg giort fortroligt Bekiendtskab. Skiøndt Schröder var solidere end Kotzebue, smagte han mig dog ikke saa godt, fordi han var koldere. Den store Mand var langt mere Skuespiller end Poet. Jünger var mig allerede dengang vel let. Beaumarchais' Figaroer gieldte for Mesterstykker, og jeg lod dem gielde derfor, skiøndt min Phantasie og Følelse altid gik sulten fra det Bord, hvor kun blev — rigtignok rigeligt — serveret med kolde Vittigheder og Intriger, der langtfra ikke ere saa fine, som de længe gieldte for.

Af Ewald spillede man i min Ungdom intet, saa lidet som nu.

Balders Død, sat i Musik af Hartmann, havde man spillet. Dictionen i dette Stykke kan sættes ved Siden af den i Goethes Tasso og Iphigenia. Ikke som om man i Ewalds Balder fandt de fine Bemærkninger, den dybe Menneskekundskab, den modne Kunstnerdannelse, som i Goethes Værker; jeg mener blot med Hensyn til den skønne, begeistrende Følelse, der bevæger sig tankefuldt i originale Billeder, uden rhetorisk Vidtløftighed og Pragt, i et forædlet Folkesprog. En høi Siæl, en kraftig Flugt har den store Lyriker givet stærke Prøver paa. Imod det dramatiske Stof kunde der være meget at indvende, hvis her var Stedet at give en Kritik over Ewaldske Værker.

Wessels Kiærlighed uden Strømper spillede man ofte i hine Dage. Dialogen heri flyder ligesaa let og naturlig, som unaturlig og vanskelig i Harlequin Patriot. Stykket blev altid seet med Bifald, skøndt Folk i Almindelighed ikke forstod Parodien; og — hvad der er mærkværdigt, — skøndt den italienske Componist Scalabrini, der havde sat en smuk Musik til Stykket, ikke forstod et Ord Dansk. Man havde kun saa løseligt oversat ham de enkelte Musiknummere, og fortalt ham Stykkets Indhold. De smukke italienske Melodier, som under naiv Eenfold skiule skielsk Ironie, forene sig ret godt med den nordiske Satire; ligesom Olive og Æddike, uden at flyde sammen, dog sætte en god Smag paa en forfriskende Sallat. Det Bedste var endnu, at Wessel, opdraget i den franske Skoles Lærdomme, havde stor Agtelse for de Mønstre, han, uden at mærke det selv, gjorde latterlig, idet han kun troede at parodierte maadelige Efterlignelser. En saa giennemgribende Ironie maatte naturligviis gjøre stor Virkning. Enhver fandt deri, hvad han søgte, og hvad der dog egentlig ikke var. Men Hovedsagen var der: Spot over fornemme Usselheder, der behænge Skræddernaturen med Purpurlapper, og bryste sig med høitravende Snak.

Til Indtoget havde Thaarup skrevet Høstgildet. I en skøn Idyl skildrer han det danske Bonde- og Sømandsliv, Glæden over Stavnsbaandets Løsning, og Folkebegejstringen i Anledning af Kronprindsens Givtermaal. Stykket har dramatisk Liv, skøndt Handlingen er ubetydelig; den herlige Musik af Schulz sætter alting i et klart og yndigt Lys. Han komponerede kort efter ogsaa Thaarups Peters Bryllup, en værdig Fortsættelse af Høstgildet. Schulz træder i Mønsignys og Gretrys Fodspor;

i yndige originale Melodier rører han Hiertet, vækker Begeistringen og griber det Nationale. I sin Kirkemusik viser han en høj Siæl, fuld af Andagt og Følelse, og skøndt han endnu ikke forstod at bruge de blæsende Instrumenter, saaledes som man siden har lært det af Haydn og Mozart, hører man dog i hans Compositioner den grundige Contrapunctist af den Bach'ske Skole.

Disse yndige Thaarupske Idyller, digtede i et skønt Sprog, fulde af herlige Viser, gjorde et stærkt Indtryk paa mig som Yngling, de Schulziske Melodier endnu mere, og bidroge meget til min Dannelse.

I det Komiske og Lunefulde havde flere fædrelandske Digtere udmærket sig i min første Ungdomstid, og husvalede mit Sind. Virtuosen, Indtoget, nogle Scener i Chinafarerne og i de Vonner og Vanner, af P.A.Heiberg, Dragedukken af Falsen, Gulddaasen af Olufsen morede mig særdeles.

Hvo glemmer Knudsens Spazier i Virtuosen, hans Jøde i Indtoget, hans Snydenstrup i Vonner og Vanner, hans Procurator i Gulddaasen, hans Jacob Skomager i Dragedukken? Det var noget af det Herligste og Sandeste, en comisk Skuespiller har fremstillet. Hvilket Lune, hvilke Characteertegninger, hvilken varm Godmodighed og Naivetet! -- Selv hans Overdrivelser vare sindrige, om end Kritiken ikke kunde billige dem. Gielstrup var af en ganske anden Art; han var kold, skielmsk og ironisk, — den sande vittige Satire; men han forstod dog ikke altid saa godt at forbinde Natur med Ironie, som Frydendahl i sin senere Epoches herlige Kunstnerliv.

Af engelske Stykker fornøiede mig især Bagtalelsens Skole, hvor Rosing var en udmærket Sir Joseph, og Goldsmiths Feiltagelser, hvor Gielstrup var en uforlignelig Tonny Lumpkin. I de fornemme franske Conversationsstykker fandt jeg liden Smag; destomeer i Molières indbildt Syge og hans Gierrige. Særdeles glædte mig de nydelige Syngespil Zemire og Azor, Grovsmedden, Bødkeren, Kongen og Forpagteren, de to Gierrige (hvor Gielstrup og Knudsen brillerede sammen), de to smaa Savojarder, og fremfor alt Deserteuren, et herligt Stof, componeret lige saa skønt af Monsigny, som de to Dage, mange Aar efter, af Cherubini; hvor Knudsen i Michels Rolle viste sit hele varme Hierte.

Heller ikke maa jeg glemme de morsomme italienske Farcer Landsbypigen og de forliebte Haandværksfolk, i hvilke sydlig Muntherhed straalere i den fulde Glorie.

Af Lessing spillede man Minna von Barnhelm og Emilie Galotti. I det første Stykke var Rosing en fortræffelig Tellheim, i Emilie en ligesaa god Marinelli. Det var forunderligt, hvorledes den Mand, der saa tro kunde giengive en Digters ædleste Følelser, med samme Sandhed fremstillede en smidig Hofmands Ondskab og Lumskhed. Men en stor Skuespiller maa, som en sand Digter, ligesaa vel opfatte Menneskenaturens Skyggeside, som dens lyse Side; ellers kiender han kun Mennesket halvt, og kan ikke grundigt fremstille det. Med en uskyldig Piges skønne Uvidenhed kan Kunstneren ikke nøies, naar han skal bringe det vidt i sin Kunst. Uden at begribe det Latterlige, begriber jeg ikke det Høie; uden at forstaae Ondskaben, forstaaer jeg ikke det Ædle; uden at ærgres over Dumheden, morer Vittigheden ei. Derfor spilles Skurke slet af Skurke, Døsmere slet af Døsmere. I det Høie maa et humoristisk Træk ofte give det Mørke en varmere Colorit; og hvor Komikeren slet ingen Sands har for det Høie, mærke vi ham snart denne Mangel af; og kunne, uagtet vor Beundring, ikke holde et Smil tilbage over Molières og Holbergs prosaiske Phlegma; medens vi forbausede følge Aristophanes, fra hans Spas og Caricaturer, i Skyerne, og Shakspeare, fra Stalden i Riddersalen.

Ogsaa Lessing elskede Fleersidigheden, og var ikke blot alvorlig, men lystig. Dette, forbundet med hans klare Forstand og Sandhedskiærlighed, giver hans Værker en egen Velsmag, noget Dygtigt og Nærende; de smage af Kiærnen, af Kilden. Lessing er liberal; det behager ham at fremstille det Høieste og Ædle paa en ligefrem Maade; han hader Koquetterie og Pragt som anden Forfængelighed; og det gjør han ret i. Men Gratien mangler ham som Digter; for det Erotiske har han ingen Sands. Dette giver hans Skildringer noget Frostigt og Stivt; kun ikke i Nathan den Vise, hvor det Erotiske ingen Hovedrolle spiller, og hvor han kunde vise Gratie som Philosoph; thi den besad den vittige Tænkere i høi Grad.

Denne Mangel af Sands for det Erotiske kan man vel tilskrive, at han ikke underlagde Katastrophen i den forresten herlige Emilie Galotti et bedre Motiv, hvilket skader Stykket, og stikker stærkt af til den øvrige Sanddrøthed i Skildringerne.

I min Ungdom følte jeg ikke dette Motivs Svaghed; jeg græd, naar Emilie blev giennemboret af sin Fader (uden at han i Forveien gjør et eneste Forsøg til hendes Redning), for at hun ikke i Kantslerens Huus skal — forføres til Vellyst!

Og alle græd derover; og den norske Digter Zetliz havde ogsaa grædt, og nogle Aar iforveien havt en underlig Scene i den Anledning, under Opførelsen, med en holsteensk Skipper, som ikke havde grædt. Denne brave Mand var gaaet paa Comødie. for at more sig efter Dagens Arbeid, havde altsaa foresat sig at finde Alting lystigt, hvad der forefaldt. At det var et Sørgeespil, at der bestandig blev talt om alvorlige og vigtige Ting, bragte ham hverken ud af sin Formodning, eller sit gode Lune. Han loe af Prindsens Agtelse for Kunst, af Angelos Mordanslag, af Appianis Tungsind, af Marinellis Ondskab. — Zetliz, hvem en ond Skiæbne havde bragt i Holstenerens Nærhed, kunde tilsidst ikke længer udholde denne Latter, men vendte sig opbragt om, og sagde: »Hvad, Fanden i Helvede, leer Han da altid af? Mærker han ikke, det er et Sørgeespil? En alvorlig, vigtig, trist Begivenhed, som rører og bedrøver os? Hvor kan Han da alene, midt i Ulykken, staae der og grine og glæde sig? Skam Sig for en Ulykke! Og forstyr ikke andre Folks Følelse, naar Han ikke selv kan blive rørt!« — Den store phlegmatiske Holstener lod sig imponere af den lille hidsige Normand, taug bumstille, og Stykket blev uden Forstyrrelse spillet til Ende. — Men just i den Scene, hvor Odoardo dræber sin Datter, og Zetliz strømmer i Taarer, falder den ulyksalige Tanke ham ind: »Men hvorfor Fanden leer ikke Holsteneren nu?« Han vender sig om, for at opdage sin Naboes Sindsbevægelse; og da han nu seer Skipperen staae der, blaa i Ansigtet, med et Lommetørklæde i Munden, næsten qvalt af undertrykt Latter, saa brister han selv ud i en umaadelig Skoggerlatter, hvori den Anden istemte, da han ikke længer behøvede at genere sig. Og saaledes endte Stykket, til største Forundring for alle Tilstedeværende, der ikke kunde begribe, hvorfor Holsteneren og Normanden vare saa fornøiede?

Af Sørgeespil blev endnu kun Beverley, en fransk Omarbejdelse af et engelsk Stykke, givet i min Ungdom, og Rosing fremstillede den fortvivlede Spiller, der tilsidst tømmer Giftbægeret, med rystende Sandhed.

Af det Foregaaende seer man, at Melpomene endnu sielden besøgte den danske Skueplads, og at neppe selv eengang om Aaret »Aanden i Harnisk gik over Brædderne.« Den kraftige Normand Nordal Bruun, Forfatter til een af vore skønneste Sange »Boer jeg paa det høie Field,« havde vel endnu i sin Ungdom skrevet to Tragødier, Zarine og Einar Tambeskiælver, i rimede Alexandriner, efter fransk Snit, uden dog at opnaae de franske Værkers Ynde og Ild. Saaledes havde han da kun efterlignet Feilene, og paa Mangelen af dramatisk Handling og Charaktertegning kunde enkelte smukke Steder ikke bøde.

Nu blev i Aaret 1796 Samsøes Dyveke første Gang opført; den gjorde overordentlig Lykke, og fortiente det tildeels. Sigbrith er fortræffelig tegnet. I den raske, ærlige, varme Knud Gyldenstjerne havde Digteren skildret sin egen trofaste Charakter. Christian den Anden er vel skizzeret, uden at Sandheden trædes for nær; Munken, Fru Mønstrup ere interessante, Dyveke elskværdig og rørende. Men hun er for følsom; i store Monologer græder hun bestandig for den Christian, der er intet mindre end en øm Elsker. Man har Medlidenhed med hende, men denne kjøles ved Gientagelsen af een og samme Situation. Hendes Scene med Elisabeth er skøn. Stykket har i Hovedsituationen nogen Lighed med Goethes Egmont. Men hvor forskiellig er den kraftige Clärchen, med sin Tids og sit Lands Colorit, fra Dyveke, der minder altfor meget om de Lafontaineske Romaner.

Et Stykke, der med alt det, havde saamegen Fortieneste, maatte nødvendigviis smage det danske Publikum som et veltillavet aandeligt Maaltid efter lang Faste. — Nyheden udøvede ogsaa sin fortryllende Magt: de gothiske Riddersale, Fiæderhatte, Kaaber, Halskraver og Brystpansere! Alle Rollerne bleve godt spillede. Mad. Rosing var en mesterlig Sigbrith, Rosing, Samsøes Ven, en ægte Knud Gyldenstjerne; og Dyveke fremstilledes af Maria Smidt. Og nu — det sidste Middel, som efter et vellykket Arbeide burde anbefales af alle Poeter, skjøndt det er en haard Kur, — nogle Dage før Opførelsen — døde Digteren!

Stykket gjorde Furore. — Jeg havde læst det, men ikke seet det endnu, skjøndt det allerede var givet flere Gange; men jeg maatte have Taalmodighed, det var mig ikke muligt at faae en Parterrebillet. Jeg havde kun halvtredie Mark, men naar jeg bød

en Siover dem, loe han mig i Øinene, og forlangte 4, 5 Rigsdaler. Jeg var nærved at fortvivle. Tregange vovede jeg mig i Trængselen ved Døren, hvor Sioverne, i den kolde Vinterdag, dampede, som varme Kartofler i en Gryde; tregange stod jeg Fare for at faae Brystet knust og at brække Arm og Been. Med Nød og Neppe slap jeg heelskindet derfra.

Min Ven Winckler vilde ogsaa gjerne see Stykket, men var for klog, til at inklade sig i denne ulige Kamp. Da jeg trediegang var kommen ud af Trængselen, med nedtraadte Støvler og sammenknuget Hat, foreslog han mig, om vi ikke hellere skulde gaae hen et Sted, hvor han havde hørt, at man fik en stor Portion fortræffelig Chokolade for 6 Skilling? Da jeg nu var bleven marode, og reent havde opgivet Haabet om at faae en Billet, fulgte jeg ham resigneret, og trøstede mig med, at der dog var noget Godt i Verden, som man kunde faae for godt Kiøb.

Mod Chokoladen var der heller intet at indvende, den blev bragt os i store Skaaler med Tinskeer i. Rigtignok var Lokalet ikke comfortable, og endnu mindre fashionable. — Da vi traadte ind, raabte Værten, som vi imponerede med vore gode Klæder, til Pigen: »To Lys ind, for det første!« Men de to Lys opklarede en lille smudsig Stue. Just som vi sadde og drak, traadte en Skarnager ind, hvis Eqvipage imidlertid holdt udenfor paa Gaden, og satte sig ved Siden af os. — Uden at tømme vore Spølkummer, stode vi op, betalte Fortæringen, gik og fandt, at Chokoladen dog havde været et altfor slet Surrogat for Dyveke.

Aaret derefter blev Sanders Niels Ebbesen opført. Her fremtraadte alle Skuespillerne i Harnisk, med Hielme paa Hovederne, med Skiold og Sværd, og Alting gik ud paa Krig og Kamp mod tyrannisk Undertrykkelse. Stykket har Værdie. Første og femte Akt betyde ikke meget; i tredie Akt erindres man noget for meget, ved Stig Andersens og Niels Ebbesens Taler, om Antonius og Brutus i Shakespears Julius Cæsar; Niels Ebbesen har nogen Lighed med Götz von Berlichingen; men anden Akt, Slutningen af tredie, og hele fjerde Akt ere fortræffelige. Digteren har vel benyttet en gammel Kæmpevise, i hvilken Scenen mellem

Grev Geert og Ridder Ebbesen dog næsten endnu er bedre, end den i Tragødien.

Omtrent paa samme Tid besøgte en Mand Kiøbenhavn, som gjorde stort Indtryk paa mig, Abbed Vogler, den fortræffelige Orgelspiller. Paa Orgelværket var jeg saa at sige halv opdragen, og endskiøndt min Fader kun havde givet mig liden Underviisning i Musiken, saa elskede jeg den dog overordentligt, og componerede, for egen Fornøielses Skyld, smaae Melodier. Denne Kiærlighed til Musik er i senere Aar mere tagen til, end af, og nogen god Musik daglig, er næsten bleven mig ligesaa uundværlig, som Mad og Drikke. — Det glædte mig uendeligt at høre den herlige Vogler, der spillede saa færdigt og genialsk paa det alvorlige Orgel, hvor jeg kun var vant til at høre Psalmer og fromme Præludier, saa at det endog blev til muntre Fløiteconcerter.

Ogsaa det Maleriske, som Vogler prøvede at foredrage paa Orgel, morede mig. Naar han med begge Armene, midt i den hiertegribende Musik, nedtrykte Tangenterne, for at efterligne Lyden af Jerichos nedstyrtende Mure, saa syntes mig, det var et dristigt Indfald, der ikke forfeilede sin Virkning. Jeg gjorde ogsaa gjerne en Rhinfart med ham, lyttede til Bølgenes Rislen og til Aareslaget. Rigtignok hørte jeg Mange skielde ham ud for en Charlatan; men det var jeg alt saa vant til, at høre udmærkede Mestere udskieldes og hovmestereres af Hverdagsmennesker, der ikke vare værd at løse deres Skoremme. At Phantasien undertiden drev den gode Vogler vel vidt, var dog en almindelig Mening, selv hos de Kyndige og Billige. — Engang havde han spiiist til Middag til Hove paa Frederiksberg, han havde ogsaa drukket godt og var oprømt. Min Fader fulgte ham til Vogns; det var en maaneklar Aften. »Ja, Herr Abbed«, sagde min Fader, idet han hialp ham i Vognen: »Noch scheint der liebe Mond so helle, wie er durch Adams Bäume schien!« »Nei, min Herre!« svarede Vogler temmelig langsomt, i det han steeg op, »deri har Hölty Uret; Maanen har siden Adams Tid betydeligt forandret sig; thi seer De — —« Dermed kørte Vognen bort, og min Fader saae ham aldrig mere.

Herman von Unna blev givet kort derefter, og hvor henrykte mig Musiken i den hemmelige Ret, med hvilken jeg her gjorde første Bekiendtskab!

Min Fader sad ofte ude paa den smalle Slotsbakke, hvorfra man har den skønne Udsigt; der gjorde han Tid efter anden Bekiendtskaber. Blandt andre traf han der engang en stor Mand i en graae Kiøle. Manden havde Bukler ved Ørerne, lille Pidsk i Nakken, Stok i Haanden, tyk Mave, tynd Stemme, levende smaae Øine og vittig Munterhed. Min Fader bragte ham ind med til Frokosten, og det var Skuespiller Bech. Bech kom nu oftere ud til os og bragte sine Døttre med, af hvilke den ene, Eline, var en yndig Blondine, fuld af elskværdig Skalkagtighed og Ynde. Disse Døttre bleve snart min Søsters Veninder. Og jeg — som havde ophørt at sukke for Maria Smidt, da hun givtede sig med Stephen Heger (hvem jeg endnu aldeles ikke kiendte), — jeg som var kommen til den Erfaring ved gientagen Forelskelse, at alvorlig Kiærlighed aldeles ikke endnu passede til mine halve Drengenaar, — jeg lod mig nu nøie med en — om jeg saa maa kalde det — munter Forgabelse i den yndige Eline Bech. — Dersom det er tilladt, at sammenligne det i visse Henseender meest Forskiellige med hinanden, saa havde jeg stor Lyst til at nævne Philine i Goethes Wilhelm Meister, i hvem jeg — nogle Aar derefter, da jeg først læste denne Roman, fandt en frappant Lighed i det Udvortes, i det Characteristiske, Poetiske, med Eline Bech. Tænker man sig nu en uskyldig og sædelig Philine — saa bliver det sandelig et sieldent indtagende Væsen, og det var Eline Bech.

Nu besøgte vi ogsaa Bechs i Kiøbenhavn, og lærte at kiende Moderen, en Kone med Forstand og skarp satirisk Vittighed. Hun var Søster til den for kort siden døde saakaldte gale Busk, en Maler med Talent, og med et indgroet Had til den fornemme Hovmod, som i de Dage ikke endda blærede sig saa lidet. Hvor han kunde, søgte han at ydmyge eller at saare den; og jeg tvivler ikke om, at ofte Ivrigheden og egen Forfængelighed har drevet ham til at gaae for vidt i sine Bestræbelser. Jeg hørte adskillige lystige Indfald af ham. Engang mødte han en ung Officeer paa Gaden; Busk havde Fortougsretten; men den Anden troede dog, at hin skulde vige ham Pladsen. Det skeete imidlertid ikke, Busk blev staaende. »Nu« — raabte Officeren hidsig — »hvorlænge vil han staae der?« — Busk tog ganske phlegmatisk sit Uhr op og sagde: »Jeg har Tid til Kl. 3.«

Engang stod Busk i Ridehuset paa Christiansborgslot, hvor der var Hesteauktion. En Junker var der tilstæde, som Busk ikke kunde lide, han maalte ham oftere med sine talende Øine. Den Anden blev tilsidst vred, og spurgte opfarende: »Hvorfor gloer Han paa mig? Vil Han kiøbe mig?« »Bi lidt«, — svarede Busk rolig — »Hans Nummer er jo ikke raabt op endnu.«

Man fortalte om denne Uglspeil, hans Skiælmeri gik saa vidt — at han engang tog et skullet Faarehoved ind med i Parterret, og opstillede det paa Skranken mellem Parterret og Parkettet (der dengang kun bestod af to Rader Bænke) med Snuden op imod en Cavaleer, som allerede Ewald i sine brutale Klappere havde snærtet — fordi denne Herre, efter Busks Mening, satte Næsen altfor høit op imod Parterret.

Men det gik ei blot ud over Adelen, men ogsaa over Geistligheden, naar Busk troede at finde den skyldige Høflighed tilsidesat. Paa Landet hos en Godseier malede han engang et Dørstykke, der forestillede en Bondestue. Som han sad oppe paa Stilladset, kom Godseieren ind med Stedets Præst, der skulde bedømme Kunstnerens Arbeid. »God Dag, min gode Monsieur Maler!« sagde Præsten. — Det fandt Busk sig i, og sagde tørt igjen: »God Dag!« — Nu betragtede Præsten Arbeidet med et Kienderblik, endelig sagde han: »Ja det er ganske godt! Men veed han hvad, min kiære Monsieur Maler! den Kiste der staaer, den skulde være rød. Forstaaer han mig, Monsieur Maler? Rød skulde den være!« — Nu vendte Busk sig ganske phlegmatisk om paa Stilladset og svarede: »Og veed han hvad, min kiære Monsieur Præst! Den Kiste der staaer, skal F. g. m. være grøn. Forstaaer han mig, Monsieur Præst? Grøn skal den være!«

Imellem Bech og Busk var der ingen god Forstaaelse. Bech var en maadelig Skuespiller, hans bedste Rolle var Chilian i Ulysses von Ithacien. Der havde længe været en Spænding mellem de tilkommende Svogre, men da Bech havde faaet hans Søster, skulde dog Busk op, Dagen efter Brylluppet, og gratulere. Bech modtog ham gravitetisk i Slaaprok, hvorover Busk strax kom umaadeligt til at lee »ved at see Chilian i Slaaprok!« — og dermed var da strax Visiten og Kiærligheden endt.

Det var egentlig blot Damerne, jeg besøgte der i Huset. Manden var ikke efter min Smag; han var ikke meget større

Dramaforfatter end Acteur. En Comødie: »Qvarternen« havde han skrevet blandt flere. Over den skrev en ung norsk Poet Weyer, der døde i sit tyvende Aar, og om hvem Rahbek havde havt store Forhaabninger, følgende Epigram:

At lave Skuespil bør gaae paa lave Skoe,
 Det troe vi gierne.
 Og efter Skoens Maal det Laveste vi troe
 Om din Qvarterne.
 Men gode, fromme Bech! du maa ei kalde os
 For grove Bøfler,
 Der Grunde har at troe, Skomagerdom til trods,
 Du gaaer paa Tøfler.
 Bliv ved, i Herrens Navn, at vandre frem paa dem!
 Men kom for Pokker
 Bag Directionens Ly ei næst herefter frem
 Paa Hosesokker.

Heller ikke hos Rosenstand Goiske, der udgav »den dramatiske Journal«, havde Bech fundet megen Trøst. — »Veed De, hvad man siger om Hansen*?» spurgte Bech engang Rosenstand. »Naa»? — »Man siger, naar man kiæmte ham engang, saa faldt hans hele Action bort.« — »Og veed De, hvad man siger om Bech?» — »Naa«? »Man siger, naar man gav ham en reen Skiorte paa, saa faldt hans hele Action bort.« Hansen havde nemlig den Vane at kløe sig bag Øret, men Bech skudtede sig uafadeligt, naar han spillede.

Bech viste mig sine Manuscripter, og jeg beundrede det Voluminøse i Hæfterne. Jeg skrev ogsaa Comødier af alle Slags paa den Tid: Ifflandske, Kotzebueske, Ewaldske og Wesselske, men gav mig ikke Tid til at skrive saa mange Ark fulde paa een gang. Et Stykke i den Wesselske Smag, Gertrude, var ikke saa galt for min Alder, og jeg har, som en Curiositet, mange Aar derefter, ladet det aftrykke i mit Maanedsskrift Prometheus.

Rahbek havde Bech ogsaa paa Halsen. Denne pleiede at bruge det Motto af Voltaire foran sine Arbejder:

»Pour former une oeuvre parfaite
 Il faudroit se donner au diable.«

* En anden Skuespiller.

Rahbek raadte ham engang at fortsætte Voltaires Vers med den Linie:

»Et c'est ce, que je n'ai pas fait,«

Det gjorde han ogsaa altid siden, paa Trods, og hævnede sig paa Rahbek, ved at recensere dennes første svage Ungdomsarbeide: Den unge Darby.

I det Bechske Huus tilbragte min Søster og jeg mange glade Timer. Moder og Døttre vare livsglade Mennesker; vi toge engang ud i Skoven med dem. Det undrede mig tit, at Madam Bech var saa munter; hendes Vindskibelighed for at skaffe Familien Velstand udstrakte sig ikke blot til at forfærdige Pynt for Levende, men — hun pyntede ogsaa Døde! — dog — det gjorde ikke mere Indtryk paa hende, end naar en Chirurg beskæftiger sig med Anatomie.

Paa Frederiksbergslot, naar vi unge Mennesker kom sammen, spillede vi gjerne Comødie i Spisesalen, og Winckler var med. Vi vilde gjerne have ham med, for hans vittige Munterheds Skyld, og han vilde ogsaa nok være med, for at spøge og more sig med os; men det var ikke af alvorlig Lyst, som hos mig og Eline Bech, for at spille Comødie.

Jeg har glemt at fortælle, at jeg endnu, mens jeg gik i Efterslægten, havde faaet et Privattheater indrettet hos en af Wincklers Skolekammerater, Böttcher, hvis Fader var Forvalter paa det Laurvigske Jernmagasin. I Faderens Fraværelse tillod Moderen os gjerne at spille i de store, rummelige Værelser. Jeg fik en lille Trup samlet af Böttcher, hans Syster, Winckler og et Par Andre, og nu spillede vi for endeel af vore Skolekammerater.

Her viste sig nu ret min Iver for det Dramatiske. Først maatte jeg være betænkt paa at faae en Decoration. Jeg købte mig en Bog Carduspapir og nogle Kræmmerhuse guul, rød og sort Farve samt et Par Pensler i Urteboden. Ni Ark Carduspapir syede jeg sammen til et Bagtæppe, der forestilte en Stuevæg med et Vindue midt paa, hvor under der blev sat et Bord. Tre og tre Ark udgjorde to Coulisser ved hver Side med Døre. Nu bandt jeg Korteskaft og Stænger til Stole, og paa disse Stænger fæstede jeg Coulisserne. Saaledes havde jeg min Stue istand. I denne Stue maatte vi nu spille alting. Det første var: Den politiske Kandestøber, hvori jeg var Herman von Bremen,

det andet: Jeppe paa Bierget, hvori jeg var Jeppe. Hvor Maskineriet svigtede, maatte Phantasien komme til Hielp. Saaledes, da jeg ingen Galge havde at blive hængt i, som Jeppe, hængte jeg mig med Armene i Døren til Tilskuernes Værelse, da den blev lukket op; og da jeg blev træt af at hænge, sprang jeg ned, uden at standse i Scenen eller i Spillet, som om slet intet underligt var foregaaet, hvorved jeg ogsaa reddede Illusionen for Tilskuerne. Winckler var Henrik og Jacob Skomager; men jeg kunde aldrig faae ham til at være ordenlig; han legte med Legen.

Dette gjorde han nu ogsaa, naar vi paa Frederiksberg spillede med Eline Bech, og det var ret yndigt at see den unge, smukke Pige skiende ham Huden fuld, fordi han var »uartig,» det vil sige: fordi han ikke satte sig ind i Rollen, som vi, og spillede alvorlig med.

Til sidst blev Alvoren saa stor hos Eline Bech, at hun virkelig blev Skuespillerinde. Hun debuterede i Herman von Unna som Ida, vandt overordenligt Bifald, og dette bidrog ikke lidet til min følgende Beslutning.

Saaledes studerede jeg da nu til Examen artium et Aars Tid hos Herr Høisgaard, og jeg forudsaae, at naar jeg vilde blive ved paa den Maade (hvad jeg ganske vist vilde, hvis jeg blev ved), saa kom jeg om et Aar ikke længer, end jeg alt var kommen i Aar. Winckler havde for et Aar siden taget Examen brillant og var bleven indkaldt. Dersom jeg havde været sat i Borgerdyden istedet for i Efterslægten, saa havde jeg taget Examen til samme Tid som han. Men min Fader havde som sagt ikke havt Raad dertil, fordi jeg ikke — som Winckler — havde et Sted i Byen, hvor jeg frit kunde være. Saaledes afhænger tit Menneskenes Skiæbne af Smaating. Jeg var i Grunden meget bedrøvet over, at det havde taget denne Vending med mig; men jeg lod mig ikke mærke dermed, ei engang for Winckler. Jeg skrev meget meer et spøgende Heltedigt »Otto« i Anledning af hans Examen, og det Eneste, hvorpaa maaskee en Menneskekiender vilde mærket Forstemtheden (dog aldeles fiernet fra al Misundelse), havde været den tvungne Lystighed, der var Tonen deri. Digtet var skrevet i ravgale Hexametre, der alle humpede afsted paa fem Fødder, og begyndte saaledes:

»Jeg er en Mide, og dog jeg en Hval tør besyng.
 Dristig jeg er, jeg kan vente at udlees, at haanes.
 Udleer mig ikkun og haaner mig! intet jeg agter;
 Freidig jeg vandrer paa denne saa slibrige Bane.
 Musa! besiel mig, du give mig Villien og Evne,
 Saa at mit Qvad kan opstige til Himmelens Skyer.
 Ei er jeg Ewald, og ei er jeg Klopstock, ei Pope,
 Og dog alligevel vover jeg ham at besyng;
 Kald det Forvovenhed, Frækhed, og hvad I behage,
 Intet anfægter mig, freidig jeg Sungen begynder.«

Og nu fortælles der da, hvorledes Helten Otto laa i Morgenrøden paa sit Leie, og tvende Væsener stode ved hans Hovedgierde og søgte at bemestre sig ham; den ene Flid, den anden Frygt. Endelig seirede Fliden, »sig Frygt trak tilbage,« Helten sprang op og gik, Skialden fulgte ham:

»Længe han vandred ad lige, ad krogede Veie,
 Endelig standsed han, jeg saae ham aabne et Paulun,
 Did gik han ind, og jeg sneg mig behændigt bagefter
 Ind i en Sal, som var mørk og med Stænger forvaret.«

Dette var Consistorium, hvor Examen blev holdt, og nu kom der en spøgende Beskrivelse af Pedellerne og af Professorerne, som examinerede Helten Otto, indtil det var forbi, og »Tykkerten« (en af Pedellerne) aabnede en Foliant og skreg: »Præceteris!«

Dette Præceteris stod mig nu selv saa fiernt i mine daværende Omstændigheder, at det forekom mig som uopnaeligt; flere Gange besluttede jeg at holde op med at studere, men havde dog ikke Mod til at afbryde. Endelig en Dag, jeg mindes det meget vel, just som jeg sad og repeterede den latinske Version til Pauli Romerbrevs 2det Capitel, 26de, 27de, 28de Vers — lagde jeg bestemt Bogen hen, gik til min Fader, erklærede ham, at jeg vilde, som man kaldte det, »gaae til Theatret«, hvis han tillod det, at jeg haabede der at gjøre min Lykke og snart spare ham for alle Udgifter. Han tillod det strax.

Min Fader taleden nu med Overhofmarschallen, siden Overkammerherre Hauch, og han bestemte mig en Dag, jeg skulde komme til ham. Nu pyntede jeg mig, saa godt jeg kunde, og min Moder laante mig en Guldring, som jeg skulde have i mit Halstørklæde efter den Tids Mode. De lange sorte Haar bleve pænt flettede

og stukne op i Nakken med en lille Kam. Af falsk Undseelse sagde jeg ikke min Søster, hvad jeg havde isinde, før hun fik det at høre af Andre; det fortrød hende lidet; thi hun havde hidtil været min Siæls Fortrolige, og jeg havde intet fordulgt hende.

Overhofmarschallen havde ofte seet mig løbe omkring paa Frederiksberg som en halvvoxen Dreng, og undrede sig formodenlig over, at denne Dreng allerede i sit syttende Aar vilde agere Cavaleer, Helt og romantisk Elsker. Han forestillede mig alle de Vanskeligheder og Besværligheder, som der vare ved Standen; men der hialp intet. Han sagde mig, at jeg i Førstningen kun vilde faae en meget ringe Gage. Det brød jeg mig aldeles ikke om. Da jeg dog i min Samtale med ham maaskee røbede noget Aandeligt og Usædvanligt, lod det tilsidst, som om han nok havde Lyst til at prøve mig. Men han sagde: Jeg maatte først, fremfor alting, lære at dandse og fægte, og gaae med Handsker, da jeg havde alt for røde Hænder; Rosing vilde han give mig til Instructeur.

Det var just det, jeg ønskede. Jeg ilede strax hen til Rosings, ringede paa, og han kom selv og lukkede op. Jeg sagde ham, hvad jeg vilde; han indlod sig i Samtale med mig, betragtede mig med Kienderøine, og jeg blev glad, da jeg i dem troede at spore Tilfredshed. Som Dommer og Kunstforstandig havde jeg endnu aldrig hørt ham tale; jeg havde kun før hørt ham sige Andres Tanker, nu mærkede jeg, at han selv var veltalende og tænksom, en Mand med Charakter; fiin, uden Falskhed, med Selvfølelse, og dog beskeden. At han ved Daglyset saae ældre, blegere ud, havde nogle Rynker, og istedetfor den sædvanlige Pynt paa Skuepladsen gik her i en simpel graa Kiole, det gjorde mig ham kun mærkværdigere. Hans Øine vare ligesaa smukke som paa Theatret, ja endnu smukkere; thi i Frastanden ved Lys kunde man ikke see deres sieldne blaa Kiærmindefarve.

Som det nu gaaer, at Mennesker, der sympathisere, snart blive fortrolige, saa skeete det her; og neppe havde jeg besøgt ham et Par Gange, saa opstod det smukke Forhold mellem os, som mellem Lærer og Lærling, ja næsten som mellem Fader og Søn.

Rosing fandt, ligesom Marschallen, at jeg trængte til ridderlige Øvelser; jeg fik en Fægtemester, en Dandsemester og en Syngemester.

Den gamle Fægtemester Ems var en lang, godhiertig Hugaf, en Preusser fra Frederik den Andens Tid, der forstod sit Haand-

værk. Det morede mig nok at lære Vaabenbrug af ham; dog holdt jeg mere af at hugge med Sabel, end at stikke med Kaarde. Det forekom mig langt mere heroisk, ærligere, mindre grusomt. Fægtningen med Kaarde forekom mig lumsk, snigmordersk. Jeg skulde da skuffe min Fiende, for uformodentlig at give ham Banesaar; her gjorde Smidighed og koldt Blod Udslaget. Med Hugningen kunde man gaae kraftigere, hæftigere tilværks; og mig tyktes, naar man sloges, skulde man være vred; thi rolige Folk skulde være fornuftige, og fornuftige Folk skulde holde Fred. Jeg troer ogsaa endnu, at hverken Achill, Siegfried, Stærkodder eller Palnatoke have stukket, uden med store Spyd. De have hugget med Sværde, som Thor med Hammeren Miølnir. Kaardesticket er en Tidsel af den nyere franske Skole; og jeg haaber, at selv hverken Guesclin eller Bayard have betient sig deraf.

Min Dandsemester var Herr Dahlén og siden Herr Berg. Ligesom jeg hos Ems havde foretrukket Hugget for Sticket, saa foretrak jeg her Menuetten for Engelskdansen. Menuetten lærte mig ædle Stillinger, og at bevæge Legemet med Ynde; den forekom mig at være en stum Kiærlighedscene, hvori Ynglingen og Pigen nærme sig hinanden længselsfuldt, skilles derpaa frygtsomt og beskedent ad, komme igjen, række hinanden Haand, omfavne hinanden flygtigt, flyve atter fra hinanden, hilse derpaa fremmed og høfligt, — og staae paa samme Sted, som da de begyndte; som det i de fleste flygtige Forelskelser er Tilfældet. Engelskdans lærte jeg ikke; at valse kunde jeg ikke taale; og saaledes har jeg da — mærkværdigt nok — aldrig i mit Liv dandset med en Dame paa et Bal.

Syngemesteren var Herr Zinck, en ærlig, lunefuld Tydsker, god Claveerspiller, grundig Theoretiker af den Bachske Skole; ogsaa som Componist har han beviist Talent og Følelse. Men til Syngemester for unge Sangere og Sangerinder var han altfor theoretisk. Der blev snakket for meget og siunget for lidet. Hans Stræben, at gjøre alting populært ved Definitioner, kostede megen Tid. Og naar han gjorde de unge Sangerinder begribeligt, at ethvert Menneske har de naturlige Nodestregger ved Haanden (nemlig Fingrene), og at man blot behøver at sætte den høire Haands Pegefinger over, eller mellem, eller under en Finger paa venstre Haand, for at

tydeliggjøre sig hvilken Node man vil, saa kunde vi Andre ikke bare os for at lee.

Siden fik jeg en italiensk Syngemester, Ferretti, som havde en god Methode, og hos hvem jeg gjorde nogle Fremskridt. Han kunde godt lide mig; men han kunde ikke lide, at jeg undertiden forsømte ham, naar jeg i Sommerheden skulde gaae ud af Porten til ham paa Østerbroe, hvor han boede i eller ved Siseboden. Derfor sagde han paa sit halvtyske Patois: »Ah Olanslagero! magno ingenio, aber faulenzler!« Undertiden vilde han opmuntre mig, med Udsigter til større Gage, og sagde: »Singe Sie, solle Sie Geld kriege.« Engang kom vi paa Tale om den nordiske Mythologie: »Ah,« sagde han, »da haben Sie ja nur Othinus und sine Frau, und weites nichts!« Nu krammede jeg al min nordiskmythologiske Viisdom ud, og troede ret at ydmyge hans Uvidenhed; men med et kiærligt Fadersmil lagde han kun Haanden paa min Skulder og sagde med et Bifaldsniik, som om jeg havde været til en Examen hos ham: »Bravo Olanslagero!« Det var en meget godmodig Mand, kæmpestor, med en lang, sort Pisk ned ad den graae Kiøle. Hans Datter Doris, allerede noget til Aars, og hans gamle Kone, med en lille Hund i Skødnet, sadde i Sideværelset, i den mørke Skygge, og applauderede, naar man sang.

Det gjorde ham ondt, da jeg forlod ham. Siden fik han fat paa Foersom og vilde danne ham til Sanger, men da Foersom heller ikke vilde det, og foretrak at blive Skuespiller, blev den heftige Neapolitaner vred, og raabte tilsidst forbitret: »Nun so gehe Sie, gehe Sie, und werde Sie uno miserabile Comediante!« Før end den Tid havde Foersom hiulpet ham ved adskillige Leiligheder. De gik engang hen sammen at see paa Værelser. Paa Gaden, ovre paa det andet Fortoug, stod der et fattigklædt Fruentimmer, men ingen Betlerske. Til hende skrævede Ferretti gravitetisk hen over Gaden, og trykkede hende en Kobberskilling i Haanden. Hun blev stødt og vilde ikke have den, men han troede, det var Beskedenhed, vinkede høimodig med Haanden, og gik videre. Nu kom de ind i et Huus og saae paa Værelser, hos Folk, som boede der endnu. Ferretti traadte med bedækket Hoved midt ind i Stuen, og betragtede med et stolt Smil den lille Leilighed. Derpaa sagde han: »Für ein Bauer ist es zu viel; für ein Burger ist es genug; für il Professore del Ferretti ist es zu wenig.« Og dermed gik han igien. — Det

var ellers, som sagt, en særdeles venlig Mand, flittig og duelig til sit Arbeide; men Neapolitaner-Naturen kunde han ikke fornægte,

Jeg havde nu for det første ikke andet at gjøre, end at gaae paa Syngeskolen og at synge med i Chorene. Det var et meget morsomt Arbeide. Jeg lærte saaledes ogsaa at kiende Theatret paa Vrangen, og i Førstningen gik det mig med det, som i min Barndom ved Besøget, da jeg foretrak Ulfeldtsplads for Frederiksbergbakke. Musikken har jeg altid, næst Poesien, elsket høiest af alle Knuster, og her svømmede jeg i Musik af Monsigny, af Gretry, af Schulz og Kuntzen, Paesiello, Cimarosa. Publicums Øre var dengang endnu ikke forvænt, det trængte ikke slappet til at rystes af en Støi, hvori Melodie og Character saa ofte vige for overdreven Pragt i Harmonien, hvor kun lidenskabeligt Skraal gjør Effect. Dengang gjorde endnu Hiertets blide Stemme sin Virkning; man fandt ikke den herlige Schulz flau, og — skøndt anden April 1801 endnu ikke havde begejstret Folket for det Heroiske, følte man dog med Nationalkiærlighed det Idylliske og Idealske i »Høstgildet« og »Peters Bryllup«. Men det var ogsaa Rosing, som var Halvor i disse Stykker, og han tvang Tilskuerne til at føle med sig. Han vilde det endnu, hvis man saae og hørte ham. Thi jeg vil ikke gjøre Tiden bedre, end den var; enhver Tid har sine Feil og sine Fuldkommenheder, derfor bør altid den foregaaende Tid deels lære, deels advare den anden. Mozart kiendte man endnu slet ikke til, skøndt det alt var 12 Aar siden han døde. Deri var Italienerne Skyld, som misundte ham. Al den dumme Snak om, at den melodirigeste af alle Componister var umelodiøs, at han havde skrevet sin Musik for Orchestret og ikke for Sangerne, blev bragt herhid — og troet! Ja det hjalp ikke, at man opførte hans *Così fan tutte*, Musikken blev slagen i Hartkorn med anden italiensk Musik. — At Stykket var under al Kritik, kunde Enhver bedømme, at Musikken er guddommelig, kunde kun faa mærke — og dette himmelske Mesterstykke blev pebet ud! Omtrent 30 Aar derefter søgte jeg at redde det Meste af denne skønne Musik ved det dristige Foretagende, at underlægge den en anden Text. Enkelte Tilskuere, der vel deels havde historisk Efterretning om *Così fan tutte*'s foregaaende Skiæbne, deels havde et Horn i Siden paa mig, vilde begynde, hvor Forfædrene slap; men Bifaldet vandt overhaand, Stykket blev flere Gange opført for fuldt Huus; og skøndt naturligviis et saadant Arbeide,

hvis hele Stræben gik ud paa at redde et andet Kunstværk fra Nonsens og Forglemmelse, ikke kunde have noget betydeligt eget Værd, vilde dog vist mange Musikelskere endnu fornøie sig ved engang imellem at høre Mozarts deilige Musik med Ord til, der ikke forstyrre Følelsen, men ledsage og udtale den.

Dersom jeg ikke tager feil, bidrog ogsaa en anden Begivenhed til at forstemme Publicum første Gang Stykket opførtes. Elskerne i Stykket skulde gaae hen og klæde sig om, for at narre deres Elskerinder til at troe, de nu vare andre Mennesker. Disse Elskere spilledes af Frydendahl og Qvist. Frydendahl tog feil og klædte sig for tidligt om, Qvist gjorde efter, hvad han saae Frydendahl gjøre. Da de nu kom og vilde ind paa Scenen, gjorde Regisseuren dem opmærksomme paa deres Feiltagelse. Frydendahl blev ganske forstyrret i Hovedet, trak i Maskinmesterens Commandosnor, og raabte: »Lad gaae ned!« Han meente nemlig Teppet for Tilskuerne. Men Maskinfolkene oppe paa Loftet troede, der skulde changeses, og Stuen, hvori Knudsen stod og spillede, forvandlede sig til en Skov; hvorpaa Knudsen, der — besynderligt nok — troede endnu at kunne vedligeholde Illusionen, raabte: »Hvilket Kogleri!« Parterret skoggerloe, og nu maatte man begynde forfra igien.

Jeg fik ikke blot Vrangen at see af Theater og Skuespillere, men ogsaa af Digtere. Thaarup og Baggesen vare blevne Theaterdirecteurer, hvortil de aldeles ikke vare skikkede, saameget meer, da de ikke blot skulde være Censorer, men ogsaa, med Walterstorff som Chef — administrerende Directeurer; Hauch havde trukket sig tilbage i disse Aar. — Baggesen var ellers i denne Post behageligere end Thaarup. Han havde ingen Ambition, hvad Administrationen angik. Han besøgte os paa Theatret i sin gule Kawai, hvor bag ved det indbrændte Mærke af et Strygjern tydeligt viste, at man engang i Hast havde brugt denne Kawai til et Strygeklæde. Han tog altid megen Tobak. Jeg mindes godt den første Dag, han besøgte os, og Saaby ikke kunde blive færdig med at rose Billedet paa hans Snustobaksdaase, hvilket forestillede hans første salig Kone, Sophie, som han selv havde malet. Hvor intet æggede Baggesen til Misundelse og Skinsyge, var han godlidende og morsom. Han misundte ingen her, lod Rosing og Schwarz raade, og morede sig selv med at spase over det Hele i nogle Vers, som

han i senere Aar har ladet trykke. — Thaarup var meget fornem, alvorlig og hovmestererende. Han troede, at han forstod Alting ypperligt. Naar han oppe i Foyer'en havde Noget at sige en af de Yngre, saa vendte han ham sædvanlig Ryggen, knyttede Næverne, lod Pegefingrene staae i Veiret, pustede først et Par Gange, derpaa fæstede han sine Øine paa Madame Rosing eller Rosing, om de vare der tilstæde — hvis ei, paa en anden Ældre, — for at iagttage deres Bifald, eller mulige Beundring over hans Tale — og derpaa holdt han Talen til den, der stod bag ved, og som gjerne gik bort, før han var færdig.

Han havde især meget travlt med at besørge Dragterne til et Syngestykke Eveline, hvori alle Choristerne bleve klædte i fine hvide Casimirsbeenklæder. I Baggensens Fraværelse sørgede han ogsaa for Dragterne til Erik Eiegod; de danske og julinske Helte bleve spændte i Harnisker af uægte Sølvmoer med Guldgalloner.

Paa Erik Eiegod var mange Prøver; først i det harmoniske Selskabs Sal i Viingaardstræde. Det fornøiede mig at see Kunzen, der virkelig var en udmærket Componist, sidde der mellem alle de Mennesker, der nu skulde forene sig til at fremstille hans Værk. Saa ung jeg var, følte jeg dog, at Stykket selv kun havde meget lidet af den nordiske Kraft og Colorit. Det kunde allerede en blot flittig Læser og Beundrer af Ewald mærke. Naar Julinerinderne sang:

Ingen Lænker os betyng,
Kiøl Din Hævn i Blod!
Og i Døden skal vi syng
Eiegod!

Saa kunde jeg ikke forene den i Blod kiølte Hævn med Eiegodheden; og at de skulde sige det paa Dril, for at ærgre Erik, i det Øieblik de tryglede om Tilgivelse, kunde jeg heller ikke begribe. Naar den gamle Uller — som jeg holdt meest af — til Slutning sang:

I Vintren af hundrede Aar,
Jeg takker Dig varmest af Alle, —

saa fandt jeg det at være Selvroes, upassende for en ædel Gubbe, — men naar han sang:

Maaskee jeg, før Solen nedgaaer,
Skal hilse Dig ung i Valhalla!

saa trængte sig en Taare i mit Øie, og jeg fandt Tanken skøn. At Uller, som en Vender, ikke bekiendte sig til den nordiske Lære eller troede paa Valhalla, undgik mig, ligesom det var undgaaet Digteren, der overalt, saavel her, som før i sin Holger Danske og i Alting tydeligt viste, at han aldrig havde studeret gammelnordiske Sæder eller nordisk Historie.

Kunzens herlige Viinhøst blev ogsaa spillet, og hans lille muntre Stykke Hæmmeligheden. I begge var Knudsen uforlignelig som Degnen og Birkedommeren. Jeg saae endnu Gielstrup i sin bedste Tid spille Jeppe paa Bierget, Sadelmageren i Kun sex Retter, og med Knudsen en af De to Gierrige i Gretrys Syngespil m. m. I Paesiellos Landsbypige viste Frydendahl alt, at han med Held havde studeret de burliske Italienerne paa Hoftheatret. Hans Kone (forrige Mad. Berthelsen) havde af Naturen en af de skønneste Syngestemmer, jeg har hørt; men den var ikke uddannet nok ved Kunst. Hun havde ogsaa (hvad ikke altid er Tilfældet hos gode Sangerinder) en deilig Talestemme, desuden et deiligt Ansigt og munter Godmodighed, men forresten intet betydeligt Talent, og en lille, undersætsig Figur.

Schwarz var en ypperlig værdig Fader. Han havde et skönt, talende Ansigt og et godt Organ. I yngre Aar havde han viist ligesaa meget Lune i lystige Roller, som nu Følelse og Værdighed i de alvorlige. Men Helt kunde han ikke være, skøndt nok Niels Ebbesen, der ikke skiller sig meget fra den borgerlige værdige Fader.

Mad. Preisler havde udspilt sin Rolle for Theatret og for dette Liv, da jeg kom. Jeg mindes heel vel en varm Sommerdag, da jeg med en stor Mængde Mennesker trængte mig op i en Stue — jeg troer paa Hiørnet af Klosterstræde, hvor hun laa Liig — og hvor Capitain Egede, en smuk midaldrende Søofficer, stod tankefuld i en Krog i Vinduet.

Den som tiltrak sig min største Beundring, ved Theatret, som jeg elskede med Ynglingens hele Varme, som især var den, der havde draget mig til Skuepladsen, og hvis Omgang og Fortrolighed jeg glædte mig endnu mere over, end over Kunsten selv — til hvis Forestillinger jeg nu havde fri Adgang — det var Michael Rosing. Rosing var en sand poetisk Skuespiller; han besad Begjæstring, Phantasie, Følelse, Forstand, Smag, i en sielden Grad.

Han var en Normand, og med al Verdenskundskab og Fleersidighed beholdt han den stærkeste Kiærlighed for sit Fædreland og alt det Gammel-Nordiske. Jeg har i Talma fundet Lighed med ham; Talmas Talent var mere uddannet i det Tragiske, hvilket Rosing sielden havde Leilighed til at øve, men han stod vist ikke tilbage for hin i tragisk Genie, saalidt som i rask mandig Værdighed og Ild.

Han var født i Røraas ved hint melankolske Kobberværk mellem Sneefieldene, en afsides øde Vraa. Her var hans Fader en fattig Præst. Som Dreng kom Rosing i Trondhiems Skole. Han havde en deilig Discantstemme, og sang med høi Begeistring i St. Olafs Kirke, i det store Chor, som endnu er levnet Efterverdenen; Rosing levede med sine Phantasier i Sagaernes gamle Tid. Den siden saa navnkundige Statsraad Treschow, — der først døde for nogle Aar siden, efter et sundt og kraftigt Liv lige til sin Dødsdag — havde for 60 Aar siden været Rosings Rector i Trondhiem; men Treschow kom meget ung til dette Embede, og var kun sex Aar ældre end hans Lærling. I Videnskaberne udmærkede Rosing sig ikke; han drog til Kiøbenhavn, blev Student, gik paa Comødie, forelskede sig i Jfr. Olsen, sin tilkommende Kone, følte sit Talent vaagne, og paa Grund af sin Syngestemme blev han antagen ved Theatret. Men nu maatte han finde sig i at leve et heelt Aar uden Omgang med Landsmænd, for at aflægge den norske Accent, hvilken han som en Thrønder havde i stærkeste Grad, og heller aldrig aldeles aflagde; men den klædte ham godt, da den var mildnet og sammensmeltet med Omgivningens Tale. Han debuterede i Orosman i Voltaires Zaire, en Oversættelse af Lodde i slette, slæbende Alexandriner. Imidlertid gjorde han strax Lykke. Jeg har ofte hørt ham selv spase med de slette Vers i den danske Oversættelse, hvormed han optraadte:

»Dydzirede Zair'! jeg mig forpligtet finder,
Før Ægteskabets Baand os evigen forbinder,
Som en ret Musselman at sige Eder her,
Hvordan min Kiærlighed til Eder sindet er.«

Af ingen Skuespiller har jeg seet Kiærlighed til Qvinden fremstillet saa dybt, saa sandt, saa yndigt rørende, som af Rosing. Deraf kom det, at man i ethvert Stykke, hvori der var en Kiærlighedsscene, som var mulig at gjøre noget af, kunde være vis paa

en skøn Nydelse, naar Rosing spillede Rollen. Meget af hvad man ellers kieder sig over og finder flaut, blev poetisk ved den Maade, han tog det paa. Aldrig overlod han sig til tom, høirøstet Declamation, til egoistisk Forfængelighed; han levede og aandede i den tilbedte Gienstand, med sit svømmende blaa Øie fæstet paa hende, glemte han sig rent over hende; men Tilskuerne glemte aldrig ham.

Og nu hans fortræffelige Almaviva i Figaro, hvor han viste sit Genie ved netop at fremstille det Modsatte af sin naturlige Følelse: den kolde, hierteløse Leflen af en Junker, der begynder at gaae i Frø, men med al Hofmandens Politur. Denne Finhed viste han endnu større, sublimeret til en lumsk hemmelig Gift i den gyselige Marinelli, af hvis Iisbryst blot undertiden Helvedesluen slog ud, som Flammen af Hekla i en bælmørk Vinternat. Og nu hans ypperlige Grev Geert i Niels Ebbesen, hvori hans hele Væsen og Adfærd lod os ane det Genie og den Aandsørvægt, der først bragte Geert til Hovmod og Menneskeforagt og derpaa styrtede ham i Afgrunden. Naar Rosing sagde: »Der ligge de nu, ubekymrede for, at de imorgen føres til Slagterbænken! Og dig, Menneske, skulde jeg agte? Før din Skyld opgive et Værk, som Verdens Krønike maa beundre? Slaver! Blot skabte til at adlyde en blind Drift, — til at slagtes kunne I være gode nok;« — saa bragte han os til at føle Medlidenhed med den forblindede Geert, hvis store Gaver gik tilgrunde, fordi han savnede Kierlighed. Og hvorledes kunde han da røre?

»Wer die Liebe nicht liebt, den kann die Liebe nicht lieben,«

siger Lavater. Det kolde Had, den hierteløse Foragt kan aldrig røre, den kan kun oprøre. Men Rosing, ligesom Talma, følte, at der i alle store Menneskeevners Dyb ligger en vis slumrende, om end ikke sig selv bevidst Kiærlighed. Vistnok arter den sig som Selvkiærlighed, men jo mere Genie en Mand har, des mere optager han af Andre i sig selv og elsker tilsidst — uden ret at vide det — ikke blot sig selv i hele Verden, men hele Verden i sig selv. Han troer at være Tidens Organ — og han er det jo ogsaa, naar han er stor; thi Mandsstorhed og Aandsstorhed følger desværre ikke altid med moralsk Fuldkommenhed og Klarhed i Siælen. Denne slumrende Følelse rører, naar vi see den vaagne

i vigtige Øieblikke. Saaledes ligger der i Geerts Indignation over Menneskesvagheden en dyb Utilfredshed over, at Mennesket ikke er mere, hvad det burde være, og det rører, fordi det træffer ham selv. Det har noget Dybtrørende at see en stor vildfarede Kraft gaae tilgrunde. Hvad er mere rørende, end naar Napoleon, idet han frasiger sig Thronen, mellem de gamle Helte, omfavner Ørnen og kysser den til Afsked? Denne Følelse vidste Rosing paa en forunderlig Maade at vække; deri lignede han især Talma. Ogsaa vor Ryge have vi seet stærkt vække slige Følelser i Hakon Jarl og flere Steder.

I Knud Gyldenstjerne i Dyeke gav Rosing Torben Oxes trofaste Broder, Sigbriths ædle, skaansomme Fiende, overmaade skiønt. Her mindes jeg en Anecdote, som jeg vil fortælle, da den baade bidrager til Rosings og Rahbeks Characteristik.

Rahbek maatte altid have en Dame, som han kunde være ulykkelig forelsket i; dette satte ham i hans ledige Timer i en elegisk Tilstand, der var ham kjær, men som han dog aldrig besværede sine Venner med; thi blandt dem var han ved et Glas Viin stedse vittig, og fortalte gierne spøgende, hvad han ellers havde hørt og oplevet. — Rahbek forelskede sig da strax i sin første Jfr. Olsen, der snart blev Rosings Hustru. Rosing var hans Universitetsven, Rahbek kom i hans Huus og havde altsaa her saavel som i Skuespilhuset Leilighed nok til at nære sine Følelser. Disse vare nu, som alle vide, der have kiendt Rahbek, saa platoniske og super-petrarchiske, at de aldrig i mindste Maade kunde forurolige Nogen. Rosing var en meget smuk Mand og elskedes inderligt af sin Kone. Men derved indtraf nu det komiske Forhold, modsat det sædvanlige, at det var Rahbek, som blev skinsyg paa Rosing, og som en Følge heraf var han noget mere tilbøielig til undertiden at dadle ham, end han ellers vilde været. Hertil kom, at de vare af forskiellige Skoler. Rosing havde dannet sig selv; Rahbek beundrede den afdøde Skuespiller Rose, og havde af Schröder, Jünger og Iffland faaet Smag paa den borgerlige Idyl med dens fine Skatteringer. Til Rahbeks høieste Beundring spillede ogsaa Madam Rosing ypperligt i dette Slags Stykker. Det mere Heroiske, hvad der krævede rigere Phantasie og stærkere Følelse, havde Rosing langt større Sands for; men det laa ikke saameget i Rahbeks Sphære.

Da man nu skulde spille Dyveke, og en god Ven spurgte Rahbek: »Hvordan troer Du, at Rosing vil spille Knud Gyldenstierne?« svarede han i ondt Lune: »Som en rasende Jacobiner, hvem Christian den Anden strax vilde ladet halshugge, hvis han var traadt frem for ham saaledes.« Dette Svar bragte den gode Ven Rosing, der slet ikke blev fortørnet, holdt gode Miner og spurgte Rahbek, da de atter saaes, om han havde Lyst til at overvære Prøven paa Dyveke, og om han saa vilde sige ham, hvis der var Eet og Andet, han ønskede anderledes? Rahbek tog med Glæde imod dette Tilbud. Prøven gik fortræffeligt, og Rahbek var fuldkommen vel tilfreds. Da de gik hiem sammen fra Prøven, sagde Rosing smilende: »Syntes Du ogsaa vel om min Knud Gyldenstierne?« — »Fortræffeligt!« — »Jeg har altsaa dog ikke spillet den som en rasende Jacobiner?« — »Naar Du«, svarede Rahbek, uden at blive forlegen, »faaer et Fingerpeg, saa har Du alt, hvad Du behøver.«

Førend jeg endnu blev ret bekiendt med Rosings og kom som daglig Omgangsven i deres Huus, omgikkes jeg nogle unge Mennesker ved Theatret. Den raae Tone, der herskede mellem dem, mishagede mig meget. Imidlertid kunde en Yngling let lidt efter lidt bleven fordærvet, hvis ikke min gode Engel havde vaaget over mig. Hvad der især i det Aars Tid, jeg tilbragte paa denne Maade, beskæftigede mig, var Billardspillet. Winckler og jeg havde selv lært os dette Spil paa en besynderlig Maade. Paa Frederiksbergslot stod i vor Barndom et Billard i det skønne Billedgalleri ved Siden af Spisesalen. Her gav vi os nu til at spille saa godt vi kunde, uden at noget Menneske sagde os eller viste os det mindste tilrette. Vi vidste blot — og det er ogsaa Qvintessentsen af Spillet — at man skulde støde den ene Kugle i Hullet med den anden. Nu toge vi hver sin Queue (thi Masserne forekom os altfor spinkle, og kunde let brækkes), og stødte nu paa Kuglerne — med den tykke Ende naturligviis — det bedste vi kunde. Saaledes vænte vi os til at gjøre alle Baller med Tournée, til Forundring for vore Medspillere, da vi kom til Byen. Winckler, med det skarpe Blik, den sikke Haand, blev snart ligesaa udmærket til at spille Billard, som han i sin Barndom havde været i at kaste med Steen efter Vald-nødder, Fugle — og undertiden efter mig. Han blev den bedste Billardspiller i Byen; siden kom hans Behændighed ham til større

Nytte som Anatom og Chirurg. Jeg selv drev det ikke vidt i Billardspillet med mit korte Syn og endnu kortere Taalmodighed.

Som en Mærkværdighed maa jeg anføre, at Wincklers Rival i Billardspillet dengang i Kiøbenhavn — men som aldrig spillede om Penge — var den siden saa berømte Normand Christie, der udkastede Grundloven til Norges Frihed.

Tilbageholden og undseelig var jeg; derfor gjorde Skuespillerne sig, inden de kiendte mig, et falsk Begreb om min Character, og troede, jeg var af en stille, frygtsom Natur. Det lykkedes mig snart at betage dem denne Fordom, ja endogsaa, ved humoristiske Spøg, at vinde mig Venner iblandt dem. En Aften f. Ex. havde flere af Theaterpersonalet forsamlet sig hos en Vært, hvor man skulde spise godt, for en bestemt Priis. Iblandt andet var der lovet os en deilig Hare. Det varede længe med Borddækningen, Retterne bleve endnu mere langsomt satte paa Bordet; — efter Midnat blev der bragt en tør Oxesteeg ind, istedenfor Harestegen; og man undskyldte sig med, at Bageren ikke havde stegt den ham hensendte Hare. Alle, som nylig havde været lystige, taug nu forstemte, og troede ikke dette Foregivende. Jeg, der før havde tiet og ladet de Ældre tale, udbrød pludselig: »Ih, saa skulde da ogsaa Fanden tage en slig forsømmelig Bager. Hvor boer den Fuser?« — »Ak,« svarede Værten, »han boer langt herfra! Det er desuden silde, koldt og ganske mørkt; nu kan han dog ikke stege Haren.« — »Han har havt os til Bedste,« sagde jeg. »Jeg vækker ham af hans Søvn! Han skal give mig Haren.« — Uden at høre videre, løb jeg derpaa ud i Byen til Bageren og fik ham op. Han vidste af ingenting, han havde ingen Hare faaet. — Med denne Efterretning kom jeg fornøiet tilbage. Alle sloge en Latter op; Værten maatte skrifte og bede om Forladelse; men jeg havde ved denne Leilighed vundet en Steen i Brettet hos Skuespillerne; og Oxestegen smagte dem nu, da de vare lystige, lige-saagodt, som det havde været Haresteg.

Det var Synd at sige, at Rosing opmuntrede mig til at gaae frem paa den Bane, jeg havde begyndt at betræde, skøndt det paa ingen Maade var, fordi han holdt mig for uduelig dertil; tvertimod troede han, at jeg vilde udmærke mig, naar jeg blev ældre og havde faaet et bedre Væsen. Men han følte, som alle udmærkede Kunstnere af dette Slags, det Trykkende og Pinlige i

sin Stand, og vilde gjerne redde mig for noget Lignende. Han fandt sig gjerne i, at jeg spøjte med ham. Engang, da han instruerede mig, udtrykkede han sig noget utydeligt, idet han vilde gjøre mig opmærksom paa den legemlige Graties Harmonie og sagde: »Den lille Finger og den store Taa maa hænge sammen!« — »Jo!« — svarede jeg og løftede Foden op til Haanden, for at bringe Taa og Finger i Berørelse. — »Du er en Uglspil!« raabte han. Vi havde valgt Kings Rolle i Todes Søofficerer til en af mine Debuter. King er en brav Karl, som taler godt for sig, og det, meente Rosing, kunde jeg nok komme ud af; men King er noget kiedsommelig og præker for meget; og det Mandige, han skulde have, kunde min Drengagtighed ikke erstatte ved en Kunst, som jeg ligesaa lidet endnu var i Besiddelse af. Imidlertid hørte man dog ved denne Optræden, at jeg havde et godt Organ og en god Diction. Det Ridderlige i Torben Oxe, som jeg ogsaa spillede, kunde jeg naturligviis heller ikke fremstille, og Undseeligheden og Frygten tillod mig ikke at yttre Følelse, hvilket desuden er vanskeligt i denne ulykkelige Elskers korte Scener med den Dyveke, der ikke elsker ham. Først i Cederstrøm i Kotzebues Armod og Høimodighed slog jeg mig løs i de kiærlige Scener med den elskende Luise og indhøstede stærkt Bifald.

Men jeg mærkede snart, at jeg intet Kald havde til Skuespillerkunsten. Den Fordom, som den endnu havde at bekæmpe, generede mig slet ikke; den tirrede tvertimod min Stolthed til Trods og Foragt; men to Ting vare mig modbydelige: Subordination og Udenadslæren. Det var mig utaaleligt at lære kiedsommelige Roller, skrevne i et slet Sprog; jeg vilde i Grunden helst være rent fri, see de andre spille og more mig med som Tilskuer at gaae paa Theatret og paa Syngeskolen i den Vrimmel af unge Mennesker, smukke Piger, — kort sagt: det var den vordende Digter, der trængte til at kiende Theatret, som en Bygmester sine Muurfolk og Tømmerfolk. Men det vidste jeg endnu ikke dengang.

Jeg lod mig gjerne instruere af Rosing, men blot for at være i Selskab med ham. Han fortalte mig, at han havde kiendt Ewald. Det var Rosing, som havde faaet Balders Død og Fiskerne bragt paa Theatret. Han spillede selv Hother i Balder og Knud i Fiskerne. Til Opførelsen af det sidste Stykke havde han inviteret de virkelige Fiskere fra Hornbek; Stykkets historiske Helte sadde

under Opførelsen i en Loge og saae deres Daad scenisk fremstillet. Da det var forbi, kom de ned paa Theatret. »Nu« — spurgte Rosing Knud, hvis Rolle han havde spillet — »var det omtrent saaledes I bare Jer ad?« — »Ja« — svarede Knud alvorlig — »just saaledes var det; kun sang vi ikke!«

Rosing var ogsaa en Ven af Thaarup. Thaarup var af Naturen forfærdelig doven, men Rosing havde faaet ham til at skrive Høstgildet færdigt, ved spøgende at lukke ham inde paa et Værelse hjemme hos sig med Skrivematerialier og en god stærk Kaffe.

Om Sommeren boede Rosings paa Fredensborg. Jeg var ofte deres Giæst, og gjorde her Bekjendtskab med min tilkommende Svoger Peter, eller som vi kaldte ham Peer Heger, en flink, smuk Styrmand, der havde giort flere Reiser til Ost- og Vestindien, og var forlovet med Rosings næstældste Datter. Den ældste Datter, en deilig Pige, var forlovet med en Søn af den ældre Drewsen, som eiede Strandmøllen. I dette Huus, hvor Velstand og Smag herskede, kom jeg ofte i Besøg og lærte der at kiende hende som Fru Drewsen, hvis Skjønhed, Ynde, Forstand og Dannelse vakte almindelig Beundring. Hun var en fortrolig Veninde af den et Par Aar yngre Christiane Heger, min tilkommende Kone. Peer Heger holdt af mig, men da han var en udmærket Gymnastiker, der, ligesom han sad allerbedst i Stuen, tit pludselig stod paa Hovedet i Sophaen, havde han altid meget at udsætte paa mit Væsen, der var ham for keitet, og det gik saavidt, at vi tilsidst bleve Uvenner. Engang vilde han ride ud til Strandmøllen, og foreslog mig at følge med. Endskiøndt jeg endnu aldrig havde redet paa en Hest, uden et Øieblik, naar en Ridende besøgte min Fader, og jeg kunde faae Lov til at lade Hesten gaae nogle Skridt frem og tilbage med mig, — tog jeg dog imod Tilbudet. Jeg leiede mig en Hest og fulgte ham med en lystig, rolig Mine, som en gammel øvet Rytter. Det gik ud ad Strandmøllen til Heger begyndte at trave afsted; men jeg, som fandt Travningen for besværlig og stødende, galloperede efter ham. Nu galloperede han ogsaa. Hans Hest kastede mig Sand i Øinene, da min altid var den lige i Hælene. For ikke at faae Øinene fulde, trykte jeg dem i, galloperede til, og gav mig Gud i Vold, som ogsaa holdt

sin Haand over mig. Ja, jeg havde endog den Satisfaktion, at Peer, som hele Veien igiennem havde gjort Nar af mig, faldt af Hesten i Gaarden, da han vilde gjøre Kaprioler for Damerne; jeg derimod forblev siddende paa min.

Jeg forelæste ofte Peer Heger mine Aandsfostre, og han havde store Tanker om dem; men den Maade, han vilde beherske mig paa, kunde jeg ikke finde mig i. Han var mig altfor stolt og bydende med sin legemlige Raskhed, i Følelsen af sine stærkere Kræfter. Denne Misnøie kom engang til Udbrud en Aften paa Strandmøllen, just som vi skulde gaae i Seng sammen. Vi kom i Disput om Smagsting; det ene Ord tog det andet; Peer appellerede til sine Næver, og skiøndt det vel kun var en blot Trudsel, vilde jeg dog ikke oftere udsætte mig for at indstævnes for dette Værne-thing. Saa silde som det var, besluttede jeg at gaae til Kiøbenhavn, for ikke at ligge hos ham om Natten. Jeg gik og var alt en Fierdingvei borte fra Strandmøllen, da Nattekulden og Tanken om, hvad Fru Drewsen vilde sige næste Morgen, naar jeg saaledes var gaaet bort om Natten, bragte mig til at vende tilbage igien, og uden at tale et Ord lægge mig ved Siden af Peer. Han spottede mig; Christian Drewsen, som laae i samme Værelse, loe, uden forresten at blande sig i Sagen. Jeg taug, tog næste Morgen Afsked, og saae først Strandmøllen — tredive Aar derefter, da jeg besøgte Christian Drewsen, som hændrende indbød mig og venskabeligt erindrede svundne Ungdomsdage.

Forsoningen var vel bleven bragt tilveie, dersom ikke Peer kort derpaa var reist til Vestindien. De ældre Drewsens toge ind til Kiøbenhavn, hvor jeg besøgte dem, da jeg var bleven forlovet med Christiane. Peer Heger døde kort derefter i Vestindien, inden han kunde faae at vide, at jeg var forlovet med hans Søster. Jeg er vis paa, Efterretningen vilde have glædet denne brave Sømand, og vi vare igien blevne de bedste Venner.

Imidlertid var, istedetfor Overhofmarschallen, Generalmajor Walterstorff bleven første Directeur. Denne vakkre Mand havde tilforn kun givet sig lidet eller intet af med slige umilitairiske, udiplomatiske Forretninger. Han lod Thaarup og Baggesen, og disse lode igien Rosing og Schwarz raade. Imidlertid havde det Hele dog faaet et Anstrøg af militair Subordination, som Skue-spillerne ikke ret kunde fordrage. Jeg mindes endnu, hvorledes

den joviale Saaby, engang da Generalmajoren gik ham forbi paa Theatret, paa Prøven skutede sig som en Landsoldat og sagde til sin Sidemand paa Siællandsk: »Hør Du! Tienesten er skrap i Aar!«

Saaby havde i sin Ungdom været et deligt Menneske, og han var endnu smuk med sine brune Øine og sine blonde Haar. Han havde ogsaa en skøn, bøielig Tale- og Syngestemme, men ikke megen Forstand. I følsomme Roller blev han let affecteert og overdreven; i naive, muntre Roller var han ypperlig, f. Ex. som Plumper i Han blander sig i Alt, og som Elsker i de smaae franske Syngestykker; derimod var han gyselig som Venceslaus i Hermann von Unna. Hans sidste Rolle var Hakon Herdebred i Axel og Valborg, hvilken han slet ikke forstod.

Min tilkommende anden Svoger Stephen Heger blev jeg snart Ven med ved Theatret. Han var aldeles kied af sin Tilstand og fortrød i høi Grad, at han var bleven Skuespiller. Det bidrog ogsaa til at forstemme mig.

Endnu et andet Tilfælde indtraf, som ærgrede mig. Knudsen var en ypperlig Skuespiller, ikke blot i det Burleske, men ogsaa i det Rørende, og især, hvor begge mødtes, som f. Ex. i Falsens Dragedukke, hvor han gav den stakkels Skomager uforligneligt. Engang spillede han Jøden i Indtoget, og der bildte han sig ind, at jeg — der altid beundrede ham — som Bondedreng i Choret havde givet ham et uforskammet Skub. Han anklagede mig for Directionen.

Uden iforveien at ane det Ringeste, blev jeg en Morgen kaldet for Inquisitionen. I en stor Sal, i Generalmajor Walterstorffs Huus, sad han selv, samt Thaarup og Kierulf, som Meddirecteurer, ved et grønt Bord. Om Kierulf, Professor ved Universitetet, har jeg fortalt, at han, da jeg gik ud af Efterslægten, examinerede mig over en heel Time i Historien, til fuldkommen Tilfredshed. Her ved Theatret talede han aldrig til mig, og jeg ikke heller til ham. Ved min Indtrædelse holdt Thaarup mig strax en lang Tale over min formeente Uartighed, og forlangte, at jeg skulde bede Knudsen om Forladelse. — Da han var færdig, svarede jeg kort: »Det er ikke sandt!« — Nu begyndte han atter at holde mig en moralsk Forelæsning, og jeg svarede igien ligesaa kort: »Det er ikke sandt!« Directeurerne saae betænkeligt paa hinanden,

og Thaarup yttrede: Aldrig havde en Skuespiller før povet at tale til Directionen i den Tone. — Nu begyndte Sagen at blive betænkelig; Taarerne kom mig i Øinene, jeg vendte mig til Chefen og sagde: »Hvad skal jeg svare, naar jeg veed mig fuldkommen uskyldig? En Anden maa have gjort det, og løiet mig paa hos Knudsen. Selv har han jo ikke kunnet see med Ryggen, hvo der stødte ham. Jeg agter hans Genie, vor Kunst og Skuepladsens Værdighed alt for høit, til at jeg skulde nedlade mig til en saadan Grovhed. Men heller aldrig beder jeg om Forladelse! For mig maae De kaste mig i Blaataarn, eller give mig min Afsked!« — Istedet for at gjøre ham vred, vandt jeg Generalmajoren ved dette Svar, og han sagde: »Vær De ganske rolig! Jeg er fuldkommen overbeviist om Deres Uskyldighed. Knudsen maa have taget feil.« — Fra dette Øieblik af kunde Walterstorff godt lide mig. Knudsen og jeg taledes slet ikke med hinanden om denne Begivenhed, og siden, som sagt, bleve vi gode Venner.

Paa den Tid var Foersom, en god Student og Præstesøn fra Jylland, ogsaa bleven Skuespiller. Vi omgikkes daglig; han boede i et faldefærdigt Huus paa Christianshavn, hvor jeg tit besøgte ham; men han boede frit, troer jeg; thi Værten, en ung Haandværksmester, havde stor Kiærlighed for den dramatiske Kunst i Almindelighed og for Foersom i Særdeleshed. Man sagde for Spøg, at Foersom laa med Paraplye om Natten i Sengen, naar det regnede. Men Huset kunde neppe længer holde sammen, det er vist; og jeg listede mig sielden op ad Trappen, uden at nynne første Linie af en gammel Psalme: »Davids faldefærdig Hytte ravede paa sidste Gruus.« Forresten tænkte jeg ikke videre derpaa, uden for at gjøre Løier derover. I de Aar er Hiertet ikke stemt for Bekymringer. Jeg laa endogsaa halve Dage paa Knæ, der paa Gulvet, og malede Coulisser, som vi til en Privatcomødie skulde bruge. Min Malerstue var i et forunderligt Bagværrelse, hvor der vare satte Stiver til Loftet, og hvor nedfaldne Stene og Kalk laae omkring i alle Kroge.

Ved Foersom gjorde jeg Bekiendtskab med Laurits Kruse. Han gav dengang et Ugeblad ud, som han kaldte Almeenlæsning, hvis Indhold for det Meste var Oversættelser, dog indeholdt det ogsaa originale Stykker og Poesier. Jeg havde en saadan Skrivelyst, at jeg næsten skrev hele Bladet for ham, uden at sætte mit Navn

derpaa, og uden at forlange noget derfor, blot for at tilfredsstille min Attraa. Jeg skrev ogsaa flere Dramer paa den Tid, i den ifflandske og kotzebueske Smag, uden dog at lade noget trykke; altsammen blot for egen Morskab. Rigtignok maatte mine Venner holde her; og naar — som Tode siger — jeg havde piint min Musa, saa plagede jeg min Ven, med at læse daarlige Efterligninger af maadelige Originaler. Kruse havde skrevet et Stykke: Emigranterne, der var antaget til Opførelse. Dette gav ham en vis Anseelse over mig, og jeg troede aldrig, at slig Lykke kunde beskiæres mig. Han spøgede med mig, fordi jeg skrev saa meget og saa hurtigt, kaldte min Fabrik Vandmøllen, og, naar vi saaes, spurgte han altid: om Vandmøllen nylig havde malet igien? I det Hele taget havde mit Væsen dengang endnu et stærkt Anstrøg af det Barnlige, ja næsten af det Barnagtige. Det morede mig slet ikke at spille Elsker paa Theatret; dengang kiendte jeg endnu ikke rigtig Kiærligheden, og da jeg kiendte den, syntes jeg, det var umuligt at spille, hvad der var ramme Alvor, og af en saa frygtsom, undseelig Natur, at det forekom mig: Kiærligheden kunde ligesaa lidet forlade sit Incognito, uden at forstyrres, som Vingerne af en Sommerfugl, efter stærk Befamlen, kunde beholde deres skønne Farvestøv.

Heller ikke for Drikke- og Spisegilder havde jeg synderlig Sands; en huuslig lille Kreds var mig langt kiærere. Eengang var jeg med Foersom og Kruse paa et Sted, hvor der skulde drikkes dygtigt. Punschebollen blev sat dampende ind paa Bordet, duftede indbydende, og Foersom begyndte — i mine Tanker, altfor begeistret — at rose Punschens Fortræffelighed. — Uden at sige et Ord, kastede jeg mit Lommetørklæde i Punschebollen. Foersom sagde: Det er puerilt! — Jeg tog det aldeles rene hvide Tørklæde, som svømmede let ovenpaa Bølgerne, ud af Bollen igien, viste de Andre det og sagde: jeg havde kun gjort det, for at forskrække Foersom; Punschen havde ingen Skade lidt. Derpaa bukkede jeg, og gik min Vei.

To store Mænd døde paa den Tid kort efter hinanden: Bernstorff og Suhm. De bleve fulgte til Graven af en stor Folkmængde, og jeg sang med ved deres Mindefester. Paa Bernstorffs

Fortienester forstod jeg mig endnu ikke, thi Politiken interesserede mig kun lidet; den franske Rædselsperiode indfaldt i min Barn-dom, og derved undgik jeg at hides af et Sværmeri, som bragte mange gode Hoveder ud af deres naturlige Ligevægt. Rigtignok hørte jeg tit min Fader og hans Venner tale om de blodige Begivenheder i Paris; men det klang endnu for mig, som om det havde været om Sultanen og Janitscharerne i Constantinopel.

Suhm kiendte jeg derimod godt, skøndt jeg aldrig havde seet ham. De første Dele af hans Danmarks Historie, hans Bog om Odin havde jeg gientaget læst. Hans Mindefest blev holdt i Dreyers Klub. Da Concerten var forbi, blev der ombudt Forfriskninger. Neppe havde jeg faaet et Glas Punsch i Haanden, før der kom mig en venlig Mand imøde. Jeg kiendte strax Rahbek; thi jeg havde nogle Aar i Forveien hørt ham holde en Tale i Efterslægten; hans vittige sindrige Tilskuere var min ugentlige, hans Minerva min maanedlige Læsning; hans Viser og Fortællinger havde ofte glædet mig; jeg vidste, at han havde en stor Indflydelse paa Smagen og den offentlige Mening. — Rahbek altsaa kom mig smilende imøde og spurgte: »Er det ikke Oehlen-schläger?« Og da jeg havde bejaet dette Spørgsmaal, sagde han: »Nu, saa ville vi drikke Du's!« — Jeg, den attenaars Yngling med »de skiulte Talenter« — forbausedes saare over denne Ære, og havde nær ladet Glasset falde, da han virkelig, midt i den store Kreds, gjorde Alvor af det.

Siden hørte jeg, det var hans Vane, strax at drikke Du's med de Mennesker, han godt kunde lide, for at stemme dem i en vis fortrolig Tone, som han yndede, da han ikke var en Ven af mange Complimenter. Hans Navn, hans Aar, hans Aand og Kundskaber holdt desuagtet de unge Mennesker ligefuldt i en utvungen Ærbødighed.

I den Tid havde Foersom, Laurits Kruse, jeg og nogle Andre faaet isinde at laane et Privattheater i Sommermaanederne og spille Comødie der; thi, skøndt jeg meget snart fik Lede for at spille offentligt, morede det mig altid endnu privat. Jeg havde allerede skrevet en dramatisk Prolog, hvormed disse Øvelser skulde begynde. Jeg har den endnu. Heros og Davus staae paa Prøven og repetere deres Roller. Heros skal være forbittret over sin Elskedes Kulde, han beslutter ogsaa at være kold.

Heros.

Nei! hun skal ikke lee mig længer af min Smerte,
 Hun skal ei haane mig; jeg hende glemme vil.
 Ja! hendes Minde skal udrives af mit Hierte!
 Jeg agter meer ei, at Euphemia er til.
 Det Bryst, som brændte før, skal koldt som Isen fryse.
 Forgieves ønsker hun, at det igien blev hedt;
 Forgieves er din Graad, forgieves skal du gyse;
 Jeg er aldeles Iis! —

(Kaster sig paa en Stol og tørrer Panden.)

Min Gud, hvor jeg er svedt!

Davus.

Ja det er ligefrem. Om Sommeren at spille!
 Det Indfald faldt vist paa en Daarekistelem.
 Om Vintren min Forstand er ikkun saare lille;
 Men kommer Sommeren — jeg mister alle Fem.
 Og uden alle Fem kan man dog ei agere;
 Nei tvertimod, dertil man kunde bruge Ti.
 Af Qvalm og Galenskab vi sikkert maae crepere.
 Gud give, den Saison var lykkelig forbi!
 Jeg, som skal altid lee, paa hele Kroppen græder;
 Du, som er lutter Iis, — du smelter hen i Sved.
 Kort sagt, man vende sig hvorhen man vil, jeg vædder,
 Man træffer kun paa Sorg og paa Elendighed, etc.

Denne Sorg og Elendighed, som jeg forudsaae i Prologen, har formodentlig afskrækket os, ved nøiere Eftertanke, fra at gaae videre. Thi der blev intet af det Hele.

Men det er Tid, at jeg begynder at fortælle noget om mine huuslige Kaar og Forhold, hvilke havde saa stor Indflydelse paa mit og Mines følgende Liv.

Da jeg forlod Studeringerne, for at dyrke Kunsten, lovede min Fader at understøtte mig med hundrede Rigsdaler aarlig, til jeg ikke meer behøvede hans Hielp. At give mig disse Penge i den Alder og i disse Forhold, vilde være det samme, som at kaste dem i Brønden og gjøre mig høist ulykkelig; som en god Fader sørgede han altsaa for at faae mig i Kost og Logie for denne Sum, ligesom da jeg gik i Skole i Kiøbenhavn; thi han betragtede mig endnu som et Barn, hvilket jeg i mit attende Aar virkelig

ogsaa endnu aldeles var. Lykken var mig altid gunstig, naar jeg saaledes skulde indkvartere mig; jeg havde det meget godt hos Gosch, hos Laasbye, jeg fik det ikke mindre godt hos Madame Møller; og ti Aar senere i Paris var Madame Gauthier en Moder imod mig. Hos Fru Staël Holstein i Coppet levede jeg som Adam i Paradis.

Min Fader havde henvendt sig til en gammel Bekiendt, for at finde et passende Sted for mig; denne brave Mand, som jeg selv ikke kiendte, uden af Navn og af, at vi hilste hinanden, var Herr Hvalsøe, der som Dreng var løbet bort af Skræk fra min Vugge, fordi jeg ingen Arme havde. Han taledede med Farverenken paa Vestergade, Madame Møller, og hun modtog mig paa disse høist billige Vilkaar. Jeg havde en god Stue, som min Fader meublerede, og jeg fik alting i Huset saa godt som Familien. At hun ikke spandt Silke ved denne Contrakt, forstaar sig selv; men hun brød sig heller ikke om Silke. Hun og hendes Søster Benedikte gik i hiemmegiort Hverken, men hun var en rig Kone; Bønderne kom i Flokketal og lode deres Vadmæl farve blaat, grønt, høirødt og violet. Og Bønderkonernes og Pigernes Forklæder trykkede hun paa mørk Grund fuldt af hvide Blomster. Hun var af en munter naiv Charakter, holdt meget af at have »aange« Mennesker omkring sig og at tage sig moderligt af dem. Det manglede der da heller ikke paa. Lokalet i Stueetagen bestod af et Værelse til Gaden, hvor Bønderne hyppigt kom, en dyb Stue til Gaarden, hvor vi »aange« Mennesker kom og spiste med hende, Systemen og Svendene. At disse sadde tilbords med mørkeblaae Hænder, studsede jeg vel lidt ved i Førstningen, men jeg vænte mig snart dertil, som til de grønne Been i kogte Hornfisk. Meistersvenden var en ægte Troels i Barselstuen eller Henrik i Kandestøberen, paa det nær, at han ikke var vittig; men han var lystig, naiv — snovsk — som man siger — og vilde gierne spase med Madamen og kalde hende »Moer« paa gammel Maade, og »I«, hvilket hun ikke kunde lide, naar der var Fremmede tilstede, af Frygt for at det skulde misforstaaes. — Da hun selv var fra Slagelse, saa havde hun en Forkiærlighed for Slaglosianerne, og havde oprettet et Slags Stipendium ude i den yderste Stue for tvende Slagelsestudenter, der altid havde frit Bord, skiøndt just ikke altid Armene frie, naar altfor store Flokke af farvelystne Bønder stim-

lede derind med deres Vadmæl. Iblandt disse stille ærbare »aange« Mennesker, der skyndte sig at spise og at gaae igien, uden at sige et Ord, var ogsaa en vis Herr Rosenkilde. Jeg havde mindst troet, at han tredive, fyrretyve Aar derefter skulde ryste mig Mellemgulvet saa stærkt som Trop og Hummer. — Det var nu i Rosen; vi andre, som vare eller regnedes med til Familien af Blodet, spiste ved det egenlige Taffel i det indre Gemak. Madame Møller stod for Farveriet, hendes Søster havde paataget sig Kiøkkenfaget, og Kokkepigen lavede Maden under hendes — Opsyn — kan man just ikke sige; thi denne ellers hiertensgode gamle Jomfru havde ulykkeligviis Sovesygen; hvilket bidrog til, at Maden — forresten rigeligt indkiøbt — undertiden mislykkedes. Jeg har skildret hende i Tante Ursula i Øen i Sydhavet. Hun stod virkelig ved Skorstenen med lyseblaa Filtehat sat paa Skraa over en stor Tour, og i saa mange stive Skiørter, at jeg troer, hun kunde staae uden Been, ligesom de bekiendte Nürnbergedukker; hvilket vist ofte er kommen hende veltilpas, og har reddet hende fra at blive brændt levende, som de indiske Koner; hvilket vilde være saameget mere sørgeligt, da hun aldrig havde været gift.

En Kræmmer, som ikke boede langt fra Mad. Møller, besøgte os tit. Han bar en puddret Pidske-Paryk, en tyk Mave og havde noget, hvad skal jeg kalde det — nobelt-elephantisk i sine Bevægelser. Han talde kun kort, men ofte; det var altid i Lapidarstiil; og var der just ingen gode Tanker i hvad han sagde, saa havde han dog gode Tanker derom. Jeg maatte tit tænke paa Ludvig den Fiortende, eller i det mindste paa Ludvig den Femtende, naar jeg saa ham, med den Værdighed, der var udbredt over hans Væsen. Han havde det besynderligste Talent, hvert Øieblik at sige noget Enfoldigt paa en pikant og imponerende Maade.

En lille tyndt spidsnæset Skoleholder havde Skiæbnen henstillet i hans Nærhed som skarp Modsætning til hans behagelige Rundhed. Alt, hvad de lignede hinanden i, vare Sindets Gaver og Parykkerne. Men Kræmmeren var en Herr »vom Leder« som man kalder det i de tyske Biergværker, den anden »von der Feder.« Den første kunde med god Profit sælge Varer, den sidste gjorde sig til af sit Latin, og talde om grammatikalske Bommerter, som om Handlinger, hvorved man prostituerede sig for stedse.

En fremmed Farver, som besøgte Mad. Møller, forbandt Lærdom med sit Haandværk, han hørte Kratzensteins Forelæsninger over Experimentalphysiken. Den første Aften, jeg var sammen med ham, vilde han vise mig sin Færdighed i Latinen; og da Talen var om at sætte Lyset midt paa Spisebordet, sagde han: »Vi ville sætte det i Centrum gravitatis!« hvorpaa han flyttede det, og lod en Tande falde paa Dugen.

En af vore egne Farversvende saae meget blød og veemodig ud; han læste altid meget længe til- og frabords med foldede mørkeblaae Hænder. Det var en Slægtning af salig Etatsraad, Professor Børge Risbrigh, der havde bragt ham til Mad. Møller i Lære, »fordi — sagde han — han ikke havde Hoved til at studere«. Herover blev Mad. Møller, der agtede sit Hverv ikke blot som Haandværk, men ogsaa som Kunst, lidt stødt, og bemærkede, at der ogsaa hørte Hoved til at være Farver, hvilket Risbrigh, som en god Philosoph, efter nøiere Overlæg aldeles ikke kunde nægte, og han havde ondt nok ved at snøe sig vel derfra. Siden inviterede han Frønden engang til sig paa denne Maade: »Du kan komme til mig første Paaskedag og spise hos mig, og naar du har spist, kan du drikke en Kop Kaffe; saa skal du gaae din Vei!«

Dette var nu de vigtigste Planeter i vort Solsystem. Ofte kom der endnu en lille Ceres, Pallas og Juno, som svarede til det Hele; thi det vrimlede med Tanter og Cousiner. Jeg vender mig nu til Cometerne, der vel kom Middelpunktet meget nær, men for siden i dristige Ellipser at ile langt derfra igien. Blandt disse — til hvilke jeg selv vover at regne mig — var der en, som nylig havde mistet sin lange lyse Hale, — jeg mener sin lange blonde Pidsk, der hang ham ned ad Ryggen; det var Madame Møllers Brodersøn, en ung Langelænder, der nylig var bleven Student. Hans et Aar ældre Broder havde mørke Haar ligesom jeg, dog ikke slet saa sorte; — om han havde været haarfager, ligesom den Blonde, melder Historien intet.

Disse tvende Brødre kom mig strax venligt imøde den første Aften; vi udøste vore Hierter for hinanden, vi meddelte hinanden vore Tanker og Meninger. Jeg blev ganske henrykt over at finde al den Viisdom i en Farvelade hos saa unge Mennesker. Hvad de heed, hørte jeg ogsaa, men glemte det strax igien, da

jeg altid har havt ondt ved at huske fremmede Navne. Jeg skrev derfor i min Dagbog næste Morgen: »Jeg har i Aftes gjort de unge Herrers (her var et ledigt Rum til at fylde Navnene i, naar jeg hørte dem igien) Bekiendtskab. Det er et Par fortræffelige Mennesker; jeg er vis paa, at vi blive de bedste Venner.« — Ved Bordet næste Dag saae jeg dem igien, og det var mig paa-faldende, at den Blonde øste næsten en heel Spiseskee Salt i sin Suppe. Jeg spurgte nu min Nabo hviskende om, hvad den unge Student egenlig heed, og Svaret var: Anders Sandøe Ørsted. Broderen, den mørkhaarede, heed Hans Christian Ørsted. Nu glemte jeg det ikke. Jeg vidste, der havde i Holbergs Tid været en Skuespiller af dette Navn; det var deres Bedstefarbroder; og deraf kom det maaskee, at Madame Møller ingen Fordomme havde mod Skuespilkunsten; jeg kan maaskee takke salig Ørstedes Maner for, at jeg kom i hans Broderdatters Huus og blev en saa tidlig Ven af hans Ætlinge.

Det varede ikke længe, før vi vare fortrolige Venner, og jeg skrev følgende Digt til dem:

Venskab, Himlens ypperlige Gave,
Er kun skienket lykkelige Faa —
Ofte drømte jeg en Ven at have, —
Drømmen svandt og Vennen ligesaa.

Indfald, Lune eller Egennytte
Lærte kun at kalde sig en Ven;
Aldrig monne Hiertet Baandet knytte,
Derfor løstes det saasnart igien.

Næsten tvivled jeg, om dette Gode,
Denne himmelske Lyksalighed,
Fandtes paa saa himmelfri en Klode,
Hvor af Glæder man saa lidet veed.

Men da fandt jeg Eder, og jeg tabte
Al min Tvivl. Ved Eders varme Bryst
Følte jeg den Fryd, som Himlen skabte
Til de svage Dødeliges Trøst.

O I Ædle! Lad mig altid føle
Denne Fryd, som thrøner i min Aand.
Intet Avindsnid formaae at kiøle
Vores faste, inderlige Baand!

Vi vil korte, skyldfri Glæde nyde,
 Enige i Livets faure Vaar;
 Vi vil fælleds trofast Taare gyde,
 Dersom Modgangs sorte Sky os naaer.

Og som Mænd skal fælleds Lyst os drive
 Til at virke med forskiellig Daad.
 Enighed skal Kraft og Styrke give,
 Venskab skal os yde vise Raad.

Glade da i Livets sølvgraae Alder
 Segne vi i Gravens Mørke ned.
 Dødens Engel smilende os kalder
 Til at nyde evig Salighed.

Man seer af den Tone, der hersker i dette Digt, at jeg ikke var tilfreds; men meget maa ogsaa tilskrives den daherskende Modesmag i Poesien, som var elegisk, og fordrede et vist sentimentalt Klynkeri over sin Tilstand. Heri havde især Rahbek foregaaet os med et ondt Exempel. I en Elegie, som han skal have skrevet i sit syttende Aar, begræd han den gode, gamle forsvundne Tid og de aldrig meer tilbagevendende Glæder.

Ørstederne levede ellers meget eensomt. Den første Vinter, jeg kiendte dem, gik de i lange Kavaier, der næsten naaede dem til Hælene, som Slaaprokker; Arm i Arm klamrede de sig fast, og holdt sig til hinanden, saa at de næsten lignede et sammenvoxet Tvillingpar. Men for alle Medstuderende straaledede de som Dioscurer, og selv ældre Lærde mærkede snart, hvad der boede i dem. I academiske Priisafhandlinger og vundne Guldmedailler viste sig deres Aands og deres Flids Frugter.

Nu besøgte jeg dem ofte paa Ehlers Collegium — og hvor forskiellig var denne Omgivning fra min forrige. Det var ikke det lystige Frederiksberg, den lystige Efterslægt, det lystige Theater, det lystige Middags- og Aftenselskab hos Mad. Møller. Som i en dunkel Munkecelle sadde Ørstederne her alvorlige tause og studerede! — Her gik mig først ret et Lys op om, hvad det vil sige: med Anstrængelse at arbeide for Alvor af Kiærlighed til Videnskaben. Da greb mig en dyb, smeltende Følelse! Jeg havde en indvortes stærk Fornemmelse om, at jeg ogsaa var skabt til en ægte Musasøn. Og nu drev jeg omkring og blev ingenting! Rosing var vel overbeviist om, at jeg kunde bringe det vidt som

Skuespiller; men de fleste Andre ikke, jeg fandt ingen Opmuntring, der kom mig ingen af mine Foresatte venligt imøde. Og desuden — om ogsaa Alt var lykkedes — jeg var allerede kied af dette Lævnet, af denne Kunst, der er afhængig af saameget Fremmed. Min Stolthed og Æresfølelse, min Natur trængte til at yttre sig i et høiere Sving, med Selvstændighed i Anelsen af de Evner, der endnu ikke vare udviklede, hvorfor ogsaa nogle af mine Jevnlige kaldte mig til Spot: »Manden med de skjulte Talenter.« Men hvad skulde jeg begynde paa? Med Studeringerne troede jeg, det var for silde. Jeg indsluttede min Fortvivlelse i min egen Barm, ikke engang mine Venner Ørstederne betroede jeg min Sorg. Hans Christian var Bibliothekar paa Collegiet, der havde en smuk stor Bogsamling i den store Sal lige over for Auditoriet, — hvor jeg ti Aar derefter, som Professor, begyndte mine Forelæsninger og fortsatte dem der i 26 Aar. I dette Bibliothek stod jeg engang ene og anstillede sørgelige Betragtninger. Jeg stirrede paa de mange Bind, især paa de gamle Folianter, som Skatte, der evig vare tillukkede for mig. Taarerne strømmede ned ad mine Kinder. I denne Tilstand fandt den ædle Hans Christian mig, trøstede mig, og forsikkrede mig, at det slet ikke var for silde at studere, dersom jeg selv vilde det. Han bragte mig til sin Broder, som havde samme Mening. Vi bleve enige i, at jeg skulde lære noget meer Latin, tage latinsk juridisk Forberedelsesexamen, saa vilde Anders manuducere mig, og naar jeg havde faaet Examen, skulde jeg gjøre Prøve som Advokat og gaae for Skranken i Høiesteret. Det var nu herligt! Imidlertid besluttede jeg dog, at bie med at tage min Afsked ved Theatret til Saisonnen var forbi. Men da jeg, foruden anden Molest, engang blev multeret, fordi jeg havde fortalt mig med et Ord i en lille Rolle — blev jeg vred og tænkte: det er ligesaa godt at afgjøre den Ting strax, hvorfor jeg næste Dag skrev Directionen til:

»Grunde have bevæget mig til at forlade Theatret. Den første og sidste Godhed, Directionen viser mig, er, jo før jo heller at skaffe mig min Afsked.«

Det varede endnu noget, inden jeg slap løs. Formodenlig har man anseet mit Brev for en Overilelse, der vilde fortryde mig med koldere Blod. Baggesen kom en Dag ganske godlidende til mig paa Theatret, og sagde, at mit Brev havde været ham

paafaldende i to Henseender: først, fordi han længe ikke havde seet en saa smuk Haandskrift, for det andet, fordi han aldrig havde seet et Brev, skrevet i denne Tone til Directionen. Jeg svarede: at eengang skulde være den første, og at Directionen selv havde stemt mig i denne Tone.

Da det første Brev ikke hialp, skrev jeg endnu et, hvori Tonen var mere skurrende, og nu fik jeg min Afsked. — Da jeg sidstegang stod paa Theatret med Stephen Heger, sagde han: »Nu skal du ikke sætte din Fod her, før som Directeur!« — Det blev jeg nu vel ikke; imidlertid satte jeg først min Fod der igien ti Aar derefter, paa Prøven til Axel og Valborg, da man to Aar i Forveien havde spillet Hakon og Palnatoke.

Nu begyndte jeg i mit nittende Aar atter flittigt at studere, det vil sige, at læse og skrive Latin; thi det Øvrige, hvad jeg brugte til Forberedelsesexamen, en Sammensmeltning af Examen artium og philosophicum, paa Græsken nær — kunde jeg allerede det Meste af. — Dog maatte jeg endnu lære Risbrighs Logik og Gamborgs Thelematologie. Den første kiedede mig, og jeg kunde ikke begribe, hvorfor man, for at tænke sundt og ordentligt, skulde spænde Tankerne i et saa stivt Snørliv. Midlertid var den gamle Risbrigh en lærd, sindrig Mand, og jeg tvivler ikke om, at Feilen laa i min Ungdom og i mit Temperament. Det Eneste, hvad jeg endnu kan huske af hans Logik, og hvad jeg aldrig glemmer, er følgende meget sunde rigtige Tanke, som hver Dommer, og navnlig hver Kunstdommer altid burde have for Øie.

»For ikke at fælde nogen urigtig Dom, maa man undrtdien suspendere sit Iudicium.«

»Raad:«

»For ikke altid at suspendere sit Iudicium, maa man Primo: erhverve sig et Forraad af Kundskaber; Secundo: Klarhed i samme.«

Jeg hørte ingen Forelæsninger hos Professorerne, betalte dem heller intet, og dog gik det ret godt med min Examen; kun blev jeg ikke udmærket, hvad jeg dog havde haabet, da jeg angav meer og kunde meer, end der var nødvendigt.

Jeg fornyede kort efter Niels Ebbesens Forfatters, Secretair (siden Professor) Sanders Bekiendtskab. I Efterslægten havde han lært mig Tydsk et halvt Aars Tid og altid talet om Dyden,

saa jeg holdt ham for det største Dydsmyenster. Jeg forelæste ham en maadelig Hexameteroversættelse, det Halve omtrent, af Æneidens første Bog; han roste min Flid. Sander var en lille sygelig Mand, et godt Hoved, dannet ved de bedste tydske Værkers Læsning. Han havde været Lærer i et Opdragelsesinstitut med Basedow, og han havde skrevet flere tydske Romaner, som faa her kientde. Til Danmark var han kommen som Huuslærer for Grev Reventlows Børn, nu var han ansat i Veicommissionen. Han havde giort god Fremgang i det danske Sprog, og pludselig skrev han Niels Ebbesen. Dette Sørgespil gjorde stor Lykke, og Sander blev strax af mange anseet for en af Danmarks største Digtere. Hvad Under, at det gjorde den sygelige Mand fortunlet i Hovedet; og maa man ikke tilgive, at han siden forfulgte en Discipel med bittert Had, da han troede, at denne med Uret fordunklede ham? — Saalænge som jeg forelæste Sander mine dramatiske Forsøg, og taalmodig lod ham cassere det ene efter det andet, hørte han mig med venlig Opmærksomhed, og havde det bedste Haab om mig. Men da jeg begyndte at ville være selvstændig, var Hundrede og Eet ude. — Jeg maa ellers sige til hans Roes, at han i Førstningen gjorde ganske rigtige Bemærkninger, naar jeg forelæste ham mine umodne Ungdomsforsøg; jeg takker ogsaa ham for mit første Bekiendtskab med Goethe. I mit nittende Aar havde jeg — ubegribeligviis — endnu intet læst af denne store Digter. Man havde altid nævnet mig ham, som en overspændt Sværmer, der forførte unge Folk til at skyde sig en Kugle for Panden. Oversættelsen af Werthers Leiden var i gamle Dage forbudt hertillands, og Forbudet var ikke kaldet tilbage. Jeg troede længe, at Goethe var en umoralsk Skribent, hvis Værker det ikke sømmede sig unge Mennesker at læse. Ogsaa Sander talede om ham med en Slags Rædsel, som om en Mand med vilde, stolte Lidenskaber, der havde misbrugt sit skønne Genie. Dog kunde man ikke nægte ham Genie; tvertimod maatte man tilstaae, at han havde en usædvanlig Portion deraf. Sander laante mig nogle af Goethes Værker, med faderlig Advarsel og Forsigtighed, som om det havde været Krudt og Kugler, eller giftige Medikamenter, der ligesaa let kunde skade, som gavne; og med stor Nysgierrighed bragte jeg Werthers Leiden og Götz von Berlichingen hjem.

Af Schiller havde jeg alt læst hans tidligere Værker. Jeg mindes tydeligt, at Røverne gjorde et dybt Indtryk paa mig; især Karl Moors elskværdige Sværmeri og ædle Tungsind, midt i Kredsen af de herligt skildrede Forbrydere, hvor skønne Levninger af den dierve Schweitzers forførte Ærlighed danne en saa interessant Modsætning til den nederdrægtige Spiegelbergs Nidingsværk. I den sidste troede jeg at finde nogen Lighed med en gammel Barndomsbekiendt: den franske Cartouche. Rollers Eventyr, naar han kommer løbende fra Galgen med Strikken om Halsen, spændte mig særdeles; Karls ulykkelige Kiærlighed rørte mig; og i den sidste Scene, hvor han gaaer hen og selv overgiver sig til Retfærdigheden, var jeg forsonet med ham, og følte inderlig Medlidenhed med den Ulykkelige.

For de Indtryk, som Fiesco og Kabale og Kiærlighed dengang gjorde paa mig, veed jeg ikke ret at gøre mig tydeligt Begreb. Et levende Billed af Italiens Yppighed og Lidenskab har jeg vist seet i Fiesco; i Kabale og Kiærlighed tyktes det mig, som om min gamle Bekiendt Iffland kom frem, med Cothurner paa Benene, istedetfor de sædvanlige Sokker. Don Carlos læste jeg med stor Ærbødighed. Jeg elskede Marquis Posa, fordi han var elskværdig; det Uhistoriske i hans Væsen mærkede jeg endnu ikke dengang. Det herlige Portræt af Philip den Anden bragte mig til at gyse; jeg stivnede til Iis, ved at betragte hans smaalige Storhed. Hvor kiær Schillers »Geisterseher« var mig, mindes jeg endnu heel vel. Jeg følte dybt det Forunderlige deri, hvilket ikke bestaaer i det Overnaturlige (thi det, ahner man strax, er Bedrageri), men i Skildringen af den aandelige Tilstand, i hvilken, som Lessing siger, »Sædekornet til Troen paa det Overnaturlige ligger.« Den morsomme Bog tantaliserede mig, fordi den kun var et Fragment. Jeg indsaae endnu ikke, at den aldrig kunde være andet, og at Dissonansen aldrig maatte opløses, dersom Hemmeligheden her, — som i den store Natur — skulde vedblive at være Hemmelighed!

Nu læste jeg Götz von Berlichingen med samme Nydelse, som jeg i min Barndom havde læst mine Yndlingsbøger. Det vil sige, jeg mærkede slet ikke, at jeg læste, at det var Poesie. Det var Begivenheden selv, som jeg oplevede. Jeg var hentryllet i Tydskland, i Næverettens Tider, og saae det store Syn af en

Ridder, der viser det trofasteste, ædleste Hierte, den elskværdigste Character, uden dog ganske at kunne løsrive sig fra sin Tids Fordomme og slemme Vaner, hvis Offer han bliver. Men dette gjør ham just i høi Grad poetisk. Jeg fulgte Goethes Aand, som den trofaste Dreng Georg sin Herre i Slaget. Jeg krøb i det store Digterharnisk, og skøndt jeg endnu ikke kunde udfylde det, trøstede mig Götzes Ord: »Ogsaa de kommende Tider bruge Mænd!« — Jeg husvaledede, med Götz, den stakkels Munk; jeg besøgte Biskoppen af Bamberg, og drak endnu bedre, end hans Selskab; thi de fik kun god Rhinskviin, men jeg drak den herligste Digterviin. Jeg hørte Liebetraut fiase ved Lyren, medens Goethe slog Harpen med dyb Alvor. Jeg forelskede mig i den deilige, stolte, sandselige Adelheid, ligesom Frands, men beklagede, at han ikke, som jeg, havde Götzes Georg til Ven; thi han vilde vist raadet ham fra hin Skurkestreg. Jeg beundrede den fornemme, fine, vakkende ultra Weislingen, jeg hadede ham; men da Døden berørte hans kolde Tinding, da var jeg forsonet med ham, og det glædte mig, at Maria endnu engang besøgte ham i hans Dødstime. Hos Götz paa Borgen var jeg hiemme, som hos mine Forældre paa Frederiksbergslot. Det glædte mig, at det ikke gik fornemmere til; at Ridderen sad saa patriarkalsk og idyllisk, som Abraham mellem sine Huusfolk. Den sidste Flaske og den sidste Draabe, og »Friheden leve!« fylde mine Øine med Taarer og mit unge Bryst med store Anelser. Jeg har allerede fortalt, at jeg undertiden havde fulgt Blytækkerne paa Taget, altsaa var det mig en let Sag at hielpe Georg med at hente Tagrenden ned. Rigtignok holdt jeg med Borgerne, men Borgerdumhed var mig ligesaa væmmelig som Adeldumhed; og det henrykte mig, da Götz med Jernhaanden vilde curere de truende Philistere for Tandpine, Hovedpine og al videre Pine. Hvor gierne streifede jeg omkring i Skoven med Zigeunerne! Deres vilde Væsen havde med alt det noget Trøsteligt; hos dem gik det dog uordenligere til, end i det hellige romerske Rige, i Götzes Tid. Midt i Tum-melen, og under de mangfoldige Forbrydelser, raabte den hemmelige Rets Stemme, som Basuntonen paa Dommedag; da hørte jeg atter Voglers Orgel. Og i den lille Klosterhauge saae jeg den døende Helts udødelige Siæl, som en deilig Fugl, svinge sig op i Skyerne, giennem Træet.

Og dette Mesterstykke — dette Produkt af den herligste Digter-aand, hørte sig siden rive ned, fordi det ingen Sammenhæng havde! O I Daarer! I sammenhængende Mennesker! Aldrig blive I kloge, aldrig lære I at foretrække Kiærnen for Skallen. Som kolde Chinesere imponeres I blot af den ydre Form. Et sammenhængende Skafot, hvor en tragisk Forbryder bliver henrettet, kan enhver poetisk Snedker sammenkløttere Jer; — men bygge slig en Strassburger Münster — —!

Werthers Leiden glædede mig ligesaa meget, som Götz von Berlichingen; og saa høist forskellige disse Værker end ere, fandt jeg dog i begge en vis Lighed. Her en skøn Fremstilling af politisk Forvirring, hvor en ædel Aand virker midt i de vilde Bedrifter, og tilsidt bukker under for Omstændighederne; hist en ligesaa skøn Fremstilling af Siælens Forvirring, hvor en ædel Følelse ytrer sig midt i de vilde Lidenskaber, og tilsidt ligeledes ved Omstændighederne gaaer tilgrunde. Bogen rørte mig stærkt, men bedrøvede mig ikke; thi den skildrede jo kun — som alle gode tragiske Værker — det Skønne i Ulykken. Til disse herlige Følelser, Naturanskuelser, store Ideer, Begeistringer, til disse mesterlig skildrede, belærende Aandsforvirringer, var Werthers Ulykke ligesaa nødvendig, som Vandfaldet, til at omdreie et Møllehiul; som de solskiulende Skyer, for at frembringe Morgen- og Aftenrødens deilige Farvespil.

Jeg føler nok, at idet jeg ytrer disse og lignende Tanker, blander jeg Ynglingens Følelser med Mandens Indsigt. Hvo kan andet? Og derfor har Goethe vel kaldet sine Livserindringer Sandhed og Digtning. Han vil nemlig just ikke sige dermed, at man finder noget Sandt og noget Opfundet i hans Levnet; men: at enhver Livserindring, sammentrængt ved Kunsten, skilt fra det Forstyrrende, og blandet med senere modnere Anskuelser, bliver til Digtning, og vinder just derved i ægte Sandhed.

Jeg er mig bevidst, at jeg aldrig som Mand har haft nogen Tanke, der ei alt hos mig som Barn var en slumrende Drøm, utydelig, som Bladet i Blomsterknuppen, før den udfoldes. Og endnu kan jeg nyde som Barn, som Yngling; fornøie mig over alle skønne Enkeltheder og illudere mig saaledes ind i en Forestilling, at jeg ganske for en Tid derved glemmer Kunst og Reflexion. Hvo, der ikke kan det, har kun tabt og intet vundet ved sin

Dannelse, ved sin philosophiske Erkiendelse. Thi vi skulle nyde af Kundskabens Træ, uden at jages af Paradis; vi skulle naar vi ville, igien kunne vende tilbage til Livsens Træ; ellers har vor Hovmod syndet, og vi erkiende tilsidst ei engang vor egen Nøgenhed.

Den æsthetiske Rosenessents, udpresset af utallige Blomster, er stærk og lugter godt — ofte næsten altfor godt — af Roser! Men Roser er dog den kraftige Essents ikke længer; og hvo — (Destillateurerne undtagne) — foretrækker dog ikke den enkelte poetiske, levende Rose, naar den atter blomstrer; der ikke dufter saa stærkt, men mere sødt og himmelsk?

O hvor gjerne, Werther, vender jeg tilbage til dine landlige Sværmerier! Naar Du taler med de smaae Børn, ligger i det høie Græs, leger Panteleeg med den hulde Lotte, medens din Skiæbne tordner og varsler derude. Dag for Dag lever jeg mere med dig, og udtømmer mig med dig i Betragtninger over Natur og Kiærlighed, og seer den skønne Vaar forsvinde, den varme, homeriske Sommer forvandle sig til vissen Høst, hvor Ossian stormer, og viser sig som en bleg Maane i Sørgeskyer, indtil den hvide Sneedækker din lille Gravhøi. Ak din Ulykke var ikke stor! Du sov hen i Kiærlighedens søde Ruus, i hvilken Mennesket saa ganske glemmer Egoismen, at selv den ellers saa frygtelige Døds Rædsler forsvinde. Men Lotte beklager jeg meer, der maatte gaee den lange glædeløse Vei med den kolde Albert, som hun ikke elskede; og hvor kun Pligterne stode paa Veien, som bladløse Træer uden Skygge.

Kolde Mennesker klage over, at Werthers Leiden har forført nogle sværmeriske Ynglinge til Selvmord. Og derfor skulde Goethe ikke have skrevet sin Bog? Saa skulde man heller ingen Brønde grave, fordi uforsigtige Drengene stundum plumpe ned og drukne. I Werthers Leiden er, som i ethvert ægte Digterværk, en sand Livskilde; og hvor mange Aandeligtørstige have ikke læsket sig ved denne skønne Kilde?

Vilde dog Flauheden undertiden betænke: hvor mange langsomme Selvmord ussel Egoisme, smaalig Egennytte, forsigtig feig Snedighed foraarsage! De forholde sig til en overspændt Begeistnings Selvmord, som Tusinde til Eet! — Thi at der ogsaa coquetteres med følsom Begeistring, at barnagtig Affectation og

Naragtighed stundum har bragt eet eller andet Kyllingehoved til at efterligne Werther i Døden, uden at have eiet det Mindste af hans Aand og Kraft i Livet, det er vist. Jeg tager heller ikke Selvmordet, under nogen Form, i Forsvar; det bliver altid en Svaghed, en Synd. Min Mening er kun, at Werther er elskværdig, ædel og rørende, selv som Synder, og at mange Syndere, uden hans Elskværdighed, Siæleadel og Forstand, med langt grovere Synder, dadle ham taabeligt med indbildt Viisdom.

At forresten unge Mennesker med poetisk Sands kunne staae Fare ved at lege altfor rask med slige Følelser, er ligesaa vist. Jeg har selv havt et Exempel derpaa. Dengang jeg læste Werther, gjorde just en af mine Bekiendtere det samme. Vi fandt det begge meget smukt, at Werther skiød sig ihiel, og vi vare enige i, at vi, i hans Sted vilde have handlet som han. Kort efter forelskede denne gode Ven sig, og jeg brød mig ikke videre derom, da vi just forresten ikke sympathiserede meget. Men nogentid derefter kom han mørk og bevæget op til mig, tog en Pistol, Krudt og Kugler ud af Lommen, og fortalte mig, at nu gik han ud paa Assistentskirkegaarden og skiød sig en Kugle for Panden. At den Elskede ikke elskede ham igien, vilde han have fundet sig i; men hun foragtede ham, og det kunde han ikke taale. Jeg tabte Næse og Mund. »Er Du gal?« raabte jeg; »det skal aldrig skee.« — »Vil Du forhindre mig deri?« spurgte han forbauset, »det havde jeg aldrig troet. Jeg troede netop hos Dig at finde Medhold, og derfor er Du det eneste Menneske, jeg betroer denne Sag og tager Afsked med, da jeg dog maa have eet Hierte at udøse mig for.« Jeg gjorde ham alle mulige Forestillinger, for at overbevise ham om det Gale i hans Foretagende. »Werther«, sagde jeg, »skiød sig netop ihiel, fordi Lotte elskede ham og ikke kunde faae ham. Hvor kan man dræbe sig, fordi man bliver foragtet af et Fruentimmer? Ligesom Kiærlighed vækker Gienkiærlighed, maa jo ufortient Foragt vække Gienforagt i en høi Siæl!« — Det hialp altsammen intet; han vilde skyde sig, fordi hun foragtede ham. Nu tog jeg Pistolen, puttede den i Lommen og sagde: »Er Du en ærlig Karl, saa gaaer Du ikke, førend jeg kommer igien; derpaa skal Du give mig Dit Æresord.« Det gav han. »Det maa være en Misforstaaelse,« sagde jeg. Nu løber

jeg lige hen til Jomfruen og henter Dig hendes Agtelse.« Dermed gik jeg.

Jeg kiendte hende slet ikke, jeg lod mig melde og bad om at tale et Øieblik med hende i Eenrum. Hun studsede, men bad mig følge sig ind i et andet Værelse. Her tog jeg Pistolen ud af Lommen, satte hende den for Næsen og sagde dybt bukkende: »Med denne Pistol vilde min Ven nylig skyde sig ihjel, fordi han troer, De foragter ham.« Hun segnede paa en Stol, var nær ved at besvime, og var der kommen Nogen ind i det samme og havde seet Damen halv død nedsegnet og et fremmed Menneske med Pistol i Haanden, saa havde de formodenlig grebet mig som en Morder. Lykkeligviis kom der ingen, hun fik Besindigheden igien, takkede mig paa det forbindtligste, og forsikkrede, at hun havde den største Agtelse for min Ven, endskiøndt hun tilstod, at hun ikke kunde elske ham. »Ja saa er det godt,« sagde jeg, »mere forlanger han ikke.« Jeg bukkede, skyndte mig hjem, medbragte den Ulykkelige sin Skiønnes Agtelse; han aandede let igien, besluttede at leve og levede i mange Aar derefter, om ikke som Klokker i Jylland, saa i et andet Embed et andet Sted. Det var Narrestreger! vil man sige. Ganske rigtig! Ungdommen begaaer, ligesom Alderdommen, mange Narrestreger. Men hvor finder man Grændselinien for Alvor og Tant i det menneskelige Hierte, og hvor ofte har ikke en flygtig Daarskab kostet Mennesker Livet. Det er dog meget muligt, at jeg reddede den gode Vens Liv. Han forsikkrede mig siden ofte selv, at det havde været hans Alvor, og det var en ung Mand med Character.

Hvorledes jeg kort derpaa selv blev forelsket, men var heldigere end min Ven, skal jeg snart fortælle; men først indtraf en sørgelig Begivenhed: min elskede Moders Død!

Min Moder havde en sielden Forstand, en stærk Følelse, som i hendes Sygdomstilstand dog nærmede sig noget til Sværmerie. I hendes sidste Aar søgte hun meest sin Trøst i Religionen, læste meget i Schmolkes Andagtsbog, i Gellerts og de gamle tyske Psalmer. Især var »Jesus meine Zuversicht« hendes Yndlingspsalme. Ogsaa læste hun flittig Prædikener, naar hun ikke kunde gaae i Kirke. Hun havde bestandig søgt at stemme sine Børns Hierter for fromme Følelser, fra vi vare Smaa af. Vi satte i vor Barn-dom store Tinfade paa Bordet i Stadsstuen Juleaften, og gik ind

MARTHA MARIA OEHLENSCHLÄGER
FØDT HANSEN
1745—1800

i den anden Stue, hvor vi læste Evangeliet og sang Julepsalmer, især den deilige og bedste: »I denne søde Juletid«, ogsaa »Den yndigste Rose er funden«, begge udeladte af den nærværende Psalmebog. Imidlertid hørte vi Engelen inde i den tillukkede Stue fylde Tallerknerne med Nødder, Æbler og Confekt. I flere Aar troede vi virkelig, at en deiligvinget Engel kom ned fra Himlen og bragte os Gaverne. En Juleaften gik jeg iforveien og legede med min Søster i Gaarden; Himlen var bedækket med Skyer, kun en lille blaa Plet var der at see af den klare Luft. »Seer Du!« sagde jeg — »der er Hullet! Der kommer han vist igiennem!«

Medens nu fiirskaarne, lystige Holstenere, der kom til Kiøbenhavn med Gryn og Oste, besøgte min Fader og snakkede med ham om deres Ungdom, søgte i den senere Tid, da min Moder blev svagere, nogle fromme Haandværksmestere, af de saakaldte Hellige, at vinde hende for deres Sekt. De bragte Bønebøger med, og jeg hørte dem meget tale om »Lammets Blod.« I Bønebøgerne var der ogsaa Kobberstykker med Lam i, som holdt Seiersfaner. Efter endeel forgieves Forsøg trak de Fromme sig dog tilbage, og skulle have sagt: »Med Konen var der maa-skee endda noget Haab; men med Manden var der intet Udkomme.«

Hun skrantede nu meer og meer og nærmede sig Graven. Altid havde hun taget inderlig Deel i min Skiebne; hun havde ikke blot skienket mig Livet, men reddet mit Liv, med moderlig Pleie, i et Par Barnesygdomme. De naturlige Kopper havde jeg faaet meget let, næsten aldeles uden Arr. Min Moder elskede mig høit, og jeg lignte hende meget. Veemodens Følelse og en dyb Alvor fik jeg fra hende; fra min Fader Sundhed og Munterhed. Indbildningskraft og Ild havde de begge; han meer for det Lystige; det Tragiske fik jeg i Arvelod af min Moder. Og dog skulde hun ingen Frugter see af min Musa, og glæde sig derover! Intet Laurbærblad skulde jeg bringe hende og dele med hende. Kun paa hendes Grav kunde jeg lægge dem. O hvor stor vilde hendes Fryd have været, hvis hun blot havde haft en Anelse om, at hendes Søn skulde blevet noget meer, end ganske Sædvanligt. — Men det havde hun dog. Jeg meddeelte hende mine første smaae Ungdomsforsøg, og de morede hende.

Den Aften, da jeg førstegang var traadt frem paa Theatret, havde min Fader været paa Comødie, men min Moder og min

Søster vare blevne hiemme. I den kolde, mørke Vinteraften, i det Øieblik, Stykket skulde begynde, blev min Moder saa urolig, at hun ikke kunde holde det længer ud i Stuen; hun gik ud i Buegangen, græd og bad til Gud for mig. Her traf hun Vægterens Kone, som misforstod hendes Følelser. »Ak, Madam,« sagde hun, »græd ikke! Han kan jo endnu omvende sig!«

Til denne Omvendelse, som den gode Vægterkone havde spaaet, var dog min Moder endnu Vidne, og skøndt hun intet havde havt mod mit første Forsæt, saa glædte min forandrede Livsplan hende ikke destomindre, fordi hun følte, at mit undseelige, ømfindtlige Væsen behøvede Frihed og Ro, naar det ret skulde trives.

Jeg saae hende da synke hen, efterat hun havde taget en kiærlig Afsked med os Alle. Jeg saae hendes Øine, der lignede mine saa meget, slukkes og briste. De Hænder, der saa tit havde heget og pleiet mig, famlede med Lagenet, og de kolde Fingerspidser berørte hinanden i den sædvanlige Dødsleg. Og saaledes sov hun ind; min Fader trykte hendes Øine til, og Gellerts Psalmer, som hun i Livet saa begeistret havde siunget, lagde han under hendes Hage. Nu hviler hun paa Frederiksbergkirkegaard, hvorhen min Fader og Søster fulgte hende, hvor Camma Rahbek hviler, og hvor jeg ogsaa engang ønsker at hvile. Faa Dage derefter skrev jeg et Digt over hende, som findes trykt i mine Skrifter.

Strax efter min Moders Død gjorde jeg Bekiendtskab paa Bakkehuset med Fru Rahbeks Søster, en Datter af Justitsraad, siden Etats- og Conferentsraad Heger, Christiane Georgine Elisabeth, en meget smuk Pige paa sytten Aar, sund og kraftig, med store blaae Øine, sneehvid Hud, Rosenkinder og med en Haarvæxt, hvis Lige jeg aldrig har seet; thi naar hun lod de lange askelyse Haar falde ned, saa kunde hun aldeles skiule sig deri. Den første Gang, jeg saae hende, bandt hun en Krands af Kornblomster; jeg har giemt Krandsen, og nogle af de affaldne Blade vare længe blaae; nu ere ogsaa de falmene. Hun er ei meer!

Hvor gierne jeg altsaa gik til Bakkehuset, begriber man let. Efter en smuk Spadseretour traf jeg der en lunefuld Digter, en lystig, vittig Veninde, en sielden Giestfrihed, og en yndig Pige, der sad meget rolig ved sit Haandarbeide, men i hvis Øine, naar hun skottede op fra Sytøiet, jeg dog troede at læse en vis Opmærksomhed for mig.

Nu gik det ganske fortræffeligt med lystige Samtaler og Fortællinger den hele Aften. Fru Rahbek havde en egen Maade at gjøre sig Venner og Tilhængere paa: hun drillede dem uophørlig, afuredede dem deres Egenheder og Smaasvagheder, havde dem paa den elskværdigste Maade af Verden til Bedste, eftergiorde, med uendelig Vittighed, deres Personligheder (thi, som alle Hegerne, havde hun det Talent, høist træffende at efterligne andre Menneskers Stemmer og Bevægelser), gav dem Øgenavne; og ingen, som kom der, blev nævnet af hende ved sit rette, christelige Navn. Mig kaldte hun Adagiospilleren, fordi jeg skulde ligne en Adagiospiller, hun havde kiendt; sin Søster kaldte hun Atair, fordi Christiane engang havde nævnet denne Stjerne, og Camma (en Sammentrækning af Karen Margaretha) fandt, det var for megen Astronomie for et saa ungt Fruentimmer. Rahbek, som var noget diogenisk i sine Manerer, maatte, som kiært Barn, finde sig i at have mange Navne. Min Søster kaldte hun Eller sligt, fordi Sophie, naar hun talede, ofte gientog disse Ord. Min Fader heed Paale, fordi han, med sin bløde og hurtige Tunge for det meeste sagde Paalekum istedetfor Publikum.

Ogsaa Fremmede bleve omdøbte af denne Anabaptistinde; og da kunde det vel undertiden træffe, efter Fortieneste, at Satiren snertede lidt. Ellers vidste hun altid, med Ynde og Fiinhed at forbinde Agtelse og Skaansel med sin Overgivenhed, saa at Enhver endogsaa ønskede sig et saadant Tilnavn af hende. Da nu alle disse Benævnelser havde en historisk eller allegorisk Betydning, saa dannede der sig lidt efter lidt mellem os paa Bakkehuset et Slags Mythologie, som man maatte være indviet i, for at nyde slige Lunets og Munterhedens Kunstværker, hvortil vi andre ogsaa bidroge vor Skiærv. En Fremmed vilde ikke forstaaet et Ord af vor daglige Spøg.

Fulgte jeg nu, efter slig en lystig Aften, Christiane hjem, i deligt Maaneskin, eller i en stjerneklar Nat, saa forstummede pludselig Lystigheden; jeg blev taus, forlegen og alvorlig; og hun lige-saa. Som oftest gik vi Arm i Arm, i vore egne Tanker. Endelig gav Kiærlighed mig Mod, efter at den saa ofte havde berøvet mig Modet; jeg fremstammede en Kiærligheds-Erklæring; hun forstod mine Aphorismer ganske godt; og endskiøndt hun ikke strax kom mig imøde, lod hun mig dog gaee hjem uden Fortvivelse.

Snart tillod hun mig, at tale med hendes Fader derom. Det var en mærkværdig Mand. Han var Enkemand, og boede i underste Stokværk i sin egen store Gaard paa Nørregade. Før Bombardementet var han meget velhavende. Han havde arvet en Bryggergaard efter sin Fader; og skøndt han var Assessor i Hof- og Stadsretten, kunde han dog med Lethed bestyre Bryggeriet, da han besad et afgjort Talent for alle mechaniske Arbeider og Kunster. Da han stod sig godt, øvede han mange Ting, blot for sin egen Fornøielse; og skøndt han naturligviis ikke bragte det til at være Mester i Alt, bragte han det dog i mange Ting overmaade vidt.

Efter egen Plan havde han bygget sin skønne, store Gaard, og endnu gjort Tegningen til en meget smuk Gaard paa Gammeltorv. Han var en god Smed, god Snedker, god Dreier. Efter Gartneriet havde han lagt sig, og kappedes med sin Ven Käsemacher, Gartner i den botaniske Hauge, om hvo der kunde have de tidligste og bedste Jordbær. Han tegnede smukt, og beskieftigede nogle unge Malere, i sit nye Huus, med Dekorationsmalerier. Ogsaa Thorvaldsen tilbragte i et Par Aars Tid tit Aftenerne hos ham, og tegnede Billeder med Blyant til Karen Margaretha og til Christiane, som endnu var lille. Kapelmester Schultz havde været Hegers Ven; af ham havde han lært noget af Compositionen; han læste flittig i Kirnberger, componerede smukke Melodier og spillede dem paa et Fortepiano, som han selv havde forbedret. Det kunde fornøie ham at sidde hele Timer og phantasere, og vi andre hørte ham gjerne. Han havde med Flid lagt sig efter Optik; han sleb Glas til store Kikkerter, dannede Paparbeidet dertil og skrev en lille Bog paa Fransk om Optiken, til sit eget Brug. I Paparbeider var han en Mester, der ikke havde sin Lige i den hele By; han gjorde de deiligste Æsker, overordentlig stærke, prydede med smukke selvmalte Landskaber og overtrukne med en uforgiengelig Lakfernis. Han var særdeles gavmild med disse Arbeider, forærede deraf til alle sine Venner, og hans Datter Karen Margaretha aflærte ham baade Kunsten og Gavmildheden. Han havde ogsaa engang været en ivrig Fyrværker, og gjorde Rakter, der overstege de sædvanlige. Men da han en Aften havde det Uheld, at der fra Peblingsøen, hvor han i en Baad lod dem gaae i Luften, faldt en Raket ned i et Skuur, uden dog at gjøre videre Skade, tabte

KONFERENSRAAD
HANS HEGER
1747—1819

han Lysten til Fyrværkeriet. Han elskede det italienske Sprog, og talede gjerne om den Tid, da Sarti havde været Kapelmester, og da Alsani og andre Virtuoser havde opført italiensk Opera paa Hoftheatret.

Til denne sieldne Mand kom jeg nu undseelig og bange; jeg sagde ham alting reent ud, at jeg elskede hans Datter, haabede at være elsket igien; at jeg vilde være Advokat, og at Ørsted havde lovet at gjøre mig færdig i to Aar. Høflig og rolig hørte han mit Ønske, ringede, lod sin Datter hente, sagde hende med faa Ord, hvad Talen var om, lagde vore Hænder i hinanden, og begyndte strax at tale om andre Ting, hvormed han gjorde mig en stor Tieneste; og med en saadan Mand var der da nok at tale om.

Christianes mellemste Broder Carl var stillere, mildere, men ogsaa vittig, ogsaa satirisk. Han lod det beroe ved de dramatiske Privatøvelser, og studerede Theologie, men saa samvittighedsfuldt, at han aldrig kunde blive færdig, skøndt han hialp flere Candidater, der fik bedste Character. De theologiske Professorer bade ham, dog endelig at gaae op, da de ikke kunde lære ham meer, og forsikkrede, han kunde være vis paa at staae sig godt; thi de kiendte ham fra Examinatorierne. Det hialp intet! Salig Biskop Münter, dengang Professor, besøgte engang Rahbek, hos hvem Carl Heger boede, i denne Anledning, for at overtale ham; men han skiulte sig for Bispen i Haugen bag Træerne, ligesom Adam, efter Syndefaldet, for vor Herre, skøndt han intet havde syndet, men tvertimod skulde roses for sine Dyder.

Denne »kunstelskende Klosterbroder«, min tro, mangeaarige Ven, fandt siden, som Bibliothekar hos Hans Kongl. Høihed Prinds Christian Frederik, en Plads, der bedst passede sig for hans stille litteraire Tilbøielighed, og for hans beskedne, contemplative Natur.

Jeg studerede nu temmelig flittigt Jura, dog kunde jeg ikke lade være, at gjøre smaa Streiferier over i den skønne Litteraturs Enemærker. I Aaret 1800 blev der ved Universitetet opgivet det Priisspørgsmaal i Æsthetiken: »Var det gavnligt for Nordens skønne Litteratur, om den gamle nordiske Mythologie blev indført og almindelig antaget, istedetfor den græske?« Dette var Vand paa min Mølle; jeg havde givet mig meget af med den gamle nordiske Litteratur og med den nordiske Gudelære. Ørstederne fandt ogsaa,

at det vilde være smukt, hvis jeg vandt en academisk Priismedaille; og nu sadlede jeg, med min Manufacteurs Tilladelse, atter min Kiephest, og skrev en Afhandling, i hvilken jeg søgte at fremstille den nordiske Gudelæres Character, og dens end ubrugte Skønheder i det bedste Lys.

Havde jeg været den Eneste, saa havde jeg faaet Præmien; men der blev endnu indleveret tvende Afhandlinger, den ene af Stoud Platou, senere Professor i Christiania, den anden af Jens Møller, død som theologisk Professor i Kiøbenhavn. Stoud Platou taleden den græske Mythologies Sag. Professor Jacob Badens Dom, aftrykt i Universitetsjournalen, lød saaledes:

»Over det udsatte Priissspørgsmaal ere tre Afhandlinger indkomne, som alle anbefale sig ved Flid i Undersøgelse, ved Iver og Varme, saavel for den skønne Litteratur i Almindelighed som for den nordiske i Særdeleshed; ved grundig Indsigt i denne Litteraturs Tarv og Kundskab i de bedste Skrifter i det mythologiske Fag; endelig ved et lyst Foredrag og en let og behagelig Stil. Saamegen Glæde, denne Lighed i Fortienester har forvoldet mig som Læser, saa maa jeg dog bekiende, at den har betaget mig Lysten som Dommer, til at fælde nogen afgjørende Dom over noget af de indgivne Stykker, allerhelst, da jeg ikke skal være ene om Dommen. Jeg lader det derfor blive ved at sige min private Mening, hvilken jeg paa ingen Maade vil have anseet for uforgribelig, eller inappellabel, da den alene er en privat Mands Mening.« — Derpaa tilkiendte han Stoud Platous Afhandling Prisen som den udførligste og — efter hans Mening — sandeste. Dog erklærede han selv den Deel af Afhandlingen, der, uagtet Forfatterens Forkiærlighed for græsk Mythologie, omtaler og billiger den smagfulde Brug af nordisk Mythologie, for det Bedste og Vigtigste, og den første Deel, hvori Forfatteren afviger fra os Andre, dadlede han, som altfor vidtløftig og det opgivne Spørgsmaal for en stor Deel uvedkommende. Om min Afhandling med Motto:

Nil intentatum nostri liquere poetæ,
Nec minimum meruere decus, vestigia græca
Ausi deserere, et celebrare domestica facta.

siger Baden: »Den er mindre vidtløftig, men synes at have mere til Spørgsmaalet henhørende; endeel af Priisskriftet er udført med

KONFERENSRAADINDE
ANNA LOUISE HEGER
FØDT DREWSEN
1751—99

Nyhed og Interesse, og gjorde Forfatteren i mine Tanker værdig til at dele Prisen med den foregaaende, dersom den lod sig dele. Men da Prisen vel ikke kan nægtes den foregaaende Afhandling, saa fortæner dog denne det første Accessit. — Det andet Accessit kan i mine Tanker ikke nægtes den tredie Priisafhandling. Ogsaa denne Forfatter udmærker sig ved et vel giennemtænkt Forsvar for den nordiske Mythologie.«

Siden blev Professor Kierulf befalet at censurere i Forbindelse med Baden, og han underskrev dennes Dom.

Alt dette var nu ret godt; men jeg gik dog Glip af den skønne Guldmedaille, som jeg saa gierne havde bragt hjem til min Fader, der endnu vilde glædet sig mere derover, end jeg. Jeg anede dengang ikke, at denne Afhandling i Tiden vilde bringe mig bedre Frugt end en Medaille. Jeg havde udentvivl den at takke for, at jeg efter min Udenlandsreise blev ansat ved Universitetet som Professor i Æsthetiken, da jeg, ved at have skrevet en Præmien værdig tilkiendt Afhandling, som academisk Borger havde faaet Ret til at søge et Embede, hvorfra Formen maaskee ellers vilde udelukket mig.

Baggesen vilde reise bort, for, som man troede, at blive borte for bestandig. Jeg havde med stor Glæde ofte læst hans komiske Fortællinger, hans Ungdomsarbejder, hans Labyrinth. Den underlige Blanding af Vittighed og Følelse, af Begeistring og Spot, af Fleersidighed og stærkfremtrædende Personlighed hos ham, havde noget tilfældes med Jean Paul, skøndt jeg i Baggesens gratiøse Plaisanterier tidlig savnede hin udødelige Digtters Hierte og Aandsdybde. Men saa kunde Baggesen igien skrive disse allerkiæreste, letflydende Vers! At han, som en fattig Dreng, havde maattet udstaae saameget i den latinske Skole i Slagelse, rørte mig ogsaa. Trods Armod og Sygdom havde han altid været lystig; kun Kiærlighedslængsel kunde gøre ham veemodig og nedslaaet.

En ridderlig Agtelse, ja Tilbedelse for det smukke Kiøn, en stærk Begeistring for det Høie i Naturen udmærkede ham fra andre Komikere. At han ikke havde en Holbergs og en Wessels sunde Forstand; at han vel var brillantere i sin Satire, men mindre sanddru og billig, at hans Begeistring ofte tabte sig i Svulst, kunde jeg endnu ikke ret mærke. Jeg elskede denne Proteus:

»See, først skued man ham som en skiægget Løve fra Bierget,
Siden som Panterdyr, som en Drage, som drabeligt Vildsviin;
Derpaa flød han i Vand, og som Træ han blomstred i Luften.«

Jeg vilde gjerne gribe ham, og betragte ham engang i Nærheden, inden han plumpede ud i Vandet igien og, maaskee for evig, forlod vort Øland. Paa Theatret havde jeg rigtignok ofte seet ham som administrerende Directeur gaee omkring i sin store gule Kasseking. Men der løb han, ligesom paa Dækket i Havsnød en Skipper, der ikke selv forstaaer Navigationen, og maa lade de Næstcommanderende raade. Der var han mig ogsaa for fornem; Afstanden imellem os var for stor, og jeg gad ikke nærme mig ham, af Frygt for, at han skulde gjøre sig kostbar.

Alt, hvad jeg mindes fra hans Administrationstid, er, at mit Øie ofte dvælede ved den Plet i Ryggen af hans Kawai, der var brændt med et Strygjern. Ogsaa husker jeg grant, hvorledes en Skuespillerinde, uden synderligt Talent, men altid huuslig forsynet med Synaal og Traad i Lommen, en Aften standsede ham i Foyeren, for at sammensye ham en Rift, der altfor langt fortsatte Splitten bag i Kavaien; under hvilken Operation han forholdt sig meget høflig, men ogsaa noget lidende.

Nu vilde han reise bort, maaskee forlade os for evig! Han havde sagt, han vilde i Fremtiden ikke skrive mere dansk. Alt dette bedrøvede os, hans unge Beundrere. Det var en skøn Aands altfor tidlige nationale Død, vi havde at beklage.

I Følelsen heraf fattede Hans Christian Ørsted og jeg det Forsæt, at foranstalte en Fest til Ære for ham i Dreyers Klub, af hvilken jeg var bleven Medlem. Vi lode en Indbydelse gaee omkring; og, skøndt Baggesen allerede dengang havde mange udmærkede Mænd imod sig, som reent ud sagde, at han ikke fortiente det, saa satte vi det dog igiennem. Han blev indbudet til et Aftengilde, ved hvilken Leilighed jeg havde forfattet følgende Sang, der begeistrede Selskabet for ham:

Den, som med Snillets hvasse Pile
Nedfældte Dumhed, Fordom, Sviig;
Den, som fik Øiet til at smile,
Naar det med Taarer hæved sig;

Den, som giød Smag og ædel Varme
 Og Følelser i Alles Bryst, —
 Han trykkes bør i Broderarme,
 Før han forlader Danmarks Kyst.

Og derfor, sieldne Barde, lyder
 Vor Røst til Dig om bredden Bord!
 Og derfor, ædle Barde, gyder
 Hvert Hierte sig i velmeent Chor.
 Vor Røst er svag; den ikke stiger
 Som Din, til Pindi høie Field,
 Det veemodsfulde Hierte siger
 Dig kun et inderligt Farvel.

Tak for hver Sang fra svundne Dage,
 Naar Festen her bød fulde Maal!
 Tit skal vi dem med Fryd gientage,
 Og drikke deres Digters Skaal.
 Og hvergang vore Stemmer hæve
 Sig høit for Dig paa danske Strand,
 Gid anende Dit Hierte bæve,
 Ved Mindet om sit Fødeland.

Thi skjøndt Du nu vil fra os drage,
 Vi vente Dig dog vist igien.
 Her svandt jo Dine første Dage,
 Din sorgfrie, muntre Ungdom hen.
 Husk: Ingensteds er Roser røde,
 Og ingensteds er Torne smaa,
 Og ingensteds er Duun saa bløde,
 Som de, vor Barndom hvilte paa.

Men lyder Du den Høies Stemme.
 Og er det Skiebne's strænge Bud,
 At fremmed Land Dit Støv skal giemme,
 Da smil til Danmark ned fra Gud!
 En Taare skal hvert Øie væde,
 Og hver skal hviske mod Din Grav:
 Gud glæde Dig, for hver en Glæde,
 Din sieldne Sang de Danske gav.

Et Exemplar af denne Sang, som han under Afsyngningen havde holdt i Haanden, gav han mig tilbage, giennemvædet af Taarer, idet han omfavnede mig, kyssede mig og testamenterede mig »sin danske Lyra«, som han nu ikke havde i sinde at slaae mere. —

Nogle Dage derpaa reiste han bort, og jeg paatog mig Korrektoren af hans Værkers første Deel, som han udgav hos Brummer.

Saaledes gjorde jeg den Mands Bekiendtskab, der nogetid efter ivrigt søgte mit Venskab, og siden, uden Grund, blev min bittreste Fiende.

Var det nu Apollo med sine ni Muser, eller Bragi ved Harpen, og Ydun med sin Æbleskaal, der altid forstyrrede mig, naar jeg ret flittigt vilde studere Jura? — Jeg veed ikke! Men forstyrret blev jeg; og var det ikke ligefrem af dem, saa kaldte de snart Venus eller Freia, snart Mars eller Thor til Hielp; ja vi ville see, hvordan endog Mimer og Minerva forbinde sig lumskeligen imod min Jurisprudents.

Den anden April 1801 oprandt, paa hvilken Dag en stor engelsk Flaade blev ødelagt af vort Dusin Blokskibe, hvilke efter Slaget vare Vrag, som de vare forhen. Nelson, de europæiske Sømagters Skræk, blev i denne Kamp overstraalt af en liden Flok danske Søofficerer. Det er Sandhed, det er et Factum! Derfor agtede Napoleon de danske Sømænd høit, og har stedse omtalt dette Slag med hædrende Beundring.

Følelsen af den gamle Helteære tilsøes havde ganske bemestret sig Nationen og især Hovedstaden. Alle Tidens smaalige Laster: Misundelse, Gierrighed, Hovmod, Forfængelighed, Bagtalelse, Nag havde som feige Nidinger skiult sig i Krogene. Derimod fremtraadte Brodersind, Velvillie, vexelsidig Hielp og Bistand overalt. Fremmede Mennesker, som aldrig havde seet hinanden før, trykkede begejstret hinandens Haand, naar de mødtes paa Gaden. En ubeskrivelig Munterhed udbredte sig over hele Staden. Den gamle Matrosvittighed syntes at have forplantet sig til alle Indvaanerne, og der regnede Indfald og Spottegloser ned over Engellænderne.

Der blev ved denne Leilighed, før Fienden nærmede sig Sundet, oprettet flere Fricorps; ogsaa Studenterne forenede sig og dannede under den berømte Physikers, Overhofmarschal Hauchs Commando, to Batailloner.

Man vidste ikke, om Engellænderne vilde bombardere Byen. Studenterne fik det ærefulde, men farlige Hverv, at løbe hen og tage Ildrøret af de nedfaldne Bomber, førend de sprang. Vi loe, forstode os ikke paa Faren, og lode Skiebnen raade. Snart mærkede

vi, at de engelske Bomber ikke kunde naae os, fordi Blokskibene udgjorde en bred Skandse omkring Kiøbenhavn.

Jeg stod med flere Bekiendtere paa Søcadetacademiets Altan, og saae paa Slaget, som gik for sig, ikke langt borte, ligefor vore Øine. Naar der blev skudt ti Gange fra de engelske Skibe, hørte vi det kun eengang tordne fra Blokskibene. Ofte fløi en gloende Kugle fra Quintus. Vi saae hvert Øieblik engelske Kugler hvisle i Bølgerne, og bore sig matte i Sandet paa Kysten. Over vore Hoveder fløi Bomber, som Lystraketter, og sprang i Luften; kun meget faa naaede Land. Vi vare alle i den meest spændte Forventning. Paa Altanen stod ogsaa en Mosait. »Nu tabte de Danske!« sagde han, da Blokskibene ophørte noget at brumme. — »Hold Mund, Jøde!« sagde Prokurator Bierring, som stod ved Siden af. Dermed var den Samtale endt.

Klokken fire var Slaget forbi, og Nelson sendte en Parlamentair i Land, der skulde foreslaae Vaabenstilstand. Vi vare alle glade og gik hjem for at spise vor Skiærtorsdagskaal. Nede paa Pladsen var en Mængde bevæbnede Borgere. En lille jovialsk Mand, med Kokarde paa den runde Hat, med Sabel ved Siden, Patrontaske paa Ryggen og Gevær paa Skulderen, stod imellem de andre, og spurgte mig, da jeg kom ned fra Altanen og gik forbi: »Nu, hvorledes er det løbet af?« — »Ak, min kiære Landsmand!« raabte jeg og trykkede hans Haand, »Gud staaer os bi, vore Brødre have kæmpet som Løver!« Jeg vilde talet meer med denne vakkre Landsmand, men en Student af mit Bekiendtskab trak mig i Ærmet og hviskede mig i Øret: »Er Du gal, at tale paa offentlig Gade med den Karl? Det er jo Prinds Kiørud!« — »Jeg kiender ham ikke,« svarede jeg leende; »han være hvo han vil; i dette Øieblik ere vi alle Danske og alle Soldater.«

Hvorledes det skulde gaae videre, vidste vi ikke; men for det første kunde man ikke gjøre bedre, end fortsætte Vaabenøvelserne, da der dog i denne Larm hverken var Tid eller Ro til fredelig Dont. Studenterkorpset blev organiseret under Navn af Kronprindsens Livkorps; vi fik smukke Uniformer, mørkeblaae Trøier med hvide Lidser, graae Pantalons, Halvstøvler med Dusker, runde Hatte med hvide Kokarder og sorte Fiær. Underofficererne fik Sølvpauletter.

Der blev holdt adskillige Fester efter Slaget, til Ære for Sø-

heltene. De Faldne bleve jordede tilsammen i en stor Grav, og en Høi blev kastet over dem, ligesom over Heltene i Oldtiden. Ved denne Leilighed skrev jeg adskillige Sange. Der blev digtet flere gode Viser, men ogsaa uendelig meget Slet og Trivielt, som ved den forfængelige Gientagelse af det Forslidte kun travesterte Begejstringen.

Nu blev der ogsaa valgt Underofficerer og Commandeersergeanter af Studenterne. Officerer kunde dengang kun virkelige Militaire blive; kun et Par Veteraner, Rahbek og Thomas Christoffer Bruun, som af gammel Studenterkiærlighed vare gaaede ind i Korpset, bleve ansatte som Lieutenanter à la suite. Ved denne Leilighed udmærkede Rahbek sig saavel ved sin overordenlige Iver for Tienesten, som ved sin overordenlige Keithaandet- og Keitfodethed, hvilke især kom tilsyne, naar han marscherede med Sabelen i Haand, ved høitidelige Leiligheder, som Lieutenant.

Jeg blev Underofficer, og kort Tid efter blev jeg Commandeersergeant og Fanejunker for første Bataillon. Min æsthetiske Priisafhandling og nogle Digte, aftrykte i Tilskueren og Charis, forskaffede mig maaskee Stemmerne til dette Valg; thi jeg havde kun gjort faa personlige Bekiendtskaber mellem Studenterne.

Et sælsomt Tilfælde maa jeg fortælle, som indtraf paa denne Tid. Jeg havde læst Bürgers »Lied vom braven Manne«. Det begeistrede mig, og jeg oversatte det paa dansk. Ligesom jeg var færdig dermed, traadte L. Kruse ind til mig i min Stue. Jeg spørger: »Hvad Nyt?« — »Har Du intet mærket til den stærke Storm i Nat?« — »Nei, jeg har sovet roligt hele Natten.« — »Der er vist skeet megen Ulykke paa Søen,« vedblev Kruse — »men een Ulykke er idetmindste forhindret ved en Sømands Heltemod. Folkene paa et strandet Skib, langt ude paa Rheden, kunde ikke redde sig; tusinde Mennesker stode paa Toldboden, ingen vovede sig ud. Nu kom Grosserer Staal Hagen, og lovede den Mand en betydelig Sum, som turde redde dem. Fiskeren Lars Bagge springer i en Baad, redder de Skibbrudne med Livsfare, og beder Kiøbmanden give dem Pengene; selv vil han intet have.« — »Nei,« raabte jeg, »det er altfor sælsomt!« — »Hvad mener Du?« — »Der ligger den hele Historie poetisk beskrevet paa Bordet! Jeg behøver kun at forandre Navnene og nogle Biomstændigheder.« Jeg fortalte nu Kruse Hændelsen, og han undrede

I. C. TODE

Nat: d. 24 Junii 1736.

Urol pms 1787.

Lokke sculpf: 1801.

sig med mig. Digtet blev trykt og behagede; men det forunderlige Tilfælde fortaug jeg, af Frygt for, at man skulde troe, det var opdigtet. Mange Aar efter, har jeg i mine samlede Digte fortalt denne Hændelse i det lille Digt Varselet, som følger efter Romanen Lars Bagge.

Den agtværdige gamle Tode var Rector det Aar, jeg blev Student; han havde læst mine Smaadigte, og især havde Sangen om Lars Bagge huet ham. I et lille Digt, som han gav mig til min Siofna, havde han ydet mig altfor megen Roes, iblandt andet stod der:

»Folket dig priser

Som Fader til herlige Viser!

Lars Bagge Du sang og hans hædrende Færd,

Dit Qvad er en mageløs Redningsmand værd.«

Jeg fandt denne Roes overdreven, udelod disse Linier og bad Forfatteren tilgive Udeladelsen. Men det var først 1802, og i Aaret 1800 viste han mig allerede faderlig Opmærksomhed. — Dog — jeg havde skrevet en Sang til hans Ære i Dreyers Klub. Da jeg nu vilde betale ham de ti Rixdaler for mit akademiske Borgerbrev, gav han mig dem tilbage, med de Ord: »Clericus clericum non decimat«. Det rørte mig særdeles og gav mig Mod; det var den største Ære, jeg endnu havde nydt.

Baggesen sendte mig kort efter Slaget den anden April et Brev med Viser (som ikke fulgte med), hvilke han bad mig synge for Folket. Brevet lyder saaledes:

»Min Ven!

Paris, den 13de April 1801.

Dig, som jeg efterlod min Danske Lyra, sender jeg, udsluppen af Dødens Strube, mit første Suk til Livet i hoslagte trende Krigs-sange for Danmarks Forsvarere.

Mit Hierte brænder af Længsel efter at staae og falde med mine Brødre; men jeg er fængslet og syg med min syge Elskede.

Brænd Du Din Ungdoms Kraft og Fyrighed i dine Dig omgivende Brødrers Siele! Syng dem, med Dine egne, disse mine Sange! Lad dem føle, at Baggesens Aand er nærværende hos dem, midt i Flammerne!

Ti Mænd, med Digtermod, ere meere værd i Skrækkens Øieblikke, end hundrede Feide-Prosaister; hundrede dødtrodsende Helte Fjenden farligere, end titusinde Leiesvende!

Lad trykke en Mængde Exemplarer, som Viiser, trykt i dette Aar, af Sangene for Matroserne.

Uddeel Exemplarer af Hymnen for Alumnerne iblandt mine kiære akademiske Medborgere.

Sluk min Tørst efter Efterretninger med første, anden og tredie Post.

Din
Baggesen.

Send mig dog et Exemplar af første Deel.

Hermed betaler jeg tillige min Viise-Gield til den kiære Dreierske Klub.

Hils Rahbek og Rosing.«

Siden fik jeg endnu dette Brev:

Paris, den 11te Julii 1801.

»Kiæreste Øhlensläger!

Jeg lever, min Kone og mine Børn leve; jeg elsker og bliver ved at elske Dem.

Jeg har erholdt Deres inderlig kiære Brev med de medfølgende Sange; men jeg har to Gange siden tilskreven Dem. Dette er den tredie.

Jeg har endnu intet Exemplar bekommet af første Deel, eller mine Oder. Jeg ønskede dog meget et saadant. Jeg kan ikke begribe Brummer. Han synes fornøiet med Afgangen, ønsker meere Manuscript, og gjør mig dog Fortsættelsen umulig, ved at lade mig mangle Begyndelsen. Hvorledes skal jeg udarbeide Noterne, naar jeg ingen Text har?

Jeg har uophørlig, siden jeg forlod Kiøbenhavn, indtil for faa Dage siden, levet ubeskrivelig slet. Min inderlig elskte Kone har bestandig været sengeliggende, mine Børn af og til skrantende, og jeg selv farlig syg. I Henseende til mit Udkomme har jeg lidt uoprettelige Tab. Først nu er jeg i Stand til at arbeide.

Jeg har maattet flytte fra quai Voltaire, af Mangel paa sund Luft, til hotel de l'Elisée-Bourbon, rue du fauxbourg St. Honoré, Nr. 66, hvor jeg nu boer skiønt, beqvemt, og saa got som paa Landet, i de Elysæiske Marker.

Min Kone er lidt bedre, og jeg altsaa — meget muntre. Men — Dania! quid merui? quo te, mea patria, læsi? Endnu bestandig sukker jeg forgiæves efter egentlige Efterretninger. Et

par Smaa breve undtagen, har jeg intet Svar paa mine sidste tolv Skrivelser.

Ogsaa De, Øhlsnæger! tildeeler mig sparsomt Deres Hilsener.

Jeg har skreven Brummer til med denne Post. Formaae ham dog endelig til at sende mig det mig tilkommende Exemplar af mine Skrivters første Deel. Forinden sender jeg tilforladelig ingen Fortsættelse.

Er det Dem mueligt, saa saml og send mig de Blade, hvori min Ubetydelighed siden jeg forlod Danmark er bleven omtalt; Det sætter mig dog altid en smule tilbage i min gamle Stilling, og giver mig en Illusion af litterarisk Nærverelse, som jeg her, hvor intet dansk Løv eller Blad rører sig, har høit nødig.

Fik De mine tilsendte Krigssange, som uden min Skyld — thi de vare digtede og trykte her før Catastrophen i Midten af Mai — kom saa ærgerlig meget for silde?

Jeg er bange for, at de tilforn i Kiøbenhavn, efter Himlen veed hvilke Varianter aftrykte, have vrimlet af Feil.

Tilgiv min Kortelighed! Jeg skriver kort; men svarer des længere. Skriv, skriv, skriv til Deres Baggesen.

Min Kone hilser Dem tusinde Gange, og jeg hilser ukekiendt tusinde Gange Deres Veninde.«

Det lod ikke til, at vi havde meer at frygte for fiendtligt Overfald; men urolige vare Tiderne endnu, og Vaabenøvelserne gjorde stort Indbrud i min natlige Ro, hvilken jeg i disse Aar, da jeg endnu voxte, troede at trænge til. Hver Morgen Kl. 6 maatte vi i den kolde Martsmaaned være paa Ridebanen ved Christiansborg, for at lære Exercitien. Som Commandeersergeant maatte jeg foregaae mit Compagnie med et godt Exempel, være først paa Pletten, naar Øvelserne skulde begynde, og raabe alle Navnene op. Men saa var ogsaa Arbeidet tilende; thi vi Underofficerer exercerede ikke meer, og derfor frøs vi ogsaa meest. Adskillige Spøg, som forefaldt, og som øieblikkeligt rystede Mellemgulvet, kunde dog ikke længe holde os varme; nogle deraf vare lystige nok.

Saaledes, for Exempel, var der i vort Compagnie, der, ligesom de andre, meest bestod af lutter tynde, ranke Ungersvende, kommen en stor feed Giestgiver, der gjorde sin Ret giældende, som gammel Baccalaureus, fordi han heller vilde ind i Studentercorpset, end i Brandcorpset, eller et andet borgerligt Corps, hvor han troede at være udsat for større Strabads. Det var et vittigt, lystigt Hoved; men han kunde ikke lide, at man stiklede paa hans Fedme, og han stod som en Slags Falstaff iblandt os. Majoren, som exerceerte os, var en munter Krigsmand, der gjerne gad have en Spøg imellem. Naar han nu havde commanderet: »Retter Eder!« saa heed det ofte bagefter, til den corpulente Fløimand: »Maven ind, kiære Ven!« Nu drog Fløimanden Maven ind. Derpaa undersøgte Majoren Liniens Bagside, og saa heed det igien: »Bagen ind, kiære Ven!« — Nu blev den tykke Fløimand utaalmodig og raabte: »Men for Gud i Himmels Skyld, hvordan skal jeg da vride og vende mig? Jeg kan jo dog ikke krybe ind i mig selv, og tildeels forsvinde. Mit Legeme maa jo dog have sit nødvendige Kubikindhold.« Nu loe hele Compagniet, og det var det just, hvad Majoren og Fløimanden vilde.

Spillede Værten her Falstaff, saa traf jeg mig snart selv kort derefter i en Nattescene som Don Qvixote. Jeg var en Aften gaaet meget tidlig tilsengs, fordi jeg var træt af den gientagne Morgentieneste. Ligesom jeg ligger i den sødeste Søvn, bliver jeg pludselig vakt af en Tromme. Nu var der sagt os i de første Dage ved Parolen, at saasnart der blev slaet Generalmarsch, skulde vi paa Øieblikket væbne os, og forsamles paa Ridebanen; thi da var enten Fienden i Land, eller Staden blev bombarderet. Neppe hørte jeg altsaa Trommen, før jeg raabte: »Nu er Timen kommen! Det giælder Kongen og Fædrelandet! I Guds Navn, uforsagt!« Jeg havde allerede faaet Strømper, Beenklæder og Støvler paa, og skulde til at omgiorde mig med Sværdet, — da det trommede igien, og jeg hørte, det var Tappenstregen, som hver Aften gik giennem Vestergade. — Ak med hvilken salig Følelse smuttede jeg i Sengen igien, og overgav mig til den uforstyrrede Søvn.

Før havde vi næsten Alle maattet giøre Tieneste paa fastende Hierte, thi de fleste af os vare ikke istand til at faae noget at vederqvæge sig paa, saa tidlig om Morgenens; men nu blev der en Marketender ansat i Løngangen ved Ridebanen, hos hvem man

kunde gjøre sig tilgode, og faae en Tvebak og en Kop Thee, naar man havde 2 Sk. (Jeg havde dem ikke altid). Rigtignok var Theen saa svag, at man næsten ikke kunde smage den, og til Sukkeret mærkede man heller ikke meget, men for Hovedsagen var der sørget; thi Melkevandet var kogende heedt; og saaledes kunde man da varme sig indvortes.

En Lykke kommer sielden alene. Som jeg en Morgen gik og saae ind i de kongelige Stalde, medens Compagnierne exercerede, opdagede jeg et Spiiltoug med frisk Halm, hvor jeg fandt, at vi Commandeersergeanter fortræffeligt kunde sove, naar vi havde raabt Navnene op. Neppe havde jeg giort mine Kammerater deelagtige i denne Opdagelse, før vi et Øieblik derefter laae paa Halmen, som Proteus's finneføddede Sælhunde paa Sandet, hos Homer. Fra den Dag af, kom vi hver Morgen og sov i den varme Halm, naar vi først havde drukket vort hede Theevand. Dette lettede Tienesten overordenligt.

Ved Fanernes Indvielse vare Studenterne samlede paa Pladsen ved Amalienborg. Officererne og Underofficererne kom op i Værelserne til den kongelige Familie. Fanerne laae paa Bordet, og Fanesmedden stod derhos. Først rakte han Kronprindsen et Søm; Hans Kongelige Høihed slog det i; derpaa Kronprindsessen, hele den kongelige Familie, og endelig, efterat Chefen og Officererne havde indbanket deres Søm, kom ogsaa Raden til os Commandeersergeanter. Da Fanerne vare færdige, bare vi Fanejunkere dem ned til Bataillonerne, hvor Eeden blev svoret, og følgende dierve Thaarupske Sang afsiunget, med en smuk Melodie af den gamle Zinck.

Alvælde! Du har hørt os sværge,
 For Dannerkongens Ret at værge;
 Dit milde Faderbud vi lyde,
 Du seer i vore Hierter ned,
 At aldrig vi vor Eed skal bryde;
 Vi gaae, hvorhen vort Banner vaier,
 Til mandlig Død, til gladen Seier.
 Velsign vor Daad, giv Norden Fred!

Du Borgernes, som Fyrstens Ære,
 Saa værd den Krone, Du skal bære,
 Vort Hiertes Hylding Du modtage!
 Vi alle, Fredrik! elske dig.

For dig i Kamp vi freidig drage;
 Til din og Fædrelandets Ære
 Hver Fredens Daad indviet være.
 Vi alle glade lyde dig.

Henrykte vi dig, Banner! skuer;
 For os en hellig Flamme luer:
 Du leder til den sande Hæder,
 At vorde trofast Dannemand,
 Vor Bane vi med Mod betræder!
 Vor Idræt Jordens Folk skal lære,
 At Borgernavnet er vor Ære,
 At Norden er vort Fædreland!

Manoeuvrerne paa Fælleden om Eftermiddagen vare morsomme, naar Veiret var godt. Da droge vi, med klingende Spil og flagrende Faner, gennem Gaderne, medens de unge Piger stode i Vinduerne, for at see deres Kiærestes eller Brødre gaae forbi. Vi gjorde os da al Umage for at marschere i lige Rækker. Og Marschallen reed foran, med sin Stjerne paa Brystet, og, ved høitidelige Leiligheder, med Ordensbaandet uden paa den blaae Troie. Men Horats og Baggesen sige:

»Naturam furca pellas ex,
 Hun kommer dog igien den Hex.«

Det var ikke saa let, at holde alle de levende Ungersvende i Orden. Saaledes havde vi eengang den Sorg, at nogle Kammerater i sidste Række blev staaende midt paa Gaden, for at kiøbe Æbler af en Frugthandlerske. Endnu større Kors havde man med halv-dannede Soldater, som forlangte, at Officeren skulde sige dem Grunden til alt, hvad der blev commandeert, og som ikke endnu kunde faae i Hovedet, at til Krigstugten hører der øiebliklig Lydighed.

En Eftermiddag øvede vi os paa Fælleden i at skyde. Et ungt Blod havde ladt sit Gevær, men glemt at trække Ladestokken ud af Løbet igien, og stod nu i Tanker, med den venligste Mine af Verden, og sigtede paa Marschallen. Lykkeligviis blev denne det vaer itide, slog Geværet tilside og raabte: »Min Herre! naar De har ladt Deres Gevær, skal De trække Ladestokken ud. Jeg skal sige dem Grunden: ellers skyder De Anføreren gennem Livet!«

Denne genialske Tankeløshed, som man paastaaer, især skal

bemægtige sig Kunstnere og Lærde, og til hvis Ære Baggesen har skrevet en Ode, havde ogsaa et Par Gange bemestret sig mig. Vi skulde formere Carrée. Anføreren raaber da: »Bataillon!« Fanejunkerens render otte Skridt ud, og efter ham danner hele Colonnen sig. Marschallen raabte altsaa: »Bataillon!« Men jeg stod fordybet i Betragtninger, og rørte mig ikke af Stedet. Pludselig hørte jeg ham raabe: »Oehlsenschläger!« Forfærdet vaagner jeg, løber tolv, fiorten Skridt frem, for at gjøre Forsømmelsen god igjen, og hele Bataillonens bag efter mig.

Enandengang havde jeg glemt at spænde Faneskobeltet om Livet; jeg maatte bære Fanen blot med Hænderne, hele Tiden; en ondskafuld Storm blæste just derfor, troer jeg, den hele Eftermiddag, og den endnu spædlemede Fanejunker var nær blæst omkuld.

Til vore Marscher og Øvelser hørte vi altid delig Musik. Det kongelige Kapel havde selv tilbudt sig, at være vore Hautboister, for første Bataillon. Anden Bataillon fik Livvagts-Hautboisterne. Komisk var det i Førstningen, hvorledes Kapellets Virtuoser ikke kunde hamle op med hine, fordi de ikke vare øvede i at gaa og spille under aaben Himmel; vel ogsaa fordi nogle, der ellers spillede Violin og Bas, forsøgte sig paa Blæseinstrumenter. Men det varede ikke længe, før de havde Grebet derpaa.

En delig Sommerdag, da Fædrelandet havde Fred igjen, blev vi fremstillede for Kronprindsen. Han var tilfreds med vore Fremskridt, og roste os. Vi bleve paa Fælleden tracterede med Viin og Bagværk. Unge Damer fra Staden kom ud og dandsede paa Marken med Studenterne. De Gamle stode i store Kredse udenom, som glade Tilskuere. Alt var nu Lystighed og Glæde!

Nu vendte vi tilbage til vore fredelige Sysler. Jeg kom til min Ven og Manufacteur A. S. Ørsted hver Dag; den danske Ret havde jeg repeteert, Naturretten ligeledes, men den romerske Ret stod tilbage. Paa Collegier gik jeg ikke meget, dog var jeg nogle Gange hos Schlegel. Med Ørstederne spiste jeg til Middag hos deres Faster, Mad. Møller; og der sadde de unge Lærde og skønne Aander, omringede af en Hob Borgerfolk, som undertiden erindrede os meget levende om Personerne i Holbergs Comødier. Ofte forelæste — eller rettere sagt, — spillede jeg næsten et heelt Stykke af Holberg, med afvexlende Stemme, til Morskab for dette blandede

Selskab. — Især morede mig i denne Kreds den gamle pedantiske Skolemester; den Første, der overbeviiste mig om, at indgroede Latterligheder ikke kunne helbredes af Comødier. Vi opførte nemlig engang virkelig Erasmus Montanus; jeg var Peer Degn og efterlignede Skolemesteren saa godt, at hele Selskabet kiendte ham igien. Han var ogsaa nærværende, men kiendte ikke min Copie, da han ikke kiendte sin egen Original. Han var vel tilfreds med mit Spil, da Stykket var forbi; og roste Holberg, der saa godt havde skildret uvidende, tossede Panderter.

En norsk Student Bull* skulde logere i Huset med mig; vi sloge os sammen, og Madame Møller overlod os endnu Salen, ved Siden af mit Kammer. Hun fandt sig gierne i, at vi undertiden spillede Comødie der; og gav mig selv Lagener, til at slaee i Vinduerne med Neglikesøm, for, hen ad Foraaret til, at frembringe et kunstigt Mørke paa Theatret. Kun eengang, da vi spillede Kiærlighed uden Strømper, da Stykket standsede noget, fordi Jøesper ikke kunde sin Rolle, og jeg, som Mads, i Fortvivlelsen, for at udfylde Pausen, tog den nye Psalmebog ud af Lædiken, og, i min ungdommelige Overgivenhed, gav mig til at synge: »Naar vi i største Nøden staae!« dadlede hun os paa en godhiertig moderlig Maade, ved at sige til de Andre: »De lee selv af det!«

Paa en af Prøverne til disse Forestillinger blev der slaet en Glasarm af en Lysekrone. En gammel Frue, som boede der i Huset, betalte 1 Rdlr., for at faae en ny, men vilde, at jeg, som Directeur, skulde give hende Pengene igien. Da jeg nu ikke havde gjort Ulykken, og aldrig havde en Skilling tilovers, lod jeg hende forgieves mane mig; og det morede os alle, naar hun daglig over Bordet gav mig Stikpiller for den Rigsdaler, som hun meente at have tilgode. — Denne stakkels Kone havde, mange Aar efter, en sørgelig Skiæbne; thi hun faldt ned af Stolen en Dag, da hun sov Middagssøvn, og det blev hendes Død.

Ørstederne assisterede ogsaa, naar vi spillede Comødie; men det var ikke deres Fag; især havde A. S. Ørsted intet Greb paa det; selv til Smaaroller kunde jeg ikke bruge ham; og da jeg eengang havde instrueert ham til Matthias i Jægerne, og sagt: Nu kommer Du ind, med Hænderne skiødesløst paa Ryggen, havde

* Nu Høiesterets-Justitiarius i Norge.

han flettet dem saaledes i hinanden, at han nær aldrig havde faaet dem løst igjen.

I Madame Møllers Huus var en gammel døv Kone, der havde kastet sin hele Kiærlighed paa en Skiødehund. En varm Sommerdag spærrede jeg Hunden i den kiølige Kakkellovn. Hun kunde ikke høre den giøe, gik omkring og søgte forgieves. Endelig befriede jeg Hunden af sit Fængsel i hendes Paasyn. Den gamle Kone blev meget vred, omendskiøndt vi ellers vare de bedste Venner, og sagde: »Det raader jeg Dem, at De ikke endengang holder mig Hunden for Nar!«

Man seer, at Lysten til at spille Comødie vaagnede hos mig paany, da jeg var bleven min egen Herre, og jeg kunde giøre det for egen Morskab; jeg gik ogsaa ind i Borups Selskab, dog spillede jeg ikke ofte der, men meest i smaa huuslige Kredse, hvor jeg selv kunde være Aanden i det Hele.

I Dreyers Klub var en stor Punschebolle, som blev tømt ved visse høitidelige Leiligheder. Til disse Drikkegilder vare de fleste gode Drikkeviser forfattede, navnlig Rahbeks. Jeg var ofte Forsanger en tidlang, og drak med de Andre, skiøndt Drik aldrig har været min Sag; men den begeistrede Selskabelighed og Sang fornøiede mig. Paa denne Maade kom jeg ogsaa i nærmere Bekiendtskab med flere ældre udmærkede Mænd, hvilke jeg ellers ikke saa snart eller saa nøie vilde have lært at kiende.

Brødrene Mynster, og Bentzon vare iblandt disse. Dr., siden Professor Ole Hieronimus Mynster havde et Aars Tid iforveien været min Lærer i Naturhistorie i Efterslægten. Et herligt Hoved, fuld af Humor, Forstand og Vittighed, ligesom hans Broder, nuværende Biskop Jacob Peter Mynster; dog var denne stillere og lærdere. Mit første Bekiendtskab med Jacob var strax helbredende, skiøndt i Øieblikket smerteligt. Vi traf, som sagt, sammen i Dreyers Klub, hvor Talen kom paa min Helt Lafontaine, hvilken Mynster dadlede saa stærkt og skarpt, at Taarerne kom mig i Øinene. Han har siden fortalt mig, at det gjorde ham inderlig ondt at see, hvor dybt det smertede det stakels unge fremmede Menneske, hvis Ansigt han strax godt kunde lide. — Imidlertid rev han mig Bindet fra Øinene, og overbeviiste mig om, at der ikke nær var det i de Lafontaineske Romaner, som jeg hidtil havde troet at finde deri. Bentzon, som kort

derefter blev Regieringsraad, og siden Generalgouverneur i Vestindien, var en kraftig ung Mand, skøndt han haltede. Han havde et smukt Ansigt, sieldne Kundskaber, en skarp Dømmekraft, men ingen fiin Følelse. Han var forresten livslystig i Omgang, venlig mod sine Venner, beundrede hvert Talent, agtede enhver Dygtighed. Mod Middelmaadigheden var han ubarmhiertig, grov mod Indbildskheden, i det Hele taget noget arrogant, og i senere Tider temmelig pengegierrig. Hvad Under, at han fik Fiender i Hobetal, især da han, ved Schimmelmann, gjorde sin Lykke i unge Aar? Men han brød sig ikke meget derom.

Imidlertid var han ikke uden Forfængelighed; især ærgrede det ham, at han haltede; og skøndt han smilede, naar O. H. Mynster paa sin lunefulde Maade sagde: »See der kommer den halte Bentzon!« ærgrede det ham dog. — Men da han forresten var saa kiephøiet, saa morede det os paa denne Maade at ydmyge ham lidt. En Dag spadserede jeg med ham udenfor Porten. »Oehenschläger!« sagde han, »siig mig oprigtig, halter jeg meget? Er det stærkt kiendeligt?« »Nei«, svarede jeg, »naar Du staaer stille, mærker man fast intet.« Dette Træk har jeg siden brugt i mit Fragment: Knud Lavard.

Bentzon havde, et Par Aar før vor Bekiendtskab, vundet en æsthetisk Priimedaille. Han havde megen Sands for det Dierve og Dygtige i Poesien; det Flaue og Trivielle foragtede han. Han kunde ret godt Græsk, og elskede Genialiteten i de græske Værker. Goethe, hvis Aand, i de senere Aar, havde taget en antik Retning, beundrede Bentzon især i saadanne Værker, hvor dette udtalte sig. Megen Vægt lagde han paa følgende Goetheske Linier:

»Also das wære Verbrechen, dass einst Properz mich begeistert,
Dass Martial sich zu mir auch, der Verwegne, gesellt?
Dass ich die Alten nicht hinter mir liess, die Schule zu hüten;
Dass sie nach Latium mir gern in das Leben gefolgt?
Dass ich Natur und Kunst zu schau'n mich treulich bestrebe;
Dass kein Nahme mich täuscht, dass mich kein Dogma beschränkt?
Dass nicht des Lebens bedingender Drang mich, den Menschen, verändert,
Dass ich der Heuchelei dürftige Maske verschmäht?
Solcher Fehler, die Du, o Musa! so emsig gepfleget,
Zeihet der Pöbel mich; Pöbel nur sieht er in mir.«

I. Mynster havde altsaa helbredet mig for den falske Sentimentalitet, og Bentzon havde gjort mig opmærksom paa det dygtige

Objective. Dette var altsammen godt, men ikke nok; jeg trængte atter til noget for Hiertet. — Den herlige Wilhelm Meister havde husvalet mig meget; især da jeg — om ikke fra Characterens, saa dog fra Hændelsernes Side — følte mig i saa nært Slægtskab med Wilhelm Meister, at jeg ofte i de første Bøger troede at læse mit eget Levnedsløb. Marionetspillet, Charactereskildringen af Mariane, Philine, Eventyrene med Skuespillerne og Liniedandserne glædede mig usigeligt. Besøget hos Greven og Grevinden, den naragtige protegerende Baron holdt jeg ogsaa meget af. — Men Jarno og Lothario vare mig for kold-fornemme. Jeg kunde ikke lide, at Wilhelm lod sig imponere af Convenientsens stive stolte Former, især da jeg troede at mærke en Hensigt hos Digteren, at tale den fornemme Verdens Sag. »Den skønne Siæls Bekiendelser« bragte mig til at tænke paa min Moder; — altsaa vare de mig kiære, skøndt jeg ikke fandt mig ret hiemme i denne Verden. Uendeligt derimod henrykkede mig Harpespilleren og Mignon; i deres hiertegribende Sange erkjendte jeg ganske den første Goethe igien, i deres Skildring den fuldendte Mester.

Men min efter Kiærlighed tørstende Siæl kunde ikke nøies med disse classiske Digtninger; jeg trængte til et uendeligt Digterhav, hvori min Aand kunde vugge og tumle sig, i Ahnelse, Vemod og Længsel, i Lune og Overgivenhed; og det fandt jeg, da O. H. Mynster gjorde mig bekiendt med Jean Paul, og da jeg læste hans Hesperus, Siebenkäs og Kampanerthal. Rigtignok maatte jeg arbeide mig ind deri; mange Lignelser og Hentydninger forstod jeg ikke, jeg maatte gaae over Heder, vade giennem Moser, og bryde giennem Torne, for at komme til de deilige Landøer, som laae midt i Vidtløftighedernes Ørk. Men naar jeg nu ogsaa stod der, hvor husvaledede mig da Kilden, hvor belønnet følte jeg mig. Jean Paul har udtalt, hvad ingen anden Digter vovede at udtale. Ofte begynder han der, hvor andre tie, og fortsætter sin Tale, til den, som himmelsk Musik, forsvinder i Skyerne. Hvilket Kiendskab til Alt, hvilket dybt Blik i det menneskelige Hierte, hvilken skøn Kiærlighed for alt Skjønt! En trættende Maneer har han vænt sig til, den er bleven ham til anden Natur, er vel ogsaa oprindelig udsprungen af hans egen; men han burde have dannet og indskrænket den; thi ogsaa Humoristens extravagante Natur lader sig danne, uden at miste sit

Characteristiske. — Hvor glædte mig hans komiske Figurer; hans Personer, som, uagtet alle Fremstillingens subjektive Egenheder, dog beholdt objektiv Sandhed: Kapellanen, Victor, Flamin, Mathieu, den hulde Klothilde, Leibgeber, Agathe, Stiefel. — Hans Characteertegninger kom mig ofte til at tænke paa en Konges Billede, jeg havde seet i min Barndom, der bestod af lutter smaae Sextal, naar man betragtede det nøiere, — og som dog lignede. — Vistnok flagrer Jean Paul altfor meget om i Morgen- og Aftenrøden, taber sig altfor tit i Melkeveien og Taagestierne; dog lønner det vel Umagen, at stige tilveirs med denne Luftskipper i den poetiske Ballon, om man ogsaa stundum intet faaer at see for lutter Skyer, og bliver giennemblødt af Taagen. Hvor mange skønne Morgen- og Aftentimer har jeg ikke tilbragt med ham i min Faders lille Hauge, under Kirsebærtræet, som rystede sin hvide Blomstersnee ned paa Bogens Blade. Hvor ofte har jeg kysset hans Navn paa Titelbladet, under Læsningen af hans herlige Skildringer: en Vane, jeg altid har, naar en Forfatter henrykker mig.

O. H. Mynster havde selv først gjort Jean Pauls Bekiendtskab i Wien, og gik i de første otte Dage næsten ikke ud af Huset, for at kunne sidde hiemme og læse i hans Skrifter fra Morgen til Aften; skøndt han endnu var aldeles fremmed i den store østerrigske Hovedstad.

Goethe siger i et af sine Breve til Schiller: »Naar man ikke taler, saavel om Skrifter som om Handlinger, med en kiærlig Deeltagelse, med en vis poetisk Enthusiasme, saa bliver det til saa aldeles intet, at det ikke er Talen værd. Lyst, Glæde, Deeltagelse i Tingene, er det eneste Reelle, som atter frembringer Realitet; alt det andet er kun tomt og forfængeligt.«

Derfor, kiære Læser, søger jeg, hvergang jeg taler om en ny Forfatter, at udtrykke dig mine Følelser og den Glæde, som Læsningen af hans Bog ydede mig; thi det er et vigtigt Stykke af mit aandelige Levnetsløb. Du vil desværre altfor ofte finde fortræffelige Værker, som Cadavere, paa de kritiske Anatomers Borde, i det de skiære en stor Mand op, for at vise Tilskuerne den Grødmasse, hvormed han har tænkt, den kolde Kiødklump, hvormed han har følt. Men jeg troer, at ogsaa en Kritiker bør give Prøver paa Phantasie og Hierte; og hvo der ikke kan det, og dog kri-

tiserer, han kritiserer ogsaa uden Forstand. Man maa tale med Aand om Aand, med Vittighed om Vittighed, med Phantasie om Phantasie, med Forstand om Forstand, med Kundskab om Kundskab. Ellers er det intet! En Kritiker skal ogsaa være Kunstner, skøn Aand, ædelt Menneske. Hans Undersøgelse af det Skønne maa selv være skøn, af det Ædle maa den være ædel; ellers frembringer han et Mørke, i det han vil oplyse Andre; han brækker Kunstværket itu med plumpe Hænder, forundrer sig derpaa over, at det ingen Sammenhæng har, og bidrager, meer end Nogen, til Tankernes og Følelsernes Skiævhed og Forvirring i den aandelige Verden.

Alt som jeg nu læste flere slige herlige Bøger, saa gik det mig som Correggio, der saae det rafaelske Billed og raabte: *Anchio son pittore!* eller som den gode Hans Sachs i Goethes Træsnit:

»Er fühlt, dass er eine kleine Welt
In seinem Gehirne brütend hält;
Dass die fängt an zu wirken und leben;
Dass er sie gern möchte von sich geben.«

Denne Følelse yttrede sig paa en underlig, næsten komisk Maade, en Aften hos Ørstederne, da Physikeren havde taget Doctorgraden, og endeel unge og ældre Videnskabsmænd vare hos dem om Aftenen. De talede først om adskillige lærde Sager. Jeg sad taus i en Krog, tømte undertiden mit Glas, fyldte de Andres, og lod dem tale; som jeg overalt sielden er høirøstet i store Selskaber. — Nu kom tilsidst ogsaa Digtekunsten paa Bane, og i den Anledning yttrede en barmhiertig Siæl sin Medlidenhed med den danske Digtekunst, at den, siden Ewalds Tid, var siunken saa overordentligt. Ved disse Ord vinder jeg Aand og Ild, staaer hurtigt op, gaaer midt ind i den store Kreds, seer dem alle dristigt og stolt i Øinene, og i det jeg slaaer i Bordet med knyttet Haand, raabte jeg: »Ja det er sandt, den er siunken, men den skal F. g. m. reise sig igien!«

Jeg havde dengang ikke ladet andet trykke, end nogle Viser og et lille Stykke i een Akt: Den anden April, en dramatisk Situation, som jeg kaldte det. Jeg havde ikke kunnet tage fortrydeligt op, om hele Selskabet havde leet mig ud; men var det nu Godmodighed, at de ikke nænte at ydmyge mig, eller troede

de maaskee: I den Knægt maa der dog stikke noget; — nok, de taug, saae forundrede paa mig, og ei engang et spodsk Smiil straffede mig. Men denne Høimod var just ene istand til at ydmyge mig; jeg sneg mig hen i min Krog igien, og følte, jeg havde begaaet en dum Streg. — Men Ørstederne, mine Venner, ansaae det for en Spaadom. Vi troede overalt allerede dengang vekselsidig om hinanden, at enhver af os, i sit Fag, vilde bringe det over det Almindelige.

Naar jeg nu var i Klubben, og den store Bolle blev tømt, saa skienkede de Andre undertiden dygtigt i mit Glas, fordi de havde mærket, at min Undseelighed og Taushed forsvandt, og at jeg blev lystig og snaksom, naar jeg havde drukket nogle Glas. En Aften paa Gaden, da vi gik fra Klubben, beskyldte der Een mig i Spøg for at have en Ruus. Jeg bad strax den bortilende Skare, at bie lidt, og raabte: »Mine Herrer! Her er en Æressag, der maa afgjøres, inden vi gaae videre. Min Ven der beskylder mig for at være drukken; for nu at bevise ham og Eder alle min Ædruhed, vil jeg krybe op paa Løgtepælen ad den Stige, som hænger der, og holde Eder en Tale!«

Dette var i Læderstræde, skraaes over for Klubben, ved en Plads med et Plankeværk, hvor den afbrændte Jødesynagoge havde staaet. Jeg veed ikke, om det var Mangel paa Penge, eller paa Guds frygtighed, der havde hindret Menigheden i at bygge Synagogen op paany. Men saameget er vist, at der kun var et Plankeværk med en Løgtepæl, hvorpaa der heller ingen Løgte var sat endnu, i det mindste ikke den Aften. Paa den lodret hængende Stige klavrede jeg altsaa tilveirs, og stod oppe paa Løgtepæls lille Kvadrat, for at bevise, at jeg ingen Ruus havde: et haandgribeligt Beviis paa, at jeg havde een; thi ædru var jeg bestemt faldet ned, som en Somnambulist fra Taget, naar man raaber hans Navn. Som jeg nu stod deroppe, og taledede til Opbyggelse for den trindt om mig forsamlede Menighed, kom Vægteren og spurgte, »hvad jeg havde der at bestille?« Jeg svarede roligt: »Jeg studerer Astronomie!« Nu vilde han pibe, men mine Tilhørere, hvoriblandt der vare flere Officerer, varede ham ad, at han ikke maatte forstyrre et ungt Menneske i sine Studeringer. Han gik altsaa sin Vei, og jeg steg lykkeligt ned igien, uden at brække Hals og Been.

KNUD LYNE RAHBEK
1766—1830

OLE JOHAN SAMSOE
1759—96

CHRISTEN HENRIKSEN PRAM
1750—1821

MICHAEL ROSING
1756—1818

I Dreyers Klub gjorde jeg Digteren Prams Bekiendtskab; en fyrig Normand, fuld af Aand og Hierte, med store Talenter, men som gav sig af med altfor mange Ting, til at han kunde bringe det til Fuldkommenhed i Noget. Han skrev ikke blot lyriske og episke Digte, heroiske Dramaer, Comødier, Syngespil og prosaiske Fortællinger, men ogsaa store statistiske Afhandlinger; han var ogsaa Oeconom i Commercecollegiet, politisk Skribent i Minerva, og opoffrede megen Tid til finansielle Beregninger. I alting, hvad han foretog sig, saae man Manden med Hoved; men da han arbejdede saa hurtigt, havde han ikke Tid, som Mad. Sevigné siger (og jeg troer Plinius før hende) til at være kort, men udtrykte sig sædvanlig vidtløftigt, i tunge Perioder og Parentheser. Overalt lod han ikke til, af Naturen at have faaet det Talent, at udtrykke sig med Lethed. I hans episke Digt Stærkodder er det især de knortede Vers og Vidtløftigheden, der staae saa mange enkelte Skønheder i Lyset. Man reiser, som paa Steenbroen mellem Hamburg og Lybek. I nogle af hans Theaterstykker og Noveller ere gode Scener og Steder, hvori dansk Nationalitet ytrer sig med Lune. Hans Emilias Kilde er altid forekommet mig at være hans smukkeste Digt.

Denne fortræffelige Mand kom mig strax venlig og fortrolig imøde, og jeg maatte ogsaa drikke Du's med ham. Jeg har intet Menneske kiendt, der forbandt en saa høi Grad af Godmodighed og Velvillie med en saa opbrusende Hidsighed. Men han meente intet Ondt dermed; og hvo, der kiendte ham, betragtede hans Larmen som en Mølles Klappren, medens det nærende Korn males deri. Rigtignok kunde den, der stod de susende Vinger for nær, stundum gjøre Regning paa et dygtigt aandeligt Ørefigen. Ingen Ven havde han, som han ikke havde viist Døren, eller truet med Prygl; og han havde dog mange Venner, og var hiertelig elsket af enhver, som kiendte ham. Alt Indenlandsk af nogen Værdie skattede han høit; men han var, som de fleste Digtere dengang af den franske Skole, og dadlede ivrigt de to store tyske Skribenter Goethe og Schiller; Lafontaine og Kotzebue lod han derimod gielde, fordi de ingen Opposition dannede til den franske Smag. Har man ikke ogsaa i Paris længe foretrukket Kotzebue for Goethe? Og Menneskehad og Anger, og Forsoningen (de to

Brødre) ere spillede, begrædte og beklappede i theatre français: en Ære, der neppe bliver Goethe til Deel.

Jeg havde skrevet en lille nordisk Fortælling, der siden, aldeles omarbejdet, findes i Hroars Saga: Erik og Roller, og vilde gjerne høre Prams Dom derover. Han bestemte mig en Dag til Forelæsning, og jeg kom til den fastsatte Tid, men traf ham ikke hiemme. Nogle Dage derefter besøgte jeg ham igien, uden at tage Manuskriftet med. Jeg hilste venligt paa ham, og sagde ham beskedent, uden Forekastelse, at jeg i Overgaars, efter Tilladelse, havde været hos ham, men ikke truffet ham. »Hvad?« raabte han opbragt, »vil Du skose mig, fordi jeg ikke var hiemme? Saa gaae Du kun igien, og reis ad Helvede til!« — Jeg betænkte mig et Øieblik paa, hvad jeg skulde svare. I det samme kom Pigen ind og satte en Kop Kaffe til ham paa Bordet. »Nei,« svarede jeg nu rolig, »jeg gaaer ikke; jeg bliver her, og drikker Kaffe med Dig!« — »Det kan Du ogsaa,« svarede han strax lunefuld formildet, idet han rakte mig Haanden til Forliig; og til Pigen raabte han: »Bring Herren der ogsaa en Kop!« — Saaledes havde jeg paa en venlig Maade gjort den gode Pram opmærksom paa, at han var min Vært, og at han burde vogte sig for at overtræde Giæstfrihedens skønne Pligt. — Nu vare vi atter Venner; men om Novellen taledede jeg intet meer, har heller aldrig siden forelæst ham noget af mine digteriske Arbejder; derimod gjorde han mig i senere Aar ofte den Ære at høre mine æsthetiske Forelæsninger.

Den udødelige Schillers Tragødier forbausede alle Kiendere. Som bekiendt vare Hertugen af Augustenborg og Grev Schimmelmann Schillers Velgiørere; han sendte dem derfor altid sine Stykker i Manuscript, førend de vare trykte. De bleve forelæste og bedømte i en dannet Kreds; og saaledes havde Schiller her i Kiøbenhavn nogle af sine første Beundrere. Men det var Tydskere! De Danske begyndte først sildigere at forstaae og nyde ham. Alting skal have Tid; selv Lyset behøver lang Tid, for at sende sine Straaler fra Fixstjerne til Planeterne; og først nu begynder man jo i Frankrig og England at lade Tydsklands store Aander vederares Ret.

De ældre danske Digtere altsaa, især Thaarup og Pram, kunde ikke lide Goethe og Schiller. Rahbek holdt dengang kun af den

første Goethe, som han kaldte ham: af Forfatteren til Werther, Götz von Berlichingen, Stella og Clavigo. Af Schiller elskede han dengang kun Røverne, Fiesco, og Kabale og Kiærlighed. Siden har han selv oversat Wilhelm Meister og flere Schillerske Stykker. Baggesen (som vi for det første ikke maatte regne mere med til de Danske) beundrede Schiller; men til Goethe havde han et indgroet Had, der vel blev dæmpet for et Øieblik, men snart udrød paa ny, hvilket hans Faust vil bevise, dersom den er trykt uden senere Forandringer.

Et ungt Blod, som jeg, havde altsaa nok at giøre med at yttre og forsvare sine, ved filosofisk Klarhed endnu ikke befæstede Meninger, i Omgang med Ældre, hvis Samtaler altid saarede hans kiæreste Følelser. Med Pram disputerede jeg undertiden, til han blev rasende, og jeg hidsig. — »Hør!« sagde han engang, da vi talede om Schiller, »naar jeg siger til en tydsk Underofficeer: Du skal skrive mig saadan et Stykke som Wallenstein, og den Slyngel ikke gjør det inden fireogtyve Timer, saa har han fortient syvogtyve Stokkeprygl!« Nu brast jeg i Latter, lagde Haanden paa hans Skuldre og raabte: »Kiære Pram, om man slog Dig ihiel, kunde Du ikke skrive en eneste saadan Scene.« — »Det er Pine-død meget muligt«, sagde han nu sagtmødigt med Lune, »jeg har heller ikke talet om mig.« — Han udrød egentlig ikke i Vrede over Schiller, men kun over mig, den Yngre, der vilde hovmesterere ham, den Ældre.

Aldrig skrev Pram og Thaarup en Linie imod de store tydske Digttere; de gave kun undertiden, uoverlagt deres onde Lune Luft i Ord. Betænker man derimod, hvor uforskammet og enfoldigt Hollænderen Bilderdyck har talet om de store tydske Skribenter, saa staae de Danske, i Sammenligning med ham, med Palmer i Hænderne.

Min eneste Trøst i alle disse æsthetiske Anfægtelser vare Mynsterne. Disse, af en ganske anden Tro, elskede Goethe og Schiller høit, og vare allerede indtraadte i Helligdommen, for at føle og forstaae deres fineste Skønheder.

Hieronimus Mynster hørte med Taalmodighed mine Vers, og til Giengield lod jeg ham corrigere dem; det morede ham, og hans Anmærkninger vare som oftest rigtige. — Naar jeg om Morgenen besøgte ham paa Frederiks Hospital, og han sad og blev friseret,

som Brug var dengang, fandt jeg ham undertiden i komiske Samtaler med sin Haarskiærer, en skikkelig Fyr, som han godt kunde lide, men dog altid drillede. Ofte sagde Mynster »I« til ham, blot fordi han vidste, at den Anden, af en honnet Ambition, igien vilde sige »I«; thi uagtet hans Ærbødighed for Mynster, troede han dog at skyldte sin Ære slige Repressalier. Undertiden vilde samme Mand forraade videnskabelige Kundskaber, hvor han ingen havde, og det morede Mynster meest. De taledes en Dag sammen om, hvormange Grader det havde frosset forrige Nat. »Herr Doctor!« faldt nu Haarskiæderen Mynster i Talen, »en Grad — er det ikke femten Miil?« — »Jo meget rigtig!« svarede Mynster ganske alvorlig.

Han var overalt meget for at spøge, og kunde ogsaa godt lide Andres Spøg. En Morgenstund, da jeg var hos ham, havde han lagt en stor Sølvpenge paa Bordet. »Hvad er det?« spurgte jeg. — »O, det er en Aal, som jeg bruger, naar jeg spiller l'hombre,« svarede han. Jeg betragtede Medaillen; det var Kants Brystbillede. »Det er altsaa et Aalehoved«, sagde jeg, idet jeg rakte ham den tilbage. »Ja meget rigtig!« raabte han med høi Latter.

Han og hans Broder Jacob, eller, som han kaldte ham, Job, skrevede begge meget smukke Vers, baade paa Dansk og Tydsk, hvori der altid var noget Originalt og Smagfuldt; men de lode intet trykke. — »Oehlschläger!« sagde Hieronimus engang til mig, da jeg besøgte ham; jeg har skrevet en Spøgelsehistorie, vil Du høre den?« — »Ja, med største Fornøielse!« — »Nu, saa sæt Dig! Jeg vil forelæse Dig den; den er ikke lang, men rystende!« — »Læs, kiære Ven! jeg er lutter Øre!« — Han læste:

»Det var Midnat. Maanen kastede sit svage Skin hen paa Marmorbroen; den indhyllede Skikkelse med Kurven under Armen kunde ikke gaae videre. Hun satte Kurven paa Randen af Broen, saae med ængstelige Blik omkring, om der ingen var i Nærheden. Kun Maanen stirrede med medlidende Øine paa det delige døde Barn — —«

»Ja videre er jeg ikke kommen!« sagde Mynster ganske phlegmatisk, idet han reiste sig, lagde Bladet hen, og lod mig sidde fuld af Forventning, med opspilede Øine og Øren. Det morede ham.

Den, som paa den Tid aldrig skuffede min Forventning, naar jeg traf ham hiemme, var Weyse. Vi besøgte gjerne hinanden,

og det gjorde os kun ondt, naar vi gik glip af hinanden. Een Dag, da jeg havde været borte, fandt jeg skrevet med store Kridtbogstaver paa min Dør:

»Oehlenschläger ist nicht zu Hause,
Sitzt vielleicht bei einem Schmause.
Weh mir, rief ich, zehnfach Weh!
Erde zittre, Welt vergeh!«

Weyse talede meest Tydsk endnu dengang, og det morede ham at gjøre lystige tydske Knittelvers. Hans Lune var særdeles behageligt. Han havde en gammel Huusholderske, der var døv, hvilken han paa en komisk Maade skreg i Øret, naar han havde noget at befale. Hun skreg igien, værre end en Poppegøie; og dette forfærdelige Skraal var gierne Forløber til den yndigste Adagio, naar han satte sig ved Fortepianet. Hans skønne Melodie til Theklas Sang i Wallenstein: »Der Eichwald brauset«, henrev mig, og jeg brugte den siden i mit St. Hans Aftenspil. Han havde begyndt at componere Bretzners Sovedrik, forespillede mig disse deilige Nummere, og jeg lovede ham, at omarbeide Stykket for den danske Skueplads.

I de Timer, hvori jeg ikke studerede Jura eller læste Latin, beskæftigede mig især gammel nordisk Mythologie og Historie. Jeg læste Snorro Sturlesøn og Saxo Grammaticus, for at finde Stof til en Tragødie eller et heroisk Drama. Harald Haarfagers Historie, hvor han undertvinger Smaakongerne, for at vinde den skønne Gyda, syntes mig fortræffeligt skikket hertil; skjøndt det blot havde kunnet give Stof til en Række Episoder. Et Par saadanne Episoder skrev jeg, hvoraf den ene, om Herlaug (der lader sig levende begrave, for ei at undertvinges af Harald), selv næsten udgiorde et Heelt. Jeg viste Sander den. Han roste, som sædvanlig, men raadte mig tillige, som sædvanlig, ikke at lade noget trykke.

Aldeles kunde jeg dog ikke modstaae Forfatterlysten. Jeg havde udgivet en Musenalmanak, Siofna, hvori en Oversættelse af Wielands comiske Fortælling, Fiskeren, udgiorde det Meste. Jeg skrev den i en Nervefeber, som dog snart gik over. Af min nordiske Fortælling »Erik og Roller« havde jeg ladet flere Ark trykke; Anton Walls »Adelaide og Aimar« havde jeg oversat; den gav mig siden Idee til Syngespillet »Røverborgen«. Goethes Götz von Berlichingen oversatte jeg ogsaa.

Jeg studerede endnu noget Islandsk ved Hielp af Biørners og Peringskiolds svenske Oversættelser, hvorved jeg ogsaa lærte Svensk. Jeg læste Alfs, Frithiofs, Hrolf Krakes og Velents Saga. Den sidste oversatte jeg.

Det er oftere hændet mig, at naar jeg just trængte til en litterair Medhielper, saa traadte han ind ad Døren til mig. Saaledes indtraadte dennegang Arndt, een af vor Tids mærkværdige Carriaturer, med smudsige Vandstøvler, i en grov blaa Kofte, med de lange gule Haar, der naaede ham til Hofterne, skiult mellem Kiole og Overkiole. Dette forunderlige Menneske, barnfødt i Altona, var saa at sige en Gienganger fra Oldtiden, og levede egentlig slet ikke i Nutiden. Dog var han gaaet ud fra Naturen, og havde først lagt sig efter Botanik; men snart fortrængte Gravstene og Runer Urter og Blomster. Han var en Antiquar af første Skuffe. Alt, hvad der levede, blomstrede, trivedes, virkede kraftigt i Samfundet, foragtede han; kun de henmuldne Levninger, kun de halv, eller aldeles forsvundne Sprogs dunkle Sagn elskede han. Hele Europa betragtede han som en stor Studerestue, hvor han undertiden maatte gaae noget langt, for at hente Citater. Saaledes var han engang høit oppe ved Finmarken, for at aftegne Runestene, da det med eet faldt ham ind, at det var bedst at gaae ned til Venedig, for at afskrive nogle græske Linier paa en Statue, hvori han meente der var noget dansk fra Væringernes Tid. — Kulturtilstanden og den politiske Indretning ignoreerte han ganske; og talede han derom, da var det kun, for med Eeder og Skiældsord at give sit Hierte Luft. Paa sine Vandringer indquarterede han sig hos Herremænd og Præster, han lod sig beværte af dem, sov i deres Senge; men lønnede deres Giestfrihed for det meste med Grovhed og Uforskammenhed. Han troede, det var deres Pligt, at hielp en saadan Mand, som ham, der af Iver for det Gamle gav Slip paa alle Livets Beqvemmeligheder. En Tienestepige, der engang havde vovet at børste hans Støvler, skiældte han hæsligt ud. »Vil hun, Mær!« sagde han, »en anden Gang lade mine Støvler staae i Fred? Jeg bruger ikke den dumme Børsten; naar mine Støvler ere smudsige, skyller jeg dem rene i en Bæk og dermed er det forbi.« — Ofte fik han Hug, og blev kastet paa Døren;

men det brød han sig slet ikke om. Han havde ingen Ven, intet Hiem. Alle sine Manuskripter bar han i Lommerne, til de bleve ham for tunge; da glemte han dem — ikke i en Stad eller hos en Indbygger; thi for ham gaves der ingen Stæder og ingen Indbyggere, men i et Steengierde paa Marken, eller i en gammel Ruin, hvor han kunde finde dem igien.

Denne selsomme Mand traadte just ind til mig, som jeg sad over mine islandske Sager; han hialp mig med eet og andet, og gav mig noget Begreb om den islandske Grammatik. Om nyere Poesie brød han sig ikke det mindste; derimod var ethvert Riimbogstav, ethvert fordreiet Billed hos de gamle Skialde ham helligt; og da han var fortrolig med den nordiske Heltetids Sæder og Væsen, lærte jeg en Hoben af ham, og det morede mig, at vove mig med Antiquaren i den hedenske Oldtids Mørke; ligesom Alladdin med Nouredin i den underjordiske Hule efter den forunderlige Lampe.

Omtrent paa denne Tid blev jeg overrasket af en høist behagelig Efterretning. Anders Sandøe Ørsted, der saa tit gik med mig til Frederiksberg, havde gjort min Søsters Bekiendtskab, og uden at sige mig et Ord derom, havde de forlovet sig paa egen Haand. Brylluppet fulgte snart derpaa; han blev Assessor i Hof- og Stadsretten, og dette gav vort selskabelige Forhold nyt Liv. Havde den gode Ørsted kun ikke skrantet saameget dengang: en Følge af altfor ivrige Studeringer. Ogsaa min Søster leed ofte af en Skarlagensfebers Følger; naar hun gik stærkt, følte hun en underlig Banken i Brystet, formodentlig en Aareforstoppelse. Dette var dog ikke istand til at svække hendes livlige Munterhed.

Paa den Tid besøgte os Digterinden Fru Koren fra Norge, med sin Datter Sara, en yndig Pige paa tolv Aar, fuld af nordisk Følelse, Alvor og Charakter. Døden rev dette hulde Barn bort nogle Aar derefter, i sin blomstrende Ungdom. Hendes Moder havde det skønne Talent at udbrede Velvillie, at aabne Hierterne for munter Selskabelighed, hvor hun kom. Hun troede godt om alle Mennesker, hun idealiserede sig dem, i sin idylliske Uskyldighed; og saaledes tvang hun mange, i det mindste for en kort Tid, til at være bedre, end de virkelig vare; thi Menneskene ere ofte saaledes, som man tager dem. Det virkelig Gode undgik aldrig hendes Opmærksomhed. En saadan Qvinde er en Skat i Samfundet!

Den smukke Eendragtighed, det venlige Forhold, hun stifter mellem Mænd, har velgiørende Følger, selv længe efter at hun er borte. Du fulgte Din Sara, gode Moder Koren! Dine Smaadigte læses ikke meget; men Du har knyttet et Baand mellem mange Ædle, og saalænge de leve, ville de kiærligt mindes Dig!

Det rørte mig ogsaa at vide, at min kiære Lærer Dichmann i yngre Aar havde elsket hende; men hun var alt forlovet, og hun fulgte tro og hengiven sin Koren til Norge. I mit Værelse og i min Nærværelse saaes de første Gang igien efter mange Aars Adskillelse, og det var ogsaa sidste Gang.

Før min Ven Bull kom til at boe med mig, havde jeg en tidlang havt en anden god Ven hos mig, som jeg ikke maa glemme. Med ham øvede jeg mig i Latin. Vi holdt meget af hinanden, men disputerede undertiden; saa løb han bort, og kom igien, naar Hidsigheden var ovre. En Sommeraften, i smukt Maaneskin, kom vi op at trættes, før vi gik tilsengs. Han løb efter Sædvane sin Vei. Jeg tænkte: »Hvor vil han hen? Det er nu for silde til at komme andensteds under Tag; han kommer nok igien.« Jeg gik tilsengs, lukkede ikke Døren i Laas, og sov roligt ind. Næste Morgen, da jeg vaagnede, og haabede at finde ham ved min Side, var der ingen. Jeg stod op, satte mig bekymret til Theebordet, og just som jeg vilde skiænke paa Potten, traadte han fornoiet og munter ind ad Døren: »God Morgen! Oehlenschläger!« — »God Morgen, kiære Ven! Hvor har Du da været henne i Nat?« — »Jeg har været paa Frederiksberg, og sovet i et Lysthuus i Søndermarken. Det var ganske charmant der. Men jeg havde en løierlig Sovekammerat; der sov et Pindsviin i en Krog i samme Lysthuus.« Jeg troede først, at det var Satire, fordi jeg undertiden stiklede paa ham; men det var ramme Alvor. — Jeg har ellers aldrig hørt tale om Pindsviin i Søndermarken. — Denne Ven var et fortræffeligt Menneske, men imellem havde han sære Indfald. Naar han var forkiølet, pleiede han at komme Kampher i Øl, at varme det, til Kampheren var smeltet, og saa at drikke det. Men da han havde faaet Mistanke om, at Kampheren ved Smeltningen dunstede bort, og at han altsaa kun drak det varme Øl, vilde han en anden Gang gjøre det bedre; han brækkede Kampher i Øllet som Brød, og drak det med Stumperne i. Heraf blev Følgen, at han vaagnede ganske forstyrret i Hovedet om Natten. Dengang laa han ikke mere

hos mig. — Hans Contubernal troede, han havde tabt Forstanden. Man kiørte ham i denne Tilstand ud til salig Professor Bang. Paa Kongens ny Torv troede Vennen at see tre nøgne Nymphes dandse ved Nytaarstid i Snee, skjøndt det var Midsommer. Da han kom til Professoren, der blev kaldet op af sin Seng, sagde han: »Ak, Hr. Professor! der møder Dem i Nat et Tilfælde med et Menneske, som De i Deres Liv aldrig har kiendt Mage til.« — »Aa jo, saa Gud har jeg saa!«, svarede den gamle Bang fortrædelig over at forstyrres i sin Nattero, »det er jo en reen Bagatel! Kiør De kun hiem og sov Rusen ud; i Morgen er det forbi. Og bræk herefterdags ikke mere Kampher i Ol!« — Doctoren havde Ret; næste Middag spiste Patienten med os med god Appetit som om der intet havde været i Veien.

En forhenværende Kiøbmand Richter havde omtrent paa den Tid etableret et Giestgiveri paa Kongens ny Torv, hvor man spiste god Beefsteak og drak god Rødviin. Der sad jeg en Middag, da Nogen sagte klappede mig paa Skulderen. Jeg vendte mig om og saae O. H. Mynster bag min Stol, med en ung, rank Mand, der havde et smukt Ansigt, fuldt af Liv og Aand. »Maa jeg gjøre Dig bekiendt,« sagde Mynster til den Fremmede, »med en ung Mand, som allerede har udgivet flere Digte?« — »Jeg har allerede læst nogle af disse!« sagde den Fremmede høflig. — »Du taler med Dr. Steffens!« sagde Mynster. Jeg sagde Herr Doctoren atter nogle høflige Ord, og han gik med Mynster.

Siden fortalte Sander mig, at Steffens var en ivrig Tilhænger, et vigtigt Medlem, af den saakaldte nyere Skole, og at man maatte tage sig vel iagt for ham. Dette tog jeg mig ad notam.

I Dreyers Klub traf jeg ham nogle Aftener derefter. Han taledede meget, og yttrede med Veltalenhed og Dristighed mange nye Meninger, hvorved Haarene reiste sig paa vore Hoveder; og vi bleve ligesaa forbausede, som Degnen og Fogden i Erasmus Montanus, naar denne vil bevise, at Jorden er rund og at Degnen er en Hane. Jeg spillede paa en Maade Degnens og Fogdens Roller, og »fandt i min Samvittighed«, at Steffens havde Uret; men jeg kunde ikke hamle op i at disputere med ham; ogsaa vare mine philosophiske Kundskaber for svage, til at jeg skulde vove mig paa glat Iis med denne dristige Kæmpe. Dog gjorde jeg, hvad jeg kunde, og var den eneste af alle Tilstedeværende, som vovede at sige ham imod.

Han paastod, iblandt andet, at Lessing ingen virkelig Digter var; og jeg, som elskede Lessing, søgte paa alle mulige Maader at bevise det. — Da Steffens var gaaet, roste mine Troesforvandede mig, og sagde, at jeg havde forsvaret den gode Sag godt. Jeg sagde: »Hør Børnlille! I tage fejl, hvis I troe, at jeg altid vil stride med denne Mand. Jeg føler det, Steffens og jeg blive de bedste Venner. Lad ham ogsaa have Uret i noget; men hvilken Veltalenhed, Ild, Forstand! Hvilken Begeistring og Vittighed har han!« — Dermed vare nu de andre kun lidet tilfredse; men jeg søgte ham snart op.

Da han, som en ny Ansgarius, havde foresat sig at omvende vore skønne Aander og Philosopher i Norden, fra Vantroen, saa var det ham vel ogsaa ret kiært, at træffe en ung, rask Hedning, der paa sin Maade kunde hielpe til med, naar denne selv først var døbt. Jeg besøgte Steffens. Han boede i en underlig gammel Sal, med sælsomt malede Paneler; Jacob Böhmes Aurora laa opslaaet paa Bordet. Han begyndte at tale med mig Kl. 11 om Formiddagen, og saaledes bleve vi ved til Kl. 3 om Natten; altsaa i fulde sexten Timer. Imidlertid spiste vi Beefsteak og drak Viin hos Richters, spadserede til Frederiksberg, gik Søndermarken rundt, og begave os derfra til Kiøbenhavn, hvor jeg sov hos Steffens om Natten, men sprang drømmende ud af Sengen og larmede, da jeg havde slumret noget. Morgenen derpaa, efter Frokosten, gik jeg hjem, og satte mig strax hen at skrive det lyriske Digt: Guldhornene, for at bevise Steffens, at jeg var en Digter, hvorom han, efter det forhen kiendte at dømme, lod til at have nogen Tvivl. Han tilstod, at han, efter det Digt at slutte, som han havde læst af mig, havde forestillet sig mig som en gammel udlevet Mand med Paryk og Gulduuskasse. Denne Sang var nemlig det satiriske Digt: Til Apoll, tilskaaret efter gammelt Snit, men dog ikke uden Salt. Jeg har derfor ogsaa, desuagtet, siden optaget det i mine Samlinger.

Paa Kunstammeret vare nylig de to ældgamle Drikkehorn stiaalne bort, og smeltede af Tyven, saa at de ginge for evig tabte for Efterverdenen. Denne Hændelse tog jeg allegorisk, og fortalte, at Hornene vare fundne til Løn for tro Oldforskning, men atter borttagne af Guderne, fordi man ingen Sands havde for deres Værd og kun begabede dem nysgierrigt som andre Curiositeter.

»Ei, min Bedstel« sagde Steffens, da jeg havde forelæst ham dette Stykke, »De er jo virkelig en Digter!« — Jeg svarede ham, at jeg selv var fast af den Formodning. Nu tog han sig ret ivrigt af mig, og vi vare fra den Dag af uadskillige.

Ingen Mand har jeg elsket meer end Steffens, og han fortiente det; thi han var i høi Grad elskværdig, forstandig, phantasirig og følsom. Ingen Mening yttrede han, hvori jeg ikke i modnere Aar har fundet noget Sandt og Skjønt; og vare hans Yttringer end stundum overdrevne, saa maa man deels tilskrive det Oppositionens Natur, som let forledes til at gaae forvidt, deels hans fyrige Ungdom.

Det første, hvorved han vandt mit Hierte, var hans Ærbødighed og Kiærlighed for Poesie; hvilket han ikke blot begeistret yttrede, men med philosophisk Klarhed tolkede og beviste han Poesiens Værd.

Jeg havde altid dybt følt det, men det var endnu ikke lykket mig, at fatte de ahnede Sandheder i tydelige Begreber. Altid havde det krænket mig dybt i mit Hierte, naar jeg hørte Poesien nedværdiges, selv af Folk med Forstand og Dannelse, til en smuk Biting, hvormed et Talent kunde beskæftige sig i sine Fritimer, naar man først havde offret de bedste Kræfter til det Nyttige. Poesien var unyttig; det Nyttige var det Bedste; altsaa tilkom Kunsten, efter sin Natur, en underordnet Rang. Phantasien, ja næsten Geniet regnede man til de lavere Siælekræfter! Undertiden lod jeg mig blinde af disse Sophismer, og da kunde jeg i Eensomhed næsten græde over, at Naturen havde bestemt mig til noget saa aldeles Underordnet. Tit tænkte jeg: Det er dog sælsomt! Til at udøve Kunst, som kun er et Legetøi i Livet, udfordres sieldne Naturgaver; til at blive en nyttig Borger i Staten, hører der blot Flid og sund Menneskeforstand. Og dog er denne ædlere og ærværdigere. Forunderligt! Aldeles mod Tingenes sædvanlige Gang. Dog det maa vel være saaledes i Naturen ogsaa; Æblet er vist ædlere end Rosen, fordi man kan spise Æblet og kun lugte Rosen; og Kartofler og Ærter ere vist atter ædlere end Frugterne, fordi man kan spise sig mæt i disse, men ei i hine.

Steffens lærte mig snart at indsee denne Slutnings Skiævhed, som kommer af, at man betragter det Nyttige som Menneskehedens høieste Maal, og blander det Nødvendige med det Høieste. Snart

indsaae jeg, at det Nyttige kun er en Betingelse for vor jordiske Natur, for at vi som Menneskedyr kunne trives sundt og beqvemt; men vort overjordiske Maal, som Menneskeaaender, er Kundskaben, Nydelsen og Udøvelsen af det Sande og det Skønne, til hvilken Kundskab og Udøvelse, i høiere Betydning, vi kun komme ved Videnskab og Kunst. Ogsaa her indsaae jeg snart, at Udøvelsen af det Skønne ikke er underordnet Erkiendelsen af det Sande, saa lidt som Handling er underordnet den subjective Anskuelse, da netop det Sande og Gode bestaaer i, at erkiende og udøve det Skønne i alle Naturens og Menneskelivets Forhold.

Af denne de Nyttiges Overtro kunde man nu let udlede alle Tidens Misgreb og skieve Meninger, f. Ex. den overdrevne Agtelse for den saakaldte Oplysning; hvilket ikke bestod i en sand Oplysning, men i en egenkiærlig Forgudelse af Tidsmeninger; hvortil hørte, at foragte alt, hvad der havde Hensyn til Phantasie og høiere Idee, og at tillægge det Triviale og Dagligdags en phantastisk Værdie.

Disse Vildfarelser har den nyere Skole godt bekæmpet; men naar det kom til Selvvirksomhed, saa forfaldt den ofte til modsatte Yderligheder.

Den havde fuldkommen Ret i, at man tilforn hverken rigtigt havde kiendt eller skønnet paa det Poetiske og Skønne fra Middelalderen. Megen Roes fortiene Sprogforskere og Digtere af den nyere Skole, som hentede gamle Bøger og Billeder frem af Klosterstøvet, og næret og begejstret af dem, selv frembragte Værker, hvori det Skønne fra Middelalderen, nyfødt og idealiseret, fremtraadte; men man havde Uret, naar man fandt alting i Middelalderen skönt, var blind for alle de mørke Aarhundreders Galskaber og Grumheder, og vilde bilde os ind, at Tiden siden var gaaet tilbage, og at vi intet bedre kunde gjøre, end, ved Kunst igien at blive romantiske Barbarer.

Roesværdigt var det at udgive Riddertidens Minnesange og Heltedigte, at gjøre opmærksom paa den nationale Charakter, det heroiske Præg, Velklangen i Sproget, og de mange enkelte skønne Steder i disse Sange, som ikke kunne være bedre; men Uret var det, at rose uendelig lange Riimkrøniker, hvori Monotonie og Gientagelser herske, som fuldendte Mesterværker; medens man var ubarmhiertig og streng mod alt Nyere, og miskiendte

og fordømte meget af vor Tid, hvori der dog ogsaa var meget Skønt.

Ret og billigt var det af Protestanter, at lade det gamle Nag fare, og at beundre, hvad der var Skønt, selv i den katholske Gudstieneste; thi Protestantismen var gaaet for vidt, og i Billedstormernes Aand protesterede man tilsidst mod alt det Poetiske, der dog saa herligt forbinder sig med Religionen og styrker den. Talen var aldrig meer om ædelbyggede Kirker, om herlige Malerier deri, om en hiertegribende, opløftende Musik, om poetisk rørende Sagn fra den christne Oldtid. En hæsliig, melankolsk Aand havde bemægtiget sig mange Protestanter. De betragtede Livet, lig fanatiske Martyrer, som en Jammerdal, uden Kraft og Glæder; og, kun med halv vanvittige Øine, stirrede de paa Død, Grav, Blod, Forraadnelse, Sønderknuselse. Den nyere Skole viste det Poetiske, det Munterskiønne i den katholske Gudstieneste, og deri gjorde den vel. Men den havde Uret, naar den miskiendte Luthers store Skridt til Forbedring, naar den var blind for nyere filosofiske Christnes Lærdomme, og kaldte deres fornuftige Meninger flau Oplysning; naar den foretrak det barnagtige Legende, ofte Smagløse, i de katholske Ceremonier, for den luttrede Christendoms enfoldigalvorlige Storhed, satte en plump Kulsviertro over Villiekraft og Dyd, udskieldte Hiertensgodhed og mild Følelse for dum Sentimentalitet, og gjorde Tolerants eller billig Skaansomhed til et Øgenavn, der skulde betegne lunken, ofte lumpen Ligegyldighed,

Saaledes vare dengang Skolens Meninger; saaledes troer jeg i det mindste at have forstaaet dem. Forresten havde enhver sine egne Meninger, Steffens ogsaa sine, og hans kiærlige Sind og letbevægelige Hierte kunde intet Hang have til Haardhed og Kulde; saalidet som hans videnskabelige Blik i Naturen lod ham eensidigt sværme.

Det var just hans poetiske, for enhver skøn Gienstand aabne Sind, den muntre Vittighed, hvormed han spottede Pedanterie og Egensind, som vandt mit Hierte. Han holdt naturphilosophiske Forelæsninger, ogsaa Forelæsninger om Goethes Værker, hvorved jeg lærte at forstaae mange Ting bedre i denne store Mesters Digte. I flere Ting lagde Steffens en filosofisk Betydning, hvori jeg forhen kun havde beundret den skønne Fremstilling af det Virkelige eller Forestilte. Jeg er senere vendt tilbage til denne

første Anskuelse, og troer ikke, at en sand Digter vinder, ved at man oversætter hans Poesie i Philosophie. En Idee, en Hovedtanke bør vel holde det Hele sammen; men den idealske, genialske Fremstilling, Opfindelse og Følelse af det skønne Individuel-Menneskelige er og bliver Digtekunstens Hovedsag.

Goethes Faust, hans meest philosophiske Værk, var ogsaa Steffens's Yndlingsdigt, og han sagde fortræffelige Ting derover. Steffens's egen poetiske Aand viste sig allerede her i et filosofisk Klædebon, og uden selv at være Digter, vilde han vel heller ikke have vundet mig saa ganske; thi skøndt jeg lod mig Kants, Fichtes og Schellings Hovedmeninger og Hovedtanker oversætte af mine philosophiske Venner i Folkesproget, det vil sige i Modersmaalet, og saaledes ret godt kiendte og begreb dem, var det mig dog en Umulighed selv at arbejde mig igiennem den rene Fornufts, den æsthetiske Dømmekrafts, Videnskabslærens og Idealismens terminologiske Systemer. Jeg forstod let, hvad jeg læste, men jeg havde ikke Taalmodighed til at læse længe i disse Bøger; det gik mig for langsomt, Formen var mig imod; og ofte syntes mig ogsaa, at Forfatterne skeiede ud fra den lige Vei, fra det rette Maal, for ad en lang Omvei at komme til et andet Maal.

Steffens's Yndlingsdigtere, Novalis og Tieck, læste jeg gierne og ofte. Hvor glædede mig Novalis med sin skønne, religiøse Sentimentalitet, og de Steder i Heinrich von Ofterdingen, hvor Forældre, Søn, Natur og Biergmandsvæsen saa levende skildres. Ogsaa den blaa Blomst vinkede mig, da jeg et Par Aars Tid følte mig hendragen til et vist mystisk Sværmeri. Tieck var nu ganske anderledes! Af Wackenroder og Novalis havde han rigtignok arvet en mild Hiertelighed, som udtalede sig i »den kunstelskende Klosterbroder« og i Sternbalds første Deel; men efter hine Venners Død pukkede Phantasie og Lune paa deres medfødte Ret.

Især husvaledede mig denne romantiske Aristophanes's »bestøvlede Kat«, hans »bagvendte Verden« og »Zerbino«.

Hans Eventyr morede mig ogsaa usigeligt. Her brugte han nu rigtignok vel meget, istedetfor en deus ex machina, en diabolus ex machina, som han, for at ærgre den poetiske Retfærdighed (hvilken han som gammel Mode forkastede), for det meeste lader

triumphere overalt. Ved denne nyopfundne poetiske Uretfærdighed virke hans Eventyr endnu stærkere, end de skønne phantastiske Plaisanterier af Musæus. Og vistnok gives der kun to Maader at omgaaes Fanden paa: enten at lee ham ud, eller gyse over ham. Hoffmann har siden forsøgt at forene denne Latter og Gysen i en grinende Tændersgnidse, der (hvor den ei er altfor grimasseret) ikke undlader at gjøre Virkning.

Hvad jeg ogsaa meget elskede hos Tieck, var hans Kiærlighed og Kiendskab til Middelalderen; hvilket giver hans Skildringer en varm, eiendommelig Kolorit. Ligesom Talma indførte et rigtigt græsk Costume paa den franske Skueplads, saa kan man sige, at Tieck indførte et Riddertiden værdigt Kostume i den tydske Poesie, hvor man hidtil havde taget tiltakke med Veit Weberske Plumager paa Hielmene fra de meest forskiellige Tider. Goethe fremstillede i sin Götz og sin Faust Omridsene fra Luthers Tid; Tieck gik tilbage til Minnesangenes Blomstertid og endnu længer. Hvor herlige gamle Billeder har han ikke givet os i sin Eckart hin Trofaste, i Haimonssønnerne, i sin fromkatholske Genoveva. I hans Octavian ere Clemens og Florens ægte komiske Charakterer.

Jeg har alt fortalt, at jeg før Steffens's Ankomst til Kiøbenhavn havde ladet flere Ark trykke af min Fortælling Erik og Roller. Disse casserede jeg alle, fordi jeg nu havde faaet en anden Smag. Istedetfor at fortiene nogle Penge, maatte jeg altsaa tilbagebetale halvandethundrede Daler i Trykkerløn og for modtaget Honorar.

Dette var ingen Bagatel for et ungt Menneske, som intet eiede. Men med en anden Boghandler, Herr Brummer, havde jeg sluttet Accord, at han skulde udgive et Bind Digte af mig. Lykkeligviis var der heraf endnu intet trykt. Steffens forkastede, med Undtagelse af nogle Smaastykker, ogsaa hele denne Samling; men min Boghandler kiendte ikke Samlingens Indhold. Jeg satte mig altsaa hen og skrev i største Hurtighed en ny Samling, som jeg leverede ham til rette Tid, istedetfor den forkastede, uden at sige ham et Ord derom.

Her havde jeg bearbejdet mange af vore gamle Kæmpeviser til store Romanzer. Jeg indførte i den danske Poesie Ottaverimet, ligesom siden Terzinen, de græskdramatiske Versarter, de nordiske Riimbogstaver og Versene af Heldenbuch og Niebelungenlied. Hovedstykket i den 1803 udkomne Samling var St. Hans Af-

tenspillet, som vel minder noget om Goethes Fastelavnsspil og om de Tieckske Satirer, men dog er originalt, deels ved sin egen Form, deels fordi det fremstiller vor Dyrehauges Sommerspøg. Til Slutning hæver Digtningen sig til en erotisk alvorlig Natscene, der paa en egen Maade forbinder sig med det Hele. Disse Digte gjorde Lykke, og gav mig et Navn blandt danske Digtere.

Den satiriske Tilbøielighed, der indtraadte hos mig i denne polemiske Udviklingsperiode, og som havde givet Anledning til Saameget i St. Hans Aftenspillet, yttrede sig ogsaa i private Spøg og Snært, hvortil snart blot Overgivenheden, snart Misfornøielse med Tidsaanden begejstrede mig. Den første gik stundom ogsaa ud over mine Venner: saaledes Digtet over »den tynde Mand« til Modsætning, da jeg havde skrevet et over »den Tykke«, som den Tynde morede sig over. Begge Stykker have været aftrykte i Prometheus; de passe bedre her, end i nogen Digtsamling, og det Lunefulde deri fortiener maaskee Opmærksomhed som Bidrag til min Ungdomscharacteristik. Dog maa jeg gøre den Anmærkning, at da Digtet over den Tynde var kommet bort, skrev jeg det en Snees Aar derefter igien om, vel omtrent med de samme Indfald, men i ny Form.

Den tykke Mand.

I Hovedstaden i en Gade
En Kræmmer leved tyk og feed,
Som solgte Varer i sin Lade,
Og var sin Byes Lyksalighed.

Thi skjøndt han leved meest af Tælle
Og vralted hen med langsom Gang,
Som om han altid skulde kælde,
Var han dog høist interessant.

Det var en Lyst at see ham humpe
Paa langsom philosophisk Viis.
Hans Ansigt lignede en ,
Naar nylig den har faaet Riis.

Men det var lutter Sundhedsroser!
Sligt aabent Ansigt gi'es ei meer;
Og det er sagt foruden Skoser,
Thi Munden gabed et Qvarkeer.

Parykken bandt han fast med Kramper.
 Hans Øine, naar de luktes op,
 Var liig to smaae Menage-Lamper,
 Som svømmer i en Oliekop.

Ærværdighed var i hans Miner,
 At see hans høie Smiil var Lyst.
 Hans Hages ladskede Gardiner
 Nedbølged paa hans ømme Bryst.

Hvor vilde Gall ei fundet Glæder,
 Ifald han havde læst hans Text;
 Sær det Organ, hvormed man æder,
 Var overordentlig convext.

Den gode Gud han daglig loved
 For dagligt Suul og dagligt Brød.
 Hans Mave var et Oxehoved,
 Hans Oxehoved var en Grød.

Han havde tvende runde Næver;
 En Butterdeig de ligned lidt,
 Som herligt sig paa Panden hæver,
 Og svømmer i sit eget Fidt.

Hans Buxer var ei meget trange,
 Han altid letted dem saa smaat;
 Hans Laar var ikke meget lange,
 Men klædte ham dog grumme godt.

Og Oeconom var han tilvisse.
 O Industrie! yd Manden Tak!
 I Næsens vaade, solfrie Ridse
 Var en Plantage med Tobak.

Hans Næsetip var stolt at skue,
 Den burde tegnes i Vitruv;
 Den sprudled med en Kobberlue,
 Som Hekla eller som Vesuv.

Og neden under Nattergalen
 Sang søde Toner af en Mund,
 Der røg som Solfataradalen,
 Der altid Piben har i Mund.

Jeg vædder, naar man ned var vundet,
 Hvor Skiægget som en Stubbe staaer,
 Man Herculanum havde fundet,
 Jeg mener: Levning fra igaar.

Hans Tænder vare noget sorte,
 At børstes ei de havde Tid;
 Men sammenlignet med hans Skiorte
 Var altid Tandens melkehviid.

Hans Ryg var Saras Ørk; i Gangen
 Den gjorde ham endeel genert;
 Paa Mennesket er Ryggen Vrangen,
 Ergo var Ryggen negligeert.

At tale nu om Sindets Gave,
 Da skyldes Sandhed disse Ord:
 Uhyre stor var Mandens Mave,
 Men denne var dog mere stor.

Tilfældeds havde han med Flere,
 Som leve her i Byen rundt:
 Han taug, men tænkte destomere,
 Og hvad han talte, det var Sundt.

Kort sagt: den hele Mand var ganske
 Som man dem bruger her tillands;
 Gid silde Dødens Lee forvandske
 Ham Maven med den sunde Sands!

Den tynde Mand.

Udi et Land, udi et Stræde,
 Som meest udmærker sig ved Dynd,
 En liden Mand, som solgte Klæde,
 Fik sig en Søn, særdeles tynd.

Om Fødslen var der megen Talen;
 Man meente Moderen engang
 Forseet sig havde paa en Alen,
 At derfor Drengen var saa lang.

Hans gode Fader, Folkevennen,
 Opdrog sin Søn til Folkeven,
 Og satte Ynglingen til Pennen,
 Fordi han ligned meest en Pen.

Hans Haar som Pennefær var tuttet,
 Dermed han fløi ad Gaden kiæk;
 Og da han noget sort var smuttet,
 Saa saae han ud, som dypt i Blæk.

Fordelen af hans tynde Længde
 Var stor i folkerige Stat:
 Han raged frem i største Mængde
 Som Løget over lav Salat.

Man saae ham til Parterret vandre
 Ved allersidste Timeglas,
 Der oversaae han langt de andre
 Og han behøved ingen Plads.

Naar Taagetiden Gaden sylter,
 Og farver hurtigt sort og hvidt,
 Da skred han frem paa sine Stylder,
 Og Gaden tog i trende Skridt.

I Rendestenen svømmed Bøtten;
 Han skræved over Rendesteen,
 Og lignte hisset Rhodusstøtten,
 Med Skibe mellem sine Been.

Engang paa Mark i Ager-Grøden
 Han lod sig som en Høstkarl see,
 Men Alle løb, og troede Døden
 Stod midt i Rugen med sin Lee.

Han var ei Kjønnets Kiæledægge;
 Thi uden Frugter var hans Træ.
 Ei Forcen havde han i Lægge:
 Smalbenet gik fra Hæl til Knæ.

Han havde deiligt kunnet stiaele,
 Fordi hans Finger var saa lang;
 Men derimod slet ikke hæle,
 Dertil var Lommen altfor trang.

Han blev forlovet med en Pige,
 Saa lille, saa det var en Skam;
 Hun maatte paa en Trappetige,
 Hvergang hun skulde kysse ham.

Som et Skelet han monne ringle.
 Hans Brudeseng var altfor kort.
 Han laa i Kisten som en Kringle,
 Da man til Graven bar ham bort.

Og da han slumred blandt de Døde,
 Blev Madiken og Ormen vreed,
 Fordi der var ei Pille Føde
 Paa hele Skroget, hvor de beed.

Forraadne kunde han ei heller;
 Halsstarrig laa den stive Krop;
 Og, skal man troe, hvad Folk fortæller,
 Saa grov ham Degnen atter op.

Nu blev han sat i Beenhuus længe;
 Men ingen frygted for hans Aand.
 De altfor kaade Skoledrenge
 Gav ham en Skriverspen i Haand.

Der sad han atter nu saa vittig,
 Som mange Levende man seer,
 Og næsten ogsaa mere flittig;
 Kun gik han ei paa Spiisqvarteer.

Hos Rahbeks kom ofte den brave Normand Lyder Sagen, med en overordenlig Kiærlighed til sit Fædreland. Denne Kiærlighed yttrede han nu dels i Alvor, med Alvorsord, dels i Spøg, naar Fru Rahbek og jeg lystigt drillede ham; og saa gav det da Anledning til mangfoldig Moro. Han var Lærer paa Christianis Institut paa Vesterbro. Lige over for stod Prices Theater. Der var en smuk Jomfru Price dengang, som dandsede paa slap Linie. Fru Rahbek og jeg beskyldte Sagen for, at han var skudt i samme Jomfru. Det var den største Usandhed, men vi sagde det blot af Ondskab. Naar han nu sad paa sit Kammer med Haand under Kind og sagde vemodigt udstrækkende sin Haand: »der ligger Norge!« saa anklagede jeg ham hos Fru Rahbek for, at han havde peget hen til Prices. Og det havde han ogsaa; men hvad kunde han for, at Prices Fiellebod laae imellem ham og de norske Fielde, og at min Aand ikke kunde følge hans i Flugten over Taget paa Fielleboden til Dovrefield? — Engang fortalte han om et stort Stykke Iis, der midt om Sommeren havde ligget paa Landeveien deroppe. »Gud bevares, raabte jeg, i Hundedagene?« — »Ja var dæ ikke forfræskende dæ, Far?« spurgte han paa sin Bergensisk. »Jo, naar der havde været Sukker og Vanille i!« svarede jeg. I disse Samtaler skrev jeg engang det lille Epigram, som alt er bekiendt nok, saa det vilde være unyttigt at lægge Dølgemaal derpaa, og mine norske Venner have ligesaa lidt optaget denne Spøg ilde, som Lyder Sagen selv, til hvem den var adresseret; og som de Danske i gamle Dage Wessels Spas over Jyderne.

I Dalens Skiød en Hytte laa
 Ved Siden af en Klippe;
 Dens Væg var Træ, dens Tag ei Straa;
 Der drak de af en Strippe.
 Dens Eier spiste daglig Torsk:
 Dog var han glad, thi han var norsk.

Slige Ungdomslystigheder mindes jeg endnu med stor Fornøielse. Saaledes havde min Søster Sophia og jeg ogsaa stundom vort Spøg af at drille en anden Bergenser af vore bedste Venner, Jakob Bull. Han fortalte os engang en rørende Historie om Corfitz Uhlfeld, hvordan han havde blandet sit Blod i en Aare paa sin Hustru Eleonora Christine. En Dag — efter lang Adskillelse havde hun seet paa Aaren, fundet den opsvulmet og sukket vemodig: »Nu er Uglspil død!« Her brast jeg naturligviis i Latter. »Aa du er ret en Grinebider,« raabte min ærlige Ven; »jeg vilde sige Uhlfeld.«

Paa den Tid (1803) udkom Baggesens tyske Digte, blandt hvilke det til »Göthe« fortørnede mig i høi Grad. Min store Begeistring for Baggesen, der tilhørte en tidligere Periode, var meget bortdunstet. Heri var nu vistnok tildeels den nyere romantiske Skole Aarsag, som bragte mig til med ungdommelig Eensidighed at vrage en heel Deel af det, der forhen havde henrykket mig, og som siden igien, om ikke just henrykkede, dog meget behagede mig. Men modnere Aar, et klarere Syn og bedre Smag havde ogsaa aabnet mine Øine for Meget, som jeg tilforn var blind for, og saaledes faldt først Baggesens Affectation mig i Øinene. Denne havde jeg alt hørt meget tidligt eenstemmigt dadle af alle hans ældre Venner og Bekjendtere, og hertil hører en Anekdote, som Rahbek gjerne fortalte. Da han boede som Student hos sin Fader i Store Kongensgade, i et Stueværelse ved siden af Porten, pleiede een eller anden god Ven ofte at komme og ligge hos ham om Natten, naar Vennen havde glemt sin egen Portnøgle. Han ventede da enten paa Rahbek, som ogsaa pleiede at komme silde, eller bankede saa længe paa Vindvet, til han kom og lukkede op. Undertiden havde Rahbek ogsaa glemt sin Nøgle, men pleiede da at slaee en Rude itu, lukke Vindvet op, stige med den gode Ven,

eller alene, ind ad Vinduet og gaa i Seng, uden at bryde sig videre om Trækvinden fra Ruden. En Aften, da Rahbek kom fra et lystigt Gilde, fandt han Baggeseu pathetisk melankolsk frem- og tilbageskridende udenfor Huset i Maaneskin. Rahbek hilste ham, og spurgte, om han vilde ligge hos ham i Nat; men Baggeseu svarede mørk: »Jeg gaaer i Stranden.« Rahbek taug og gik ind, Baggeseu fulgte ham. Rahbek klædte sig af, Baggeseu gik op og ned ad Gulvet. »Ja« — sagde Rahbek, da han var kommen under Dynen, og Baggeseu endnu ingen Mine gjorde til at følge hans Exempel; »enten du nu gaaer i Seng eller i Stranden, vil du da være saa god at slukke Lyset, naar du gaaer.« Han vendte sig om og sov roligt ind. Næste Morgen laa Baggeseu i en sød Slummer ved hans Side.

Jeg siger, at Baggeseus Digt til Goethe fortørnede mig i høi Grad; det gav Anledning til, at jeg skrev nogle Satirer over ham, som jeg dog kun forelæste mine Venner. Flere Aar derefter var det atter hans »Faust«, et stort Smædedigt imod Goethe, der var første Aarsag til hans Fiendskab imod mig, fordi jeg yttrede ham min Indignation over saaledes at forhaane en stor Mand. Det var altsaa for Goethes Skyld, at jeg fik de mangeaarige Forfølgelser. Aldrig har jeg dog givet denne et Nys derom; jeg maatte ogsaa i mange Aar taale, at Goethe ignoreerte mig, og endelig, i nogle Breve til Zelter (som en Mand, der før havde kaldet sig min Ven, og hvem jeg ikke havde lagt et Straahalm i Veien — Dr. Riemer — var smaalig nok til at udgive) behandlede mig à la Baggeseu. — I Baggeseus groveste Periode mod mig hævnede jeg mig ikke med at lade disse Stykker trykke. Jeg frygtede for, at man skulde troe, jeg havde skrevet dem, for at hævne mig, da de dog vare blevne til af Kiærlighed for en stor Dichter og af Misbilligelse med Baggeseus Væsen, mig forresten personlig aldeles uvedkommende.

Nu da han er død, da jeg fuldstændiggjør min Levnetsbeskrivelse, hvori mit Forhold til Baggeseu udgør et vigtigt Kapitel, der kan interessere Eftertidens Læsere, og da man har ladet en stor Deel af hans værste Anfald paa mig trykke i hans Værker, er det nødvendigt, at denne Gift mødes af en Modgift, der kan neutralisere Virkningen.

Forresten vil man see, at disse Stykker, skrevne i Ynglingsaarene, ere langt mere overgivne end giftige. Det er ikke Baggeseus Lune,

Vittighed, øiebliklige Gratie, sindrige Indfald, brillante Phantasie, der angribes; det er som Smagsdommer og som sublim Digter han fremstilles.

Til Baggesen.

(Da han havde nedrevet Göthe).

Udi Corsøer opvoxen,
Til Byen kommen moxen,
Du var en lystig Ven.
Som Holberg Wessel smitted,
Saa smitted han, som Kridtet,
Dig atter strax igien.
Med Kallundborg, Corsøer du
Nu skrev din Musa tom;
Og rigtig med Honneur du
Fra dette Arbeid kom.

Derpaa — mat af de Franske —
Du skrev en Holger Danske, —
Just ikke ærkedansk;
Dog troer jeg, man formoder,
At dine Eiegoder
Er mere udenlandsk.
Den ene parodertes, —
Det var en bitter Drik;
Den anden pardoneertes;
Den var paa smuk Musik.

Der er en Tid, man græder
Og elsker alle Steder,
Hvor der er rigt paa Vand;
Jeg tilstaar det med Smerte:
Der var en Tid, mit Hierte
Dig elskte, kiære Mand!
Jeg eftersang din Trille,
Og nynnede din Sang;
Da var Forstanden lille
Og knap en Alen lang.

Der er en Tid, man higer
Til Siriusers Riger,
Til Soles høie Sol;
Man elsker Eminentsen.
Det er Reminiscenten
Af Barnets høie Stol.

Naar du dig nærmed Himle,
 Jeg tænkte: Himlen veed,
 Hvor han saa høit kan svimle,
 Og falder ikke ned.

Du skænkte mig din Lyre,
 Da Sukker, Rum og Syre
 Os gjorde Hiertet blødt.
 Jeg klimprede, jeg snakked —
 Snart blev mit Vers for blakket,
 Snart blev det mig for sødt.
 Algodhed i det Høie
 Da fandt Barmhiertighed,
 Den aabnede mit Øie, —
 Og væk jeg Lyren smeed.

Derved jeg blev dig væm'lig,
 Du fandt mig utaknemlig,
 Og Gaven slet anvendt.
 Som Götz von Berlichingen,
 Din Streng, med samt sin Klinge,
 Jeg nær dig havde sendt,
 Og sagt som han: »Jeg fatter,
 At ei du kiendte mig;
 Den Haand, du gav, jeg atter
 Tilbagegiver dig!«

Dog, tænkte jeg: hvad Fanden,
 Hvo nægte kan, at Manden
 Besidder sit Talent?
 Imedens om han tripper
 Bisweilen som Skiærslipper
 Han synger excellent.
 Men som paa Saar jeg bødte,
 Og havde Skaden qvalt —
 Saae jeg dit Vers til Göthe
 Og i Forundring faldt.

Hvad? Synger Han »for Pøbel?«
 Sligt ormestukket Møbel
 Vil styrte Helten ned?
 Du! høit en Jens for Piger,
 Som Göthes Kiortelfliger
 Bør kysse med Besked!
 Hvis Spring er lig en Lax'es
 I Taarers salte Sø:
 Jens Baggesen maa baxes!
 Jens Baggesen maa døe!

Da blev jeg vaer en Frue,
 Som hisset i en Stue
 Fra Dagen adskilt sad.
 Hun kunde ikke taale
 Den sunde Solens Straale
 Og Lysets friske Bad.
 Bag mørke, skumle Vægge,
 Med syge, matte Blik,
 Var hendes Kiæledægge
 Det Skyggeskiær, hun fik.

Da svandt min hele Harmen.
 Ak Gud sig mildt forbarne!
 Tungt, Syn, er dit Forliis!
 Ak lad ham Danmark svigte
 Og skrive tyske Digte,
 Paa Holsteensk, i Paris.
 Som Barn af Glæde drukken
 »Frisch von Paris« har smagt
 Dig før »Hamburgerkuchen
 I Kiøbenhavn gebakt.«

Til Baggesen.

(1804.)

Som lystig slaglosiansk Student
 Var du excellent,
 Og virkelig en comisk Skribent.
 Da sank du, — Gud dig forlade din Synd —
 I Veerlandsk Dynd;
 Strakte Armene op i Sk ,
 Vilde Noget, kunde ikke hitt'et;
 Kalde Virgil, Racine og Voss —
 Gud hielpe os!
 For at reddes i Pølen, som nu dig sylter,
 Klopstokker du om paa Stylder;
 Vil gar være Homer af Profession,
 Istedet for, kiære Mand,
 Hvad du er, og hvad kun du være kan:
 En lystig Patron.
 Skriv atter om Jeppe!
 Homer blier du neppe.
 For atter at fremtrylle Oldtidens Sands
 I sin fulde Glands,
 Dertil skal meer end Plaisanterie,
 Decorum og Kantisk Philosophie.

Ode,

skreven paa Toppen af St. Hans Hospital.

— — — — —
 — Dørslags blinkende Lyn, nærmere nær,
 Raslen af malede Bønner,
 Snyderende Næsen i Blod.

Hans-Hospitalernes ledige Lemmer beskvulpende kiøbslaae.
 Münstertaarnenes Høihed svimler i Sky.
 Over Titanernes Manker og Hiulenes Gnistren
 Løbsk nu den fraadende Træhest
 Flyer fra det taagede Nord.
 Rasmus Rasmussens Musa — hvad eller Medusa — jeg veed ei —
 Rasmer for Løier ei blot længer om Smør,
 Smørret er smeltet i Solmillionernes Hvirvel;
 Og den fuldendede Digter
 Speiler i Fedtet sig nu!

• Men disse Digte forskaffede mig ogsaa mange Fiender, fordi Nogle, som havde mange Venner, følte sig trufne af de satiriske Indfald i St. Hans Aftenspillet. Den gamle poetiske Skole reiste sig naturligviis mod de nyere Meninger og Synsmaader. Man fandt Spotten over det Nyttige og over Oplysningen uretfærdig, og Hyl-lingen af de gamle Phantasier farlig og ufornuftig. Dog fandt jeg ogsaa Venner. Blandt andre Præsten Holm (senere Provst) ved Holmens Kirke, der altid godt kunde lide mig. Kort efter at jeg havde skrevet St. Hans Aftenspillet, og jeg en Dag traadte beskeden og undseelig ind i Dreiyers Klub og stillede mig med Ryggen hen mod Væggen i en Krog; — sagde Holm smilende: »Der staaer han for Gud, som om han ikke kunde tælle til Fem.«

En ældre Litteratus, noget eensidig, forresten en god indsigtfuld Mand, og før og siden min Ven, Pave's (død som Biskop i Bergen) skrev en haard, og efter de fleste Kyndiges Mening, skiæv Kritik over mine Digte; jeg hævnede mig mod Sædvane i en Satire. Den meddeles i Udtog her, for saavidt dens Yttringer skildre Forholdet, hvori jeg, som kæmpende og brusende Yngling, stod til anderledes tænkende Digttere og Litteratorer paa den Tid.

At i Romanzerne Du hytter
 Dig for at see Naturens Myther,

Det kan jeg forestille mig ;
 Jeg vil ei give dig Forklaring,
 Thi selv udi min Aabenbaring
 Jeg mystisk vilde synes dig.

At Shakespear, skjøndt han havde Hierne,
 »Var uden Smag,« — det troer jeg gierne ;
 Han skrev vist ei slig Recension!
 Han vilde studse ved at smage
 Paa Smagen nu i vore Dage,
 Den ubehøvede Patron.

At Goethe Du i dine Feider
 »Sentimentalitet« bebreider,
 Er velgiort. Han behøver Raad!
 Det forekommer mig ret lige
 Som Vandet vilde Ilden sige:
 »Min Herre! De er altfor vaad!«

At Du mig troer Homers Foragter,
 Naar ei med affekteerte Fagter
 Jeg synger metrisk Kragemaal;
 At Du vil ingen Blanding skue
 Af Nordens Kraft og Sydens Lue,
 Det lider jeg med rolig Taal.

Det blev den sande Digter givet,
 At see Naturen, skue Livet
 I al sin Glands og Herlighed;
 Den Gud, hvis Blik i alt fremtrænge,
 Udtaler sig, ved Harpens Strænge,
 Med vrimlende Mangfoldighed.

Et Liv, som det Du fik at skue,
 Du skabe skal, og det skal lue
 I Evighedens rene Glands.
 Det er det Maal, hvortil jeg sigter,
 Det kalder jeg, at være Digter,
 Og at fortiene Daphnes Krands!

Til Værge for den spæde Lire
 Blev Persiflage og Satire
 Nedlagt i Skialdens kiække Bryst.
 Ham idel Hindringer omgiver;
 Han nødes — Svøben svunget bliver;
 Troer Du, han snærter til med Lyst?

I Stormen staaer den unge Rose
 Midt i en døsig Taagemose,
 Derfor afledes Vandets Gang;
 Sig golde Urter sammenklæbe
 De spæde Knupper plumpt at dræbe,
 Og derfor lyder Leens Klang.

De Snært, jeg havde givet Pavels i dette Digt, fandt i min Ungdom ingen tilstrækkelig Undskyldning hos dem, som det traf. Det gjorde kun Ondt værre, og snart følte jeg, at jeg ikke længer kunde staae i et selskabeligt Forhold til den gamle Skoles Tilhængere. I det dramatiske Selskab fik jeg slet ingen Roller meer, og efter nogle Uenigheder meldte jeg mig ud af Selskabet.

En tilfældig Omstændighed gjorde maaskee dette Forhold mellem Pavels og mig mere drillende for ham, end jeg ønskede. Men jeg kunde ikke gøre ved det. Vi vare nemlig den Sommer komne til at boe i Huus sammen i Frederiksbergallee. Jeg mødte ham tit, blev altid ved artig at hilse ham; han hilste igien, men slige formelle Høfligheder skade meer end gavne, hvor det Væsentlige mangler.

Rahbek, som gjerne vilde være en Juste milieu ved slige Leiligheder, og blev derfor (efter en Talemaade af Marqueuren i Dreiers Klub) undertiden hverken partisk eller upartisk, sagde ret sindrigt, da man spurgte ham, hvad han syntes om hint Digt: »Mig synes, Oehlschläger har forsøgt paa at være vittig og malicieux, og ingen af Delene er lykkedes ham.«

I Dreiers Klub sadde en Dag, ved et festligt Gilde, Hans Christian Ørsted og jeg sammen. Der bleve siungne flere nye Viser; blandt andre een af en god Præst, men ingen Digter. Da Visen var siungen, stirrede min Gienbo mig stivt i Øinene over Bordet, og sagde: »Det var en deilig Melodie!« — »Ja, svarede jeg, meget smuk.« — »Det var ogsaa en meget smuk Vise,« vedblev han. »O ja!« svarede jeg høflig. »Ja« — raabte han hæftig, — det er rigtignok ingen af disse nymodens Digte, der nu blive giorte, og som jeg finder at være det pære Sk...; men hvad forstaaer jeg mig derpaa?« — Koldt svarede jeg: »Der kan intet Menneske forlange, at De skal forstaae Dem paa Poesie; alt hvad man kan forlange, er, at en gammel Mand ikke bærer sig ad som en Dreng!« Den hæftige Mand sprang nu op fra Bordet og raabte høit: »Her-

ued lader jeg Selskabet vide, at Herr Oehlenschläger har skieldt uig ud for en Dreng!«

Der opstod nu en stor Larm, og Mange troede strax, ubeseet, at jeg havde Uret. For ikke at forstyrre Selskabets Fornøielse, og da jeg ikke indsaae, hvorledes denne Strid kunde jevnes paa en værdig Maade, da jeg desuden ogsaa maatte frygte for, at slige Scener vilde møde igien, fortalte jeg kort og godt de Omkringstaaende Sammenhængen, bukkede og sagde: »Jeg melder mig ud af Selskabet!« — »Og jeg ogsaa!« raabte min troe Hans Christian Ørsted, der havde været Vidne til alting, og var meget fortrydelig derover. Vi gik nu beggeto. Herved vandt min Sag i den offentlige Mening, og min Bortgang fik mere Lighed med en Seier, end med en Flugt.

Jeg har fortalt denne Scene, ikke i mindste Maade af Nag, efter sexogfyrretyve Aars Forløb, til en Mand, der hverken før eller siden har gjort mig Fortræd, saa lidet som jeg ham. Jeg veed, hvor let et uoverlagt Ord kan slippe af Munden. Jeg fortæller det kun, fordi Aarsagen til en slig offentlig bekendt Begivenhed hører med i mit Levnetsløb, og fordi dette Træk bidrager til Dattidens Charakteristik.

Fra den Tid levede jeg mere afsondret i mine huslige Kredse, især hos Rahbeks og Ørstedes. Fru Rahbek var altid elskværdig og interessant, og dog var hun aldeles forskiellig fra min Søster Sophie. Steffens kom hyppigt og gierne i begge Huse. Vort Forhold til Rahbek var underligt nok. Han havde været begges første Smagslærer, og endnu stod han som Hoved og Ordfører for den Skole, hvilken vi bekæmpede. Og dog bleve vi ret gode Venner; thi Rahbek lod ogsaa os gielde noget, og taledede ofte i sine Blade i en fredmæglende Tone mod altfor stor Eensidighed. Rigtignok roste han meget, som vi ikke kunde lide, og vi yttrede meget, der var aldeles imod hans Tro; men han var i det Hele ligesaa tolerant som egensindig. Disputere gad han ikke; med Exempler og vittige Indfald vidste han altid at trække sig ud af Sagen. Naar vi sagde vore Meninger, taug han og saae ud af Vinduet, hvorfra han havde en deilig Udsigt over Søen til Amager; bleve vi nu altfor begejstrede, saa gik han ind i sit Studerekammer, hvor hans Kanarie-fugle flagrede frit omkring paa Bøgerne. Han havde en stor Kiærlighed til alle sine Huusdyr. Et Dueslag havde han propfuldt af

Duer; thi han nænte aldrig, at nogle deraf bleve slagtede. I senere Tider gik i Gaarden en gammel Gase, der næsten var bleven gal af Alderdom og vilde bide Folk i Benene. Ja denne Kiærlighed til at beholde det Gamle uforstyrret, strakte sig ogsaa til Haugen og Planterne. Der vare nogle Stikkelsbærbuske, som han paa ingen Maade vilde have beskaarne; Følgen heraf blev, at de voxte ham over Hovedet, holdt op at bære Frugter, tilsidst endogsaa Blade, og endelig havde de kun Torne at rive ham med; naar han sværmede i deres Labyrinth. I Søndermarken, nogle Skridt fra hans Gaard, satte han aldrig sin Fod. Naar han nu havde arbejdet i sit eget Værelse til Spisetiden, og havde faaet sin Aftensnaps »Brændarium«, som han kaldte det, — i Vrangstruben, og hostet lidt derover — saa blev han oprømt, og Samtalen tog da sædvanlig, istedet for en filosofisk og lyrisk, en episk Vending. Han fortalte os da gjerne Anekdoter og Charactertræk fra en ældre Tid; ved hvilken Leilighed vi ligesaameget beundrede hans Hukommelse til at huske alle Døbe- og Tilnavne, alle Gader, Stræder, Aarstal og Maaneder, som den Vittighed og det Lune, hvormed han fortalte.

Især morede det mig, at høre noget af ham om Ewald og Wessel. Hvorledes den første, naar han gik hjem om Aftenen med en Perial, slog med sin dragne Kaarde i Brostenene, saa Funkerne gnistrede ham om Ørene, og raabte: »Nu grasserer Poeten Ewald!« Thi Bogstavet **L** kunde han ikke udtale i ædru, mindre i beruset Tilstand. — Hvorledes Rahbek engang, som ungt Menneske, havde besøgt ham, gjort ham beskedne Complimenter, og hvorledes Ewald havde opmuntret ham og sagt: »Roes mig kun, Faer! Jeg gider gjerne høre det.« Hvorledes Ewald endelig da han var syg og sengeliggende, og Doctoren havde forbudt ham Punsch og forordnet ham Thee, skiænkede Punsch af en Theepotte i en Kop, for at bedrage Doctoren og sig selv.

Om Wessel hørte vi: hvorledes han en varm Sommereftermiddag, forstemt og nedslaaet, gik forbi en Reebslager, der leed gyseligt af Heden, fordi han havde to Skiorter paa. Reebslageren paastod ivrigt, at intet i Verden kunde bringe et Menneske saadan i Hede, som to Skiorter. »Hvad siger han da om tre, Faer? spurgte Wessel. — En Ven besøgte ham, og fandt to Bøger paa hans Kones Dragkiste. »Guds Død, Wessel, spurgte Vennen lystig, er

det dine Bøger, alle de?» »Nei, svarede Wessel, jeg har laant de fleeste.« En formuende Mand indbød ham at komme og drikke Punsch hos sig; han havde faaet en fortræffelig Rum. — »Kiære Ven, sagde Wessel, send mig heller et Par Flasker Rum hiem! Jeg drikker den helst tør.« — Han boede en Sommer paa Vesterbroe i den saakaldte Galgemølle. »Kom og besøg mig engang, Du!« sagde han til Skuespiller Saaby, »jeg boer derude i den skønne Natur.« Saabye kom, men traf ham ikke hiemme; han var gaaet ud paa Fæleden. Der stod Retterstedet, som dog i lang Tid ikke havde været brugt; og i den tilforn omtalte murede Galge, det eneste skyggefulde Sted paa hele Fæleden, laa Wessel og læste i en Bog, midt i den skønne Natur!

»Nei, Wessel!« sagde engang en Ven til ham, »Du maa dog probere paa at giøre din Lykke; Du maa besøge Ministeren Guldberg. Det er selv en lærd Mand, et godt Hoved; han vil vist giøre noget for Dig.« »Det gaer umueligt an!« svarede Wessel. — »Hvorfor?« — »Jeg har ingen Paryk.« — »Den skal Du faae!« — »Jeg har heller ingen Buxer!« — »Jeg skal laane dig et Par smukke sorte Silkebuxer!« — Han gik til Guldberg. Ministeren spørger: »Hvem er De?« — »Jeg hedder Wessel.« Guldberg veed endnu ikke ret Besked. Wessel troer, det er Parykken der giør ham ukiendelig, tager den af og putter den i Lommen. Nu kender Guldberg ham, og spørger: hvormed han kan tiene ham? — »Deres Excellence! det maatte være et Embede, hvor der var meget at fortiene og lidet at bestille; thi dertil føler jeg mig især oplagt.« — Guldberg veed endnu ikke ret, hvorledes han skal forstaae dette, dreier forlegen sin Daase i Haanden, og gientager Spørgsmaalet: hvormed han kan tiene ham? »Nu, sagde Wessel — saa giv mig en Priis Tobak, Faer!« Den fik han, bukkede og gik sin Vei.

Formodentlig vilde Wessel intet Embede have; han meente, at han som en udmærket Digter, der gjorde Fædrelandet Glæde og Ære, kunde fortiene en lille Pension. Men saavidt var man endnu ikke kommen, at man troede, en god Digter kunde fortiene Livsunderholdning som Digter. Kan man fortænke dem i, at de toge deres Tilflugt til Bacchus, for i hans Taageskyer at glemme en Verden, som forsmaaede dem?

Dog skylder man ogsaa Sandheden at tilstaae, at Ewald og Wessel arbeidede for lidet for dem selv, og at en vis Lediggang,

et vist uordentligt Liv behagede dem, hvilket tilsidst bragte dem til Afgrunden. En besynderlig Modsætning til disse to Genier, baade i Ordets gode og slette Betydning, var Holberg, der havde levet meget flittigt, meget ordentligt, meget knapt og næsten gierrigt, som Pebersvend; saa at han tilsidst, for den ved sine Skrifter erhvervede Formue, kunde købe sig et Baronie, hvilket han igien skienkede Fædrelandet. Ogsaa Tullin var en Modsætning til dem.

Lignende Anekdoter kunde Rahbek fortælle i det Uendelige. Ogsaa hørte vi ham gierne gientage os noget om sin Udenlands-Reise i Tydskland; hvorledes han kun tog fra Theater til Theater, kun omgikkes Skuespillere og Skuespildigtere, og satte sig hen i en mørk Krog i Diligeancen, for paa Landeveien ikke at blive forstyrret i sine Kunsterindringer af Naturskønhederne og Udsigterne. Musik, Maler- og Billedhuggerkunst havde for ham kun lidet Tiltrækkende; men desto meer gav han sig af med den sanddru sceniske Fremstilling af Characterer. I gammel og ny Litteratur var han vel bevandret; i litterair Dannelse stod han (Baggesen undtagen) over alle sin Tids Digtere; og uagtet sine Særheder, var han dog den Billigste af dem alle.

Hans Kone, endskiøndt meget yngre end han, havde ham inderlig kiær, og uagtet alle hendes Talenter, havde hun vænt sig til at troe blindt paa hans Smag. Dette fandt vi nu ret smukt, dog søgte vi undertiden at gjøre hende vaklende i Troen. Lykkeligviis havde hun en Character, som ret passede sig for hendes Stilling. Hun taledes sielden om Poesie. Hun havde et ædelt Hierte, et hurtigt Nemme, god Hukommelse, overordentlig Vittighed, største Lethed i at overvinde mekaniske Vanskeligheder; men Phantasie og Dybde, til længe at dvæle ved een Førestilling, manglede hende. Vittigheden og Lunet spillede altid Mester i hendes Aand med en forbausende Liffighed. Naar hun var alvorlig, var hun som oftest nedslaaet. Hun læste meest Bøger for Sprognes Skyld. Hun forstod godt Tydsk, Fransk, Engelsk, Italiensk, Spansk, og i senere Aar endog Latin og noget Græsk; men man hørte hende sielden tale et fremmed Tungemaal. Smag for det Skønne viste hun fornemmelig i Maleri (hun tegnede selv nydeligt) og i Havekunsten. Hun var en fortræffelig Gartnerske, og — skiøndt sygelig — sad hun dog altid paa Bakkehuset som en Flora eller Pomona; deilige Blomsterbed smilede broget i det fineste friskeste Græs, tungtned-

hængende Druer rankede sig om hendes Vinduer; og inde i Stuen blomstrede Vittighed og Lune endnu smukkere fra hendes Læber. — Hun hørte altsaa paa Steffens og mig med skiælmsk Opmærksomhed. Noget bifaldt hun, noget lod hun staae ved sit Værd, og aldrig angreb hun vore Tropper med Grundenes eller Modbevisernes Infanterie. Men naar vi imellem modsagde os selv, eller naar der kom et Hul, eller et Virvar i Tankerækken, da kunde ingen Murat hurtigere og tappere hugge ind med sit Cavallerie, end hun med sine bevingede Vittigheder faldt os i Flanken, og anrettede et forfærdeligt Blodbad i alle vore Paastande; hvortil vi selv hialp hende med høi Latter, naar Ævret eengang var opgivet.

Undertiden kunde det dog mere hende at drille Steffens og mig lidt til Giengield, naar hun troede, vi havde sagt Noget, som Rahbek ikke kunde lide. Engang disputerede hun med mig om Goethes lille nydelige Digt: Ein Veilchen auf der Wiese stand. Hun paastod, at det var overspændt phantastiskt. I det samme kom Rahbek. »Ikke sandt, Rahbek? du er af samme Mening?« — Rahbek gned sig i Haanden, taug og saae ud af Vinduet til Amager. — Siden engang ved at bladre i hans Digte, fandt jeg, at han selv havde oversat Stykket.

Min Søster Sophie var nu ganske anderledes, dog lignede hun Camma i mange Ting; hun var ligesaa vittig, aandfuld og levende; men hun havde ikke den Lyst til Sprogene, og den mekaniske Færdighed, som Camma. Denne havde lært overordentlig meget, Sophie grumme lidet; men med utrolig Hurtighed forstod hun dog, snart at sætte sig i Besiddelse af det Nødvendige. Hun begyndte at læse Götz von Berlichingen paa Tydsk, da hun endnu knap kunde oversætte hvert andet Ord, men da hun var færdig med Bogen, forstod hun det Meste deraf ret godt. Hun var meget poetisk; Veemodens stille Fryd var hun fortrolig med, hendes letvakte Følelse exalteerte hende stundom for meget. Aldrig læste hun noget andet fremmed Sprog, end tydsk, og selv det kunde hun ikke grammatikalsk; men da hun omgikkes daglig med Tydskere, saa talede hun fortræffeligt, det vil sige: i Sprogets Aand, med alle Idiotismer og Vendinger, skiøndt hun, som alle Danske, ikke kunde undgaae imellem at gjøre smaa Feil. Hun klædte sig med Smag, syede selv alt hvad hun brugte, pyntede sig gjerne (hun var meget velskabt) og spadserede gjerne. Fru Rahbek sad enten

hiemme, eller gjorde i senere Aar Reiser paa Dampskibet til Hamborg. Fremmede Selskaber yndede hverken hun eller Sophie; til dem kom derimod daglig nogle gode Venner. Min Søster var meget huslig, holdt kun een Pige, og feiede selv sine Stuer; hvad man ikke skulde have formodet af hendes hvide Hænder. Hun havde i sin Barndom lidt meget af Kopper; dog vare Arrene voxede temmelig ud, hun havde røde Kinder og store, venlige, levende Øine. Camma Rahbek var mager; hendes skønne, store, blaae Øine saae, naar hun var alvorlig, lidt melankolske ud; men neppe fik hun et lystigt Indfald, saa funkede de med en sielden Munterhed.

Hos min Søster, der boede entidlang paa Vestergade, ligesom jeg, men i et andet Huus, havde jeg mit egentlige Standqvarteer, og der læste jeg høit for hende og Ørstederne næsten hver Aften. — De Værker, som vi i den Tid nøde med hverandre, og om hvilke vi siden taledede og dømte, vare: Vosses Homer, Tiecks Don Quixote, Schlegels Shakspeare og Calderons, Goethes, Schillers, Tiecks og Novalis's Værker.

Steffens reiste i vort Bekjendtskabs første Aar til Norge som Geognost. Jeg digtede meget i disse Par Aar. Først omarbeidede jeg Sovedrikken for Weyse. Den phantastiske Humor i de Shakspearske Comødier havde begejstret mig, og jeg følte mig aandelig beslægtet med en slig dramatisk Munterhed. Jeg følte, hvad siden Jean Paul saa herligt har udtalt i sin Æsthetik: at ogsaa Shakespeares humoristiske Characterer ere almindelige, symboliske, kun skiulte under Humorens Valke og Udstopninger. — »Vi mangle blot Spøg af Mangel paa Alvor — siger Jean Paul; — i dens Sted kom Vittigheden, som ophæver Forskiællen paa Alt, som udleer og sammenblander Dyder og Laster. Den frie Spøg vorder kun da fængslet Hentydning. Men Humoren er det omvendte Høie. Den blotte Satiriker kan angribe et Par virkelige Smagløsheder, sætte dem i sin Gabestok, og kaste nogle salte Indfald paa dem, istedet for raadne Æg; men Humoristen tager næsten hellere de enkelte Daarligheder i Forsvar, fordi ikke den borgerlige Daarlighed, men den menneskelige, det vil sige den almindelige, bevæger hans Indre. Humoristen opvarmer, Spotteren kiøler Siælen. Men til en slig Livshumor er for nærværende Tid mindre vor Smag for fin, end vort Hierte for slet.«

Med denne Følelse omarbejdede jeg Bretzners Sovedrik. Lunet og næsten alle Indfaldene i Dialogen, hvorved dette Syngespils Figurer vinde poetisk Personlighed, tilhøre mig; skøndt der lod sig godt bygge paa Bretzners lystige Grund. Dette Stykke lod Weyse ligge i ni Aar, efter at han havde componeret lidt over Halvparten; efter ti Aars Forløb fuldendte han sit Arbeid. Hvor skøn og yndig Musiken er, vide de fleste Kiøbenhavnere; men den, som ikke veed det, skulde have ondt ved at mærke Sammensætningen. De ni Aars Opsættelse falder imellem Charlottes Arie: »Elskøvs skønne gyldne Dage«, og Quartetten: »O mon ikke vore Taarer« i anden Akt. Hvorledes Frydendahl i en Række af tyve Aar har moret Publicum som Brausse, og først Knudsen, siden Ryge, som Saft, — derom er kun een Stemme.

Da jeg, under Omarbejdelsen af Sovedrikken, havde øvet mig noget i denne Digtart, og Concertmester Schall bad mig om at skrive et Syngestykke, han kunde componere, digtede jeg Freias Alter; hvilket muntre, harmløse Lystspil altid har haft en tragisk Skiæbne, naar det skulde opføres. Overhofmarskallen, som jeg forelæste det, loe uophørligt under Læsningen, og frygtede kun for, at det var altfor komisk. Theatercensorerne forkastede Stykket. Omtrent paa samme Tid havde de forkastet Mozarts Don Juan. Freias Alter blev trykt, og gjorde overordentlig Lykke blandt Unge og Gamle. Stykket blev ofte forelæst i Selskaber, spillet til største Fornøielse paa mange Privattheatre, især til Benefice for Fattige. Men da jeg nogle Aar derefter vilde bringe det paa Scenen igien, opstod en stor litterair Larm, der var altfor ubehagelig og kiedelig, til at jeg skulde fornye den. Endnu tredie Gang lod jeg mig overtale til at bringe det gamle Syngespil, med Melodier af forskellige Componister, arrangerede af Hr. Frølich, paa Theatret. Men det var i den værste Hede, i de sidste Dage i Saisonen, nogle Roller vare ikke godt fordeelte. Flyvepostens Udgiver, Forfatteren til Kong Salomon og Jørgen Hattemager, rev Freias Alter ned, som det kunde været det elendigste Tøi, der var til, — og saa lod jeg disse humoristiske Billeder træde tilbage igien. I Røg og Damp havde man dog ikke seet dem; for at fremstille og nyde det Muntre og Venlige med Smag og Følelse, maa man selv være muntert, venligt og roligt stemt.

Kort efter Freias Alter digtede jeg (1804) Thors Reise til

Jothunheim, der siden er optagen i Nordens Guder. Jeg havde nylig læst den tyske Heldenbuch, og syntes, at dens korte, kraftige Riim, at dierve Træsmit af dette Slags passede sig godt for Thors Eventyr.

Efter en Fabel i Edda skrev jeg Vaulundurs Saga. En lille Reise til Langeland havde Langelandsreisen til Frugt. Skiondt jeg i dette Digt omstændeligt har beskrevet Reisen, vil det maa-skee dog endnu mere mine Læsere, naar jeg meddeler Fragmenter af et Brev til min Christiane, skrevet førend Langelandsreisen var digtet.

Rudkiøbing, den 10de Juli 1804.

»Rudkiøbing! Hører Du, kiære Christiane? Rudkiøbing! Femogtyve Mile fra mit Hierte.*) Det har noget at sige. Svimler Du ikke, ved at tænke Dig en saadan Afstand? Et saadant svælgende Dyb? Ak, I arme Hiemfødninger, der kun have i det Høieste været en 4, 5 Miil fra Eders Hierter, hvor jeg beklager Eder! Du ønsker formodenlig gjerne i Din lille kiøbenhavnske Afkrog, langt borte fra Verden at høre noget om min Reise. Altsaa: I Torsdags kom vi lykkelig til Roeskildekro og fik et Stykke Skinke til Frokost, saa seigt som et Bræt, saa at det gjerne kunde have tient til Skildt paa Værtshuset. I Roeskilde fandt jeg Kirken i sin gamle Orden. De gamle Konger hvilede endnu paa samme Plet; Harald Blaatand stod i Muren ligesom for 7 Aar siden, og hvor han har staaet i 800 Aar, uden at blive træt. Hvad jeg forresten saae indvortes og udvortes, agter jeg ikke allene at fortælle Dig, men hele Publikum og det paa Vers, for ei i Prosa at profanere det Hellige. I Svinlillekro gjorde vi Bekiendtskab med en Landsbydegn, der gjorde Undskyldninger, fordi han havde kiørt foran os paa Landeveien, hvilket han bad, vi ikke maatte udlægge ham til nogen Malisiøskhed. Vi bøde ham en Pibe Tobak; men da han hørte, at vi trakterede med Thee, satte han Piben fra sig, og drak nu som Afgrundsbanden drak Kæmpen Ymers Blod. I Krebshuset skrev jeg mit Navn paa Vinduet med en Flintesteen, i Mangel af

*) Den siden som Romanforfatter bekiendte og yndede Lauritz Kruse havde dengang nylig sendt et Digt til Kiøbenhavn fra Hamborg, der begyndte saaledes:

›Tredsindstyve Mile fra mit Hiem —
Tredsindstyve Mile fra mit Hierte.«

en Diamant (da jeg hverken er Millionær eller Glarmester). Derpaa kiørte vi i Blæst og Støvregn afsted. Paa Veien saae jeg henimod Venstre en Kirkeby. Jeg var kommen forbi andre, uden at spørge, men dennes Navn, syntes mig, maatte jeg vide. »Sigersted«, sagde Karlen. Og der blev jeg nu atter underlig tilmode; thi Saxo fortæller en skøn Historie om Sigers Datter Signe og hendes Elsker Habor, hvorover der er giort en af de skønneste Kæmpeviser. Ofte havde under Læsningen mit indvortes Øie stirret hen i den gamle, taagede Tid, ligesom nu mit udvortes Øie i den naturlige Taage foer forbi denne Kirke, giennem hvis Navn endnu en enkelt Lyd fra den svundne Tid toned. I *** fortalte Værtinden os, at hun var beslægtet med Ørstedes, og indlod sig med megen Interesse om Familien. Jeg tænkte: det var dog godt at komme til beslægtede Værtshuse; men da vi reiste og skulde betale, gav det mig Anledning til følgende Epigram:

Blodet er aldrig saa tyndt, lidt tykkere blier det end Vand dog!

Tænkte jeg, da om vor Slægt henrykt Vertinden udrød.

Blodet er aldrig saa tykt, lidt tyndere blev det end Vand dog!

Tænkte jeg om igjen, da hun os Regningen gav.«

Da jeg var kommen hjem fra Langeland, skrev jeg Jesus i Naturen, og vovede at fremstille Aarstiderne med deres forskiellige Virkninger som en Allegorie paa Jesu Levnet og Lære. Hoveddigtet i denne Periode var dog Aladdin. — Jeg greb, med ungdommelig Ild og Begeistring, en af Tusinde og een Nats skønneste Fortællinger; og den naturlige Lighed, som dette Eventyr havde med mine Livsforhold, gav maaskee det Hele noget Naivt og Eget, som forstærkede Virkningen. Havde jeg ikke selv, i den hos mig opdagede Digtrevne, fundet en forunderlig Lampe, der satte mig i Besiddelse af Alverdens Skatte? Og Phantasien var mig en Ringens Aand, som bragte mig, hvorhen jeg vilde. Min Dannelse havde udviklet sig seent, men temmelig hurtigt, ligesom Aladdins, og, ligesom han, havde jeg nylig lært at kiende Kiærlighed. Min Moder var død, og da jeg skrev Aladdins Vuggesang paa hans Moders Grav, flød mine Taarer over min egen Moder. Saaledes berørte denne Fabel i mange Punkter mine egne Livsforhold; jeg ironiseerte ogsaa dermed, og var mig det under Digtningen ret vel bevidst.

En af mine kiæreste Venner var Caspar Bartholin; han havde været Officer, men et Fald fra Hesten, hvorved han slog Brystet, tvang ham til at søge en stillere, mindre anstrængende Levevei, og — meer end denne Ulykke — drog vel hans egen udmærkede Aand ham til Videnskab og Kunst. Han tog latinsk juridisk Examen; hans Omgang med Steffens og mig virkede paa ham; han gjorde en Udenlandsreise; men det Knæk, han ved Faldet fra Hesten havde faaet, forkortede hans skønne Dage, og han døde i Rom — midt i Beundringen af det Store og Skønne — af en Blodstyrtning. Et Brev, som han sendte mig fra Paris, meddeler jeg her.

Paris, den 26de Dec. 1804.

Tilgiv, bedste Øhlenschläger! at jeg ikke efter Dit Forlangende og mit Løfte forhen har tilskrevet Dig. I den Tummel af Adspredelser, jeg lever, lader saadant sig letteligen opsætte, og Følgerne af en Opsættelse kiender Du jo. Gud veed, at jeg aldrig med meere Længsel har tænkt paa Dig, end her, hvad enten jeg med en stille Beundring vandrede forbi Kunstens skønneste Mindesmærker, eller jeg harmedes over Fladheden i alle den store Nations Foretagender og Tale, eller og, naar jeg i Stilhed tænkte tilbage paa mit Fædreneland og Din reene Digter Flamme. Endeligen traf jeg i Gaar Fr. Schlegel. Jeg talte med Villers, som sagde mig, at han var her i Byen. Ufortøvet iilede jeg hiem, hentede Ørstedes Brev, og i et Øieblik havde jeg tilbagelagt den halve Miil, som skildte ham fra mig. Jeg traf ham alene, og, som jeg formodede, med Zend Avesta for sig. Han fortalte mig, at det eneste Nordiske, han havde læst, vare de islandske Sagaer, og heraf tog jeg Anledning til at fortælle om Dig, at Du tænkte at bearbejde dem, og alt havde giort Begyndelsen. Han forsikkrede mig, at han havde megen Lyst til at lære dansk, men vidste ikke, hvor han skulde tage et godt Lexicon. Jeg anbefalede ham et, som han noterede. Tillige bad han mig forskaffe sig Steffens's Indledning. Vilde Du til den Ende ikke tiene mig i, enten selv eller ved Ørsted, at besørge den hertil og adressere den til det danske Ministerium, eller egentlig Guilleaumeau, thi jeg er nok ikke meere her, naar den ankommer. Omkostningerne skal jeg bede Dig creditere mig til min Hiemkomst. Af Europa er 4de Hefte udkommet. Det har været mig en Fornøielse at høre den Ømhed og det Venskab, med hvilke

alle de, som kiendte Ørsted, tale om ham. Ogsaa Lehman er kiendt og agtet. Baggesen taler jeg ofte med. Han læser mig imellem sine Digte for, græder over dem og forsikkrer, at hans Digter-Genius er løbet fra ham. Ogsaa om Dig har han undertiden talt, og vidste ikke engang, at det første Bind af Dine Digte var kommet ud. Han slog Hænderne sammen, og forfærdedes, ja vilde næsten ikke troe mig, da jeg fortalte ham om det, Du havde produceret og fremdeles agtede at producere. Dersom jeg blev her længe nok, skulde jeg bede Dig at sende mig en 5 à 6 Exemplarer af Dine sidste Digte, paa det at den gode Sag kunde fremmes og det skee, som skrevet staaer. Jeg skulde da gjøre mig en Fornøielse af at tye dem for Fr. Schlegel, og maaskee ved deres Hiælp støde Baggesen ned fra den Throne, han saavel imellem de Danske, som de Tydske her, har usurperet. Gierne vilde jeg fortælle Dig noget om Raphaels guddommelige Transfiguration, hans hellige Cæcilia og Jomfrue Marias Apotheose; men de ere evige Mysterier, som ikkun lade sig skue, ikke tolke af nogen profan. Var jeg, som Du, af Naturen indviet i det hellige Sprog, en saadan Beskrivelse forudsætter, da skulde Du begribe den Vold, jeg har maattet gjøre paa mig selv, for ikke at falde ned og tilbede dem. Et Stykke af Dominichino (den hellige Agnes's Lidelser) har ellers næsten gjort det stærkeste Indtryk paa mig. Forestil Dig den delige Lidende, omringet af sine forhærdede Bødler, der med den meest diævleblændte Grusomhed søge paa alle muelige Maader at forøge hendes Piinsler, imedens hun med himmelsk Rolighed modtager ethvert Stød, de tilberede hende, og næsten synes at være over den jordiske Sphære. Nu hæves Øinene uvilkaarligen mod Himmelen, derfra maae hendes Mod komme; det er meere end menneskeligt. Og see, ikke blive de bedragne, som søge Trøst der! Frelseren i sin Herlighed rækkende Martyrpalmen til en Engel, der alt synes at være i fuld Flugt, for at krone hende med den. Det var en forunderlig Virkning, den Modsætning af himmelsk Salighed og jordisk Smerte foraarsager. Havde man kun et saadant Stykke bestandig for Øinene, da underkastede man sig visseligen med Glæde den sidste. I et Hiørne med sparsomt Lys opdagede jeg forleden Dag et Stykke, som syntes ubemærket af Alle, men som frapperede mig ved sin Sandhed og Expression, samt ved et usigelig deiligt Magdalene Hoved. Det var Christi Nedtagelse af Korset, og,

som jeg rigtigheden troede, af Lucas von Leyden. Det er en beundringsværdig Nøiagtighed, med hvilken Tieck har givet os Efterretning om denne Maler, og man behøver ikkun at have hans Beskrivelse i Minde, for at kunne skiælne Lucas von Leydens Stykker fra enhver andens. Af Albrecht Dürer er her kun meget faa, og heller ikke ere hans Stykker meget agtede. Kort før min Ankomst blev et af hans største Malerier solgt for 400 Franker. Apollo de Belvedere har af alle Billedstøtterne mest trukket mig til sig. Det er den mest ideale Form, Du kan forestille Dig, og det er umueligt at antage den for andet, end Guden for Poesie, og alt det Store og Herlige i Naturen. Ligeover for ham pranger hans Halv-Søster Venus; men man glemmer hende ganske, naar man seer ham. Det er, som om Udtrykket for Kierlighed ogsaa laae i hans Form. Tæt ved Siden af hende overfaldes man af en forfærdelig Gysen ved Synet af Laocoon. Det er den grusomste Smerte, udtrykt efter det høieste Skiønheds Ideal, en evig Tragoedie: Menneskets forgiæves Kamp mod Skiæbnen. Dog — hvorhen man seer, støder Øiet paa noget ubegribelig Skiønt. Her beundrer jeg Expressionen i den herculiske Torso, ligeoverfor i den døende Fægter; hist frapperer den absoluteste Skiødesløshed i den hvilende Faun mig; her den majestætiske Hercules's roelige Glæde ved Synet af sin Son Telephus; — og saaledes 7 Sale igiennem. Men ak — ved Siden af alt dette savner jeg den classiske Jord, fornærmes over den Lige-gyldighed, disse Mesterstykker vises, og harmes over de Anmærkninger, man fra Tid til anden hører over dem. — Om en 14 Dage reiser jeg herfra til Strasburg, Mayntz, Frankfurt, Göttingen, og venter om en 6 Uger at have den Glæde at hilse vores Steffens i Halle. Om 3 Maaneder venter jeg igjen at kunne omfavne Dig og forsikre Dig om det Venskab og den Agtelse, med hvilken jeg henlever Din hengivne

C. Bartholin.

Hils mange Gange Ørstederne, Lehman og alle mine gode Venner. — Adressen paa Brevet med Bogen er: Msr. Guilleaumeau, Secret. de la leg. danoise. Paris. Han vil nok besørge den til Schlegel, for jeg er borte inden den Tid.

To Sommere havde jeg boet med Steffens i Runddelen af Frederiksberg Allee i det Huus, som siden tilhørte General Haxthausen. Her skrev jeg Sovedrikken, Freias Alter og Thors Reise. Procurator Bierring, som jeg kiendte fra Dreiers Klub, og som var af den gamle Skole, og altsaa sielden enig med mig, foreslog mig engang i Spøg, da jeg mødte ham i Alleen, at Steffens og jeg skulde lade os male og hænge uden for Huset, ligesom de vilde Dyr paa Vesterbro. — Herlige Dage levede jeg der med min Ven; men et tragikomisk Optrin maa jeg dog ved denne Leilighed ikke glemme at fortælle:

Vi boede i Stuen, og Vinduesskodderne bleve hver Aften lukkede, hvoraf fulgte, at der var bælmørkt, til de atter aabnedes. Nu havde jeg i hine Aar, og mange Aar derefter, en forunderlig Drøm, et Slags Mareridt, som ofte kom igjen. Jeg drømte nemlig, at jeg laa i min Seng, som jeg virkelig gjorde; jeg kiendte mit Sovekammer tydelig igjen, skjøndt det var mørkt; — og nu opdagede jeg en Røver med en Dolk, som sneeg sig hen for at myrde mig. Lykkeligviis troede Røveren, at jeg sov; medens han altsaa listede sig langsomt frem, for at giennemføre mig, reiste jeg mig sagte op i Dødsangst, for at springe ud af Sengen, snige mig bag paa ham og rive ham Dolken af Haanden. — Neppe var jeg paa Gulvet, før jeg vaagnede, og fandt mig paa bare Been, med skiælvende Knæe, midt i Stuen. Jeg lagde mig strax tilsengs igjen, og sov sødt og roligt den øvrige Nat. — Først i senere Aar, da jeg holdt op at drikke den eneste sædvanlige Aftensnaps, og hældte Vand om Sommeren i min Viin, blev Røveren borte. Mine Samtaler med Steffens, hvorved undertiden Phantasien blev ophidset, og Blodet kom i stærkere Bevægelse, bidroge vel ogsaa noget til at hidlokke Røveren. Jeg har allerede fortalt, at jeg eengang før sprang ud af Sengen, hos Steffens; dog der løb det fredeligt af, og han mærkede intet. — Men her i Alleen vækkede jeg ham en Nat med et forfærdeligt Skraal, som om jeg havde faaet en Kniv i Halsen. — »Min Gud!« raabte han, »hvad er det?« — »Røvere!« rallede jeg, »de myrde mig!« — »Almægtige Gud!« raabte Steffens og styrtede ud paa Gulvet, over mig, i den bælmørke Stue, hvor han aldeles intet kunde skiælne, og altsaa maatte troe mig paa mit Ord. — Nu havde jeg fattet mig. »Ak,« sukkede jeg langsomt og roligt, »det var kun en Drøm!« — Men nu var Raden

kommen til ham at phantasere. — »Det er F. t. m. det samme!« raabte han, »jeg maa have Vished. Jeg slaar Ild, jeg henter min Sabel!« — Saaledes hørte jeg ham famle omkring i den anden Stue; han tændte Lys, og det varede ikke længe, før han kom ind med truende Mine og draget Sværd. — Nu troede jeg, at han var bleven forrykt, og raabte: «Steffens, for Guds Skyld, brug Fornuft! Drømmen er ophørt.» — Men da forvandlede sig hans Vrede imod Røverne, til Fortrydelse imod mig. »Ja, min Bedste!« sagde han, »det er godt nok; men det er dog altfor galt, at have saadanne Drømme, især naar Vinduesskodderne ere lukkede. Jeg maatte jo troe Dig paa dit Ord.« — »Jeg takker dig, kære Ven!« svarede jeg, »for din Tapperhed og din Hielp; i Nød skal man kiende sande Venner. Men tag nu ikke fortrydeligt op, at der ingen virkelig Morder er her. Jeg skal nok i Fremtiden beflitte mig paa fornuftigere og sandere Drømme.«

Da Steffens var reist, spillede de lukkede Vinduesskodder mig et andet Puds. Jeg havde en gammel forulykket svensk Skoflikker til Opvarter, der tillige besørgede min Frokost. Undertiden smurte han mine Støvler med Smør, naar han intet Skovox havde. Han havde Kone og Børn i Byen, men kom ud til mig hver Morgen Kl. 7, lukkede op og vækkede mig, naar jeg sov. En Aften havde jeg hørt, at der næste Morgen Kl. 5 skulde indtræffe en stor Soleformørkelse. Jeg tænkte: »Den maa Du ogsaa see!« sværtede et Stykke Vinduesglas i Lyset, for at stirre paa Solen derigennem, og sagde til Skoflikkeren, at han maatte være paa Pletten lidt før fem, aabne Vinduesskodderne og faae mig op. — Næste Morgen vaagnede jeg af mig selv; det var stille og bælmørkt omkring mig; jeg trykkede Hovedet ned i Pudsen igjen, og fortsatte Søvn. Endelig vaagnede jeg andengang. Endnu var alting roligt og mørkt. Jeg tænkte: »Nu maa Klokken dog vel snart være fem.« Jeg kunde ikke sove meer og stod op, aabnede Vinduesskodderne lidet, for at kunne see at klæde mig paa, og skyndte mig derpaa ud af Døren i Haugen; thi jeg laa i en Haugestue. Et brændende Solskin mødte mig, men det forstyrrede mig ikke i mit Forsæt. Jeg tog mit sværtede Glas frem og stirrede opmærksom paa Solen. — To unge Damer sadde paa en Bænk i Skyggen. Da de længe havde seet mig staae saaledes og gabe, spurgte den ene leende: »Hvad seer De efter?« — »Jeg seer efter Soleformørkelsen, Frøken!«

svarede jeg; »men den maa ikke være begyndt endnu. Klokken kan dog vel ikke være langt fra fem?» — »Min Gud!« raabte hun forbauset, »den er jo elleve! Soleformørkelsen har været forbi for sex Timer siden.« — »Naa,« raabte jeg forbittret, »deri er atter ingen Anden Skyld, end den fordømte Skoffikker! Men jeg skal lære ham!« — De saae forundrede paa mig; men da de hørte, at han ikke havde været der imorges og lukket Vindues-skodderne op, begrebe de min Tale.

Idet jeg her taler om Søvn og Drømme, finder jeg et passende Sted, til at fortælle to andre Drømme, jeg har havt. Den første, troer jeg, er omtrent fra hin Tid, den anden endeel Aar senere. Jeg har aldrig kunnet glemme dem, og de ere virkelig mærkværdige. Jeg fortæller dem nemlig uden Udsmykkelse; det vilde være let at opfinde en morsom Drøm; derimod er det ikke saa let at drømme morsomt.

Første Drøm. — Mig tyktes, jeg laa som et Liig i Roeskilde Domkirke i det nordre Kapel, hvor de kongelige sorte Fløiels Kister staae. Pludselig hørte jeg Nøglerne rasle i Gitterdøren, den gik op. Min Fader kom med en Sværm Fremmede og viste dem Kirken; saaledes som jeg ofte i min Barndom havde seet ham vise Folk Frederiksbergslot. — De nærmede sig min aabne Kiste, og min Fader sagde: »Dette stakkels Menneske, der ligger, er virkelig at beklage! Han bilder sig ind, at han lever endnu, da han dog længe har været en død Mumie. Vil De bare see!« Her tog han mig ved den store Taa og smuldnede noget til Støv deraf, mellem Fingrene. Han vilde nu gaae videre med Selskabet, og lukke Gitteret igien. Jeg følte mig betagen af en forfærdelig Angst, at jeg nu skulde ligge ene der i flere Dage mellem virkelige Liig, til jeg selv døde. Jeg anstrængte alle Kræfter; det lykkedes mig at reise mig, at rave hen til de Fremmede, men mere mægtede jeg heller ikke; jeg sank atter ned i en Dødsnummer, paa Trappen mellem dem. »Seer De vel?« sagde min Fader, »lutter Indbilledninger! Han troer bestandig, at han lever endnu. Imidlertid kunne vi dog bringe ham hen i en varm Seng, skiøndt jeg veed forud, det hjælper ikke.« Kort derefter befandt jeg mig i et høit, smalt Værelse, beklædt med mørkegrønt Damask, der var indfattet af forgyldte Lister. Jeg laa i en Seng under en Thronhimmel, med tykke, drapperede Gardiner, ligeledes af mørkegrønt Damask; i

mit Sovekammer var Tusmørke. Men lige dertil stødte en stor Sal, fuld af Mennesker, der sadde tilbords. Jeg hørte Musik; Tallerknerne raslede, der blev ofte leet høit, Lyset af Lysekronerne straaede ind giennem Nøglehullet til mig, der laa i den mørke Eensomhed, for at døe. En ubeskrivelig Lyst til at leve, til endnu at nyde Livets muntre Glæder, fyldte mit Bryst og gav mig atter Kraft til at reise mig. Jeg sprang ud af Sengen, aabnede Fløidørene til Salen, ilede hen og satte mig paa en ledig Stol, mellem to deilige Piger; fyldte mit Glas og sang:

»Og skal jeg end synke i sorten Jord,
Og kommer jeg mig end ikke,
Saa vil jeg dog eengang ved dette Bord
Først klinke — og elske — og drikke!«

Dermed klinkede jeg med de Skønne, kyssede dem og tømte mit Glas. Jeg følte den forvandlede Rødviin som varmt Blod atter fylde og giennemstrømme mine Aarer, jeg var sund og frisk, og — jeg vaagnede. Verset huskede jeg endnu, og gientog det saa tidt, til jeg ikke kunde glemme det.

Den anden mærkværdige sammenhængende Drøm, jeg mindes at have havt, var følgende: Jeg befandt mig atter i en Kirke, men den var liden og havde nogen Lighed med den paa Frederiksberg. Jeg havde componeret Musiken til en Cantate, der ikke var digtet af mig. Den blev opført for en talrig Menighed, medens Præsten stod som Ærkebisp, i Purpurkaabe og med Hyrdestav i Haand, for Alteret. Musiken var rørende og begeistrende, alle følte sig smeltede derved. Men der var et Englechor i Cantaten, som jeg ikke havde været istand til at componere, fordi Indholdet var altfor himmelsk. I min Forlegenhed havde jeg fortiet dette; Concerten gik fortræffeligt, uden Prøve, med Sang og Instrumenter, fra Bladet, indtil man kom til det manglende Chor, da standsede alting. Der blev en Dødstilhed i Kirken. Endelig spurgte Præsten mig høit for Alteret: hvorfor jeg ikke ogsaa havde componeret dette Chor? Jeg svarede ængstlig: »Jeg har ikke været istand dertil, ærværdige Herre! Slige Følelser kan kun en salig Aand udtrykke, der aldeles har forladt Jordstøvet.« — Da aabnede sig i Kirkemuren en lille Lem, som ingen før havde seet, ikke langt fra Alteret, noget over Præstens Hoved til Venstre. Og Ewald stod der, bleg og venlig, med Slaaprok og Nathue paa, og en Rulle Noder i Haanden, som

han rakte Præsten med de Ord: »Jeg har componeret det!« I Øieblikket var Lemmen lukket igien, og Stedet, hvor han havde været, ukiendeligt. Musikken blev strax opført; dens himmelske Sødhed lader sig ikke beskrive; den smeltede min hele Siæl, og jeg vaagnede, badet i Taarer.

Man seer heraf, at dog ikke altid Røver- og Morderdrømme ængstede mig, men at jeg ogsaa kunde drømme smukt; skøndt den første Drøm, uagtet sin poetiske Indklædning, havde noget tilfældes med den gamle Historie, og, ligesom Røverdrømmen, gik ud paa Livsfare og pludselig Redning.

I vort Bekiendtskabs anden Sommer reiste Steffens til Halle, og hentede sin skønne Brud, Hanna Reichardt. Herved blev vor selskabelige Kreds formeret og oplivet. Ved deres Ankomst foranstaltede jeg en Fest, hvori ogsaa Camma Rahbek og min Søster toge Deel. Ved den Leilighed skrev jeg mit første tyske Digt, for at den unge tyske Kone skulde forstaae det. Det lød, med liden Forandring, omtrent saaledes:

Es war einmal ein Junggesell
Voll Eigensinn;
Der wollte, wie ein flücht'ger Quell,
In's Weite hin;
Es ward ihm gar zu eng und weh
Im alten Haus,
Drum sagt der wilde Bursch Ade,
Und zog hinaus,
Und fuhr auf die Fluten nach Norweg.

Der Herr Gott liess die Winde los,
Beim Strafgericht*):
Der Jüngling fiel in's Meeres Schooss;
Doch starb er nicht.
Ganz trocken bald — ich weiss nicht wie —
Und wieder flott,
Stand er — und war ein Kraftgenie!
Du lieber Gott!
Zur Sünde nur ward er gerettet!

Drauf streift' er weit, im Röm'schen Reich,
Und sucht' Natur;
Vertiefte sich in Wald und Teich,
Und Blumenflur;

*) Steffens leed Skibbrud paa denne Reise.

In Schachten nach dem Urgestein
 Er suchend kroch;
 Sah nach den süßen Mägdelein,
 Durch's Fensterloch.
 Und alles der Wissenschaft wegen.

Da fügt's sein Schicksal, immer gut,
 Solchergestalt:
 Er macht, mit liebevollem Muth,
 In Halle Halt.
 Was einzeln erst im Bergrevier
 Und Flur er sah,
 Vereinigt in dem Mädchen hier,
 Stand alles da.
 Da ward's ihm gar freudig zu Muthe!

Nun braucht' er gar nicht suchen geh'n
 Lazurgestein;
 In's Auge braucht' er nur zu seh'n
 Dem Mägdelein;
 Und wenn die Rosenlippen süß
 Er lächeln sah,
 War gar nichts auf der Blumenwies'
 Von Rosen da;
 Sie welkten, vor Neid, und erleichtern.

Des Dichters goldner Leier Klang
 Er auch vermied,
 Wenn Sie mit süßer Stimme sang
 Des Vaters Lied.
 Der Vogel sass so andachtsvoll
 Am grünen Ort,
 Wenn über ihre Lippen quoll
 Das holde Wort;
 Es rieselte leiser die Quelle.

Nun, lieber Heinrich, bist Du hier
 Mit ihr im Bund';
 Drum singen und drum jauchzen wir
 Aus Herzensgrund;
 Drum zechen wir mit grosser Lust
 Den guten Wein,
 Und drücken dich an unsre Brust,
 Und singen drein:
 Willkommen uns, Heinrich und Hanna!

Den Glæde, at have disse kiære Venner i Nærheden, varede ikke længe. Aaret efter forlode de os desværre igien, da Steffens blev kaldet som Professor til Halle.

En Ven af min Ungdomsven Winckler reiste kort efter til Vestindien. De foranstaltede begge i den Anledning et Gilde, hvor det især skulde gaae paa en Drikken løs, hvorfor de ogsaa paa deres Indbydelseskort kaldte Festen et Symposium. Til Ære for vore Landsmænd kan man vel sige, at allerede i min Ungdom var det sieldent at see berusede Folk. Selv iblandt Bønderne blev en Jeppe paa Bierget meer og meer at betragte som en Undtagelse. Kun iblandt Matroserne indtraf dette Tilfælde noget hyppigere, fordi de vel syntes, at Drikningen, eller idetmindste Drukningen, hørte med til deres Element. Men i det Hele taget passede Hamlets Replik ikke meer paa os:

This heavy-headed revel, east and west,
Makes us traduc'd, and tax'd of other nations:
They clepe us drunkards.

Derimod havde man en Mængde Fortællinger om lystige Drikkelag i gamle Dage, der vare blevne holdte med Vittighed og Lune. En saadan forædlet Bacchusfest var det, at vore Venner her atter vilde berede.

Til Sted for Festen valgte man Ermelundshuset i Dyrehaugen, der ligger eensomt, undtagen i Kildetiden. Vore Værter leiede hele Huset for den Aften, og ingen Uvedkommende tilstededes Adgang. For at intet Plumpt eller Væmmeligt skulde blande sig i den muntre Overgivenhed, havde man sørget; det store Selskab bestod meest af Lærde og Kunstnere. — Nu gik det paa en Drikken løs, og Kunsten bestod i at være saa overgiven som mulig, uden at være brutal og smagløs. Convenients og Former kunde man derimod overtræde saameget, man vilde, det ønskede man just, og Ingen maatte tage den Anden en Galskab ilde op. Huset blev givet Giæsterne til Priis af de høimodige Værter; og den Druknes Glæde, at slaae Speile og Vinduer i Stykker (hvilket ligger i Rusens Natur, fordi Mennesket i denne Tilstand gierne morer sin flygtige Phantasie med een eller anden pludselig, eventyrlig Forvandling) stod enhver frit, og sligt blev ogsaa undertiden udøvet, skøndt med Beskedenhed og uden Skadelyst, blot for at hylde Overgivenheden.

— Midt i en alvorlig Samtale saae man saaledes kundskabsrige, sindrige Mænd snart slaae et lille Speil af liden Værdie, snart en Rude i Stykker, uden at det gjorde mindste Standsning i Samtalen. Een af Giæsterne kastede en lille Slump Rødviin af sit Glas i min Vens Hans Christian Ørsteds Kalvekryds, ligesom denne allerbedst forklarede ham noget Vanskeligt i Physiken. Han bad Ørsted, for Guds Skyld ikke at tage det ilde op, hvortil denne rolig svarede: »Da maatte jeg være et stort Fæ, naar jeg kunde blive vred for det.« — En særdeles god Skuespiller, yndet af os Alle, havde just denne Aften spillet en rørende Fader i eet af Kotzebues Stykker, og kom noget silde, da vi andre allerede havde tømt Glassene forsvarligt. Da han endnu var fastende, vilde han være satirisk; men jeg sagde: »Kiære Ven, vi ere allerede langt over Satiren! Skynd dig at blive lystig og vel tilmode, ligesom vi.« Neppe hørte han det, før han satte en Flaske for Munden; med utrolig Hurtighed havde han snart indhalet os alle, og blev det godhiertigste Menneske af Verden. Men tilsidst blev det ham for hedt; thi det var en heed Aarstid; han afkastede Støvlerne og Overklæderne, og spadserede tilsidst munter omkring i særdeles anstændige Underbuxer. Saaledes blev han sat i en Vogn, og nogle af Selskabet vilde bortføre ham; men hans Fraværelse mærkedes snart; Iilbud til Hest satte efter ham, indhentede Vognen, en Fierdingvei fra Værtshuset, og bragte ham i Triumph tilbage. Vi stode alle i Døren, da han kom, og i det han steg ud af Vognen, paa bare Sokker, hilsede han huldsaligt til høire og venstre, og sagde: »Det var Misforstaaelse, mine Herrer! Det var en Misforstaaelse.« Man havde nemlig sagt ham, at Gildet skulde fortsættes i et andet Værtshuus. Slige lystige Scener var der mange af.

Værtinden var ogsaa glad over, at hun kunde skrive alting paa Regning; hun karakteriserede Giæsternes Tilstand efter de itu-slagne Sager, og sagde til sine Piger: »Nu ere de ved Vinduerne! Nu ere de ved Speilene!« etc.

Tilsidst begyndte dog Naturen at kræve sin Ret; mange bleve søvnige og gik op i Kamrene, hvor der var sørget for deres Beqvemmelighed. Nogle havde skaaret sig lidt paa Glasset, andre vare søsyge. Da nu Kiøbenhavns bedste unge Læger vare tilstede, saa indeelte man Patienterne, ligesom paa Hospitalet, i dem til

den chirurgiske og dem til den medicinske Side, besøgte dem flittigt, og helbredede dem snart. Winckler selv, da han mærkede, at han ikke længer kunde holde Øinene oppe, hældede sig til en Vens Bryst, paalagde ham, at sørge for Punschebollerne, sagde ham, hvormegen Rum, hvormange Citroner og hvormeget Sukker der behøvedes til hver Lavning; og da han saaledes samvittighedsfuldt havde gjort sit Testamente, sov han blideligt ind.

Hen ad Morgenen kiørte vi til Byen igien; men næste Eftermiddag vare vi budne til en stor Thee paa Skydebanen, hvor vi skulde komme sammen og tale med hinanden om Gaarsdagens Hændelser, ligesom Aserne i Gimle, efter Ragnarokur, om det forrige Livs Bedrifter. Her blev nu fortalt et herligt Eventyr, der var hændet nogle af Selskabet. De havde nemlig havt isinde, paa Veien hiem, at stige af og frokoste i Lundehuset; men da Klokken ikke var meer end tre, og man ikke vilde lukke Porten op for dem, krøbe de over Muren. Der sadde de nu skrævende, som Klemmer paa hvide Lagener, i det Værten kom ud i bare Skiorte, med sin ladte Bøsse, og vilde skyde dem ned som Spurve, fordi han troede, de vare Røvere. Først med mange Eder og Forsikringer fik de ham overbeviist om, at de vare skikkelige Folk, der kun kom i den ædle Hensigt, at give ham noget at fortiene.

I dette muntre, usædvanlige Symposion tog ogsaa jeg, uden endnu at vide det, Afsked med mit Fædreland og den kiære siæl-landske Skov. Min Plan var fattet, jeg opgav Jura, jeg følte, at Naturen havde skabt mig til Digter, at det var urimeligt og forgiæves at kæmpe mod mit Kald. Min Christiane var af samme Tanker. Rigtignok indsaae jeg, at i det jeg forlod den alfare Vei, forlod jeg ogsaa Embedsveien; men det ahnede mig, at en smal Sti, der rigtignok gik over dybe Moser, hvor man let kunde blive siddende, vilde føre mig hurtigere til Maalet.

Jeg havde først besluttet, at lægge mig efter Islandsk, at oversætte nogle gamle Sagaer; en Subscriptionsplan var allerede udstedt; jeg havde ogsaa bedet Kunstakademiet, om at laane mig en Sal, til at holde Forelæsninger i, over nordisk Mythologie, da ingen Doctorgrad tillod mig det ved Universitetet. Jeg taledede i den Anledning med Thorvaldsens Lærer Justitsraad og Directeur for Akademiet, Maleren Abildgaard. Denne lange smalle Mand havde store Gaver, meget Talent, stor Kunstfærdighed; men en vis

Egensind, en til anden Natur vorden Maneer, skadede ham. Sands for Farverne havde han i en sielden Grad. Tegne kunde han tilgavns; og saaledes maa Thorvaldsen takke ham, som en stor Philolog sin forstandige Rektor, der itide, ved flittig Anviisning, indprægede Lærlingen den uundværlige Grammatik. Da jeg fortalte Abildgaard, at jeg var begejstret for den nordiske Mythologie, gjorde han mig først de sædvanlige Indvendinger; men da jeg havde meddelt ham nogle af mine Ideer, betragtede han mig med stor Opmærksomhed; hans spodske Smiil forvandlede sig efterhaanden til en alvorlig Forundring, og da jeg var færdig, sagde han: »Ja jeg er, ved Gud, ikke den Mand, som sætter sig imod noget Godt og Sindrigt, fordi det er Nytl!« — Vi taledes om flere Ting, ogsaa om Poesie, og der mærkede jeg nu, at han gjorde sig et falsk Begreb om denne. Han sagde: »Med Poesie og Kunst forholder det sig aldeles modsat! En Digter ligger i en søvnløs Nat, der opstaaer en lykkelig Idee i hans Hierne, han udtaler den, og har gjort sig udødelig. Kunstneren maa arbeide meget, og kommer først lidt efter lidt til Maalet.« Jeg svarede ham, »at Digteren ogsaa maatte danne sig, men videnskabeligt; at rigtignok en lykkelig udtalt Idee vakte gode Forhaabninger, men beviste endnu ikke den sande Digter; at der ogsaa hørte meget Arbeid, Kunst, Studium og Eftertanke, til at frembringe og fuldende et betydeligt Digterværk.« — Abildgaard tog venligt Afsked med mig; kort derpaa forandrede jeg mit Forsæt, og saae ham ikke siden.

Man sagde mig, at Grevinde Schimmelmänn havde læst mine poetiske Skrifter, og at hun ønskede at see Aladdins Forfatter. Tillige lykønskede man mig til dette Bekjendtskab; thi, sagde man, Grev Schimmelmänn agtede og yndede Talenter og hialp dem frem, hvor han kunde. Mine Venner Benzon og Steffens havde han saaledes i Forveien hiulpet, og der kunde ogsaa være Haab om, at han vilde gjøre noget for mig som Digter, især hvis Grevinden var paa min Side.

Jeg gik altsaa en smuk Sommerdag ud til Sølyst med bankende Hierte. Ofte, som Barn og Dreng, var jeg kiørt og gaaet forbi den deilige Emilias Kilde. En Comtesse Emilia Ranzau havde været Schimmelmännns første Kone, han havde elsket hende til Sværmeri, og ladet udhugge i Stenen et Øie, som altid græd, naar Vandet flød ud deraf. Denne Idee var mindre heldig, men maa

undskyldes med hin Tids sentimentale Smag. Hvad Schimmelmanns egne Øine angik, saa græd de ikke meer over et Tab, som hans anden Kone Charlotte Schubarth erstattede ham.

Idag gik jeg ikke ned til Kilden, men dreiede ind i Gaarden, hvor jeg aldrig havde været; for førstegang i mit Liv skulde jeg besøge en saa fornem Dame, hvem jeg endnu aldrig havde seet. Jeg stod i Forgemakket, ventede, krammede Hatten, tog Mod til mig og besluttede, ikke at lade mig forbløffe — da en bleg og mager Kone, simpelt klædt, traadte ind og sagde venligt hilsende: »Nu kommer min Mand strax«. Det var altsaa Fru Grevinden. Hun tog mig ind med i sin store Haugestue, vi bleve snart bekiendte og jeg fik Courage, da jeg mærkede, jeg var kommen i et Huus, hvor man forstod sig paa Poesie og regnede den med til Livets høiere Fornødenheder.

Schimmelmanns Indtrædelse og Samtale satte mig i ikke liden Forundring. Et saadant Væsen havde jeg før ikke tænkt mig og ikke seet fremstillet i noget Digterværk. De besynderligste Contraster vare i ham forbundne paa en saa naiv Maade, at de forenede sig til Harmonie. Han var lille, mager og hæslig, han skieledede med det ene af de smaa trekantede Øine, han var koparret, og snusede stærkt Tobak, med en Skiødesløshed, som ikke undlod at efterlade ubehagelige Mærker paa Klæder og Fingre. Saaledes traadte han vaklende ind, med blaad, vatret Ridderbaand og to store Stierne paa Brystet, de tynde Haar friserede og puddrede, og med en lille Pidsk i Nakken. Jeg studsede næsten over denne Hæslighed, men neppe havde han talet nogle Ord, før det yndigste, venligste Væsen udbredte sig over det koparrede Ansigt, før det ene Øie, der ikke skelede, smilte med en saa indtagende ærlig dyb Menneskekierlighed ind i mit Hierte, — at jeg troede at see Sokrates. Dog var der ingen Ironie i dette Smil; det var beskedent, pigeagtigt, undseeligt, følsomt. Ridderbaandet forsvandt for det Naturens Baand, hvorved jeg strax følte mig knyttet til denne ædle Siæl, og Stierne paa Brystet bleve Flitterstads imod den himmelske Stierneild, der funkledede af hans aandfulde Øie.

Jeg vender senere tilbage til denne ædle Mand, og vil denne gang kun endnu anmærke: Grevinden havde Sands og Smag for Poesie, Schimmelmann havde Siæl og selv Genie. Men her mødte nu atter den besynderlige Contrast! Uagtet al trofast Hengivenhed

for Gienstandene, var han høist distrahit, og denne Tilstand tillod ham ikke længe at dvæle ved een Forestilling. — Først flere Aar derefter fandt jeg Nøglen til dette selsomme Væsen. Schimmelmann var et Syvmaaneders Barn. Hvad var der blevet af ham, hvis han havde faaet de to Maaneder til.

Han raadte mig at ansøge Hans Kongelige Høihed Kronprindsen (siden Frederik VI) om et Reisetipendium af Fonden ad usus publicos. Glad satte jeg mig nu med mine Velyndere til et prægtigt Taffel, Mage til dem, jeg paa Frederiksberg saa ofte havde seet, men aldrig taget Deel i.

Jeg gjorde i den Tid ogsaa Bekiendtskab med Digterinden Fru Etatsraadinde Brun paa Frederiksdal. Min gode Ven Rothe (nu Sognepræst ved Trinitatiskirke) var Sønnens Huuslærer. Ogsaa her traf jeg de besynderligste Contraster, dog ikke forenede i een Person. Dersom en Comödie digter vilde skildre Modsætning af overdreven poetisk og overdreven prosaisk Tendents, saa kunde han aldrig fundet bedre Anledning, end i Etatsraad (siden Geheimeraad) Brun og hans Kone. Den første: Kiøbmand med Liv og — sit *venia verbo* — Siæl; practisk, drivtig, gridsk efter Penge, som en Høg efter Bytte, men uden alle høiere Ideer; spottende Poesien som Barnestreger, og sin egen Halvdeel som Poesiens Representantinde paa Sophienholm. Fru Brun var dannet i den Klopstock-Salis-Matthisson-Bonstettenske Skole. Den sentimentale Retning, som hendes Væsen derved havde taget, behagede ikke hendes Mand, der kun betragtede Maanen som Tidsmaaler og som en god stor Lygte, hvis Lys ingen Penge kostede. Som en Mærkværdighed fortalte man dog, at Brun engang som Elsker, for at behage hende, havde reciteret hende en heel Ode af Klopstock, som han havde lært udenad. Hvis saa er, beviser det hans gode Hoved, der var skikket til alleslags Forretninger, hvoraf han troede at kunne drage Fordeel, selv Poesies Udenadslæren. Men indenad havde han aldrig lært den. Den gode Fru Brun — (jeg kommer siden til at omtale hende og hendes Mand mere) havde megen Aand, en letbevægelig Følelse, og var dannet ved at have levet paa sine Reiser med Tidsalderens bedste Hoveder. Ulykkeligviis var hun blevet tunghør, og dette i Forbindelse med den Magelighed og Uafhængighed, som Rigdom forskafter, havde gjort hende mere til en deeltagende Tilskuerinde af Livet, end til en hiertegreben, selvhandlende Person.

Deri stemte dog Mand og Kone overeens, at de begge yndede en behagelig elegant Kreds omkring sig paa et Opholdsted, forskiønnet af Velstand og Smag. Thi Brun manglede ikke Smag for det Livsbehagelige; han havde ogsaa et vist naivt plattysk Lune, som indtog for ham; og den evige Hakken og Skiænden paa hans Kone, naar hun ikke var tilstæde — (og var hun der, kunde hun dog ikke høre det) — havde noget Morsomt, netop fordi den comiske Overdrivelse beviste, at det kun var halvmeent.

Paa dette skønne Sophienholm tilbragte jeg nu ogsaa nogle behagelige Dage før min Afreise.

Jeg viste Schimmelmänn min Ansøgning til Kongen om Reise-stipendium. »En saadan Ansøgning kan jo ikke afslaaes!« sagde han smilende. Jeg betragtede nu Sagen som afgjort; men for ikke at spille Tid, og for — ligesom de kiække Soldater — at afbryde Broen efter mig, naar jeg var kommen over Floden, reiste jeg strax til Halle; da Steffens havde inviteret mig did, og — for at spare min Christiane og mig selv Afskedens Sorg, sagde jeg hende for det første, at det kun var en lille Lystreise paa en Maanedes Tid.

Min Fader gav mig 100 Rigsdaler, i en tyk Pakke Smaa-Sedler, for at kunne bestride Omkostningerne, til Stipendiet kom. Frygtsom i Begyndelsen, da jeg aldrig før havde eiet saa stor en Sum, greb jeg ofte ængstelig i Lommen, for at vide, om Pengene var der endnu. Saaledes besteg jeg i Begyndelsen af August 1805 Paketbaaden, for at reise til Kiel. Saasnart jeg kom til Hamborg, skrev jeg min Christiane til. Med dette Brev begynde vi Levnetsløbets anden Deel.

ANMÆRKNINGER.

Blandt samtidige Recensioner af Oehlenschlägers Erindringer (resp. Erindringer) skal kun fremhæves M. Goldschmidts i Nord og Syd VI, 1851, 181—201, og F. Hebbels, i Sämmtliche Werke XI, 374—78. — Allerede Kr. Arentzen har paapeget Mangler ved den af Sønnen J. Oehlenschläger besørgede Udgave af Faderens Erindringer (Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger I, 227). I det følgende henvises en Gang for alle til de biografiske Hovedværker om O., Mindeblade om O. i Breve fra og til ham, ved C. L. N. Mynster, 1879. Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger I—VII, 1870—78. Samme, Ad. Oehlenschläger 1879. Vilh. Andersen, Adam Oehlenschläger, I—III, 1899—1900.

Side 2, Linie 6. Anna Margaretha Faasch. Krusendorf Kirkes Ligbrog: 1746 d. 18. Martii ist öffentlich begraben worden des hiesigen Organisten u. Schulbedienten August Hinrich Öhlenschlagern Frau Anna Margreta geborne Fraaschen aus Lübeck her, hinterlässt ein $\frac{5}{4}$ j. Söhnlein nahments Joachim Josias, starb an der Schwindsucht in summo gradu, alt 28 J., 4 M. u. etl. Tage. — Sønnen døde 3. Maj 1747. — 10. Christina Tolstrup. Viede i Krusendorf 1747, 12. Maj: August Hinrich Oehlenschläger u. Christina Tollstrup auf Seeland gebürtig, die viele Jahre bey der Frau Gräfin auf Noer als Unter-Kammer-Medgen gedienet hat. — 16. Joachim Conrad. Krusendorf Kirkebog: 1748 d. 2. Aug. des hiesigen Organisten August Hinrich Oehlenschläger mit seiner 2ten Frau Christina Tollstrupp gezeugtes erstes Kind, ein Söhnlein geb. d. 31. Juli Joachim-Conrad. Gev: der Hr. Geheimter-Conferentz-Rath Joachim Brocktorff von Noer. Der Hr. Kammerjuncker Conrad Henning von Oertzen von Neuenhoff. Die Frau Pastorin Langen von Gettorp die anstatt der Frau Oberförsterin Helbergen aus Kiel gestanden. — 17. Joachim Brockdorf: Joachim Brockdorff til Nær (afhændet 1763 til A. G. Moltke), 1695—1763. — 11. f. n. Moltke: Overhofmarskal Adam Gottlob Greve Moltke, 1710—92, Kong Fredrik V.s Yndling, g. 2° m. Sophie Hedevig Raben, 1733—1802; hans yngste Døtre vare Sophie Magdalene, 1765—1829, g. 1782 m. Greve Adam Christopher Knuth til Lilliendal, og Bertha, 1767—1846, g. 1786 m. Baron Frederik Adeler til Adalersborg.

5, 1. Lorch: Josias Lorck, 1723—85, den første Sognepræst ved Frederiks Tyske, nu Kristianskirken, 1759. Den af ham udstedte Anbefaling, dat. 23. Apr. 1776, er endnu bevaret. — 14. Min Moder. Medens O. som sin Moders Forældre nævner kgl. Fuldmægtig [Hansen] og Anna Marie Severin, udviser en, af Pastor ved Zebaoths Kirke Joh. Hier. Chemnitz d. 29. Aug. 1789 udstedt Attest, at Christian Heinrich Lange »und seine Frau« Anna Margrethe Hansen har ladet døbe 1745, 26. Oktbr., en Datter Martha Marie Hansen der 28. Nov. 1778 blev viet til J. C. Oehlschläger (Enkekassens Arkiv 2388). Daaben er ikke fundet indført i Garnisons Kirkes tyske Menigheds Kirkebog, men kan have været indført i den danske Daabsprotokol, der nu mangler. Erslew har tilføjet L. Betegnelsen Fuldmægtig, men har iøvrigt fulgt Chemnitz' Attest, der indeholder det forkerte Vielsesaar 1778 i Stedet for 1777. At O.'s Moder og hendes to Søkende lød Navnet Hansen er sikkert (se nedfr.), mærkeligt er det, at Faderen kaldes Lange. Spørgsmaalet staar, trods ihærdige Granskninger i Kirkebøger og Skifteakter, stadig aabent. En Fuldmægtig Christian Heinrich Lange kendes ikke. Den eneste Person af dette Navn, der forekommer i københavnske Kirkebøger, er en Christian Heinrich Lange, Soldat ved Prins Frederiks Regiment, der med Maria Elisabeth Lehrs Tochter havde en Datter til Daaben i Garnisons Kirke 1757, 22. Dec., Maria Magdalene, bgr. 1759, 11. Okt. Mærkelig er Aldersforskellen mellem de to Søkende Else Marie Gierløff (se S. 38, 16), f. 1729, og Martha Marie Oehlschläger — 16 Aar. — 1799 indlagdes i Vartov Anna Maria Hansen † 2. Sept. 1788. (F. Hjort, Slægten Gjerløff 1904, 130 f. — Medd. af Hr. Direktør A. Lange). — Blandt Ad. O's Papirer paa det kgl. Bibl. et tysk Brev fra Faderen dat. Copenhagen 1. Mertz 1771 til Jfr. M. M. Hansen, paa Tysk, i Tidens følsomme Stil; det begynder: hochgeehrteste Freundin; et Digt Der Traum à Melle Martha Maria Hansen, Bregentved, samt et Brev til ham fra Joh. Diederich Schiöttel af 3. Febr. 1772 om Struensees Fald, og hvori Jungfer Martha omtales.

5, 24. Forvalter Bruun. Ivar Bruun, 1694—1770, var først Forvalter paa Egholm 1712 og Lindholm, senest Godsforvalter paa Herlufsholm, g. 1° 1722 m. Lovise Charlotte Steenberg † 1743; 2° Dorothea Demang, † 1770. Hans Søn af 2. Ægteskab var Thomas Christoffer Bruun, 1750—1834, fra 1802 Prof. i Engelsk ved Universitetet, skønlitterær og pædagogisk Forfatter, særlig bekendt ved de i 1783 udgivne Mine Fritimer. Slægtskabet mellem Oehlschlägers Moder og Ivar Bruun maa vistnok søges gennem hendes Stedfader Marquart Bolt, hvis Fader (?) Regimentskvartermester Peder Bolt var gift med Ivar Bruuns Søster Cathrine † 1736 (Giessing, Jubellærere II, 388). — 10. f. n. Cramer. Johan Andreas Cramer, 1723—88, tysk Theolog og Salmedigter, 1754—71 tysk Hofpræst i Kbhvn., 1774 Prokansler og 1784 Kansler for Universitetet i Kiel. — 5. f. n. Klopstock: Friedrich Gottlieb Klopstock, 1724—1803, opholdt sig med Afbrydelser 1751—70 som dansk Statspensionær i Kbhvn., for at fuldende sit Digt »Messiaden«.

6, 13. Olearius: Adam Olearius, f. 1603 i Aschersleben † 1671 i Slesvig, 1633 Bibliothekar hos Hertug Frederik III af Gottorp, sendtes af denne til Moskva og Persien 1633—39, udgav 1654 den persiske Digter Saadis Guli-

stan under Titlen »Persianisches Rosenthal«. Paa Rejsen fulgte han af den tyske Digter Paul Fleming, 1609—40. — Slægtskabet mellem O. og Oehlenschlägers Stamfader Heinrich Oehlenschläger † 1672, kan ikke paavises (se nærmere Efterl. Reventlowske Pap. V. 199). O. ejede selv sidste Udg. af Olearius' Reise-Beschreibung nach Muskau u. Persien, 1696. — 22. Oehlenschläger. Johan Daniel von Oelenschlager, 1711—78, Dr. jur., Schöff og Borgmester i Frankfurt a. M. og hans Søn Johan Nikolaus O., ligeledes Schöff, kendte Digteren fra Goethes Dichtung u. Wahrheit (se v. Loepers Udg., Hempel, IV, 334). — 11. f. n. Min Fader: J. C. Oehlenschläger var Værge ved Frederiksberg Kirke, da han afløste den Jan. 1778 afdøde Organist F. Meier og fik i Jan. 1779 af Kirkesessionen tillagt 80 Rdlr. i aarlig Gage; tillige traadte han i Tjeneste hos Generalinspektør Schmidt, der lønnede ham af sine egne Midler. Med Organist-tjenesten forbandt han ogsaa Stillingen som Bedemand for Sognet og laa i den Anledning ofte i Strid med Københavns Bedemænd om Tjenesten paa Vesterbro, der i kirkelig Henseende var bleven henlagt under Frederiksberg, men ellers vedblev at høre under Kirken. Ved Schmidts Afskedigelse 1786 (se ndfr.) ansøgte O. om hans Post, som dog blev besat med M. Voigt. 1792 blev han af Kancelliet kendt uberettiget til at paatage sig Bedemandsforretninger for Beboerne paa Stadens Grund uden Vesterport, hvorved den bedste Del af hans Indtægter fratoges ham, og han havde da efter eget Angivende kun 110 Rdlr. aarlig Indtægt til Underhold af 7 Personer. 1815, 5. Dec., udnævntes han til Slotsforvalter med aarlig Gage af 700 Rdlr. (Efterl. Reventlowske Pap. V, 279 f. Pershist. Tidsskr. 5. R VI, 48. Se O.s Digt Min Faders ældste Portræt (Saml. Digte, II, 202). — 2. f. n. Schmidt. Christian Frantz Schmidt, f. 1734 paa Als, 1767 Slotsforvalter. Anlagde 1775 en Frugttræ-Planteskole ved Slottet for at fremme Frugtavlens paa Landet, 1782 Generalinspektør over de kgl. Haveplantager, afsk. 1786 som Slotsforvalter, † 1828. G. m. Anna Catharine Christiane Voigt, 1751—1817, Datter af Slotsforvalter Nicolaus Voigt.

7, 2. Voigt. Jørgen Frederik Voigt, Gartner paa Frederiksberg Slot 1706 til sin Død 1744. Sønnen Nicolaus, 1706—74, blev Faderens Efterfølger; g. 17. Febr. 1751 m. Christiane Møller (Kirstine Müller) i dennes fædrene Gaard i Badstuestræde, døbt 23. Juni 1731 i Holmens Kirke, † 3. Sept. 1795. Hun boede 1787 hos Sønnen Marcus Frederik, dbt. 19. Sept. 1757, der 1779 fik 100 Rdlr. af Partikulærkassen til Rejsepenge som Gartnersvend, † Sept. 1800; han fik Slotsforvalterembedet efter Svogeren Schmidt. V. omdannede Frederiksberg Have og Søndermarken fra den stive franske Stil til en landskabelig Have efter engelsk Mønster (Nic. Hansen, Mindeord om M. F. Voigt, Kbhvn. 1909. O.s Digt Voigt i Samlede Digte III, 111. A. Eberlin, Frederiksberg, 168. Militære Enkekasse 2046). — 20. Culpin: Alexander Kölpin, 1731—1801, fra 1766 Overkirurg ved Frederiks Hospital. — 7. f. n. Walsøe. Christian Lindemann Walsøe (Søn af Køkkenleverandør paa Frederiksberg Andreas Walsøe og Cathrine Lindemann), f. 1771 † 1853, Renteskriver. — 6 f. n. Adam Oehlenschlägers Daabsantegnelse lyder: 1779 d. 23. November døbt Organisten til Friederichsberg Kirke Sr. Øhlenschleger og Hustrue deres Søn Adam Gottlob, baaren af Frue Grevinde Moltke, og Frue Camer-

Herrinde Rosencrantz-Lewetzau stød hos. Faddere: Geheime R[aad] og Stift Amt M[and] Brokkenhuus, Geheime Raad og Amt-Mand Scheel Plessen, Com-mandeur Grev Moltke, Camer Herre Grev Wedel og Stadshaupt M: Jørgensen, alle af Kiøbenhavn. Moderen introduceret 1. Jan. 1780.

8, 5. Østerport ud mod Roskilde Landevej. — 6. Sophia. 1782 døbt Hr. Joachim Conrad Oehlenschläger og H. Martha Maria deres Pigebarn Sophie Wilhelmine Birthe den 25. Juli. Faddere: Madme Schmidt, Jfrue Voigt, Agent Wulf, Hr. Döllner og Inspecteur Michelsen. Jfr. Digtet »Til min Søster« (Saml. Digte III, 98).

9, 16. Bergau. Daniel Bergau, f. 1709, Barber ved Ladegaarden fra 1761, bgr. 15. Apr. 1765 paa Frederiksberg; g. 20. Febr. 1743 m. Anna Margrethe Leonhardt 14. Nov. 1797 smstds. Datteren Christiane Florentine blev 27. Sept. 1769 viet i Frederiksberg Kirke til Johan Henrik Kinderling, da Fuldmægtig ved Glas-kompagniet, død 1816, 76 Aar gl., som Kontrollør ved Klædeoplaget. Jvfr. O.s Digt Skolerne og Kirken (Samlede Digte III, 93): Den gamle Kone holdt os strengt i Ave. At stave vi lærte, læse udenad. Og naar vi ei hvert Bogstav kunde kiende, saa slog hun os med Ovnens Bøgebrænde. — 5 f. n. Hübner: Johann Hübners Biblische Historien udkom først 1714 i Leipzig.

10, 14. Birkedommer: Vel Christopher Kindler, f. 1743, 1763 Exam. jur., 1785—92 Birkedommer paa Amager og Frederiksberg, derefter Byfoged i Nykøbing † 1801. Hans Efterfølger var Erik Christopher Cramer 1792—1821.

12, 1. Bønderne: Jvfr. O.s Digt Slottet (Saml. Digte III, 89, 4 f. n.) — 4 f. n. Degnens Skole. Se Joakim Larsens Afhandling Skolen i Pile-alleen, Fra Arkiv og Museum III, 377—403. Skolen blev først nedrevet 1910. Degnen Jakob Vibe født 1741 † 8. Sept. 1803 (ib. 392). O.s Digt Skolerne og Kirken (Saml. Digte III, 94): Med Grammatiken da i lærde Classen Herr Vibe selv var velbelæst og tapper. I gule Kiøle bar han sorte Knapper. Kun Kirkesangen bragte ham i Knibe; som Vibe da ynkelig han skreg.

12, 3 f. n. Bernt Winckler: Bernt Otto Winckler, f. 13. Dec. 1780, dim. 1796 til Universitetet fra Borgerdydskolen, 1804 exam. chir., 1806—8 Reserverkirurg ved Frederiks Hospital, Overlæge ved Felthospitalet i Frederiksborg, 1820 Bataillonskirurg ved Kongens Livjægerkorps, 1825 Divisionskirurg, 1835 Stabskirurg og 1842 Stabslæge ved Søetaten † 26 Nov. 1845. Han var Læge hos Sophie Ørsted i hendes sidste Sygdom (B. Münter, Tale over B. Winckler, 1845; Vor Ungdom 1883, 163; N. Bøgh, Fra Oehlenschlägers Kreds, 173; Breve fra ham i C. L. N. Mynster, Mindeblade om Oehlenschläger, 1879). Hans Søskende vare: Johan Andreas Frederik, f. o. 1765, var 1787 til Søs † 4. Sept. 1824 paa St. Croix; Henrik Johan, dbt. 31. Aug. 1775, Voldmester, g. 1815 i Kongens Lyngby m. Elisabeth Walther; Christine Marie, boede 1827 paa Overberg, Enke efter en Pfeiffer. — Førnævnte vare Børn af Johan Andreas Winckler, f. o. 1736 i Sverrig † 23. Juli 1827 paa Frederiksberg, 91 Aar, Gartner og Gaardejer paa Frederiksberg (Allégade 1), gift med Severine Hjelm. Se O.s Digt, Hilsen til svenske Venner, hvor han nævnes: Min Faders gamle Ven (Saml. Digte IV, 152).

13, 15. Gellert: Christian Fürchtegott Gellert, 1715—69, Prof. i Leipzig,

Forfatter af Fabler, Salmer og Romaner. Om hans Forhold til Danmark se min Afhandling i Festskriftet til Edv. Holm, 1913, 19 ff. I et Eksempplar af 2 Oplag af Gellerts Fabler og Fortællinger, Kbhvn. 1779, har O. skrevet: Af denne Bog lærte min salig Søster Sophia og jeg Fabler som smaae Børn. — 18. O. sammenblander Titlerne paa to i Anledning af Landboreformerne fremkomne Skrifter, nemlig: Sandfærdig Historie om to slemme Proprietærer eller Herremænd, 1791, og J. Ph. Rosenstand Goiske, Et Spørgsmaal som angaaer den af nogle jydsk Jordrotter indgivne Adresse, besvaret (udk. s. A.).

14, 4. Søndermarken: Jvfr. Digtene Søndermarken og Det norske Hus i Søndermarken (Saml. Digte III, 106; IV, 84).

15, 4. Venninghausen: 1787 boede i Frederiksberggade 227 Leiebibliothekarius Gottlieb Emm. Venninghausen, 39 Aar. — Bøger se Digtet Slottet (Saml. Digte III, 91). — **10. Albert Julius:** Helten i Die Insel Felsenburg . . . Wunderliche Fata einiger Seefahrer, 1731—42, af Joh. Gottfried Schnabel (f. o. 1690 † o. 1750), den mest fremragende blandt Efterlignerne af Daniel Defoes Robinson Crusoe og benyttet frit af Oehlenschläger i Øen i Sydhavet. Se Digtet til C. F. Dichman (Saml. Digte II, 24): Og Klippeborg, du Edens Øe. — **11. Aladdin.** Tusind og een Nat, efter Gallands franske Gengivelse 1704—17, paa dansk 2. Opl. 1757—58, som O. maa have kendt (C. Elberling, Oehlenschläger og de østerlandske Eventyr, 1887). — **11. Tom Jones:** Tom Jones or History of a foundling 1749, Roman, indeholdende grotesk-realistiske Samfundsskildringer, af Henry Fielding (1707—54), engelsk Skuespil- og Romanforfatter; jvfr. Saml. Digte II, 25. — **12. Siegfried von Lindenberg:** Titlen paa den af Samtiden meget yndede, 1779 udkomne, taarepersende Roman, paavirket af Fielding, af Johann Gottwerth v. Müller. — **26. den lille Present:** Denne Hund nævnes ogsaa i Digtene Slottet (Saml. Digte III, 92), hvor O. skildrer Faderen: Fader i Slaaprok, i Lænestolkrogen, høit for os læste saamangen en Gang, medens i Barmen den lille Presang tidt ham forstyrret og slikkede Bogen — og Barndomsveninden (Eline Falbe f. Bech), I, 273.

16, 7. Qvadrille: et Slags L'Hombre, Firkort. — **20. Kronprinsens Hjemkomst:** Kronprinsen var i Efteraaret 1788 i Norge sammen med Prins Carl. — **Indtoget:** 1790, 13. Juli (se A. Eberlin, Frederiksberg 1888, 87). — **11 f. n. Næringssorger:** O.s Fader var pekuniært neppe saa slet stillet, som fremstillet af ham selv og Sønnen, hvilket hans Indtægter viser: 1779 havde han 351 Rdlr., 1780 341 Rdlr., 1785 511 Rdlr., 1790 527 Rdlr., 1796 657 Rdlr., 1809 868 Rdlr. (som Organist og Kirkeværge 100 Rdlr., fra Kongen som Fuldmægtig 300 Rdlr., »aparte« 128 Rdlr.); 1814 1973 Rdlr., 1825 1866 Rdlr. Datteren Sophies Udstyr 1802 kostede 542 Rdlr. — **10 f. n. Christine Maria,** f. 1785 † 1790, se Adresse Avisen 1790 Nr. 30 og Pastor Bruuns Ligtale i Mskr. i O.s Papirer.

17, 2. Billederne. Jvfr. den tilsvarende poetiske Beskrivelse i O.s Digt Slottet (Saml. Digte III, 85). — Se C. E. Hauber, Beschreibung von Kopenhagen, 1782, 227 f. Fortegnelse over Malerierne. Malerierne blev ved Slottets Omdannelse til Officerssskole indlemmede i den kgl. Malerisamling (Kronborg), til Fredensborg og Rosenborg afgaves flere Loftsmalerier. I Rosen endnu B.

Coffres Maskeradescene fra 1704. — 13. Lorenzen: Christian August Lorenzen, 1749—1828, Portrætmaler, kopierede Rubens' Kristus og Synderinden i Antwerpen (Weilbach).

18, 16. Poulsen: Erik Paulsen, 1749—90, Historie-, Landskabs- og Portrætmaler.

19, 23. Schiøtt: Nicolai Schiøtt f. o. 1760 † 1808, kgl. Materialforvalter ved Opmudringsvæsenet, ægtede 1786 Petrea Juliane Aarestrup, boede 1801 Adelgade 298 B (Grandjean, Familien Aarestrup, 1897; Adr. Avisen 1808, Nr. 94). — 9 f. n. Schmidt. Laurids Smith, 1754—94, fra 1788 Sognepræst ved Frederiksberg Kirke og Dr. theol., 1789 Kapellan ved Holmens Kirke, 1792 Sognepræst for Asminderød, Grønholt og Slotspræst paa Fredensborg. Hans Skrift Om Dyrenes Natur og Bestemmelse og Menneskets Pligter imod Dyrene udkom 1789—91. (Selvbiografi i Sorø Akademis Progg. 1874—77). Smiths Efterfølger Johannes Bruun, 1755—98, fra 1789, 6. Marts, Sognepræst.

20, 23. Petersen: Peter Petersen, f. 25. Juli 1754 paa Als † 24. Jan. 1826, kgl. Gartner ved Frederiksberg Slot, g. m. Maren f. Weidemann, f. 28. Aug. 1763 i Kbh. † 6. Dec. 1815.

22, 23. Frihedsstøtten: Grundstenen lagdes 31. Juli 1792. — 8. Harsdorf: Caspar Frederik Harsdorff, 1735—99; hans mest kendte Værk er Kolonnaden ved Amalienborg.

23, 8 f. n. en Vise af Bürger: Gottfried August Bürger, Digteren af »Leonore«, oversat af Baggesen, og »Das Lied vom braven Mann« (se ndfr.). Den nævnte Vise er Digtet Liebeszauber, der begynder: Mädel, schau' mir in's Gesicht. De citerede Strofer lyder: Bist ja doch nicht Kaiserin — Viel noch fehlt zur Kaiserin. — Johann Clemens Tode, 1736—1806, »Lægen, Digteren og Menneskevennen«, Prof. med. 1774—1805, Forf. bl. a. af Dramaet »Søofficererne« (1782) og Sømandsvisen: »Vi Sømænd gør ej mange Ord«.

25, 1. Samsøe. Ole Johan Samsøe, f. 1759 i Næstved, 1776 Student fra Kolding, skrev nordiske Fortællinger efter Suhms Mønster, ledsagede 1782—84 sin Ven K. L. Rahbek paa Rejse i Tyskland og Frankrig, Lærer for de kgl. Pager til Pageskolens Ophævelse, 1792 Lærer ved Frue Skole, 1793 ved Efterslægstens Skole, skrev 1795 Sörgespillet Dyveke. Han døde 24. Jan. 1796 i Vimmelskaftet Nr. 21 hos N. Møller, efterladende sig en Broder, Skipper Mauritz Samsøe, og en Søster Cathrine Margrethe g. m. Præst i Tølløse Hans Teilmann. (K. L. Rahbek, Erindringer IV, 330, 415 ff. 468. Vor Ungdom, 1883, 158—70). — Munthe, Eiler Christopher Kaasbøll, 1759—1814, 1791 Pagehovmester, Lærer ved Seminariet paa Blaagaard, 1798 Overlærer ved Metropolitanskolen, 1809 Rektor i Nyborg, mest bekendt som Forf. af geografiske og historiske Lærebøger (Hartvig Munthe, Efterr. om Familien Munthe Christiania 1885—88, II, 469 ff.).

26, 15 f. n. Berner: Johan Jürgen Berner, f. 1717, havde i mange Aar været Landinspektør i Sjællands Stift med den anselige Gage af 1200 Rdlr., da han 1778 med Titel af Overlandinspektør blev beskikket til at føre Tilsyn med Opmaalings- og Udskiftningsforretningerne: død 7. Sept. 1794, overlevet af sin Hustru Dorothea Schyt † 1. Dec. 1805, 80 Aar (Rentekammerets Res. Prot. 1778 Nr. 68). — 14 f. n. Hunæus: Peter Frantz Hunæus (Søn af Slotsforvalter paa

Frederiksdal Herman Adolph Hunæus og Anne Elisabeth Jensdatter), f. o. 1742, tog 1766 kirurgisk Prøve, 1772 Skibskirurg i Flaaden, Overskibskirurg, Garnisonskirurg i Frederiksted paa St. Croix 1773—86, derefter Gaardejer paa Frederiksberg † 20. Juni 1809. — Tankeseddel, Peter Frantz Hunæus, kgl. Garnisons Chirurgus paa St. Croix, og Jomfrue Christina Friderica Wohlherrn paa deres Brøllupsdag celebreret hos Hr. Landinspecteur Bærner paa Friderichsberg 1777, 12. Febr., af B. Faurchow, Cand. theol. (Tilh. Hr. Partikulier C. C. Hunæus). — 13 f. n. Kamphøener: Jokum Gottfred Kamphøener † 13. Jan. 1800, 51 Aar, ægtede 1783 Mette Sophie Winge. — 11 f. n. Ladiges: Heinrich Ladiges, 1731—1805, fra Altona, fra 1757 Sukkerraffinadør i Kbhvn., død ugift, efterladende sig 4½ Mill. Kr., hvoraf over Halvdelen ved Testamente tilfaldt velgørende Øjemed. — 3 f. n. Norcross: John Niclas, 1688—1758, engelsk Kaptejn, levede mange Aar som Fange i Kastellet for sine gentagne Forsøg paa at bortføre Kronprins Christian VI. Stik af C. Fritsch efter P. Cramer, 1754. — 3 f. n. Drackenberger: Christen Jacobsen Drakenberg, f. 1626 paa Blemmeholm i Skivesund, deltog i Frederik III.s, Christian V.s og Frederik IV.s Krige som Underofficer, antoges 109 Aar gl., 1735, som overkomplet Højbaadsmand paa Takkelloftet, død 1772 i Aarhus (Generalkommiss. Indk. Sager 1735 1/10). Her sigtes til J. Haas' Stik, forestillende D., Titeltobber til D.s Levnets Beskrivelse 1778.

27, 15. Udstreget: Bernt og jeg fulgte med. Da de sænkede Faderen i Jorden, lagde Bernt sig op til mit Bryst, og jeg trykkede ham dertil. Det stod altid aabent for ham, oftere nærmede jeg mig ham — men hans Vei faldt strax gen langt fra min. — 20. Uldalls Gaard: Nu Allegade 22, købtes efter Bærners Død af Major, Generalkrigskommissær H. F. Uldall † 1836, efter hvem den gik over til Kancelliraad E. N. Reeberg, i hvis Families Eje den endnu er. — 23. de Andre herefter udstreget: Jeg mindes endnu den lille Mand, med sin Paryk i den lyse Kiøle, naar han gik til Kirke.

28, 2. »Vennernes Fest« Lystspil af C. N. Rosenkilde, opførtes første Gang 1826, 2. April, med Stage som den rige Urtekraemmer Winther. — Stage: Johan Adolph Gottlob Stage, 1791—1845; fra 1815 en af det kgl. Theaters bedste Skuespillere. — 8. Malling: Statsminister Ove Malling, 1748—1829, udgav 1777 »Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenerere.« — 2 f. n. Abildgaard: Nicolai Abraham Abildgaard, 1743—1809, Prof. ved Akademiet.

29, 7. Chodowiecky: Daniel Nikolaus Chodowiecki, 1726—1801, tysk Maler, Tegner og Raderer. — 22. Mad. Boje: Digterinden Birgitte Cathrine Boye, f. Johannissen, g. i. m. Skovrider Herm. Michelsen Hertz, 2. m. Toldskriver Hans Boye; af hendes dramatiske Arbejder var særlig yndede Melicerte, et Hyrdespil (1780) og Gorm den Gamle, et heroisk Sørgespil (1781), i hvilket er indlagt en Romance (S. 54), sunget af Uffe, begyndende: Rolfs Skatte Konge feig og ræd ved Skatten stod. — 24. Bournonville. Om Balletten »Valdemar« se A. Bournonville, Mit Theaterliv, 1848, 129.

30, 8. Collin: Jonas Baltzersen Collin, 1705—70, kgl. Lotteriinspektør og Kancelliraad, fra 1761 Ejer af J. C. Dannenbergs paa Frederiksberg anlagte

statsunderstøttede Klædefabrik. Sønnen Niels, 1736—97, overtog den efter ham og var igen Fader til Geheimekonferensraad Jonas Collin (f. 1776). — 6 f. n. Balle: Nicolai Edinger Balle, 1744—1816. — Bast: Paul Danchel Bast, 1747—1803. — Skotrok: en stor Rok til at spinde Uld og Bomuld paa.

35, 1 f. n. Hegelund: Jens Hegelund, Revisor ved Talloeriet † 1803, 57 Aar, boede 1787 Graabrødretorv 124 med Hustru Frederikke Schöt, 31 Aar gl., Døtrene Mette Margrethe og Ane Elisabeth 7 og 5 Aar gl.; som deres Logerende nævnes Sophie Caroline Købel, 40 Aar, ugift.

36, 3. Hegelund: Peter Jenson Hegelund, 1542—1614, Skolemand og Forfatter. — 4 f. n. Vizipuzli. Se Bahnsen, Ethnografien 1894 I, 420.

37, 10. Colstrup: Søren Kolstrup, f. 1742, Vinhandler, boede med Hustru Anne Lund og deres Børn Elisabeth, Cecilia og Jens 1787 i Vingaardsstræde 137 (Nr. 6), hvor det harmoniske Selskab logerede (J. Baggesen, Labyrinten, ved L. Bobé, 1909, 324). — Böhling: Ditlev Christian Andreas Böhling, † 1804, Vintapper, Kaptejn i Borgervæbningen, boede 1787 Ved Stranden 258 med sin 4aarige Søn Andreas. Om K.s og B.s Fallit se Fin. Koll. Journ. 1803, 1544. — Leppert: Christian Lepper, Skrædder, f. 1730, boede 1787 Klareboderne 3. — 12. Boltten: Henrik Boltten, f. 1735 i Bremen, 1752—63 Vinkyper i den kgl. Kælder, senere stor Skibsrheder, 1783 Baron og Ejer af Sorgenfri Slot samt af Frederiksdal (Maribo Amt) og Sæbygaard, død 1790, efterlod sig en Formue af 3 Tdr. Guld (Efterl. Reventlowske Pap. V, 254). — 26. Knudsen: Hans Christian Knudsen, 1763—1816, debuterede 1786. — 9 f. n. Madame Leppert: Else M. Lund, f. 1733, g. m. førn. Skrædder Lepper, med hvem hun havde Sønnerne Niels, der 1787, 19 Aar gl., blev Student fra Frederiksborg Skole (Birket Smith, Univ. Matr. III, 422), og Christian, der 1787 var 17 Aar og som Købmandsdreng boede hos Forældrene. — 6 f. n. Reincke Foss. Det gamle berømte Dyredigt Reinike Vos oversattes 1555 af Herman Veiger (»Rævebogen«) efter en 1539 udkommet tysk Tekst. En senere Udgave af Thura, vel Præsten og Historikeren Albert Thura, † 1740, kendes ikke, maaske har Bogen tilhørt ham. O. oversatte 1806 Reinike Voss efter Goethes Bearbejdelse. Wilh. v. Kaulbachs Illustrationer til R. V. udkom 1846.

38, 16. Johan Gierløff, f. 15. Jan. 1709, 1742—47 Brygger paa Vestergade, fik 1749 Skøde paa Gaarden Nr. 37 i Magstræde og handlede fra den Tid af med sachsisk Porcellæn, fik 1758 Grossererborgerskab, mistede en stor Del af sin Næring ved Oprettelsen af den kgl. Porcellænsfabrik 1779, død 16. Dec. 1800, gift 8. Dec. 1757 m. Else Marie Hansen, f. 22. Febr. 1729, var ved sit Giftermaal Kammerjomfru hos Geheimeraadinde Numsen; hun solgte 1809 Gaarden i Magstræde for 16000 Rdlr., død 25. Marts 1811; Boets Masse beløb sig til 7579 Rdlr. (Fr. Hjort, Slægten Gjerløff, Odense 1904, 127—33). — 22. Edvard Storm, f. 1749 i Vaage i Guldbrandsdalen, 1765 Stud., udgav 1774 det komiske Heltedigt »Bræger«, 1778 Digtingen »Indfødsretten«, 1785 udkom hans Samlede Digte (heri Zinklars Vise og »Thorvald Vidførle«), 1786 Medstifter af Selskabet for Efterslægten, fra 1790 Overinsp. for Selskabets Skole, 1794 Theaterdirektør † 29. Sept. s. A. Jvfr. F. Nygård, Efterslægtsselskabet og Edvard Storm, 1886, og F. Bokkenheuser, Efterslægtsselskabet 1786—1886, 1896. Skolens Arkiv

er altfor lidt benyttet, skønt det ogsaa for den ældste Tids Vedkommende er righoldigt. Storms Dagbøger 1785—94 (Ny kgl. Saml. 1390^e fol.). — Hans Dagbog indeholder følgende Notitser om Oehl. 1791, 9. Dec., Øhlenschlägers Søn, 1792, 2. Apr. Øhlenschläger sen: her og Capt. Lange; 7. Maj været hos Øhlenschläger paa Frederiksberg. — 10 f. n. han var: udstreget: han talte stærkt norsk og var en Guldbrandsdøl, men han havde intet af den paa den Tid giengse norske Hoffærdighed.

38, 2 f. n. Gosch. Peter Gosch var 1782 Assistent ved østersøisk og guineisk Kompagni, 1787 Pakhusskriver med aarlig Gage af 400 Rdlr., afskediget 1791 i Juni med Pension af 266 Rdlr., da Handelsselskabets Masse paa Grund af Handelens Aftagen gik over til Entreprenørerne Pingel, Meyer og Prætorius; blev 1792 26. Sept. beskikket til Amtsforvalter paa Femern † 21. Juni 1810 (Finanskoll. Journal Bilag 1791 Nr. 792; Vorstellungen u. Resolutionen in Zollsachen 1791—92 Nr. 22c. Statistisk Oversigt over Civilreglementet i Norge og Hertugdømmerne 1801—10 p. 153: Rigsark.). I Folketællingslisten 1787, Lille Strandstræde 104, St. Anna Ø. Kvarter, nævnes Peter Gosch 47 Aar og Johanne Arine Werliin. Andreas Frederik Werliin, Søn af nu udnævnte Landfoged paa St. Jan Thomas Chr. Werliin. Henrik Wilhelm Lundbye og Carl Frederik Lundbye, Sønner af afg. Byfoged [Christen] Lundbye i Frederikssted paa St. Croix. — Andreas Frederik Werliin, 1778—1863, Malermester i Kbhvn. En smuk Radering af ham af hans Dattersøn L. A. Schou fra 1864. Hans Søn Lic., Sognepræst i Hasle Christian Werliin † 1866, var gift med Julie Constance Lyththans, senere Christian Winthers Hustru. — Henrik Wilhelm Lundbye, f. 1772, blev 1789 Stud., 1804 Konsulatssekretær og 1807—12 Chargé d'affaires i Tunis † 1830, udgav 1796—98 Ungdomsvennen, oversatte Camoëns Os Lusiadas (1828—30), skrev Digte, bl. a. til Oehlenschlägers Siofna 1902. Se Østs Materialier 822; J. P. Mynster, Medd. om mit Levnet, 51 f.

41, 4. Lange. Frantz Philip Nicolai Lange, Søn af den bekendte Murmester Philip de Lange, f. 14. Nov. 1753, tog 1785 Borgerskab som Murmester, 1789 Kaptejn og Kompagnichef ved det s. A. oprettede borgerlige Artillerikorps, som gjorde Tjeneste paa Batteriet Quintus 2. April 1801, senere Major, 1795 Medlem af Direktionen for Brandkassen, 1797 Viceraadmand † 1805. Lange sad 1790 i Kommissionen for Efterslægtsselskabets Gaardskøb (Kjøbenhavns Brandforsikring 1731—1911, 1913, 550; F. Nygård, Efterslægtsselskabet, 1886, 135). — 13 f. n. som hun — Pirremidler: udeladt af Oehlenschlägers Søn. — Allerede den berømte Læge Friederich Hoffmann, 1660—1742, anbefalede som Stimulans ved kroniske Sygdomme Kamfer, Kina, Jern, Vin, Krydderier, Æther og de af ham anbefalede Medikamenter Balsamum vitæ Hoffmanni. — 3 f. n. En Broder: O. besøgte if. sin Dagbog Morbroderen paa dennes Fødselsdag 1792 13. Juli.

42, 19. Frederikke: Copulerede 8. Sept. 1805: Ungkarl og Malersvend Johan Helms og Pigen Sophie Frideriche Hansen tjenende hos Professor Rahbeck paa Bakkehuset. Forlovere: Malermester Faxøe; Organist Øhlenslæger. Slotsforvalter Ø. skriver 1805, 17. Dec. til Sønnen: Jeg tilligemed Tante Møller skulle staae Fadere til Fridericas lille Datter, som hun hastig har anskaffet sig

hos Rahbeck, efterdi hun for kort Tiid siiden havde Brøllup med Malersvend Helms. Jvfr. Adam Ø.s Skæmedigt over hendes Ægteforening hos Vilh. Andersen, Adam Oehlenschläger I, 90.

43, 7. Gosch. Herefter udstreget: i lille Strandstræde i en Gaard, strax paa høire Haand fra Nyhavn fierde Sal. — **11 f. n. Mangor:** Christian Siegfried Mangor, 1771—1840, Medlem af Direktionen for Kbhvn.s Fattigvæsen, Major. — **10 f. n. Vahl.** Botanikeren Martin Vahl, 1749—1804, var fra 1789 Lærer ved Naturhistorieselskabet.

44, 1. Indtoget af P. A. Heiberg. O. overværede if. Dagbogen Opførelsen 20. Nov. 1794.

45, 14. I Folketællingslisterne 1787, nævnes Østergade 11, boende: Jegaard, Konditor, 40 Aar, Birgitte Kierulf, hans Hustru, 26 Aar.

46, 4. Bille: Steen Andersen Bille, f. 1781, Cand. jur., 1807 Auditør og 1814 Byskriver paa St. Croix, 1828 Chargé d'affaires og Generalkonsul i Brasilien, 1830 ved den nordamerikanske Union, afg. 1857, † 1860 i Brüssel. — **5. Holsten:** Fred. Christian H., f. 1783; 1807 Premierltnt., ansat Aaret efter ved Kanonbaadsforsvaret i Beltet, 1811—13 Generalkonsul i Sverige, rejste 1815 til Tunis for at gøre arkæologiske Studier, død her 1816. — **6. Nestved:** Joh. Henrik Næsted (Søn af Administrator ved Tallotteriet, Kancelliraad Michael N. og Sophie Magdalene Lyders), f. 1782 i Kbhvn, 1800 Stud., Furér ved samme Komp. som Oehlenschläger, 1805 Cand. jur., 1815 Prokurator i Holbæk, † 1862 paa Eriksholm. — **Haste:** Jakob Alexander Haste, f. 1780 (Søn af Ekvipagemester ved asiatisk Komp. Joh. Henrik H. og Marie Magdalene Lefevre, 1798 Volontær i As. Komp., foretog Rejser til Batavia og Kina 1801—3 og 1804—6; 1806 til Bengalen som Negotiechef paa »Kjøbenhavn«, endnu 1819—21 og 1822—23 til Kina som Negotiechef med »Kronprinsessen« (Kay Larsens Saml., Kgl. Bibl.). — **6. Evers:** Carl Andreas Evers, 1780—1855; Fuldmægtig i Rentekammeret, Justitsraad, † 1855. — **7. Johannsen:** Carl Ernst Johannsen (dbt. 22. Maj 1783) Broder til Fried. Heinr. Chr. Johannsen: (Sønner af Landfoged Konferensraad Chr. Matthias J.), 1806 Kontorchef i tyske Kanc., 1817 Præsident i Flensborg, 1818 Amtmand i Haderslev, † som Geheimekonferensraad 1850). — **8. Geisler:** Henrik Jordan Geisler † 1813 (F. Nygård, Efterslægtsselskabet og Edv. Storm, 157, 160). — **Appelby:** John Applebye, f. 1781 † 1798 i Batavia, Søn af Agent Peter Applebye, Skibsreder og Ejer af Applebyes Plads. — **9. Thomsen:** Andreas Thomsen, f. 1782 † 1850, Inspektør ved Raadvaddams Fabrikker, Søn af Urtekræmmer Kaptejn Peter Christian Thomsen (boende 1787: Store Kongensgade 117) † 1818, og Anna Louise Pfeiffer. — **10. Proft:** Johan Fred. Jak. Proft, f. 17. Nov. 1781 † 1804 som Student, Søn af Boghandler Christian Proft og Jakobine Høvinghoff. — **11. Caspersen:** Hans Caspersen, f. 1782 † 1865, Ankersmed, Søn af Ankersmed Hans Caspersen † 1816, boede 1787 Overgaden n. Vandet 152. Jvfr. hans Erindringer fra Skoletiden i Efterslægtens Skole: Museum 1892 II, 169 ff. — **Schneider:** Peter Joh. Fred. Schneider, f. 1778 † 1803 paa Batavia, Søn af Etatsraad, Bankkommissær Abraham Schneider, Ejer af Svaneholm; her boede 1834 Døtrene af den 1830 afdøde Prof. theol. Claus Friees Hornemann, Jacobe

Jensine Lütken, Wilhelmine Andrea og Oline H. — 14. Schnabel: Johan Ludvig Adam Schnabel, f. 1780, eneste Søn af Hofviolon Joh. Henrik Schnabel. — 15. Schwarz: Frederik Schwarz, f. 1784; 1800 Stud., 1801 i Studenter- og Livjægerkorpset, 1804 Cand. jur., 1807 Fændrik i Prins Christian Frederiks Reg., deltog i Affæren ved Køge, 1808 kommanderet til Roskilde, hvor han under Oprøret i Byen hidrog til at frelse General Fririon og hans Officerers Liv; 1809 R. af Dbg., 1813 ved Statholderens Stab i Norge, Postmester i Flensborg, 1817 kar. Kaptejn, 1835 kar. Oberstltnt., † 1843; »en stor Skjelm« (Kirkehist. Saml. 3. R. IV, 685, 691). — Grandjean: August Grandjean, 1784—1863, Forpagter (H. G. Grandjean, Stamtavle o. Fam. Grandjean, 1896, 15. F. Nygård, 163).

47, 10. 3die Classe. O. rykkede op i 2. Klasse 1794, 18. Aug.

49, 21. Spleth: Johan Herman Spleth, f. 1768 i Odense, Stud. 1786 † 1801, oversatte og udgav Galettis Lærebog i Historien for Begyndere, sammes evropæiske Statshistorie 1798; oversatte Schillers Afhandling om det Naive og Sentimentale samt ordnede C. Hornemans af Schlegel 1795 udgivne filosofiske Skrifter (F. Nygård, S. 157). — 24. Dichmann. Carl Friederich Dichman, 1763—1806, fra Bergen, 1781 Student, 1796 Lærer ved Søkadetakademiet i Filosofi og de skønne Videnskaber, udgav Samlinger Søetaten vedkommende 1801, Regler for Retskrivningen 1799 (af Betydning for Orthografiens Udvikling) og Forsøg til en dansk Sproglære 1800. Hans Hustru var Marie Otilie Schneider. D. fik 1805 2. Jan. bevilget en Gratifikation af 500 Rdlr. I sin Ansøgning af 1804, 14. Dec. anfører han sine »saare maadelige Familie-Omstændigheder«. Efter 11 Aars Tjeneste maatte han nu med en Løn af 770 Rdlr. underholde en Familie af 7 Børn, hvoraf den ældste var 16 Aar. I de første 6 Aar havde han kun haft 250 Rdlr. aarlig med Forpligtelse til 16 Timers ugentlige Undervisning; ved Kbhvn.s Ildebrand, da han boede nær ved Nikolai Kirke, mistede han næsten alle sine Ejendomme. »Forfulgt af daglige Næringssorger henlever jeg derfor nu Tiden i en ængstelig Forfatning, som gandske nedkuer min Aand og standser hvert Fremskridt, jeg ønskede at gjøre paa Videnskabernes Bane. Ja dersom det ikke maatte behage D. K. M. at komme mig til Hjælp med en hastig Understøttelse, saa vil jeg inden kort Tid vorde et Rov for mine paatrængende Creditorer, og jeg vil derved med Græmmelse see min Familie bragt til en ydmygende Armod« (Fin. Koll. Journ. Bil. 1804, 3271). 1806 2. April fik han atter en Gratifikation af 500 Rdlr., men endnu i Nov. d. A. tog han sig af Dage. — Et Brev fra Rahbek af 1787 25. Maj til Efterslægtsskolens Direktion i Skolens Arkiv indeholder en interessant Karakteristik af ham. O.s Digt til ham i Saml. Digte II, 23. Han læste sidste Gang privat hos D. 1794, 30. Aug.

51, 1. Jürgensen: Johan Jørgensen, 1780—1845, Kongen paa Island, J. C. Johansen, Museum 1892, 65 ff. J. Fr. Hogan, En deporteret Konge, ved U. v. Ripperda, 1892. — 4. Dinesen: Jørgen Dinesen, † 1797, Malermester, Informator ved Kunstakademiet (Pershist. Tidsskr. 6. R. I, 34). — 12. Svendsen: Andreas Svendsen, 1757—1802, 1772 Stud., Landmaaler, Oversætter bl. a. af Funkes Elementarbog i det tyske Sprog 1796, Udg. af en Regnebog og Bearbejdelser af Lafontaine.

52, 13. Jürgensens Fader: Hofurmager Jørgen Jürgensen, 1745—1811, Fader til Urmager Urban Jürgensen, 1776—1830, og Jørgen Jürgensen. — 19. Saxtorph: Johan Sylvester Saxtorph, 1772—1840, Prof. i Kirurgi og Fødselsvidenskab. If. O.s Dagbog endte S. sine Forelæsninger over Anatomien 1794, 15. Sept. — 20. Rosenstand-Goiske: Johan Philip Kneyn Rosenstand-Goiske, f. 1754, fra 1791 Sekretær i Rentekammerets Kancelli, 1809 Deputeret, 1813 Dir. ved Rigsbanken, 1812 Konferensraad † 1815.

55, 24. Remcke. Peter Reemke blev 1798, 6. Nov., 18 Aar, dim. fra Frederiksborg Skole (Birket Smith III, 497). Han udgav 1811 i Randers: Uskyldig Tidsfordriv af Peter Reemke, Second-Lieutenant ved andet Jydske Infanterie-Regiments 4de Bataillon; heri »Dyd belønnes, et Efterspil«, samt en Del Digte. Han var Søn af Peter Jakob Reemke, Kommerceraad og Administrator ved den kgl. danske octroyerede vestindiske Handel i Vestindien, og Hustru Inger f. Aarøe. (Test. dat. 19. Juni 1786, St. Thomas, i Vestind. aabne Breve 1786 Nr. 36). 1801 boede Bag Børsen 92 (Strand 3) Hans Peter Beyer, Kammeraad og Sukkeraffinadør, og hans Hustru Elisabeth Aarøe, Datter af Kaptejn Johan Aarøe og Margrethe Hoffmann, og Hustruens Søsterbørn Johan Hendrik Remcke (15 Aar) og Levis Hendrich Remcke. Johan Henrik var Landmaaler og 1808 Sekondltnt., 1814 til de vestindiske Tropper † 1826.

56, 11. Mad. Obel. 1801 boede Ny Amager Torv 64 Margritte Obel, 51 Aar, Enke, Vildthandler, med Sønnerne Peter, 19 Aar, Kontorbetjent, og Jürgen. 16 Aar, Student, — se S. 69, L. 12 f. n.

57, 3. Den fortvivlede Fader se ovfr. S. 54, L. 7 f. n. Af O.s Dagbog 1794, 20. Sept., ses, at denne Kamerat var Frederik Christian Thueseng, 1779—1837, Kontorchef ved Fonden ad usus publicos, Søn af Kammerfører Hans Christian Thueseng. — 17. Elefanten. Besøget paa Skibet omtales i O.s Dagbog 1794, 1. Sept.

61, 16. Gall: Franz Joseph Gall, 1758—1828, tysk Læge; Studiet af Hjernens Anatomi affødte hans Lære om, af Hjerneskalen at slutte sig til den paagældendes Aandsevner. Om hans Besøg i Kbhvn. 1805, se Efterl. Pap. IV, 239. — 21. Kierulff: Jørgen Kierulff, 1757—1810; fra 1792 ekstr. Prof. i Historie.

62, 2 f. n. Rasmussen: Poul Edvard Rasmussen, 1776—1860, Auditør, kendt som Komponist af »Danmarks dejligst Vang og Vænge«.

63, 8 f. n. Laasbye. Rasmus Laasbye, Søn af Skriver Niels Laasbye og Anna Maria Andersdatter, døbt 28. Marts 1738, fra 1780 Kontrollør og Pakhus-skriver ved kgl. vestindiske Kompagni, † o. 1800, g. m. Margrethe Hedevig Kleiner g. 2. 6. Okt. 1802 m. Gibser Andreas Bendixen Lund † 19. Nov. 1805 (Finanskollegiets Journalbilag 1801, 1935; 1806, 75.) — Hendes Broder var kgl. Mundkok Hector Friderich Wolff † 10. Maj 1792 i Hillerød 60 Aar gl.

64, 16. Fløite douce: Flûte douce (Holberg: Fløjtedus) se A. Hammerich, Musikhistorisk Museum, 1909, 10. — 13 f. n. Haslund: Gravers Haslund, dbt. 19. Jan. 1752 i Aalborg, 1770 Student fra Aalborg, † 22. Maj 1821, Sproglærer, Kommissarieskriver, ugift (H. Grandjean, Stamtavle over Familien Haslund 1902). — 6 f. n. Marmontel: Jean François Marmontel, 1723—99,

hvis meget læste Contes moraux udkom 1758—61; Fortællinger overs. af Rahbek 1794. — 5 f. n. Fenelon: François de Salignac de la Mothe Fénelon, 1651—1715, Forf. af de berømte Aventures de Télémaque, der omhandler Odysseus' Søns Telemaks Hændelser under Ledelse af Minerva i Mentors Skikkelse. — 1 f. n. O. rykkede op i første Klasse 1795, 4. Marts.

65, 20. Møller: Jens Bertel Møller, 1754—1825; 1787 Førstelærer ved den da oprettede Borgerdydsskole, 1806 Rektor i Helsingør. Se Vor Ungdom 1883, 134—70; Holger Lund, Selskabet for Borgerdyd, 1885.

66, 12. Ludvig XVI blev henrettet 20. Jan. 1793. — 18. Sieyes: Emmanuel Joseph Sieyes, 1748—1836, Tilhænger af Robespierre, Præsident for Senatet under Napoleon I. — Cambaceres: Jean Jacques Régis de Cambacérés, 1753—1824, efter Robespierres Fald Formand for Konventet, 1799 anden Konsul. — Love: endnu bevarede bl. O.s Papirer. — 24. Francia: José Gaspar Thomas Rodriguez, 1757—1840; fra 1814 Diktator i Paraguay, som han styrede despotisk. — 4 f. n. Eraste: Erast eller Den bedragne Varsomhed, Komædie i 5 Akter, opførtes 1790, 24. Marts, senere endnu kun 2 Gange.

67, 10. Schimmelmänn se S. 216. — 11. Hauch: Adam Wilhelm H., f. 1755, 1794 Hofmarskal og Chef for det kgl. Theater, 1798 Overhofmarskal, 1828 Overkammerherre † 1834. — 24. Om Storms Død hedder det i O.s Dagbog 1794, 29. Sept. I Dag gik jeg i Skolen, her fik jeg at vide, næppe kan jeg af Sorg skrive det, at Storm er død Kl. 3 Morges, den gode Storm, vor Skoles Fader, at han er død, er ikke meere til. I det jeg skriver dette, er jeg meget bedrøvet, kort, jeg er saadan til Mode, som en Eleve kan være ved at have tabt en elsket Lærer. Alle vare meget bedrøvede. Vi bade om Lov for i Dag, af Hr. Dichmann og Linderup; for Dichmann fik vi Lov, men dette satte Linderup sig imod. Dette er meget nedrigt gjort af Linderup, hvilket vi aldrig glemmer ham. Imidlertid lode vi derfor ikke Modet falde, men Falch gik paa hele Skolens Vegne og bade om Lov hos Nørregaard — og vi fik det. Nørregaard, Magens, Koich, Berg og Schwartz, som havde besøgt os i Dag, og jeg gik ud for at see Hr. Storm, da vi kom til Hospitalet, bar de et Liig over Gaarden. Nørregaard sagde: Det er vist Storm. Aa intet! sagde jeg. Vi mødte en Pige i Gaarden, vi spurgte, hvor Storm var. Der bærer de ham, sagde hun. Vi gik med Karlene, de bare ham i Liig Stuen. Her saae vi ham. Han var sig fuldkommen lig. Jeg trykkede hans Haand og gik. — 4 f. n. Linderup: Hans Christian Linderup, f. 1761, Stud. 1782, Alumnus paa Borchs Kollegium, 1797—1807 Overlærer ved Metropolitanskolen i Mathematik og Fysik † 1809. Blandt hans Skrifter kan nævnes De første Grunde af den rene Mathematik 1—2, 1799—1803 (F. E. Hundrup, Lærerstanden ved Metropolitanskolen 1872, 55).

68, 11. Falch. Vel Johan Peter Falch, f. 23. Aug. 1781 † 17. Juli 1843, Agent, Grosserer, Søn af Bankkommissær Grosserer Andreas Falch og Charlotte Sophie Suhr (C. Nyrop, Det Suhrske Hus, 1899, 132). — 13. Nørregaard: Laurids Nørregaard, 1745—1804, fra 1782 Prof. jur. design., 1787 Generalauditor ved Søetaten, 1795 Deputeret i Admiralitetskollegiet. — 7 f. n. Assistentkirkegaarden. 1. Okt. skriver Ø. i sin Dagbog: I Dag gik jeg ind til Byen

Kl. 9 for at see Storm begravet, jeg gik hen til Børsen. Mundt kom efter mig, han sagde, Nørregaard kom ikke. Vi gik op paa Børsen, der kom ingen, vi gik derpaa hen ad Skolen til, Thomsen i 2den Classe kom til os, han vilde ogsaa derud, men have sin Fætter med, han gik hiem til ham, han var i Skolen; hans Fader sagde, naar flere vare borte af Classen, maatte han gaae derud, der manglede kuns Mundt, og han maatte blive i Skolen. Thomsen i 2den Classe vilde derpaa ikke heller gaae. Mundt og jeg gik, da Jürgensen kom til os, og vi gik samtlige ud paa Kirkegaarden. Næsten heele vor, og en stor Deel af de andre Classer var her. Denne Kirkegaard er meget smuk, der er mange Inskriptioner, og Pyramider. Endelig kom Liget, de gamle og Skolen, som nu var blevet til noget, bare Hr. Storm. Mad. Jürgensen tog en Haandfuld Blomster, kastede ned paa hans Kiste og græd. Jfr. Dresler plantede en Busk Blomster paa hans Grav og græd, jeg græd ogsaa. Der blev sadt et sort Bret over ham, hvorpaa der stod Edward Storm, men jeg troer [senere tilføjet: Det blev ved Troen] at der med Tiden bliver opreist et Monument over ham.

69, 13. O.s Dagbog 1794, 10. Oktbr. I Morges vare alle Mand oppe Kl. 5. I Dag kom jeg ikke i Skolen, da jeg skulde hjælpe at flytte. Jeg flyttede ogsaa dygtig den hele Dag. Engang da jeg havde været henne med noget i vore nye Værelser, glemte jeg at lukke Sahls-Døren, hvorfor Hr. Laasbye gav mig en liden Irettesættelse. — 16. Preisler: se S. 103.

70, 2 f. n. de forliebte Haandværksfolk: se S. 86, L. 2.

71, 24. Ildebrande: Kristiansborg Slot brændte 26. Febr. 1794; Aaret efter 1. April en Fjerdedel af København.

73, 10. Reiser: Carl Friedrich Reiser, 1718—86, Kirurg; hans Historiske Beskrivelse over den fyrfterlige Ildebrand 1728 udkom 1784. — 11. Fornøielse. Herefter udstreget: Det høist latterlige deri følte jeg som alle Andre; men der var endnu en Følelse forbunden dermed, som jeg ikke kunde gjøre mig rede for. Nu veed jeg, hvad det var. I de ældste tyske Marionetspil — som overalt i Mysterier og Moraliteter i gamle Dage — var stedse Narren en vigtig Person, skiøndt han ikke tog Deel i Handlingen. Efter en rørende, rystende Scene, hed det altid: Alhier agirt Pekelhering: Det var egentlig ham, som gjorde Reflexionerne over Hjertet; saaledes representerte han da deels Phlegmet hos de fleste Tilskuere, der blot vare komne for at more sig, ei for at skiænke alvorlig Deeltagelse. Tillige var han en Mythe paa den dumme Bedømmelse, den skiæve Kritik, der altid følger skiønne og vigtige Handlinger. Pekelhering er altsaa en høist betydningsfuld og poetisk Person; det er Jammerskade, at vi Nyere aldeles have maattet give Slip paa ham. Shakespeare og Calderon havde ham endnu. Nu maa ubeføiede Recensenter og høirøstede Stemmer i den store Hob erstatte Tabet af ham, men desværre uden Vittighed og Lune. Betragter man nu en tragisk forsvunden Begivenhed, hvoraf Tiden ikke længer lider, saa faaer den kun poetisk Interesse og Værdie som et Drama, Tiden selv har opført.

74, 8 f. n. Juliane Maria. Enkedronning Juliane Marie døde 10. Okt. 1796.

75, 6. Schwarz: Frederik Schwarz, 1755—1838, Skuespiller og Sceneinstruktør. — 17. Oehl. blev konfirmeret Søndag Qvasimodogeniti 12. Apr.

1795 i Frederiksberg Kirke, sammen med 27 andre Dreng og Piger. Nr. 1 Bernt Winkler, Nr. 2 Adam Oehl., af Konfirmandinderne nævnes Jomfrue Dorothea Catharina Kirkerup og Jomfrue Inger Catharine Nørager. — 17. Skoletid. O. afgik fra Efterslægten ved Afgangseksamen 1796, 22. Febr. — 9 f. n. Schönberg: Dorothea Cathrine Kirkerup, f. 13. Marts 1779 † 11. Dec. 1857, Datter af Brandmajor, Tømmermester Andreas Kirkerup og Clara Holst; g. 1° 1797 m. Premierlieut. Mathias Christian Ipsen, 1776—1802; 2° m. Hofinspektør, Etatsraad Hans Henrik Schönberg, 1785—1845.

76, 11. tye = tyde. — 16. Rabe Holm: Peter Rabeholm, 1751—1826; fra 1776 Grosserer, Kommerceraad, boede 1787 i Strandgade 35, 1816 Direktør i Københavns Brandforsikring (Kbhvns. Brandforsikring 1731—1911, 1913, 560). — 24. vagnede læs vaagnede. — 11 f. n. Høisgaard: Andreas Høysgaard, blev 1791, 21 Aar gl., dim. fra Odense Skole, † 7. Jan. 1816, 45 Aar gl., som Stud. theol. (Birket Smith III, 448). O. begyndte at læse privat hos ham 2. Marts 1796.

77, 4. Munthe: Casper Frederik Munthe, 1704—63, Prof. i Græsk ved Univ., hans Lærebog i »det græske Sprogs Grammatik« (1744) benyttedes længe i Skolerne. — 7 f. n. Justinus: Marcus Junianus J., Forf. af et Udtog af Pompejus Trogus' Verdenshistorie.

79, 10. Maria Smith, 1774—1842, Datter af en Kobbersmed, debuterede 1793, anden Gang 20. Dec. i Titelrollen i Emilia Galotti. O. havde i hende den mest fremragende kvindelige Bærer af Roller som Thora i »Hakon Jarl« og Valborg i »Axel og Valborg«. Gift 4. Febr. 1797 m. Skuespiller Jens Stephen Heger. Hun spillede Titelrollen i Samsøes »Dyveke« ved Førsteopførelsen 30. Jan. 1796 og 1797, 20. Jan. Cathinka i Fr. Kratters »Sammensværgelsen mod Peter den Store«, Sørgespil i 5 Akter (Die Verschwörung wider Peter den Grossen) oversat af M. Rosing, ligeledes Førsteopførelsen. (N. Bøgh, Fra Oehlschlagers Kreds, 1881, 1—40).

80, 6. Kotzebue: August v. Kotzebue, 1761—1819; som Skuespilforfatter slog han først igennem med »Menschenhass und Reue« (1789), overs. »Menneskehad og Anger« af Fr. Schwarz, opført 1. Gang 1790, 19. Okt.; O. overværede Opførelsen 1796, 26. Febr. — 10 f. n. Iffland: August Wilhelm Iffland, 1759—1814. Af hans mange Skuespil opførtes »Die Jäger«, oversat af Ch. D. Biehl 1787; »Die Hagestolzen«, omarbejdet af E. Falsen (»Pebersvendene eller Høhøsten«) 1797 10. Maj.

81, 14. Lafontaine: August Heinrich Lafontaine, 1758—1831. — 19. Spiess: Christian Heinrich Spiess, 1755—99. Kendt er endnu den groteske Titel paa hans i dansk Oversættelse ved L. A. Hiort meget læste Bog: Mine Reiser gennem Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger, 1802. — 24. Veit Weber. Georg Philipp Ludvig Leonhard Wächter, 1762—1867, skrev Romaner, der særlig spiller i Riddertiden og ofte er raa og plumpe i Tonen. — 11 f. n. Retterstedet. Det laa paa Pesthusfælleden bag »Folkets Hus« ved Enghavevej. Jvfr. R. P. Rasmussen, Den murede Galge paa Vesterfælled i Medd. om København I, 151 ff.

83, 10 f. n. Schröder: Friederich Ludvig Schröder, 1744—1816, en af

Datidens mest fremragende Skuespillere, Lystspilforfatter og Bearbejder og Oversætter af talrige fremmede Skuespil, stod 1771—98 i Spidsen for Teatret i Hamborg. Af hans herhjemme opførte Stykker er de bekendteste »Fændriken«, »Fætterten i Lissabon«, »Ringene« og »Den døve Elsker«. — Jünger: Johann Frederick Jünger, 1757—97, Forf. af talrige Skuespil, mest Bearbejdelser; paa det kgl. Theater opførtes »Den aabne Brevveksling«, »Bortførelsen«, »Han blander sig i alt« og »Stregen i Regningen«.

84, 1. Balders Død, af J. Ewald, Musik af Joh. Hartmann, opført 1778 30. Jan. (se Tilskueren 1901 I, 227 ff.). — 14. Harlekin Patriot af J. Ewald. — 17. Scalabrini: Paolo S., 1713—83; Kapelmester; Musikken til Wessels Travesti er fra 1773. — 8 f. n. Høstgildet: Høstgildet, Syngestykke i 1 Akt af Th. Thaarup, opførtes 16. Sept. 1790. — 4 f. n. Schulz: Johan Abraham Peter Schulz fra Lüneborg, 1747—1800, 1787—95 kgl. Kapelmester, skabte den danske Vise, Forløberen for den danske Romance, der udførtes af hans Elev Weyse. Foruden Høstgildet er Indtoget og Peters Bryllup hans kendteste Kompositioner. — 1 f. n. Monsigny: Pierre Alexandre Monsigny, 1729—1812; af hans Operaer er »Le Déserteur« den bekendteste, se S. 100. — Grétry: André Ernest Modeste G., 1741—1813, blev gennem »Richard Coeur de Lion«, og Zémire et Azor (1771) berømt som Operakomponist.

85, 13. Virtuosen Nr. 2, Komædie i 1 Akt af P. A. Heiberg, opførtes tidligst 1793—94, Dec. 19., 23.; Jan. 9., 21.; Febr. 7.; Maj 6., 27.; 1794—95, Sept. 29.; Febr. 7. — Indtoget, Syngestykke i 2 Akter, Musikken af J. A. P. Schulz, Teksten af P. A. Heiberg, opførtes 1794—95, Nov. 14., 20.; Febr. 26.; 1795—96, Jan. 22. — Chinafarerne, Syngestykke i 2 Akter, Musikken af Claus Schall, Teksten af P. A. Heiberg, opførtes 1795—96, Sept. 17.; Marts 3. — 14. De Vonner og Vanner, Komædie i 5 Akter af P. A. Heiberg, opførtes 1791—92, Jan. 5., 12., 16. — Dragedukken, Syngestykke i 4 Akter, Musikken af F. L. Æ. Kunzen, Teksten af Enevold de Falsen, opførtes tidligst 1796—97, Marts 14., 17., 20. — 15. Gulddaasen, Komædie i 5 Akter af Chr. Olufsen, opførtes 1792—93, Maj 2., 3., 6., 10., 13.; 1793—94, Okt. 3., 7.; Dec. 5.; Febr. 4.; April 10.; 1794—95, Febr. 28.; Maj 22. — 16. O.s Dagbog 1794, 20. Novbr. I Aften var jeg paa Comædie og saae Indtoget, heri udmærkede Knudsen sig især som Salomon Joseph. — 12 f. n. Bagtalelsens Skole, Komædie i 5 Akter af Sheridan (The school for scandal), overs. af A. G. Thoroup. — 10 f. n. Feiltagelserne, Komædie i 5 Akter af Oliver Goldsmith (The mistakes of a night), oversat af F. Schwarz, Gielstrup spillede Tony Lumpkin 1. Nov. 1798. — 8 f. n. Den indbildt Syge, Komædie af Molière (Le malade imaginaire) oversat af Chr. Schmidt. — Den Gerrige, Komædie i 5 Akter af samme, overs. af B. J. Lodde. — 7 f. n. Zemire og Azor, Syngestykke i 4 Akter, Musikken af Grétry, Tekst af Marmontel, overs. af N. K. Bredal. — Grovsmædden, Syngestykke i 2 Akter, Musikken af Philidor, Teksten af Quétant (Le maréchal ferrant), overs. af J. H. Wessel. — 6 f. n. Bødkeren, Syngestykke i 1 Akt, Musikken af Monsigny, Teksten af Audinot (Le tonnelier), overs. af Gram. — Kongen og Forpagteren, Syngestykke i 3 Akter, Musikken af Monsigny, Teksten af Sédaine (Le roi et le fermier), overs. af Ch. D.

Biehl. — De to Gerrige, Syngestykke i 2 Akter, Musiken af Grétry, Teksten af Falbaire (Les deux avarés), overs. af N. K. Bredal. — 5 f. n. De to smaa Savoyarder, Syngespil af d'Alayrac, Tekst af Morsollier. — 4 f. n. Deserteuren, Syngestykke i 3 Akter, Musiken af Monsigny, Teksten af Sédaine, overs. af N. K. Bredal. — 3 f. n. De to Dage, eller Flygtningene, Syngestykke i 3 Akter, Musiken af Cherubini, Tekst af Bouilly (Les deux journées), overs. af N. T. Bruun, opf. 1. Gang 1806. — H. C. Knudsen fremstillede Vandbæreren Michelli.

86, 2. Landsbypiggen, Syngestykke i 3 Akter, Musiken af Pæsiello, Teksten, en italiensk Libretto (La Frascatana), overs. af L. Knudsen, opførtes 1794—95 Okt. 17. og Febr. 6, førstnævnte Gang med Rosing som Mølleren. — De forliebte Haandværksfolk, Syngestykke i 3 Akter, Musiken af F. L. Gassmann (tysk), Teksten af Carlo Goldoni (Amore artigiano), overs. af L. Knudsen, opførtes 1795, Jan. 2.; 27. — 2. Minna af Barnhelm eller Soldaterlykken, Komædie i 5 Akter af G. E. Lessing (Minna von Barnhelm, oder Das Soldatenglück, overs. af P. T. Wandal, opførtes først 1771, siden 1795, 14. Apr.; 17. Nov.; 1797, 9. Nov.; 1798, 3. Dec. (sidste Gang). — Emilie Galotti, Tragedie i 5 Akter, af G. E. Lessing, overs. af Ch. D. Biehl, opførtes først 1775; Rosing optraadte første Gang 1778 som Marinelli.

87, 5. Zetliz: Jens Zetlitz, 1761—1821, norsk Digter, var under sit Studieophold i Kbhvn. Medlem af Norske Selskab og Husven hos Rahbek. — 4 f. n. Beverley: Beverley, borgerligt Sørgeespil i 5 Akter af E. Moore (The gamester) efter Saurins franske Bearbejdelse (Beverley), oversat af L. Reersløv, opførtes først 1770. Rosing spillede Titelrollen 3. Dec. 1795.

88, 4. Nordal Bruun: Johan Nordal Brun, 1745—1816, Biskop i Bergen, Forf. af Tragedierne Zarine 1772 og Einar Tambeskiælver 1772, samt Fædrelandssangen »For Norge, Kæmpers Fødeland«. — 11. Dyveke. O. overværede Opførelsen af Dyveke 1796, 14. Marts.

89, 10 f. n. Sander: Christian Levinus Sander, 1756—1819, fra Itzehoe, fra 1779 Lærer ved Basedows Filantropinum i Dessau, 1784—89 Huslærer hos Grev C. D. F. Reventlow; hans Tragedie »Niels Ebbesen af Nørreris« opførtes 31. Jan. 1797; 1800 Lærer ved Pædagogiet i Kbhvn., tit. Prof. Jvfr. P. Hjort, Kritiske Bidrag, I, 1862, S. XXVIII ff., XXXII ff.; F. v. Matthiisson, Litt. Nachlass II, 3—28; Louis Bobé, Frederikke Brun, 1910, 163. Efterl. Pap. fra den Reventlowske Kreds, VII, 488.

90, 4. Vogler: Georg Joseph V., tysk Organist, Komponist og Teoretiker, 1749—1814; hans Effektstykker var ivrigt beundrede af Samtidige; i Sverige komponerede han Operaerne »Gustav Adolph« og »Herman von Unna«. Om hans Ophold i Kbhvn. Fonden ad usus I, 274, 279. J. Kragh Høst, Erindringer 1835, 58. — 9 f. n. Noch scheint: Strofe af Digtet Aufmunterung zur Freude af Ludwig Heinrich Christoph Hölty, 1748—76, der tilhørte Göttinger Dichterbund (Erindr. II, 29).

91, 7. Bech: Bernhard Henrik Bech, 1748—97, fra 1769 Skuespiller ved det kgl. Theater, spillede særlig i Holbergske Komædier, og udførte navnlig Henriks Rolle. Han gjorde sig bemærket ved sin Forfængelighed og Trætte-

kærhed overfor Direktionen og Kollegerne. Til det kgl. Theater skrev han flere Lystspil. 1787 boede han og Hustru Anna Sophie Kirstine Busch, 39 Aar gl. i Admiralgade 263 med deres Børn Petrine Margrethe Elisabeth, 11 A., Ellen Kirstine (Eline), 5 A., den senere bekendte Skuespillerinde, og Sophie Frederikke, 3 Aar. — Eline, f. 16. Sept. 1782, debuterede før sin Konfirmation 1797, 13. Maj, som Gurli i »Indianerne i England«, men slog først igennem som Ida Münster i Hermann v. Unna, forlod Theatret 1805, da hun ægtede senere Herredsfoged Chr. Andreas Falbe, († 1838). Selv døde hun 1857. Se O.s Digt Barndomsveninden, »min første Thalie«. Han gensaa hende 1835 i Odense (Saml. Digte I, 272). — 12. Stephen Heger, 1769—1855, debuterede 1796 som Figaro i Beaumarchais' »Figaros Giftermaal«, afgaaet 1817, særlig udmærket som Fortolker af Oehlenschlägers Sørgespil ved sit smukke Recitativ. — 12 f. n. Busk. B. H. Bech bekendtgør i Adresseavisen at hans Svoger Nicolai Busch, er død, 45 Aar gl., 18. Apr. 1796. Udtrykket for kort siden maa altsaa forstaas, kort før O. lærte Bechs at kende.

93, 2. Weyer: Niels Weyer, f. 1767 paa Strømsø, Stud. fra Helsingør, † 1788, hans første Digte udkom dels i Morgenposten, dels i Minerva for Aarene 1786—88. Rahbek udgav: Poetiske Forsøg af Niels Weyer. En Samling for Venner, Kbhvn. 1789; heri S. 86 Digtet Til Hr. Skuespiller Bech I Anledning af hans opførte Skuespil Qvaternen d. 7. Januarii 1788. — 17. Rosenstand Goiske: Peder Rosenstand Goiske, 1752—1803, Dramaturg og Jurist, udgav 1771—73 den dramatiske Journal. — 19. Hansen: Niels Hansen, debuterede 1771; 1777—99 Regissør † 1821 (R. Neiiendam, Skuespillerbreve I, 240). — 7 f. n. Gertrude: Gertrude, Komisk Sørgespil i een Handling af Oehlenschläger, udg. i Prometheus, Maanedskrift for Poesie, Æsthetik og Kritik, VI, 1834, 216—57.

94, 23. Bøttcher: Søren Bødtcher, f. i Lindved ved Kolding 2. Sept. 1746 † 9. Maj 1824, Fuldmægtig ved Laurvigs Jernmagasin i Kbhvn., g. m. Christiane Conradine Qvist, f. Dec. 1760 i Kbhvn. † 17. Sept. 1819; deres Børn var: Sønerne Anton Christian, f. 1. Juni 1780 † 25. Maj 1837, Overkrigskommissær; Frederik Conrad, f. 7. Sept. 1783 † 6. Aug. 1857; Andreas Jesper, f. 16. Jan. 1788 † 9. Dec. 1848, Ejer af Nebbegaard; Thomas Christopher, f. 26. Marts 1790 † 21. Aug. 1810, Stud.; og Ludvig Adolph, f. 22. Apr. 1793 † 1874, bekendt som Digter; — samt Datteren Johanne, f. 24. Dec. 1784 † 25. Apr. 1847, g. m. Bogholder Justitsraad Balthasar Staal (Tontinen 1792; Al. Schumacher, Ludvig Bødtcher 1895, 2 ff.).

96, 5 f. n. Hauch se S. 67. — Om Oehl.s Virksomhed ved Theatret se R. Neiiendam, Scenen drager, 1915, 50—75.

97, 2 f. n. Ems: Peter Ems, f. o. 1732 † 5 Juli 1805, Fægtemester ved Landkadetkorpset, senere tillige ved Artilleriinstituttet, g. m. Johanne Christiane f. Otto † 1818. De boede 1801 i Lille Kongensgade 71. Deres Datter Christiane Frederikke var gift med Præst i Ferslev-Vellerup Benjamin Fogh.

98, 13. Guesclin: Bertrand du Guesclin, o. 1320—80, fransk Hærfører. — 14. Bayard: Pierre du Terrail, Chevalier de Bayard, 1476—1524, Ridderen uden Frygt og Dadel. — 15. Dahlén: Carl Dahlén, f. i Stockholm 1770 † 1. Dec. 1851, Solodanser ved det kgl. Theater, 1798 Bogtrykker i Kbhvn.,

g. m. kgl. Skuespillerinde Johanne Caroline Elisabeth Morthorst. Jvfr. Hist. Tidskrift 4. R. IV, 280 f. — Berg: Jacob Berg, kgl. Danser, Krigsassessor, † 30. Marts 1834, 72 Aar. — 10 f. n. Zinck: Hardenack Otto Conrad Zinck, 1746—1832, fra 1787 Syngemester ved det kgl. Theater.

99, 3. Ferretti. Césare Ferretti, italiensk Syngemester, indkom til Danmark i Slutningen af Aarhundredet og var Sanglærer i Huset hos Generalmajor Danneskjold-Løvendal og Konferensraad Colbjørnsen. 1801 boede han i Lille Helliggeiststræde 8, kaldte sig: Professor og Lærer ved det kgl. Theater, 52 Aar gl., hans Hustru Therese, 50 Aar, og deres Datter Theodore, ugift, 20 Aar. Ved en Elevopvisning 1802 frakendte en af Du Puy, Kunzen o. s. v. sammensat Kommission ham al Evne for Lærergerning (R. Neiiendam, Breve fra danske Skuespillere II, 179. Folketællingen 1801). — 23. Foersom: Peter Thun Foersom, 1777—1817, Skuespiller og Shakespeare-Oversætter; om hans Forhold til O. se Museum 1895, II, 248 ff.

100, 4. i Chorene. Oehlenschläger første Gang Scenen 4. Sept. 1797 som Korist i Thaarups »Høstgildet«. Hans første Debut var Titelrollen i F. L. Schröders »Fændriken« 15. Decbr. s. A. — 7. Ulfeldtsplads se S. 35. — 10. Kuntzen: Frederik Ludvig Æmilius Kunzen, 1761—1817, Kapelmester, Komponist af »Holger Danske«, afløste 1795 Schulz. — Paesiello: Giovanni Paisiello, 1741—1816, fra Taranto; 1803—15 kejserlig Kapelmester i Paris; hans Operaer beherskede en Tid lang alle Evropas Scener. — Cimarosa: Domenico Cimarosa, 1749—1801. — 11 f. n. *Cosi fan tutte*: Elskernes Skole eller Væddemalet, Syngestykke i 2 Akter, Musik af Mozart, Tekst af da Ponte (*Cosi fan tutte*), overs. af A. G. Thoroup, opført 1799, 18. Okt. Flugten fra Klostret, Syngestykke i 4 Akter, Musik af *Cosi fan tutte*, Tekst af A. Oehlenschläger, opførtes 1826—27, ialt 4 Gange.

101, 11. Frydendahl: Peder Jørgen F., 1766—1836, se 201. — Quist: Hans Quist, debuterede 1792, afsk. 1803. — 23. Thomas Thaarup, var Meddirektør af det kgl. Theater og Kapel 1794, 22. Aug., —1800, 2. April; Jens Baggesen fra 1798, 31. Aug., —1803, 9. Marts. — 6 f. n. Saaby: Peter Rasmussen Saabye, f. 1762, deb. 1781, † 1810.

102, 12. Eveline: Arvire og Eveline, Opera i 3 Akter af Antonio Sacchini, Tekst af N. F. Guillard, overs. af R. Frankenau. — 16. Erik Eiegod: Opera i 5 Akter af F. L. Æ. Kunzen, Tekst af J. Baggesen, opførtes første Gang 1798, 30. Jan.

103, 7. Viinhøst: Vinhøsten eller Hvem fører Bruden hjem, Syngestykke i 3 Akter, Musiken af F. L. Æ. Kunzen, Teksten af J. J. Ihlen, oversat af R. Frankenau, opførtes først 1796, 22. Dec. — 8. Hemmeligheden, Syngestykke i 1 Akt, Musik af Kunzen, Teksten af Quétant (*Les femmes et le secret*), oversat af A. G. Thoroup, opført 1796, 22. Nov. — 9. Gielstrup opførte allerede 1787 Titelrollen i Jeppe paa Bjerget. — 10. Kun seks Retter, Komædie i 5 Akter af Grossmann (*Nicht mehr als sechs Schüsseln*), overs. af F. Schwarz. Gielstrup spillede Sadelmagerens Rolle, 25. Febr. 1800. — 11. De to Gerrige, Syngestykke i 2 Akter, Musik af Grétry, Teksten af Falbaire (*Les deux avarés*), overs. af N. K. Bredal. — 12. Landsbypigen,

Syngestykke i 3 Akter, Musiken af Paesiello (La Frascatana), overs. af L. Knudsen. Frydendahl spillede Orgon 1796, 1. Dec. — 26. Mad. Preisler. Marie Catharine Devegge, f. 1761, g. 1790 m. Skuespiller Joakim Daniel Preisler, skilte 1790 (92), fra 1778—97 en af den danske Scenes ypperste Kunstnerinder † 28. Maj 1797 i Lille Fiolstræde 256 Hjørnet af Fiolstræde og Krystalgade, altsaa ikke, som angivet af Oehl. Klosterstræde (Pershist. Tidsskr. 5. R, VI, 51); hun døde ifl. Povl Rasmussen af Drik. Daværende Premierlieutenant Christian Thestrup Egede, 1761—1803, var ifl. samme Kilde hendes sidste Tilbeder (ib. 3. R. V, 56). — 3 f. n. Michael Rosing, f. 1756 i Røros i Norge (Søn af Sognepræst i Hammerfest Michael Rosing), 1775 Stud., debuterede 1777 i Zaire; Hovedroller: Marinelli i Emilia Galotti; Grev Gert i Niels Ebbesen; afgaaet 1815 † 1818. G. 1778 m. Johanne Cathrine Olsen, 1756—1853, Datter af en Vægter, deb. 1773; Hovedroller: Nanna i Balders Død, Eulalia i Menneskehad og Anger, afgaaet 1823.

104, 3. Talma: François Joseph Talma, 1763—1826, den berømte franske Skuespiller, jvfr. Erindr. II 105, 117. — 13. Treschow, Niels, f. 1751, Konrektor i Trondhjem, 1780 Rektor i Helsingør, 1789 i Christiania, 1803 Prof. i Filosofien ved Kbhvn.s Univ., fra 1813 ved det nyoprettede Univ. i Christiania, Medlem af Statsraadet 1814 † 1833. — 12 f. n. Zaire, Tragedie i 5 Akter, oversat af B. J. Lodde, opførtes allerede 1756. Rosing debuterede som Orosman.

108, 5. Christie. Vilhelm Frimann Koren Christie, 1787—1849, blev 1794 Student fra Kbhvn.s Univ., 1802 Cand. jur., 1804 Sekretær i Karantæne-direktionen, 1805 Kancellisekretær, 1808 Sørenskriver i Nordhordland ved Bergen, 1814 Sekretær ved Rigsforsamlingen paa Eidsvold.

109, 8. Kings Rolle i J. Cl. Todes »Søofficererne eller Dyd og Ære paa Prøve« (se R. Neiiendam, anf. Skr. S. 62). — 15. Torben Oxen: ib. S. 63. — 19. Kotzebue se ovfr. S. 79. Efter disse tre Debuter ansattes Oehl. 1798, 12. Marts, fra 1. Febr. at regne som kgl. Skuespiller med 120 Rdlr. aarlig Gage.

110, 13. Peter Heger, f. 1. Febr. 1773 † 1. Dec. 1799 af Feber ombord paa Fregatten Thetis, det Skib, der førte Thorvaldsen til Italien, forlovet med Deborah Henriette (Jette) Rosing, f. 5. Febr. 1782 † 1850, g. 1803 m. Rektor i Slagelse Thomas Christian Ernst Vithusen (Rahbek, Erindr. IV, 469, 472). — 15. Den ældste Datter: Ophelia Rosing, f. 11. Juni 1778 † 1824; g. 1798 m. den bekendte Industridrivende og Politiker Johan Christian Drewsen (1777—1857), der 1810 overtog Strandmøllen. Han var Søn af Christian Drewsen (ca. 1745—1810), hvis Fader Johan Drewsen (1715—61), havde købt Strandmøllen 1739, og Broder til Anna Louise Drewsen, g. m. Konferensraad Hans Heger. Christian Drewsen havde 1792 i tredje Ægteskab ægtet en femtenaarig Pige Anna Christine Dorothea Lassen, f. 12. Jan. 1777 † 23. Apr. 1852, »en Dame af megen Forstand og fin Dannelse« (Erindringer II, 6, 8) og tog 1798 Bolig paa Springforbi, hvor Christiane Heger ofte opholdt sig. Jvfr. O.s Digt Sommermorgnen ved Strandmøllen (Saml. Digte II, 9); Til min ældste Veninde Fru C. D. Drewsen (IV, 197; og Til Fru D. V, 188). E. Nystrøm, Søllerød Sogn, 1911, 242 ff. og Tilskueren 1912, 307 ff.

112, 10. Han blander sig i alt, Lystspil i 5 Akter af Susanna Centlivre (The busy body) overs. efter J. F. Jüngers Bearbejdelse af D. F. Staal; Saabye spillede Plumper 18. Nov. 1796. — **11**. Hermann von Unna, Drama i 5 Akter af A. F. Skjöldebrand, overs. af Th. Thaarup, Musik af Vogler. — **21**. Dragedukken, Syngestykke i 4 Akter, Musik af F. L. Æ. Kunzen, Tekst af Enevold de Falsen, opførtes 1. Gang 1797 14. Marts; H. C. Knudsen spillede Skomageren Jacob Olsen. — **22**. Indtoget. Syngestykke i 2 Akter, Musik af J. A. P. Schulz, Tekst af P. A. Heiberg. — 12 f. n. Walterstorff: Ernst Fred. Greve W., 1755—1820, 1787 Generalguvernør for de vestindiske Øer, 1797 1. Direktør for det kgl. Theater, deltog 1807 i Kbhvn.s Forsvar som Generalmajor, 1810 Gesandt i Paris. — 11 f. n. Kierulf: Prof. Jørgen Kierulf, se ovfr. S. 61, blev 1794 Medlem af Theaterkommissionen.

113, 5 f. n. Laurits Kruse, 1778—1839; hans talrige Romaner, deriblandt »De syv Aar«, hvortil Gyllembourg skal have givet ham Stof, er nu glemte. Hans Skuespil »Emigranterne« opførtes første og eneste Gang 4. Jan. 1799. — 4 f. n. Almeenlæsning: Almeen Læsning af blandet Indhold. Et Ugeskrift. Første Hefte. Udgivet af Laurits Kruse, Cand. Phil. Kiøbenhavn 1800. Forlagt og trykket af P. Poulsen. Heri Digte af Oehlenschläger: Sivald og Thora, Ode, Efterslægten, Epigram, Hæderssang over Tode, Til en elskende Ven, Fridleif og Helga, En sand Tildragelse og Samtale. — Første Nr. 1 dat. Maj 1800, sidste Nr. 32, 5. Jan. 1801.

114, 3 f. n. Bernstorff: Grev Andreas Peter Bernstorff døde 21. Juni 1797; Peter Frederik Suhm 7. Sept. 1798.

115, 11. Dreyers Klub: Jakob Drejer, 1743—1813, Student, Litteratus, Institutbestyrer og »Klubvært«, stiftede 1775 den efter ham opkaldte Klub, se Knud Bokkenheuser, Drejers Klub, 1903, O.s Deltagelse i Klublivet ib. 232—66.

117, 12. Madam Møller. Huset, nu Nr. 28, paa Vestergade, var en gammel Farvergaard indtil 1899. 1727 fik Farver Mads Jensen Møller Skøde paa Gaarden, som han ved sin Død 1729 efterlod til sin Enkes senere Ægtefælle Matthias Hansen Mørch, der 1745 skødede den til sin Stifsøn Jens Ditlev Møller † 1790, 94 Aar gl. som Stadskaptejn, der Aar i Forvejen havde overdraget den til sin Søn Jens Schieldrup Møller † 1785, der ægtede Engelke Cathrine Ørsted f. 1744, Datter af Christian Ørsted, Præst i Slagelse, og Barbara Albertine Witth, og Enke efter Forvalter Søren Hetting. Ved sin Død 1822 efterlod hun, fraregnet Gaarden med Farveriet, ca. 40,000 Rdlr. (C. Nyrop, Danske Farvere, 1900, 57 f., 126 f.). H. C. Ørsted's Autobiografi 1828, 5. Hendes Søster Anna Benedicte, født 1747, døde ugift 1807. 1801 boede hos Mad. Møller hendes Broder Klædekræmmer Lauritz Gerhard Ørsted's Døtre Anna Marie, f. 1787 † 1801, og Albertine f. 1788. Se O.s Digt til Mad. Møllers Fødselsdag 27 Apr. 1804 i Værker ved Liebenberg XIX, 94; trykt særskilt første Gang med hans Navn stavet A. Oehlenschläger; før den Tid skrev han sig Øhlensläger. Jvfr. Erindringer II, 46, 145. — Mad. Møller testamenterede Gaarden og Farveriet til sin Mestersvend og Ven Niels Henrik Holst, f. 1755 i Bogense † 1836, den af Oehl. S. 119, L. 8 skild. fromme Farver-

svend; et udmærket Portræt (Brystbillede i Olie) af H., der forestiller ham læsende, malet af Dankvart Dreyer 1834, tilhører af Frk. J. P. Holst, der blandt flere Minder fra Farvergaarden ogsaa ejer et prægtigt Ur. — Pastelbillede af Mad. Møller tilh. Frøken F. Winning. — 4. Mad. Gauthier, »en Præsteenke, troer jeg, fra Genf« (Erindr. II, 129). — 5. Staël Holstein: Anna Louise Germaine de Staël Holstein, 1766—1817, Datter af den berømte Finansmand Jacques Necker, Forfatterinde af »Corinne« og »De l'Allemagne«. Om hendes Forhold til O. se Erindr. II, 126; 163 ff., III, 124 ff. Litteratur: Rich. Petersen, Mme de Staël Holstein, 1898. Forhold til Danmark: Louis Bobé, Frederikke Brun, 1910, 265—76. Johs. Wickman, Mme de Staël och Sverige, Lund 1911. Madame de Staël, Ti Aar i Landflygtighed, ved Sofie Aubert Lindbæk, 1913.

118, 3. Rosenkilde: Christen Niemann Rosenkilde, 1786—1861; han spillede fra 1829 Trop i »Recensenten og Dyret« og fra 1827 Hummer i »Klister og Malle« Om hans Ophold i Mad. Møllers Hus se hans Efterl. Skrifter ved P. Hansen, 1877, S. VI. — 9. Kokkepigen: Inger Kokkepige, Erindr. II, 147. — 13. Øen i Sydhavet udkom 1824, 1—4; se Fort. S. V i I. Del. — 8 f. n. en Skoleholder: hans Navn var Kierrumgaard, se S. 144, L. 2, jvfr. Erindr. II, 146.

119, 2. Kratzenstein: Christian Gottlieb K., 1723—95, fra Wernigerode, 1753 Prof. med. samt i Eksperimentalfysik, som han holdt Forelæsninger over 1753—92. — 8. en af vore Farversvende: Niels Henrik Holst se ovfr.

120, 12. en Skuespiller: Christopher Hartmann Ørsted, 1721—87.

122, 4. Fremmed. Herefter udstreget: Min Stolthed og Æresfølelse der altid har været stærk, men aldrig stærkere end min Kærlighed og godmodige beskedne Erkiendelse af og Glæde over Andres Fortienester, — kunde ikke udholde den dumme Fordom imod Skuespillerstanden; jeg var kied af at forsvare mig idelig mod taabelige Meninger og Utaalmodigheden gjorde mig tilsidst hidsig og opfarende. — 7 f. n. Oehlschlager optraadte sidste Gang 30. Nov. 1799 som Frantz Reinbeck i »Den forladte Datter«, og 3. Jan. 1800 underskrev Kongen hans Afsked som kgl. Skuespiller. Afskedsbegæringen har en anden Ordlyd end i Teksten: Pro Memoria. Grunde have aftungen mig den Beslutning at forlade Theatret. Den første og sidste Godhed Directionen viser mig, er saa snart som muligt at udvirke min Afsked hos H: M: Kongen. d. 16. Novbr. 1799. Adam Øhlenslæger. (Kgl. Resol. 1800, Theaterark.).

123, 13. O.s Immatriculation er indført i Universitetsmatriklen med følgende Ord: 1800 Sept. XVI civibus academicis adscriptus est Adamus Gottlob Øhlenslæger, amplissimi Decani, N. C. Kallii, commendatione, qvi me (Tode) præceptorem elegit. (Birket Smith, Univ. Matr. III, 508). — 17. Risbrigh: Børge Riisbrigh, 1731—1809, fra 1773 Prof. ord. i Logik og Metafysik; hans Lærebog for de studerende Praenotiones philosophicae udkom 1775 (ny Udg. 1783); anden Del er betitlet »Logica«; det citerede Sted (paa Latin) findes S. 112 (2. Udg.). — 18. Gamborg: Anders Gamborg, 1753—1833; 1788 ekstr. og 1796 ord. Prof. i Filosofi; hans »Undersøgelse om Hvad der er Pligt« udkom 1794. — Thelematologie: Læren om den menneskelige Viljes Natur. — 2 f. n. O.s Dagbog 1794, 11 Septbr. I Aften kom Hr. Secretair Sander, som

herefter vil læse for os. Han gjorde alene Bekiændtskab med os, og for at vide, hvorvidt vi var i det Tydske, maatte enhver læse et Stykke af en tydsk Bog op for ham; han var meget velfornøiet med mig.

124, 5. Basedow: Johan Bernhard B., 1724—90; »Pædagogikkens Mirabeau«, Prof. i Sorø 1752—61, derefter i Altona, grundlagde 1774 Philantropinum i Dessau (se Efterl. Pap. fra den Reventlowske Kreds VI, 508 ff. R. Diestelmann, J. B. Basedow, Lpz. 1897. Sander i Minerva 1801, 111—43).

129, 12. En af mine Bekiendtere. Carl Adolph Weinholt, f. 25. Sept. 1779 paa Saltø, Søn af Jørgen Weinholt, Forpagter af Saltø og Store Frederikslund, 1797 Student fra Slagelse, 1805 Sekondltnt. i sjæll. Landeværns Reg., 1808 Premierltnt. à la suite i danske annekterede Bataillon, 1812 virk. Premltnt., afsk. som Krigsraad, 1812 Bestyrer af Telegrafanstanden ved Kallundborg, 1813 paa Langeland, 1816 i Nyborg, 1847 Justitsraad, † 18. Dec. 1866 i Odense. Han var Broder til Henriette Weinholt, g. m. Kontreadmiral Peter Fred. Wulff (om hvem se Oehenschlägers Erindr. III, 41; IV, 170). Provst D. P. Smith omtaler W. i sine Erindringer som en original Person, der levede af Spil; da O. var kasseret som Skuespiller, gav han ham Kost og Logis. O.s første Digtsamling 1801 skrev han hos W. Denne spillede uheldigt og kom i Gælds-fængsel. O. karakteriserede ham overfor Smith til dennes Forbitrelse som et ryggesløst Menneske. »Jeg er vis paa,« skriver S., »at O.s Memoirer indeholder Intet om W., som dog maaskee Danmark har at takke for sin store Digers Redning, thi O.s Fader var en ubarmhertig Mand mod Sønnen.« (F. C. Hundrup, Biogr. Efterr. om Disciple dim. fra Slagelse Skole, Roskilde 1862, 97. Pershist. Tidsskr. 2. R. I, 178; II 5, 13 f. Dsk. Kanc. Brevbog 3. Dep. Nr. 395. J. C. W. Hirsch, Officerer W. Fyens Stiftstid. 1866, Nr. 326. Generalpostdir. kgl. Res. 1812, 914; 1813, 131; 1815, 465; 1816, 491. Vilh. Andersen, A. Oehenschläger I, 52 f.).

130, 6 f. n. Schmolke: Benjamin Schmolke (Schmolck), tysk evangelisk Salmedigter, 1672—1737, repræsenterede Pietismens sunde Retning. Hans bekendteste Opbyggelsesbog »Das himmlische Vergnügen in Gott« udkom endnu 1897 i Basel.

134, 25. Heger: Hans Heger, f. 1747; 1763 priv. dimetteret, 1766 Cand. jur., 1769 Assessor i Hof- og Stadsretten, 1775 Justitsraad, 1815 Konferensraad † 1819. Se Tilskueren 1819 Nr. 83; N. Bøgh, Fra Oehenschlägers Kreds 184 ff. Erindr. II, 45; III, 5; IV, 5. Poetiske Skrifter XX, 231 og 239. 1. Dep. Struensees Ekspeditioner 1771, 284. Af hans Kompositioner kan fremhæves hans yndefulde Melodi til det af J. Kragh Høst (se dennes Erindringer 201) oversatte Digt af Franzén: Unge Pige i Din Vaar, som endnu kendtes af den ældre Slægt.

135, 8. Øgenavne: se O. B. Wroblewski, Bakkehus-Sproget, Museum 1896 II, 16 ff.

136, 5. en Bryggergaard. If. Extraskatten 1801 boede Nørregade 51—52 Hans Heger, Justiceraad og Assessor i Hof- og Stadsretten samt Brygger, 54 Aar, Johan Carl Heger, 30 Aar, Student, Christiane Georgine Elisabeth Heger, 19 Aar. Jens Tygersen, Bryggersvend, Jacob Larsen, Bryggerknekt, Mads Andersen,

Gaardskarl, Ane Elisabeth Kierstrup, 21 A., og Mette Marie Grube, 33 A., Tjenestepiger. — 15. Käsemaker, død 1780, arbejdede sammen med M. Vahl.

139, 2. Sarti: Giuseppe Sarti, 1729—1802, fra 1753 Kapelmester ved P. Mingottis Operaselskab i Kbhvn., 1755 kgl. Kapelmester, overtog 1770 den kgl. danske Skueplads i Entreprise, afsk. 1775, derefter Organist ved Domkirken i Milano. — 3. Alsani: Giovanni Ansani, berømt Tenorist, f. o. 1750 i Rom, † efter 1815. 1770 ²⁴/₁₂ kvitterer Sarti Partikulærkassen for 1000 Rdlr. à conto paa de fra Italien ankomne Operister Pasi og Ansanis Rejseomkostninger. (Kammerregnskab, Bilag Nr. 1272 Rigsark.). — 13. Carl: Johan Carl Heger, f. 1771; 1788 Stud., 1809 Bibliotekar ved Kongens Haandbibliotek † 1836. Se Saml. Digte V, 39; Steffens, Was ich erlebte II, 317; V, 21, 26, 54; Rahbeks Erindr. IV, 262. — 20. Münter; Frederik Münter, 1760—1830, Biskop over Sælland. — 26. Klosterbroder: Efter Titlen paa W. Wackenroders Bog *Herzensergiessungen eines kunstliebenden Klosterbruders* se S. 180. — 5 f. n. Priisspørgsmaal: Afhandlingen er trykt i F. L. Liebenbergs Bidrag til den oehlenschlägerske Litteraturs Historie 1868 I, 293 ff. Minerva 1801 III, 339.

140, 8. Stoud Platou: Ludvig Stoud P., 1778—1833, 1801 Alumnus paa Borchs Kollegium, 1803 Adjunkt i Kristiania, 1813 Prof. i Historie ved Univ., 1825 Statssekretær. — Jens Møller, 1779—1833, dansk Theolog og Historiker, Udg. af »Theologisk Bibliothek« og »Mnemosyne« (1830—33). — 10. Baden: Jakob Baden, 1735—1804, fra 1780 Prof. eloquentiæ, Sprogmand og Kritiker. — 5 f. n. nil intentatum: Horats' Ars poetica 285: Intet der findes, som ikke er prøvet af Digterne her, og | Ikke den laveste Ros de fortjene, fordi de har vovet | Grækernes Spor at forlade og fejre de hjemlige Emner (Overs. af L. O. Kjær).

144, 1—3: Citat efter Vergils Georgicon IV, 407 ff. — 5 f. n. Baggesen. Afskedssang til Digteren Jens Baggesen (»Den, som med Snillets hvasse Pile«) af Øhlenschläger, Stud. jur., Kbhvn. 1800, Trykt hos K. H. Seidelin; særskilt; derefter trykt i Den danske Tilskuer 1800 Nr. 78; Poetiske Skrifter XIX, 11 ff. I Baggesens Dagbog 1800 (Nr. 34^b kgl. Bibl.): D. 31 (!) Sept. var Emma 4 Maaneder gammel. Afskeed i Dreyers Club. Ohlenschläger. Oct. 1. Indbording paa Paketbaaden; 2den fra Kiøbenhavns Rheed.

146, 2. Brummer: Johann Christian Friederich B., 1768—1836, indkaldt af den tyske Boghandler Chr. G. Proft og senere dennes Svigersøn, etablerede sig efter hans Død selvstændig; Forlægger af flere af Baggesens og Ohlenschlägers første Skrifter. Hans Boglade var i Efterslægtsselskabets Gaard paa Østergade.

147, 13. Bjerring. Niels Christian Bjerring, 1773—1840, Stud. 1800, fra 1803 en meget anset og benyttet Overretsprørogator, paa Grund af sin Hidsighed og Republikanisme kaldet »Marat«, landsforvist 1825 paa 5 Aar for sine Angreb paa Landet Finansstyrelse. — 27. Prins Kiørud, hvis rette Navn var Andreas Winther, havde 1801 et Bordel af laveste Art i Holmsgade (Ulkegade 119) ikke langt fra Vingaardsstræde, og hørte i en Aarrække til Byens kendte Personligheder. Han er afbildet paa Schules bekendte Stik Promenade i Rosenborg Have 1785, den tykke Mand t. h. foran (Hist. Tidsskr.

4. R. IV, 257 f.). — 6 f. n. Studenterkorpset: If. Stam-Bog for Cron-Prindsens Liv-Corps 1801 stod ved 3. Comp. (Nr. 1) Adam Øhlenslæger, Jurist, Vester Gade Nr. 26, Andreas Ørsted, Assessor, Michel Bryggersgade 74, Christian Ørsted, Dr. phil., Løve Apotheket, Steph. Heger, Skuespiller, Raadhus Stræde Nr. 1, Carl Heger, Theolog, Nørre Gade 51, Niels Biering, Fuldmægtig hos Kammer Advokaten (smstds.). — Høitidssang for Kronprinsens Liv-korps 2. Apr. 1802 (Poet. Skrifter ved F. L. Liebenberg I, 433).

148, 7 f. n. Bagge: Lars Bache, 1771—1809, Færgemand, bekendt ved sin behjertede Optræden 3. Nov. 1801, da han i en Storm paa Helsingørs Red sammen med 5 andre reddede en Skibsbesætning. Grosserer Hans Staal Hagen i Helsingør udlovede først en Pengebelønning, som B. afslog (se J. Clausen og P. F. Rist, Memoirer og Breve II: Lars Bache).

151, 6. 1800: Visen i Anledning af Todes 64. Fødselsdag 24. Juni s. A. i Digte 1803, 204. (K. Bokkenheuser, Drejers Klub, 238). — 9. Siofna for Aaret 1802, udgivet af A. Øhlenslæger. Paa K. Kristensens Forlag: bragte poetiske Bidrag af T. C. Bruun, R. Frankenau, O. Horrebøw, Christiane Koren, L. Kruse, H. W. Lundbye, K. L. Rahbek, L. Sagen, Sander, Schack Staffeldt, J. C. Tode. Af Oehlenschläger Digtene: Til Siofna, Vintereventyret efter Wieland, Til Cleon, Juleaftenen, Vandreren, Kierlighed, Vilhelm, Paa min Moders Grav (S. 160) og Kongen i Leire. Se S. 171, L. 7 f. n. — 25. Brevet i Original blandt O.s Papirer. — 29. Krigssange: Krigs-Hymne mod Albion for Danemarks Landkrigere og Universitetets Alumner. Kbh. 1801 (Trykt hos Schulz), Orlogs Sang for Danmarks Søekrigere. Kbh. 1801, og Dansk Søemands Sang, Kbh. 1801; se Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger I, 225; Birket Smith, Litterære Personer og Forhold, 1884, 266.

154, 3. en Giestgiver: Thomas Puggaard † 1818, 72 Aar, Korist ved Teatret og Lejer af Punschesalen i det kgl. Theater samt Leverandør af Spise- og Drikkevarer som brugtes paa Scenen (Overskou IV, 189).

155, 13. Homer: Odysseen IV, 401 jvfr. Vergil, Georgicon IV, 452. — 18. Fanernes Indvielse 19. April 1801 (L. Engelstoft, Universitets Annaler 1808 I, 210).

156, 21. Naturam etc. se Arlaud, Bevingede Ord, 84.

157, 23. en Sommerdag: 4. Juli 1801 (L. Engelstoft, 220). — 6 f. n. Schlegel: Johan Frederik Vilhelm Schlegel, 1765—1836, fra 1789 Prof. jur.

158, 10. Bull: Georg Jakob Bull, f. 1785 † 1854, Stifamtmand i Bergen, Statssekretær og Justitiarius i Norges Højesteret, g. m. Barbara Albertine Ørsted, f. 1783 † 1865, Søster til A. S. og H. C. Ørsted (N. R. Bull, Slægten Bull, Kristiania 1886, 87).

159, 24. Brødrene Mynster: Ole Hieronymus Mynster, 1772—1818, 1797 Dr. med. 1817 Prof. extr.; og Jakob Peter Mynster, 1775—1854, Biskop o. Sælland. — 15 f. n. Bentzon: Adrian Benjamin Bentzon, 1771—1827, blev 1793 Stud., 1798 Adjunkt og Notarius ved det juridiske Fakultet, 1799 Medlem af Regeringen paa de vestindiske Øer, 1816 Generalmajor, afg. 1825 † 1827. Se bl. a. Rist, Lebenserinnerungen I, 126; J. P. Mynsters Levnet, 97 ff. Biografi i Pershist. Tidsskr. 6 R. IV, 249—55. Oehl. s. Saml. Digte V, 41.

— 13 f. n. Borups Selskab: Det dramatisk litterære Selskab, stiftet 1780, fik Navn efter Selskabets første og mangeaarige Vært, Stolemager og Ejer af Stedet Landemærket Nr. 111, se Jul. Clausen i Museum 1892 II, 341 ff.

160, 20. Knud Lavard: se Poet. Skrifter XIX, 193. — 12 f. n. Also das wäre: Af Goethes Digt Hermann und Dorothea.

161, 23. Jean Paul Friederich Richter, 1763—1825. Af hans i kronologisk rigtig Rækkefølge nævnte Skrifter udkom »Hesperus« 1795, »Siebenkäs« 1796—97 og Das Kampanertal 1798.

163, 13. Correggio. Det bevingede Ord Anch' io sono pittore (Ogsaa jeg er Maler) citeres allerede af J. Ewald, Levnet og Meninger, ved L. Bobé, 1911, 316. — 14. Hans Sachs: Goethes Digt: Erklärung eines alten Holzschnittes vorstellend Hans Sachsens poetische Sendung. — 4 f. n. Den anden April: Anden April 1801. En dramatisk Situation. Af Adam Øhlenslæger. Kbhvn. 1802 hos Fr. Brummer.

164, 20. Læderstræde: nu Nr. 26 (K. Bokkenheuser, Drejers Klub, 172).

167, 1. Pram: Christen Henriksen Pram, 1756—1821, fra Gudbrandsdalen, død som Toldforvalter paa St. Thomas, Forf. af det naturbeskrivende Digt Emilias Kilde; af hans »Geburtsdagsstykker« er Lagertha (1789) og Fingal og Frode (1790) de bekendteste. Hans Brevveksling med Warnstedt og Olufsen i Pershist. Tidsskr. 4. R. IV; 5. R. II—III. P. Hjort, Kritiske Bidrag I, 1862, S. XXXI. J. C. Friborgs Oplevelser, ved S. Elvius, Aarhus 1893, 49. J. Kragh Høst, Erindringer, 1835, 18 ff., 137 f.

168, 10 f. n. i Manuscript. Hvorledes Manuskriftet til Schillers »Wallensteins Lager« 1799 kom til Danmark se nærmere L. Bobé, Frederikke Brun, 165, og Efterl. Reventlowske Pap. IV, 326. Stykket opførtes i Februar ved en privat Fest i Schimmelmans Hus.

169, 11 f. n. Bilderdyck: Willem Bilderdijk, 1756—1831, episk, dramatisk og lyrisk Digter, samt historisk Forfatter, bl. a. »De ziekte der geleerden«, Hollands verlossing 1813—14 og Geschiedenis des vaderlands 1832—51.

171, 4 f. n. Erik og Roller: Erik og Roller, udgivet efter de bevarede Rentryksark i det kgl. Bibliothek af V. Bjerring, 1897. — Anton Wall: Pseudonym for den tyske Forfatter Christian Leberecht Heyne, 1751—1821, Adelaide og Aimar. Af Anton Wall. Oversat af Adam Øhlenslæger, 1—2, Kbhvn. 1802. Trykt paa S. Poulsens Forlag. — 2 f. n. Götz: Götz von Berlichingen med Jernhaanden. Et Skuespil af Göthe. Oversat af Adam Øhlenslæger. Kbhvn. 1803. Trykt og forlagt af E. M. Cohen.

172, 1. Biørner: Erik Julius Biørner, Nordiska Kämpe Dator i en Sagoglock, Stockholm 1737; heri Fridtjofs og Hrolf Krakas Sagaer. — 2. Peringskiöld: Joh. Fred. Peringskiöld, Wilkina Saga eller Historien om Konung Thiderich af Bern, hvori ogsaa Alfs Saga. — 8. Arendt: Martin Friedrich Arendt, f. 1773 i Altona, † 1823 i Nærh. af Venedig, en af Tidens kendteste Originaler, den vandrende Antikvarius (se Erindringer II, 128, 210. Dsk. Litteraturtid. 1824, 309; Staatsbürg. Mag. IV, 274; Thaarup, Fædrelandsk Nekrolog; Fonden ad usus publ. II, 186 f., 217).

173, 11 f. n. Koren: Christiane Diderichsen, f. 1764 paa Kastrupgaard

paa Amager † 1815, Datter af Fajancefabrikant og Kalkbrænder Jess D.; hun var 1802 fra Sept. til Julen i Besøg i Kbhvn. og Rødby, hvor hendes Søster Marie Elisabeth, g. m. Landmaaler Joh. Henr. Lund, boede. Gift 1787 m. Sorenskriver i Heggen og Frøland Johan Koren † 1824. Hun udgav 1803 i Kbhvn. Dramatiske Forsøg med Fortale af K. L. Rahbek samt en stor Del Digte i forskellige Tidsskrifter. Datteren Sara (Sarotje) f. 1789 † 1808, ugift.

175, 2. Bang: Frederik Ludvig Bang, 1747—1820, Prof. med., Stedfader til Ole Hieronymus og Jak. Peter Mynster. — 14. Richter: I Vejviseren 1803 findes første Gang Tracteur H. Richter, Hj. af Kongens Nytorv og Lille Kongensgade. — 23. Steffens. Henrik Steffens kom i Juli 1802 til København og begyndte 11. Nov. sine Forelæsninger over Naturfilosofien, fortsat den følgende Vinter, navnlig over Poesi, særlig Goethes. Gift 1803, 4. September, med Johanne Reichardt, 1785—1855, Datter af Kapelmester Friederich Reichardt. (R. Petersen, H. Steffens, 132). Om hans Ankomst se bl. a. Efterl. Pap. fra den Reventlowske Kreds IV, 217 (1802 10. Juli), 334, 337; H. Steffens, Indledning til filosofiske Forelæsninger i Kbhvn. 1803; ny Udg. ved B. T. Dahl, 1905. Jvfr. Steffens, Was ich erlebte, V, 45 ff. Pershist. Tidsskr. II, 136. Fonden ad usus publicos I, 200 ff., 243 ff.

176, 15. Steffens' Bolig. Jvfr. Steffens' bekendte poetiske Beskrivelse af det Hus, han beboede 1802—3: Was ich erlebte V, 18—20, 53 f. Trods indgaaende Undersøgelser i Folketællinger o. s. v. er det endnu ikke bestemt fastslaaet, hvor Huset laa. — 16. Böhme: Jakob Böhme, 1575—1624, tysk Filosof, Mystiker; hans Hovedværk »Aurora« eller Morgenrøtte in Aufgang blev trykt 1612. Jvfr. H. L. Martensen, Jakob Böhme, 1881. Om Böhmes Indflydelse paa Tieck se R. Köpke, Ludwig Tieck, I, 1855, 239. — 10 f. n. Guldhuuskasse: »en tilforn brugelig Benævnelse paa et vist Slags smaa Haarpunge« (Molbech). — 9. Til Apoll: i Digte 1803, 169. — 6 f. n. Guldhornene: De henholdsvis 1639 og 1734 ved Gallehus ved Tønder fundne Guldhorn blev stjaalne 4. Maj 1802 af Guldsmeden Heidenreich.

180, 10. Kant: Immanuel Kant, 1724—1804; hans »Kritik der reinen Vernunft« var udkommen 1781. — 11. Schelling: Friedrich Wilhelm Joseph v. Schelling, 1775—1854; hans »System der Naturphilosophie« udkom 1799, og »System des transcendentalen Idealismus« 1800. Om S. og Danmark se J. P. Mynster, Levnet, 116; Rist, Lebenserinnerungen I, 107. I en (utrykt) Ansøgning til Kronprins Frederik 1804, 15. Maj, skriver H. Steffens: Naturphilosophien er en Videnskab, som ved Prof. Schelling og mig har faaet sin nærværende fra den forrige saare forskiellige Form. — 11. Fichte: Johann Gottlieb Fichte, 1762—1814; hans »Über den Begriff der Wissenschaftslehre« udkom 1794. Om hans Besøg i Danmark se N. Bøgh, Fra Oehlenschlägers Kreds 157. Efterl. Reventlowske Pap. IV, 304 f. — 17 f. n. Novalis: Pseudonym for Friedrich v. Hardenberg, 1772—1801; hans »Hymnen an die Nacht« fremkom 1800 i det af Brødrene Schlegel udgivne Athenäum; hans samlede Skrifter, deribl. »Heinrich v. Ofterdingen« udgaves 1802 af F. Schlegel og L. Tieck. O. har gengivet to af hans Digte »Biergmands-Liv« (Digte 1803, 201) og »Viinguden«. — 11 f. n. Wackenroder: Wilhelm Heinrich Wackenroder, 1773—98; hans »Herzens-

ergießungen eines kunstliebenden Klosterbruders« med Fortale af L. Tieck var udkommet 1797. — 6 f. n. Tieck: Ludvig Tieck, 1773—1853, af hans her nævnte Skrifter findes »Der gestiefelte Kater« i hans 1797 udkomne »Volksmärchen«; 1799 udkom »Die verkehrte Welt« og Prinz Zerbinos oder die Reise nach dem guten Geschmack. Gewissermassen eine Fortsættelse des gestiefeltes Katers, Lystspil i 6 Akter; en Satire paa Oplysningsens Mænd. Om Tiecks Forhold til O. se A. Sergel, O. in seinen pers. Beziehungen zu Goethe, Tieck u. Hebbel, Rostock 1907, 44—67. — I. K. v. Holtei, Briefe an L. Tieck, Breslau 1864: Breve fra H. C. Andersen (I, 4 ff.); Wulf Baudissin (30 ff.); Hauch (326 ff.); J. L. Heiberg (339 ff.); C. Molbech (III, 1 ff.); Oehlenschläger (64 ff.); Rahbek (85 ff.); Steffens (IV, 55 ff.). Besøg af Danske: C. P. Borggaard og H. Løvenskiold (I, 179); C. J. Thomsen (III, 8); Ad. Müller (III, 68); C. H. Brasch og O. L. Bang (III, 85); J. Deichman (IV, 2). — 9 f. n. Franz Sternbalds Wanderungen udkom 1798.

181, 3. Musæus: Johann Carl August Musäus, 1735—1787, Prof. i Weimar, Forf. af Satirer over Richardson (»Der deutsche Grandison, 1781) og Lavater (»Physiognomische Reisen«, 1777), mest kendt som Eventyrforfatter (Volksmärchen der Deutschen, 1782—86). — 5. Hoffmann: Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, 1776—1822, den for sin Ekscentricitet og sit Fantasteri bekendte tyske Forfatter (Elixiere des Teufels, 1816); jvfr. Offenbachs Opera Les contes de Hoffmann (Hoffmanns Eventyr). — 13. Veit Weber: se S. 81. — 17. Eckart: Der getreue Eckart, Geschichte von den Heimonskindern, fremkom i Tiecks Romantische Dichtungen 1797 I; Leben u. Tod der heiligen Genoveva, Sörgespil, i II Bd.; Kaiser Octavianus, et Lystspil i 2 Dele, 1804, begynder med den bekendte Strofe: Mondbeglänzte Zaubernacht. — 21. Erik og Roller se S. 171. — 12 f. n. et Bind Digte: I Kbhvske lærde Efterr. 1801, 33. (Aug.) indbyder Stud. jur. Adam Øhlenslæger til Subskription paa et Bind Smaa digte, hvoraf den ene Halvdel ikke havde været trykt før; af det trykte kun det halve offentliggjort i L. Kruses Almen Læsning. Bogen anslaaes til 14—16 Ark. — 2 f. n. Heldenbuch: Titlen paa en allerede o. 1490 udkomne, ofte optrykt Bearbejdelse af de tyske Heltedigtene (ny kritisk Udg. Stuttgart 1867). — Niebelungenlied udkom først fuldstændig i Myllers Samml. deutscher Gedichte, Berlin 1782. Om Niebelungenverset se E. v. der Recke, Dansk Verskunst, II, 1881, 68. — 1 f. n. Digte af Adam Øhlenslæger, 1803 (optrykt 1903 med Efterskrift af Ida Falbe Hansen). — Bagest i O.s Dagbog fra 1794 skrevet Titel til denne Udgave med Motto af Goethe, betegnet Første Deel; heri ogsaa Kladder til »Anelsen« (Digte 1803, 175).

182, 1. Goethes Fastelavnspil: Goethes Jahrmarkts-Fest zu Plundersweilern, 1774, se E. Gigas, Litteratur og Historie I, 1898. — 15. Prometheus. Se Prometheus, Maanedskrift for Poesie, Æsthetik og Kritik, udgivet af Oehlenschläger, VI, 1834, 39 ff. (Satirerne).

183, 9. Gall se S. 61. — 11 f. n. Vitruv: den romerske Arkitekt og Ingeniør Vitruvius Pollio, Forf. af De architectura.

186, 13. Lyder Sagen: Lyder Christian Sagen, 1777—1850, 1797 Student fra Bergens Skole, Lærer ved Hofpræst Christianis Institut, 1805 Adjunkt

ved Bergens Kathedralskole, »norsk Patriot fra Top til Taa,« udtrykte sig baade i Skolen og paa Gaden i bred bergensk Dialekt (se Sofie Aubert-Lindbæk, *Fra det norske Selskabs Kreds*, 1913, 136 ff.). — 17. Christiani: Christoph Johann Rudolph C., 1761—1841, fra 1792 tysk Hofpræst, oprettede 1795 et Opdragelsesinstitut paa Vesterbro. — 18. *Prices Theater*: James Price opførte efter Tilladelse af Kancelliet af Okt. 1802 Luftfyrværkerier i Haven paa Vesterbro Nr. 23. Hans ældste Datter Louise ægtede 1806 Ekvilibristen Jacques Paran (E. Nystrom, *Offentlige Forlystelser i Frederik VI.s Tid*, 1910, 71, 80).

187, 1. I Dalens Skiød: Parodi paa Th. Thaarups Digt, der begynder ligesaa. — 4. Strippe: lille rundt Trækar til at bære Vand i. — 18. *Baggesens Digt til Goethe i Gedichte*, Hamburg 1803, II, S. 192 f. — 8 f. n. Rahbek: Om den Rahbeks Fader Jacob Rahbek tilhørende Gaard paa Hjørnet af Amalie- og Blankogade se Rahbeks *Erindr.* I, 18; III, 14.

188, 20. Goethe. Om Oehl.s Forhold til Goethe se nu A. Sergel, *Oehlen-schläger in seinen Beziehungen zu Goethe, Tieck und Hebbel*, Rostock 1907, især S. 37 ff. og *Efterl. Reventlowske Papirer V*, 202. — 23. Zelter: Karl Friedrich Zelter, 1758—1832, Komponist, især af de fleste af Goethes Syngespil, Ballader og lyriske Digte; hans Brevveksling med Goethe (under Titlen *Briefwechsel zwischen Goethe und Zelter*, 1—6 Bd., Berlin 1833—34) blev udgivet af Friedrich Wilhelm Riemer, 1774—1845, Huslærer for Goethes Søn, senere Overbibliotekar i Weimar. De paagældende Steder findes I, 340; V, 121, 127.

189, 7. *moxen*: dette forældede Ord (= næsten) anvender O. her og andre Steder fejlagtigt i Betydningen nylig, straks (Kr. Arentzen, *Baggesen og Oehlen-schläger I*, 229). — 12. Callundborg: »Kallundborgs Krønike« tryktes 1786. »Forfatterens Liv og Levnet« i »Ungdomsarbejder« 1791 skildrer B.s Barndom i Korsør. — 17. »Holger Danske«: Operateksten *Holger Danske*, 1789. — 20. *Eiegoder*: Erik Eiegod opførtes 1798.

190, 5. se S. 145, L. 2 f. n. — 18. Götz. Her sigtes til Scenen mellem Götz og Biskoppen af Bamberg (1. Akt): »Herre, ich merk't's wohl, dass Ihr mich nicht kanntet, und hiermit habt Ihr eure Hand wieder.« — 29. *Skiærslipper*: Skærslibervisen, digtet 1793, tysk se *Gedichte* 1803, 14 og *Efterl. Reventlowske Pap. VI*, 463, 565; Kr. Arentzen, *Baggesen og Oehlen-schläger I*, 114. — 10 f. n. for Pøbel: sigter til Ordene i Digtet til Goethe: Er hat dem Pöbel manches Buch geschenkt.

191, 1. en Frue: *Baggesens anden*, da sygelige Hustru Fanny Reybaz, der var meget ene i Paris, medens Manden rejste til London, Hamborg og Kbhvn. 1802 og til Nord-Italien 1803 (*Gedichte I*, 90). — 19. *Hamburgerkuchen*: *Gedichte* udkom i Hamburg. — 27. *Veerlandsk Dynd*: Her tænkes paa Afsnittet *Vierlande* (se min Udg. af *Labyrinten* 1909, 85—90). — 11 f. n. *Klopstocke*. Endnu i Oden *Das Hohe, das Höhere, das Höchste* (*Gedichte I*, 163) havde han i Odestil hyldet Klopstock. — 6 f. n. *Jeppe*: *Jeppe*, et Eventyr, den sidste af *Baggesens 1785 udkomne »Komiske Fortællinger«*.

192, 15 f. n. Holm: *Andreas Krag Holm*, 1767—1851, fra 1797 res.

Kapellan, 1804 i. Kapellan og 1823 Holmens Provst. — 8 f. n. Pavels: Claus Pavels, 1769—1822, Præst i Danmark til 1805, derefter i Norge, 1816 Biskop for Bergens Stift. Hans Recension af O.s Digtsamling findes i Lærde Efterr. 1803, Nr. 6; O.s Gensvar: Til Recensenten af mine Poesier ib. Nr. 21—22 (aftr. i F. L. Liebenbergs Bidrag II, 5 ff.). Jvfr. C. Pavels' Autobiografi 1866, 164 f.

197, 14. Guldberg: Ove Høegh-Guldberg var fra 1771 Kabinetssekretær hos Arveprins Frederik, 1774 Geheimkabinetssekretær hos Kongen, 1780—84 Statsminister.

198, 7. Tullin: Christian Braunmann T., 1728—65, Forf. af Læredigtet »Søfartens Oprindelse og Virkninger«, samt Digtet »Majdagen«.

199, 8. Murat: Joakim Murat, Konge af Neapel, Kejser Napoleon I.s Svoger.

200, 16. Voss' Homer: Johann Heinrich Voss, 1751—1826, Rektor i Eutin, Forf. af Idyller (»Luise«, »Der siebzigste Geburtstag«), skrevne i Heksametre, og hvis hyggelig filistrøse Detailskildring O. har travesteret i Idyllen i St. Hans Aftens Spil; hans Oversættelse af Odysseen udkom 1781, af Iliaden 1793. — **17.** Quixote: Ludwig Tiecks Oversættelse af Don Quixote udkom 1799—1801. — Shakespeare: Af A. W. Schlegels Shakespeareoversættelse udkom 1797—1801 de første otte Bind; 1803 i. Bind af hans Gengivelse af Calderon. — **23.** Jean Paul: De citerede Steder findes i Jean Paul Friederich Richters Vorschule der Aesthetik 1813, Stuttgart u. Tübingen I, 217,237.

201, 1. Bretzners Sovedrik: Sovedrikken, Syngestykke, Musiken af C. E. F. Weyse, Teksten af C. F. Bretzner (Der Schlaftrunk), frit oversat af Ad. Oehlenschläger, opførtes første Gang 1809, 21. April. Knudsen spillede Saft indtil 1814, Ryge 1822—40; Frydendahl spillede Brause 1809—34. — **15.** Schall: Claus Nielsen Schall, 1757—1835, fra 1792 Koncertmester, 1818 Musikdirektør ved det kgl. Kapel. — **17.** Freias Alter, Syngespil, forfattet i Sommeren 1803, indleveret til Theatret 1804, 12. Maj, forkastet 18. s. M., fremkom i Poetiske Skrifter 1805, I; atter indleveret omarbejdet 1816, 19. Juni, forkastet af Rahbek og G. H. Olsen, opført 1828, 19. Apr., henlagt efter 2. Forestilling 16. Maj. — **21.** Don Juan: Om dens Forkastelse se Overskou IV, 57. — **10 f. n.** Frölich: Johannes Frederik Frölich, 1806—60, Komponist, bl. a. af Musiken til »Valdemar« og »Erik Menveds Barndom«, hvori Riberhusmarschen. — 8 f. n. Flyvepostens Udgiver: J. L. Heibergs Anmeldelse af Freias Alter aftr. i Prosaiske Skrifter III, 285. Jvfr. F. L. Liebenberg, Bidrag til den oehlenschlägerske Litteraturs Hist., 1868, II, 266.

204, 1. Bartholin: Caspar Jens Christopher Bartholin-Eichel, Søn af Stambusbesidder Johan B.-E. til Aastrup, f. 1782; 1795 Kornet à la suite i sjæll. Rytterreg., 1802 Stud., s. A. kar. og 1803 v. Sekondltnt., 1804 Cand. jur., s. A. Premltnt. † Sept. 1805 i Rom (Boye, Om K. M. Rahbeks Brevvexling 1881, 54). — **22.** Fr. Schlegel: Friedrich v. Schlegel, 1772—1829; hans »Sprache u. Weisheit der Inder« udkom 1808. Fra 1798—1800 udgav han som Organ for den romantiske Skole Tidsskriftet »Athenäum«, der efterfulgtes af »Europæ« 1803—5. — **22.** Villers: Charles de Villers, 1765—1815, fra Lothringen,

emigrerede 1792 og boede derefter i Lybek; baade her og fra 1811 som Prof. i Göttingen ivrigt beflittet paa at mægle mellem fransk og tysk Aand. Se Briefe aus dem Nachlass des Ch. de Villers ved M. Isler, Hamburg 1879. — 4 f. n. Guillaumeau: Alexandre Henri Guillaumot, naturlig Søn af den danske Gesandt i Madrid og Paris Christoph Vilhelm Dreyer, f. o. 1775 i Warschau, fra 1800 til sin Død 1814 Legationssekretær i Paris (Erindr. II, 155. Efterl. Reventlowske Pap. VII, 384. Rist, Lebenserinnerungen I, 252).

205, 1. Lehmann: Martin Christian Gottlieb Lehmann, 1775—1856, Præstesøn fra Haselau i Holsten, besøgte Gymnasiet i Altona, Dr. phil. i Göttingen, 1802 i Paris, 1804 Assessor i Økonomi- og Kommercekollegiet, senest Deputeret i Generaltoldkammeret og Konferensraad, Fader til Orla Lehmann (O. Lehmann, Efterladte Skrifter I, 2 ff.).

206. 1. L. Tiecks Kunstnerkarakteristik af den nederlandske Maler Lucas fra Leyden † 1533 findes i Franz Sternbalds Wanderungen.

207, 2. Haxthausen: Frederik Julius Haxthausen, 1772—1834, General, Ordensskatmester, boede 1820 i Frederiksberg Kunddel venstre Side.

211, 14. Om Festen for Steffens se Was ich erlebte V, 87.

212, 27. Des Vaters Lied: Kapelmester Friderich Reichardt, 1752—1814.

213, 15. Hamlet: Repliken i I. Akt 4. Scene.

215, 2 f. n. Abildgaard: se S. 28.

216, 25. Grevinde Schimmelmann: Charlotte Schubart, 1757—1816, g. 1782 m. Ernst Heinrich Greve Schimmelmann, 1747—1831, Geheimstatsminister (Efterl. Reventlowske Papirer V, S. XCVIII f.). Saml. Digte IV, 92; V, 18, 57. — 4 f. n. Ranzau: Comtesse Emilie Caroline Christiane Rantzau, 1752—80.

218, 7. Reisestipendium: se Fonden ad usus publicos, II, 96 f. Efterl. Reventlowske Pap. IV, 339. — **12.** Rothe: Valdemar Henrik Rothe, 1777—1857, Sognepræst ved Trin. Kirke, Dr. theol. — Om O.s første Besøg hos Digterinden Frederikke Brun, se L. Bobé, Frederikke Brun, 1910, 163. O.s Saml. Digte IV, 90; V, 31. — **17.** Brun: Etatsraad, senere Geheimekonferensraad Constantin Brun, 1746—1836, havde 1782 ægtet Frederikke Münter, 1765—1835, Datter af Præst ved St. Petri Kirke Dr. Balth. Münter. Se O.s Erindr. III, 11. — **22.** Om F. Bruns litterære Forbilleder og personlige Venner Johan Gaudenz v. Salis-Seewis, Friedrich v. Matthisson og Carl Victor v. Bonstetten henvises til min førnævnte Bog.

REGISTER

I. OMTALTE PERSONER

- Abildgaard, Nic. Abrah., Maler, 28, 58, 215 f.
- Ansani, Giov., Sanger, 139.
- Applebye, John, 46. Peter, Rebslager, 46.
- Arendt, Mart. Fried., Antikvar, 172 f.
- Bach, Joh. Sebastian, Komponist 85.
- Baden, Jac., Prof., 140, 143.
- Bagge, Lars, Fisker, 148.
- Baggesen, Jens, Digter, 101 f., 111, 122 f., 143—46. 151 ff., 169, 187 ff., 198, 205. — se Haller, Reybaz.
- Balle, Nic. Edinger, Biskop, 30, 33.
- Bang, Fred. Ludv., Prof., 175.
- Bartholin, Caspar Jens Christopher, Prem. Ltnt., 204 ff.
- Basedow, Joh. Bernh., 124.
- Bast, Povl Danchel, Provst, 30, 33.
- Bech, Bernh. Henrik, Skuespiller, 91 ff., 94. Ellen Kirstine, g. m. Chr. Andr. Falbe, 91, 94 f. Petrine Margrethe, 91, 94. — se Busch.
- Bentzon, Adrian Benj., Guvernør, 159 f., 216.
- Berg, Jak., Dansemester, 98.
- Bergau, Christiane Florentine, g. m. J. H. Kinderling, 9, 75. Dan., Kirurg, 9. — se Leonhardt.
- Berner, Joh. Jürgen, Overlandinsp., 26 f., 35.
- Bernstorff, Andr. Peter, Greve, Statsminister, 114 f.
- Berthelsen se Møller.
- Bille, Steen Andersen, Generalkonsul, 46.
- Bjerring, Niels Chr., Prokurator, 147, 207.
- Bolt, Marquard, Organist, 2, 41. — se Tolstrup.
- Bolten, Heinr., Baron, 37.
- Borup, Klubvært, 159.
- Bournonville, Aug., Balletkomponist, 29.
- Brockdorff, Joak., Geheimeraad, 2.
- Brummer, Joh. Chr. Fred., Boghdl. 146, 152 f., 181.
- Brun, Const., Geh.konfrd., 218 f. — se Münter.
- Bruun, Iver, Forvalter, 6. Johs., Præst, 19, 56. Thomas Christopher, Forf., 6, 148.
- Bull, Georg Jak., Justitiarius. 158, 174, 187.
- Busch, Anna Sophie Kirstine, g. m. B. H. Bech, 91 f., 94. Nic., Maler, 91 f.
- Böhling, Ditlev Chr. Andr., Vintapper, 37.
- Böttcher, Ant. Chr., 94. Johanne, g. m. Andr. Balth. Staal, 94. Søren, Forvalter, 94 — se Qvist.
- Cartouche, Louis Doménique, Røverhøvding, 125.
- Caspersen, Hans (d. æ.), Ankersmed, 46. Hans (d. y.), Ankersmed, 46.
- Cherubini, Luigi, Komponist, 85.
- Chodowiecki, Dan. Nic., Kobberstikker, 27.
- Christian Frederik, Prins, 139.
- Christie, Vilh. Frimann Koren, Sørenskriver, 108.

- Cimaroza, Domenico, Komponist, 100.
- Collin, Jonas, Løstingsp., 30.
- Colstrup se Kollstrup.
- Correggio, Ant. Allegri, Maler, 163.
- Cramer, Joh. Andr., Hofpræst, 5.
- Cülpin se Kölpin.
- Dahlén, Carl, Danser, 98.
- Devegge, Marie Cathrine, g. m. J. D. Preisler, Skuespillerinde, 103.
- Dichman, Carl Fred., Prof., 49 f., 52, 55 f., 58—62, 174.
- Didrichsen, Christiane, g. m. Joh. Koren, 173 f.
- Dinesen, Jørgen, Maler, 51, 58 f.
- Drakenberg, Chr. Jacobsen, Baadsmænd, 26 f.
- Drejer, Jak., Klubvært, 115, 144, 151 f., 159, 164, 167, 175, 192, 194, 207.
- Drewsen, Chr., Papirmager, 110 f. Joh. Chr., Papirmager, 110 f. — se Rosing.
- Dürer, Albr., Maler, 206.
- Eems, Peter, Fægtemester, 97 f.
- Egede, Chr. Thestrup, Søkaptejn, 103.
- Erichsen, Ole, Bud, 52.
- Evers, Carl Andr., Justitsraad, 46.
- Faasch, Anna Margr., g. m. Aug. Heinr. Oehlenschläger, 2.
- Falch, Joh. Peter, Agent, 68.
- Ferretti, Cesare, Syngemester, 99 f. Doris, 99. Therese, 99.
- Fleming, Paul, Digter, 6.
- Foersom, Peter Thun, Skuespiller, 99, 113—15.
- Francia, José, Dr., Diktator, 66.
- Frederik VI, Konge, 11 f., 16, 20, 22, 155, 157, 218.
- Frederik Christian, Hertug af Augustenborg, 168.
- Frydendahl, Peter Jørgen, Skuespiller, 85, 101, 103, 201. — se Møller.
- Frohlich, Johs. Fred., Komponist, 201.
- Gall, Frantz Josef, Læge, 61, 183.
- Gautier, Enke eft. Præst, 117.
- Geisler, Henr. Jordan, 46.
- Gerdes, Elisabeth, g. m. Christopher Oehlenschläger, 1. Marcus, Fisker, 1.
- Gielstrup, Ad. Gottlob, Skuespiller, 85, 103.
- Gierløff, Joh., Grosserer, 38. — se Hansen.
- Gosch, Peter, Amsforvalter, 38, 43 ff., 63 f., 117. — se Werliin.
- Grandjean, Aug., Forpagter, 46.
- Grétry, André, Komponist, 84 f., 100, 103.
- Guilleaumeau, Alex. Henri, Legationssekretær, 204, 206.
- Guldberg, Ove Høgh, Statsminister, 197.
- Hagen, Hans Staal, Grosserer, 148.
- v. Haller, Sophie, g. m. J. Baggesen, 101.
- Hansen, Anna Marie, g. m. Chr. Heinr. Lange, 42. Else Marie, g. m. J. Gierløff, 38, 42. Frederikke, g. m. J. Helms, 42. Niels, Skuespiller, 93. Martha Marie, g. m. J. C. Oehlenschläger, 5 f., 9 f., 14 ff., 20, 22 ff., 27, 35—38, 41—43, 57 f., 63, 74 ff., 78 f., 93, 96, 130, 133 f., 161, 203. N. N., Mursvend, 41 ff.
- Harsdorf, Casp. Fred., Arkitekt, 22.
- Hartmann, Joh. Ernst, Komponist, 78.
- Haslund, Gravers, Lærer, 64.
- Haste, Jak. Alex., Kaptejn, 46. Joh. Henr., Overekvipagemester, 46.
- Hauch, Adam Vilh., Overkammerherre, 67, 96 f., 101, 146, 156 f.
- Haxthausen, Fred. Vilh., General, 207.
- Haydn, Jos., Komponist, 79.
- Hegelund, Jens, Revisor, 35 f. — se Schött.
- Heger, Carl, Bibliotekar, 139. Christiane, g. m. A. Oehlenschläger, 110 f., 134 ff., 139, 202, 215, 219. Hans, Konferensraad, 134, 136, 139. Karen Margrethe (Kamma), g. m. K. L. Rahbek, 134 ff., 186, 195, 198 ff., 211. Peter, Styrmand, 110 f. Steffen, Skuespiller, 91, 112, 123. — se Drewsen, Smith.

- Hjelm, Severine, g. m. J. A. Winckler, 27.
 Hofemann, Peter, Fisker, 1.
 Holm, Andr. Krag, Præst, 192.
 Holst, Niels Henr., 119.
 Holsten, Fred. Chr., Generalkonsul, 46.
 Hornemann, Cl. Frees, Prof., 46.
 Hunæus, Peter Frantz, Kirurg, 26 ff.
 Hvalsøe, se Walsøe.
 Høisgaard, Andr., Stud., 76 ff., 95.
 Jegaard se Vegor.
 Johannsen, Carl Ernst, 46. Friedr.
 Heinr. Chr., Geheimekonferensraad,
 46.
 Juliane Marie, Dronning, 74.
 Jürgensen, Jørgen, Urmager, 52 f.
 Jørgen, Eventyrer, 51 ff.
 Kall, Abr., Prof., 60.
 Kamphövener, Jokum Gotfred, Bager,
 26.
 Kierrumbaard, Lærer, 118, 144.
 Kierulff, Jørgen, Prof., 61, 112 f.,
 122 f., 143.
 Kinderling, Joh. Henrik, Kontrollør,
 10. — se Bergau.
 Kirkerup, Dor. Catharine, g. m. H. H.
 Schönberg, 75.
 Klopstock, Friedr. Gottlieb, Digter, 5.
 Knudsen, Hans Chr., Skuespiller, 37,
 44, 85, 101 f., 112 f., 201.
 Koch, N. N., 46.
 Kollstrup, Søren, Vinhandler, 37.
 Koren, Joh., Sorenskriver, 173. Sara
 173. — se Didrichsen.
 Kratzenstein, Chr. Gottlieb, Prof., 119.
 Kruse, Laurids, Forf., 113 ff., 148,
 151.
 Kunzen, Friedr. Ludv. Æmilus, Kom-
 ponist, 100, 102 f.
 Käsemacher, Gartner, 136.
 Købel (Kiøbel), Sophie Caroline, 35 ff.
 Købke, Billedskærer, 37.
 Kölpin, Alex., Kirurg, 7.
 Laasbye, Rasmus, Kontrollør, 63 f.,
 69 f., 117. — se Wolff.
 Ladiges, Heinr., Agent, 26, 38.
 Lange, Frantz Philip Vict., Murmester,
 41 f. — se Hansen.
 Lassen, Lærer, 30, 33.
 Lehmann, Mart. Chr. Gottlob, Kolle-
 giedeputeret, 205.
 Leyden, Lucas af, Maler, 206.
 Leonhardt, Anna Margr., g. m. Dan.
 Bergau, 9 f., 12, 28, 33 f., 75.
 Lepper, Chr., Skrædder, 37. Chr.,
 37. Niels, Stud., 37 f. — se Lund.
 Lindrup, Hans Chr., Overlærer, 67 f.
 Lorck, Jos., Præst, 5.
 Lorentzen, Chr. Aug., Maler, 17.
 Ludvig XVI, Konge, 66.
 Lund, Else Margr., g. m. C. Leppert,
 33.
 Lundbye, Carl Fred., 43, 45. Henr.
 Vilh., 43, 45.
 Mangor, Chr. Siegf., Major, 43.
 Marie Antoinette, Dronning, 66.
 Marie Sophie Frederikke, Dronning,
 155.
 Moltke, Adam Gottlob, Greve, Over-
 hofmarskal, 26 f., 10. — se Raben.
 Monsigny, Pierre, Alex., Komponist,
 84 f., 100.
 Mozart, Wolfgang Amadeus, Kompo-
 nist, 100 f.
 Munthe, Eiler Christoph Kaasbøl,
 Pagehofmester, 25.
 Mynster, Jak. Peter, Biskop, 159 f.,
 169 f. Ole Hier., Læge, 159—61,
 169 f., 175.
 Münster, Friedr., Biskop, 139. Frie-
 derike, g. m. Const. Brun, Forfatter-
 inde, 218 f.
 Møller, Cath. Elisab., g. 1. m. Jørgen
 Berthelsen, 2. m. P. J. Frydendahl,
 Skuespillerinde, 103. Jens, Prof.,
 140, 143. Jens Bertel, Rektor, 65.
 — se Ørsted.
 Napoleon I, Kejser, 106, 146.
 Necker, Anne Germaine, g. m. E. M.
 Baron de Staël-Holstein, 117.
 Nelson, Horatio, Admiral, 146 f.

- Norcross, John Nicholas, Kapt., 26.
 Næsted, Joh. Henr., Prokurator, 46.
 Nørager, Inger Christiane, 75.
 Nørregaard, Laur., Prof., 68.
 Obel, Margr., Frugthandlerske, 56, 69.
 Olearius, Ad., Bibliothekar, 6.
 Olsen, Johanne Cathrine, g. m. M. Rosing, 88, 102, 104, 106.
 Paesiello, Giovanni, Komponist, 100, 103.
 Pauelsen, Erik, Maler, 18.
 Pavels, Claus, Biskop, 192 ff.
 Petersen, Peter, Slotsgartner, 20, 28, 76.
 Pram, Christen Henriksen, Forf., 167 ff.
 Preisler, Joach. Dan., Skuespiller, 69.
 — se Devegge.
 Price, James, Artist, 186. Louise, 186.
 Proft, Chr., Boghandler, 46. Joh. Fred. Jak., Stud., 46.
 Puggaard, Th., Spisevært, 154.
 Qvist, Conradine, g. m. S. Böttcher, 94. Hans, Skuespiller, 101.
 Rabeholm, Peter, Kommerceraad, 76.
 Raben, Sophie Hedevig, g. m. Grev A. G. Moltke, 6 f., 10.
 Rahbek, Knud Lyne, Prof., 93, 106 f., 115, 121, 134 f., 148, 152, 168, 186 ff., 194 ff., 198 f. — se Heger.
 Rantzau, Emilie, Komtesse, g. m. Grev E. Schimmelmänn, 216.
 Raphael Sanzio, Maler, 205.
 Rasnussen, Poul Edv., Auditor, 62, 68.
 Reemke, Peter, Ltnt., 55.
 Reichardt, Hanna, g. m. H. Steffens, 211, 213.
 Reybaz, Fanny, g. m. J. Baggesen, 152 f.
 Richter, H., Købmand, 175 f.
 Riemer, Friedr. Wilh., Bibliothekar, 188.
 Riisbrigh, Børge, Prof., 119, 123.
 Rose, Christopher Pauli, Skuespiller, 106.
 Rosenbaum, Organist, 2.
 Rosenkilde, Christen Niemann, Skuespiller, 118.
 Rosenstand Goiske, Joh. Ph. Kneyln, Konfrd., 52. Peder, Forf., 93.
 Rosing, Deborah Henriette, 110 f. Mich., Skuespiller, 85—88, 97, 100—111, 121, 152. Ophelia, g. m. J. C. Drewsen, 110 f. — se Olsen.
 Rothe, Vald. Henr., Præst, 218.
 Ryge, Joh. Chr., Skuespiller, 106, 201.
 Saabye, Peter Rasmussen, Skuespiller, 101, 112, 197.
 Sagen, Lyder Chr., Lærer, 186.
 Samsøe, Ole Joh., Forf., 25, 88.
 Sander, Chr. Lev., Forf., 89, 123 f., 171.
 Sarti, Giuseppe, Kapelmester, 139.
 Saxtorph, Joh. Sylvester, Prof., 52 f.
 Scalabrini, Paolo, Komponist, 84.
 Schall, Claus Nielsen, Koncertmester, 201.
 Schimmelmänn, Ernst, Greve, Statsminister, 67, 160, 168, 216—19. — se Rantzau, Schubart.
 Schiøtt, Nic., Materialforv., 19 f., 37.
 Schlegel, Friedr., Forf., 204 ff. Joh. Fred. Vilh., Prof., 157.
 Schmidt, Chr. Frantz, Generalinsp., 6 f.
 Schnabel, Joh. Henr., Hofviolon., 46. Joh. Ludv. Adam, 46.
 Schneider, Abr, Etatsraad, 46. Peter Joh. Fred., 46.
 Schubart, Charlotte, g. m. Grev E. H. Schimmelmänn, 216 f.
 Schulz, Joh. Abr. Peter, Komponist, 84 f., 100, 136.
 Schwarz, Fred., Skuespiller, 44, 75, 101, 103, 111. Fred., Oberstltnt., 44, 46.
 Schönberg, H. H., Hofinsp., 75. Se Kirkerup.
 Schött, Frederikke, g. m. J. Hegelund, 31—33.
 Severin, Anna Marie, 5 f.
 Smith, Laur., Præst, 19. Marie, g. m. St. Heger, 79, 88, 91.
 Spleth, Joh. Herm., Forf., 49.
 Sprick, Conr., Købmand, 1.
 Staal, se Böttcher.

- Staël-Holstein, se Necker.
 Steffens, Henrik, Prof., 175 ff., 179 ff.,
 195, 199 f., 204, 206 ff., 211, 213,
 216, 219.
 Storm, Edvard, Digter, 38 f., 43 f.,
 46 f., 49—53, 55, 62 f., 65—69, 77.
 Stoud Platou, Ludv., Prof., 140.
 Suhm, Peter Fred., Historiker, 114 f.
 Svendsen, Andr., Lærer, 51 f.
 Talma, François Joseph, Skuespiller,
 104 ff., 181.
 Thaarup, Th., Forf., 84 f., 101 f.,
 111 ff., 122 f., 168 f.
 Thomsen, Andr., Insp., 46, 52. Peter
 Chr., Urtekræmmer, 46.
 Thorvaldsen, Bertel, 58, 136, 215 f.
 Tode, Joh. Clemens, Forf., 23, 114,
 151.
 Tolstrup, Christine, g. i. m. A. H.
 Oehlenschläger, 2. m. Marq. Bolt,
 2 f., 41.
 Treschow, Niels, Statsraad, 104.
 Uldall, Hans Fred., Major, 27.
 Vahl, Martin, Prof., 43.
 Venninghausen, Gottlieb Emm., Bi-
 bliothekar, 15.
 Vibe, Jak., Degn, 12, 28, 30, 47, 59,
 77.
 de Villers, Charles, Forf., 204.
 Vogler, Georg Josef, Komponist, 90, 126.
 Voigt, Marcus Fred., Gartner, 7.
 Walsøe, Chr. Lindemann, Etatsraad,
 7, 117.
 Walterstorff, Ernst Fred., Greve, Thea-
 terchef, 101, 111 ff., 122 f.
 Weinhold, Carl Ad., Justitsraad, 129 f.,
 174 f.
 Werliin, Andr. Fred., Sekretær, 43,
 45 f. Johanne Arine, g. m. P. Gosch,
 45. Thomas Chr., 43, 45.
 Weyer, Niels, Forf., 93.
 Weyse, Christoph Ernst Fred., Kom-
 ponist, 170 f., 201.
 Winckler, Joh. Andr., Gartner, 12, 16,
 26 f. Bernt Otto, Læge, 12, 25 f.,
 29 f., 35, 38, 54, 65, 74 ff., 89,
 94 ff., 107 f., 213 ff. Henr. Joh.,
 Voldmester, 30. — se Hjelm.
 Winther, Andr., («Prins Kiørud»),
 Vært, 147.
 Wolff (Wulff), Hect. Fred., Mundkok,
 69 f. Margr. Hedeveg, g. i. m. R.
 Laasbye, 2. m. A. B. Lund, 63, 70.
 Yegor, Konditor, 45.
 Zelter, Karl Friedr., Komponist, 188.
 Zetliz, Jens, Digter, 87.
 Zinck, Hartnack Otto Conrad, Synge-
 mester, 98, 155.
 Oehlenschläger, Adam Gottlob († 1778),
 6—8. Adam Gottlob, Digter se nf.
 Aug. Heinr., Organist, 1 f. Chris-
 topher, Organist, 1 f. Christine
 Marie, 16, 41. Henrik, Organist, 1.
 Joachim Conrad, Slotsforvalter, 1—
 16, 19—28, 30, 35—38, 41 f., 46 f.,
 54, 56—59, 63, 65, 67, 70—76,
 82 f., 90 f., 95 f., 110, 115—17,
 133 ff., 143, 209, 219. Joachim
 Josias, 2. Peter Christopher, 1 f.
 Sophie, g. m. A. S. Ørsted, 8, 11 f.,
 14 f., 22 f., 29, 36 f., 42, 54, 56,
 63, 71, 73, 78, 81 f., 91, 94, 97,
 133 ff., 173, 187, 195, 199 f., 211,
 — se Heger.
 Ørsted, Anders Sandøe, 33, 42, 119
 —22, 139 f., 157 f., 163 f., 173,
 200, 203—6. Anna Benedicte, 117 f,
 Christopher, Skuespiller, 120. En-
 gelke Catharine, g. m. Jens Schiel-
 derup Møller, 117—21, 157 ff. Hans
 Chr., 119—22, 139, 144, 157 f.,
 163 f., 194 f., 200, 203, 206, 214.

ADAM OEHLENSCHLÄGER.

A. LEVNET 1779—1805.

Forfædre 1 f. Forældre 4—6. Første Barndoms minder 6—38. Skolegang i Efterslægtsselskabets Skole (1792—96) 38—74. Konfirmation (1795, 12. April). Theaterinteresser 79—81; 83—89. Bekendtskaber 91—95. Skuespiller (1797—99) 96—116. Paa Vestergade 117—21. Studierne genoptages (imm. 1800). Goethe og Schiller 124—28. Moderens Død (1800) 130—33. Bakkehuset, Forlovelse 134—39. Besvarelse af Prisopgave 139—43. Baggesens Afrejse 143—46. Slaget paa Rheden 1801 146—48. Brevveksling med Baggesen 151—53. Militære Øvelser 153—57. Nye Bekendtskaber og selskabeligt Liv 157—74. Første Møde med Steffens (1802) 175—82. Litterær Virksomhed 181—86. Polemik med Baggesen 187—92. Rahbek 195—200. C. Bartholin 204—6. Samliv med Steffens 211—13. Det Schimmelmansske og Brunske Hus-Afrejse 216—19.

B. FORFATTERSKAB.

Aladdin 203. Axel og Valborg 112. Den anden April 163. Den belønnede Gæstfrihed 54. Digte 1803, 181. Lejlighedsdigte 144, 192, 211; Satiriske Digte 182—87, 189—94, 203. Dina 41. Erik og Roller 168. Freias Alter 201. Guldhornene 176. Heros og Davus 115, 118, 123. Jesus i Naturen 203. Knud Lavard 160. Langelandsrejsen 202. Prometheus 93, 182. St. Hans Aftens Spil 181 f. Sovedrikken 200 f., 207. Thors Rejse til Jotunheim 201 f., 207. Vaulundurs Saga 202. Øen i Sydhavet 118.

II. CITEREDE FORFATTERE.

Aristophanes, 86.	Ewald, J., 28 f., 50, 73, 78, 83 f., 92, 102, 109, 196 f., 211.
Baggesen, J., 156, 187 f.	Falsen, E., 85, 112.
Beaumarchais, P. A. C., 13, 83.	Fénelon, F., 64.
Bech, B. H., 93.	Fichte, J. G., 180.
Bilderdyck, W., 169.	Fielding, H., 15, 27.
Biørner, E. J., 172.	Gamborg, A., 123.
Boye, B. C., 29.	Gellert, C. F., 5, 13, 130, 134.
Bretzner, C. F., 201.	Goldoni, C., 70.
Brun, J. N., 88.	Goldsmith, O., 79, 85.
Bürger, G. A., 23, 148.	Gottsched, J. C., 16.
Böhme, J., 176.	v. Goethe, J. W., 80, 84, 88 f., 91, 124—29, 160—63, 167 ff., 171, 179—82, 187 f., 199 f.
Calderon, 200.	v. Hardenberg, F., 180, 200.
Cervantes, M., 78.	Hegelund, P., 36.
Cicero, 77.	
Defoe, D., 15, 43.	
Eschenburg, J. J., 24.	

- Heiberg, P. A., 44, 85.
 Hoffmann, E. Th. A., 181.
 Holberg, L., 15, 27, 29, 33, 36, 49,
 78, 86, 94 f., 117, 143, 157 f., 175,
 198.
 Horats, 156.
 Hübner, J., 9.
 Hölty, L. H. C., 90.
 Iffland, A. W., 80 f., 106, 125, 158.
 Jean Paul (F. Richter), 143, 161 f., 200.
 Justinus, 77.
 Jünger, J. F., 83, 100.
 Kant, I., 180.
 Klopstock, F. G., 218.
 v. Kotzebue, A., 79 ff., 83, 109, 167,
 214.
 Kratter, F., 79.
 Kruse, L., 114, 202.
 Lafontaine, A. H., 81, 88, 159, 167.
 Lavater, J. C., 105.
 Lessing, G. E., 86 f., 176.
 Lockmand, 6.
 Lodde, B. J., 104.
 Malling, O., 28, 64.
 Marmontel, J. F., 64.
 Miller, J. M., 15, 25.
 Molière, J. B., 85 f.
 Munthe, C. F., 77.
 Musäus, J. C. A., 181.
 Müller, J. G., 15, 27.
 Novalis, se Hardenberg.
 Olufsen, C., 85.
 Peringskiöld, J. F., 172.
 Pontoppidan, E., 13, 30, 59.
 Pram, C. H., 167.
 Rahbek, K. L., 94, 115, 159.
 Reiser, C. F., 73.
 Riemer, F. W., 188.
 Riisbrigh, B., 123.
 Rosenkilde, C. N., 26.
 Saidi, 6.
 Samsøe, O. J., 79, 88 f., 106.
 Sander, C. L., 89 f., 105.
 Saxo, 171, 203.
 Schelling, F. W. J., 180.
 v. Schiller, F., 21, 80, 125, 162, 167 ff.,
 200.
 v. Schlegel, A. W., 24, 200. Fr., 204 ff.
 Schmolke, B., 130.
 Schnabel, J. G., 15.
 Schröder, F. L., 83, 106.
 Scribe, A. E., 79.
 Shakespeare, W., 24, 86, 89, 200.
 Sheridan, R. B. B., 85.
 Smith, L., 19.
 Spiess, C. H., 81.
 Storm, E., 66, 69.
 Sturlesøn, Snorre, 171.
 Thaarup, Th., 84 f., 110, 155.
 Thura, L., 37.
 Tieck, L., 180 ff., 200, 206.
 Tode, J. C., 23, 109.
 Tullin, C. B., 198.
 Vergil, 77.
 Voltaire, 93, 104.
 Voss, J. H., 200.
 Wackenroder, W. H., 180.
 Weber, V., se Wächter.
 Wessel, J. H., 28 f., 50, 78, 84, 143,
 186, 196 f.
 Wieland, C. M., 24, 171.
 Wächter, L., 81, 181.
 Zetliz, J. F., 87, 188.

SLÆGTERNE OEHLENSCHLÄGER OG HEGER.

I. OEHLENSCHLÄGER.

- Christopher Oehlenschläger, f. 1672 † 1729, Organist i Rensefeld, g. 1705 m. Elisabeth Gerdes:
- I. August Heinrich Oehlenschläger, f. 1715 † 1753, Organist i Krusendorf; g. 1° 1743 m. Anna Margrethe Faasch, f. 1718 † 1746; 2° 1747 m. Christine Tolstrup, f. 1719 † 6. Decbr. 1799 paa Frederiksberg (g. 1754 m. Marqvart Bolt, Organist i Krusendorf).
1. Joakim Conrad Oehlenschläger, f. 31. Juli 1748 i Krusendorf, † 21. Maj 1827; Organist ved Frederiksberg Kirke, Slotsforvalter paa Frederiksberg Slot; g. 28. Nov. 1777 m. Martha Maria Hansen, dbt. 26. Okt. 1745 † 6. Maj 1800.
- A. Adam Gottlob, f. og † 1778.
- B. Adam Gottlob Oehlenschläger, f. 14. Nov. 1779 † 20. Jan. 1850, Dr. phil., Professor ved Universitetet, Konferensraad, Stks. af Dbg., Dbmd. p. p., g. 17. Maj 1810 m. Christiane Georgine Elisabeth Heger, f. 28. Juli 1782 † 7. Juli 1841.
- a. Charlotte, f. 21. April 1811 † 12. Marts 1835; g. 14. Nov. 1832 m. kgl. Skuespiller Joachim Phister, f. 23. Maj 1807 † 15. Sept. 1896.
- b. Johannes Wolfgang Oehlenschläger, f. 7. Febr. 1813 † 30. Nov. 1874, Toldinspektør, Kammerjunker, g. 1° 23. Dec. 1844 m. Francisca Hedemann, f. 21. Febr. 1822 † 3. Okt. 1861; 2° 29. Okt. 1867 m. Bodil Cathrine Juell, f. 25. Maj 1838 † 24. Juni 1912.
- c. William Conrad, f. 19. Dec. 1814 † 8. Okt. 1885, Cand. jur., Intendant, Kammerjunker.
- d. Marie Louise, f. 3. Sept. 1818 † 4. Maj 1910; g. 31. Dec. 1839 m. Wolpert Konow, f. 16. Juli 1809 † 9. Sept. 1881, Dr. phil., Stortingsmand, Ejer af Gaarden Steen ved Bergen:
- C. Sophie Wilhelmine Bertha, f. 16. Juli 1782 † 9. Febr. 1818, g. 10. Juli 1802 m. Geheimstatsminister, Generalprokurør Dr. jur. Andreas Sandøe Ørsted, R. af Elef., Stks. af Dbg., Dmd., f. 21. Dec. 1778 † † 1. Maj 1860.
- D. Christine Marie, dbt. 12. Okt. 1785, † 5. Jan. 1790.

II. HEGER.

- Stephan Pedersen Heger, f. 1701 † 7. Maj 1752, Brygger, g. 15. Sept. 1730 m. Karen Hansdatter Krarup, f. 1706 † 18. Dec. 1771.
- I. Hans Heger, f. 8. Febr. 1747 † 28. Nov. 1819, Assessor i Lands- Over- samt Hof- og Stadsretten, Konferensraad, g. 20. Juli 1768 i Søllerød m. Anna Louise Drewsen, f. 1751 † 15. Marts 1799.
1. Jens Stephen Heger, f. 17. Sept. 1769 † 8. Marts 1855, Skuespiller, g. 4. Febr. 1797 m. Ellen (Eline) Marie Smidth, f. 13. Dec. 1774 † 7. Juni 1842, kgl. Skuespillerinde.

2. Johan Carl, f. 14. Juni 1771 † 20. Jan. 1836, Bibliotekar.
3. Peder, f. 1. Febr. 1773 † 1. Dec. 1799, Styrmand.
4. Karen Margrethe (Kamma), f. 19. Okt. 1775 † 21. Jan. 1829, g. 31. Aug. 1798 m. Knud Lyne Rahbek, Prof. ved Univ., Dr. phil., f. 18. Dec. 1760 † 22. Apr. 1830.
5. Christiane Georgine Elisabeth, g. m. Adam Oehlenschläger.

ILLUSTRATIONER.

Titelbillede: Adam Oehlenschläger efter en af C. Riepenhausen 1809 i Rom udført Sortkridtstegning.

- S. 3. Joachim Conrad Oehlenschläger.
- S. 31. Skolen i Pilealleen.
- S. 39. Silhouetter af J. C. Tode, Edv. Storm, Th. Thaarup og H. V. Riber.
- S. 131. Martha Maria Oehlenschläger, født Hansen.
- S. 137. Konferensraad Hans Heger.
- S. 141. Anna Louise Heger, født Drewsen.
- S. 149. Johan Clemens Tode.
- S. 165. Silhouetter af K. L. Rahbek, O. J. Samsøe, C. H. Pram og Michael Rosing.

